

सेन्ट्रल बोर्ड ऑफ़ अेकसायण अने कस्टमस न्यु ढलही

गुडअ अने सर्विस टेक्ष (अेसटी) पर वारंवार पूछाता प्रश्नो (FAQs)

बीअ आवृति. 31मी मार्य, 2019

પ્રસ્તાવના

જીએસટી પર વારંવાર પૂછાતા પ્રશ્નોનું સંકલન સેન્ટ્રલ બોર્ડ ઓફ એક્સાઇઝ અને કસ્ટમ્સ (CBEC) કે જે કસ્ટમ્સ, એક્સાઇઝ અને નાર્કોટીક્સ (NACEN)ની રાષ્ટ્રીય એકેડમી છે તેની સર્વોચ્ચ તાલીમ સંસ્થા દ્વારા કરવામાં આવ્યું છે, તે ખુબ જ સારી રીતે પ્રાપ્ત થયું છે. આ જીએસટી ઉપરના વારંવાર પૂછાતા પ્રશ્નોને ૨૧ મી સપ્ટેમ્બર ૨૦૧૬ ના રોજ માનનીય નાણામંત્રી દ્વારા પ્રકાશિત કરવામાં આવ્યા છે અને તે જુન ૨૦૧૬ ના મોડેલ જીએસટી કાયદા ઉપર આધારીત છે. જીએસટી FAQ ને ઘણી બધી પ્રાદેશિક ભાષાઓમાં ભાષાંતરીત કરવામાં આવ્યો છે કે જેથી આખા દેશભરમાં તેનો ફેલાવો થઈ શકે.

પ્રથમ આવૃત્તિ પ્રકાશિત થઈ ત્યારથી ઘણા બધા નોંધપાત્ર ફેરફારો થયા છે. કારણકે હવે CGST, SGST, IGST, UTGST અને ઘણા બધા કાયદાઓ સાથે કમ્પેનસેશન સેસને જીએસટી કાઉન્સિલ દ્વારા માન્ય કરવામાં આવ્યો છે. પાર્લામેન્ટમાં સેન્ટ્રલ બિલ્સ દાખલ કરવામાં આવ્યું છે; રાજ્યોથી સંબંધિત કાયદો જે તે રાજ્યની ગૃહો દ્વારા પસાર કરવામાં આવશે. પ્રથમ આવૃત્તિ બહાર પાડવાના સમયે જે વચન આપવામાં આવ્યું હતું તે પ્રમાણે FAQની બીજી આવૃત્તિ NACEN દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવી છે પાર્લામેન્ટમાં અગાઉથી દાખલ કરવામાં આવેલ બિલોના આધારે. DG, NACEN અને તેની ટીમે જે પ્રયત્નો કર્યા છે તે બદલ હું તેમને અભિનંદન આપુ છું અને મને ચોક્કસ ખાતરી છે કે આનાથી કર અધિકારીઓ, વેપાર અને જનતામાં જીએસટી ઉપર જ્ઞાનનો અને સભાનતાનો ફેલાવો દૂર સુધી થશે.

નજીબ શાહ
ચેરમેન, CBEC

અનુક્રમણિકા

1. ગુડઝ એન્ડ સર્વિસીસ ટેક્ષ (જીએસટી)ની ઝાંખી.....	5
2. કર અને કરમાંથી મુક્તિ.....	17
3. રજીસ્ટ્રેશન (નોંધણી).....	23
4. પુરવઠા (સપ્લાય)નો અર્થ અને વ્યાપ.....	36
5. પુરવઠા (સપ્લાય)નો સમય.....	43
6. જીએસટીમાં મૂલ્યાંકન.....	48
7. જીએસટી- વેરાની ચૂકવણી.....	51
8. ઇલેક્ટ્રોનિક્સ કોમર્સ (વિજાણુ વાણિજ્ય).....	59
9. જોબ વર્ક (બીજા માટે કાર્ય કરવું).....	63
10. ઇનપુટ ટેક્ષ ક્રેડિટ.....	68
11. જીએસટીમાં ઇનપુટ સર્વિસ ડિસ્ટ્રીબ્યુટર્સ (ISD) નો કન્સેપ્ટ.....	77
12. રીટર્ન્સ પ્રક્રિયા અને ઇનપુટ ટેક્ષ ક્રેડિટની એકરૂપતા.....	81
13. આકારણી અને ઓડિટ.....	89
14. રીફંડ (નાણા પરત).....	96
15. માંગ અને વસુલી (ડિમાન્ડ એન્ડ રીકવરી).....	104
16. જીએસટીમાં અપીલ, સમીક્ષા અને પુનરાવર્તન.....	112
17. એડવાન્સ રૂલિંગ.....	117
18. સેટલમેન્ટ કમિશન (બાકી).....	123
19. નિરીક્ષણ, શોધ, જપ્તી અને ધરપકડ.....	124
20. ગુનો અને દંડ, સજા અને એકત્રીકરણ.....	140
21. આઈજીએસટી કાયદાની રૂપરેખા.....	151
22. માલ અને સેવાઓના પુરવઠાનું સ્થળ.....	155
23. જીએસટી પોર્ટલ પરની જીએસટીએન અને આગળની વ્યવસાયિક પ્રક્રિયા.....	162
24. ટ્રાન્ઝીશનલ જોગવાઈઓ.....	175

ના દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવ્યું:-શ્રી સમીર બજાજ એડિશનલ ડાયરેક્ટર NACEN મુંબઈના નિરીક્ષણ હેઠળ, શ્રી દિપક માતા, આસીસ્ટન્ટ ડાયરેક્ટર, NACEN મુંબઈ અને સંજીવ નાયર, એકઝામીનર CESATAT મુંબઈ.

દ્વારા સમીક્ષા:- સર્વ શ્રી પી.કે મોહન્ટી, સલાહકાર, CBEC (પ્રકરણ ૧); શ્રી વિશાલ પ્રતાપસિંઘ, ડી.સી. (જીએસટી) પોલિસી વીંગ, CBEC (પ્રકરણ ૨), ડો. પી.ડી વાઘેલા, સીસીટી, ગુજરાત (પ્રકરણ ૩ અને ૭); શ્રી ડી.પી. નાગેન્દ્ર કુમાર, પ્રિ ADG, DGCEL, બેન્ગાલેરુ (પ્રકરણ ૪ થી ૬); શ્રી ઉપેન્દ્ર ગુપ્તા, કમિશ્નર, GST, CBEC (પ્રકરણ ૮ થી ૧૧); શ્રી ઋત્વિક પાંડે, સીસીટી કર્ણાટક (પ્રકરણ ૧૨); શ્રી અરૂણ કુમાર મિશ્રા, જોઇન્ટ સેક્રેટરી, સીટીડી બિહાર (પ્રકરણ ૧૩); શ્રી ખાલિદ અનવર, સિનિયર જેસીટી, WB (પ્રકરણ ૧૪ અને ૨૪); શ્રી અજય જૈન, પ્રિ. કમિશ્નર ઓફ કસ્ટમ્સ, અહમદાબાદ (પ્રકરણ ૧૫); શ્રી બાંકે બિહારી અગ્રવાલ, પ્રિન્સીપાલ કમિશ્નર ઓફ કસ્ટમ્સ; શ્રી શશાંક પ્રિયા, ADG, DG GST, CBEC (પ્રકરણ ૧૭ થી ૨૦); શ્રી જી. ડી. લોહાણી, CCE, ફરીદાબાદ (પ્રકરણ ૨૧ અને ૨૨); અને શ્રી પ્રકાશ કુમાર CEO, GSTN (પ્રકરણ ૨૩).

FAQ ઉપર ટીકાઓ અને સૂચનોને કૃપા કરીને dg.nacen-cbec@nic.in ઉપર મોકલો

દાવો જતો કરવો (Disclaimer)

NACEN દ્વારા સંકલિત અને સોર્સ ટ્રેનર્સ દ્વારા તપાસેલ GST ને આધારે પ્રશ્નોતરી, ઝીણવટભરી રીતે સુધારીને તૈયાર કરેલ CGST/SGST/UTGST/IGST કાયદાઓ આધારીત છે. આ FAQ માત્ર તાલિમ અને શૈક્ષણિક હેતુ માટે છે.

આ પુસ્તિકામાં જે માહિતી છે તે માત્ર સામાન્ય ઝાંખી પૂરી પાડવા માટે બનાવેલ છે અને કાનૂની અભિપ્રાય તથા સલાહ તરીકે ગણવામાં ના આવે. વધુ વિગતો માટે આપને વિનંતી છે કે સંબંધિત CGST/SGST/UTGST/IGST કાયદાઓનો સંદર્ભ લેવામાં આવે.

આ પ્રશ્નોતરી CGST અને SGST કાયદાઓને CGST/SGST તરીકે ઉલ્લેખે છે કારણકે મોટા ભાગની જરૂરીયાતોમાં CGST અને SGST કાયદાઓ એકસમાન છે. CGST કાયદાને સંસદમાં દાખલ કરવામાં આવ્યો છે. SGST કાયદાને સંબંધિત રાજ્યોના ગૃહોમાં પસાર કરવામાં આવશે. કેટલીક પૂર્તિઓ તે રાજ્યમાં ચોક્કસ હશે અને તે CGST કાયદામાં હશે નહિ.

1. ગુડઝ અને સર્વિસ ટેક્સ (GST) ની ઝાંખી

પ્ર.1. ગુડઝ અને સર્વિસ ટેક્સ (GST) શું છે?

ઉત્તર: માલ અને સેવાના વપરાશ ઉપર એક સ્થળ આધારીત કર છે. તે ઉત્પાદનથી અંતિમ વપરાશ સુધી દરેક તબક્કે લાગુ કરવાની દરખાસ્ત છે. તેની સાથે આગળના તબક્કામાં ભરવામાં આવેલ કરની ક્રેડિટ સેટ ઓફ તરીકે ઉપલબ્ધ રહેશે. સંક્ષિપ્તમાં માત્ર કિંમત વધારા ઉપર કર લેવામાં આવશે અને કરનો બોજ અંતિમ ગ્રાહક દ્વારા ઉઠાવવામાં આવશે.

પ્ર.2. વપરાશ પર સ્થળ આધારીત કરનો કન્સેપ્ટ શું છે?

ઉત્તર: ટેક્સ સત્તાધીશો કે જેઓનું અધિકાર ક્ષેત્ર વપરાશ સ્થળ કે જે પુરવઠા સ્થળ તરીકે પણ ઓળખાય છે, જેને સપ્લાયના સ્થળ કહેવામાં આવે છે

પ્ર.3. GST હેઠળ હાલમાં લાગુ થતા કયા કર તથા વેરાઓ સમાવવામાં આવશે?

ઉત્તર : GST હેઠળ નીચે દર્શાવેલા કરવેરાઓને સમાવવામાં આવશે.

- I. કેન્દ્ર દ્વારા હાલમાં લાદવામાં અને એકત્રિત કરવામાં આવેલ કર
 - a. સેન્ટ્રલ એક્સાઇઝ ડ્યુટી
 - b. એક્સાઇઝ ડ્યુટી (ઔષધિય અને ટોઇલેટ બનાવટો)
 - c. વધારાની એક્સાઇઝ ડ્યુટી (ગુડઝ ઓફ સ્પેશિયલ ઇમ્પોર્ટન્સ)
 - d. વધારાની એક્સાઇઝ ડ્યુટી (ટેક્સટાઇલ અને ટેક્સટાઇલ ઉત્પાદનો)
 - e. વધારાની કસ્ટમ્સ ડ્યુટી (સામાન્ય રીતે CVD તરીકે જાણીતી)
 - f. સ્પેશિયલ એડિશનલ ડ્યુટી ઓફ કસ્ટમ્સ (SAD)
 - g. સર્વિસ ટેક્સ
 - h. સેન્ટ્રલ સરચાર્જીસ એન્ડ સેસીઝ કે જે સામાન અને સેવાઓનાં પુરવઠા સંબંધિત છે.
- II. GST હેઠળ વસૂલવામાં આવનાર રાજ્ય કર
 - a. સ્ટેટ વેટ
 - b. સેન્ટ્રલ સેલ્સ ટેક્સ
 - c. લકઝરી ટેક્સ
 - d. એન્ટ્રી ટેક્સ (દરેક ફોર્મમાં)
 - e. એન્ટરટેઇનમેન્ટ અને એમ્યુઝમેન્ટ ટેક્સ (સિવાય કે સ્થાનિક સંસ્થા દ્વારા લાદેલ)

- f. એડવર્ટાઈઝમેન્ટ ઉપર ટેક્ષ
- g. ખરીદ વેરો
- h. લોટરી, જુગાર અને શરતો ઉપર વેરો
- i. સ્ટેટ સરચાર્જીસ એન્ડ સેસીઝ કે જે સામાન અને સેવાઓના પુરવઠા સંબંધિત છે.

GST કાઉન્સિલ, કેન્દ્ર, રાજ્ય અને સ્થાનિક સંસ્થાઓ દ્વારા લાદવામાં આવેલ કરવેરા, સેઝ અને સરચાર્જ બાબતે કેન્દ્ર અને રાજ્યોને અને સ્થાનિક તંત્રને ભલામણ કરશે જે GST માં સમાવિષ્ટ થઈ શકે છે..

પ્ર.4. ઉપર દર્શાવેલ વેરાઓને GST માં સમાવવા માટે કયા કયા સિધ્ધાંતો અપનાવાયા હતા?

ઉત્તર: કેન્દ્રીય, રાજ્ય અને સ્થાનિક વેરાઓને GST માં સમાવવા માટે ઘણી બધી શક્યતાઓને ચકાસવામાં આવી હતી. તપાસ દરમ્યાન નીચે દર્શાવેલ સિધ્ધાંતોને ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યા હતા.

- I. કર અથવા વેરાઓ મુખ્યત્વે પરોક્ષ કર કે જે માલ પુરવઠા અથવા સેવા પુરવઠા ઉપર આધારીત હોય તેનો સમાવેશ કરવો
- II. સમાવેશ કરવામાં આવેલ કર અથવા વેરાઓ વ્યવહારની સાંકળ છે જે આયાત/ઉત્પાદન/માલ ઉત્પાદન અથવા સેવાઓની જોગવાઈ અને સેવાઓ તથા માલ પૂરો પાડવો તે એક છેડે છે અને માલ અને સેવાઓનો વપરાશ તે બીજે છેડે છે.
- III. આ સમાવેશથી રાજ્યની અંદર અને આંતરરાજ્યના સ્તરે ટેક્ષ કેડિટનો પ્રવાહ મુક્ત બનશે. કર, વેરા અને ફી કે જે માલ અને સેવાઓના પુરવઠાથી સંબંધિત નથી તેનો સમાવેશ GST માં કરવો જોઈએ નહિ
- IV. કેન્દ્ર અને રાજ્યો બંનેની આવકના ઉચિતપણાને ચકાસવાનો પ્રયાસ કરવાની જરૂર છે.

પ્ર.5. કઈ સૂચિત વસ્તુઓ GST ના કાર્યક્ષેત્રની બહાર રાખવાવાળી છે?

ઉત્તર: બંધારણના આર્ટીકલ 366 (12A) ને 101મા બંધારણના સુધારા કાયદા, 2016 દ્વારા સુધારવામાં આવ્યો તે ગુડ્ઝ એન્ડ સર્વિસ ટેક્ષ (GST) ને માલ પુરો પાડવો અથવા સેવાઓ પુરી પાડવી અથવા બંને ઉપરના કર તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરે છે, સિવાય કે માનવ વપરાશ માટે આલ્કોહોલીક પીણુ પુરુ પાડવુ. આમ બંધારણમાં GST ની જે વ્યાખ્યા આપવામાં આવી છે તે રીતે. પાંચ પેટ્રોલિયમ ઉત્પાદનો જેવી કે પેટ્રોલિયમ કુડ, મોટર સ્પીરીટ (પેટ્રોલ), હાઈ સ્પીડ ડિઝલ, કુદરતી ગેસ અને એવીએશન ટર્બાઈન ફ્લુઇડને હંગામી ધોરણે બહાર રાખવામાં આવ્યા

છે અને GST કાઉન્સિલ તે તારીખ નક્કી કરશે કે કઈ તારીખથી તેને GST માં સમાવવામાં આવશે. વધુમાં ઇલેક્ટ્રીસિટીને GST માંથી બહાર રાખવામાં આવી છે.

પ્ર.6. GST દાખલ થયા પછી ઉપર દર્શાવેલી વસ્તુઓ ઉપર કરવેરા બાબતમાં શું સ્થિતિ હશે?

ઉત્તર: ઉપર દર્શાવવામાં આવેલી વસ્તુઓ ઉપર વર્તમાન કરવેરા સીસ્ટમ (વેટ અને સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ) ચાલુ રહેશે.

પ્ર.7. GST ના અમલ દરમ્યાન તમાકુ અને તમાકુની બનાવટોની સ્થિતિ શું હશે?

ઉત્તર: તમાકુ અને તમાકુની બનાવટો GST હેઠળ આવશે. તદઉપરાંત કેન્દ્ર પાસે કેન્દ્રિય આબકારી જકાત વસુલ કરવાની સત્તા રહેશે.

પ્ર.8. કેવા પ્રકારના GST નો અમલ કરવાની દરખાસ્ત કરવામાં આવેલ છે?

ઉત્તર: તે બેવડુ GST હશે કે જેમાં કેન્દ્ર અને રાજ્ય એમ બંને દ્વારા વસુલવામાં આવતા કર માટે સમાન માળખુ હશે. જે GST રાજ્યમાં પુરા પાડવામાં આવતા માલ પુરવઠો અને/ અથવા સેવાઓ ઉપર કેન્દ્ર દ્વારા લાગુ કરવામાં આવશે તેને સેન્ટ્રલ GST (CGST) કહેવામાં આવશે અને રાજ્ય દ્વારા જેને લાદવામાં આવશે તેને રાજ્ય GST (SGST) કહેવામાં આવશે તે જ પ્રમાણે સંકલિત GST (IGST) દરેક આંતર રાજ્ય માલ પુરવઠા અને સેવાઓ ઉપર કેન્દ્ર દ્વારા લાદવામાં અને સંચાલિત કરવામાં આવશે.

પ્ર.9. ડ્યુઅલ GST શા માટે જરૂરી છે?

ઉત્તર : ભારત એક સમવાયી દેશ છે કે જેમાં કેન્દ્ર અને રાજ્યો બંનેને કર લાગુ કરવાની અને એકઠા કરવાની સત્તા યોગ્ય કાયદા દ્વારા સોંપવામાં આવી છે. બંને સ્તરે સરકારને બંધારણમાં જુદી જુદી જવાબદારીઓ અદા કરવા માટે નક્કી કરેલ સત્તાઓ સોંપવામાં આવી છે જેના માટે તેઓને સંશાધનો એકઠા કરવાની જરૂર પડે છે. નાણાકિય સમવાયતંત્રની બંધારણીય જરૂરીયાતને ધ્યાનમાં રાખવા, ડ્યુઅલ GST જરૂરી છે.

પ્ર.10. કયા સત્તાધિશો GST લાગુ કરશે અને તેનું સંચાલન કરશે?

ઉત્તર: કેન્દ્ર દ્વારા CGST અને IGST લાગુ કરવાનું અને તેનું સંચાલન કરવાનું તથા સંબંધિત રાજ્યો/કે.પ્ર દ્વારા SGST/ UTGST લાગુ કરવાનું અને સંચાલન કરવાનું કામ કરવામાં આવશે.

પ્ર.11. શા માટે ભારતના બંધારણમાં GST સંદર્ભમાં હાલમાં જ સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો?

ઉત્તર: હાલમાં કેન્દ્ર અને રાજ્યોની નાણાકીય સત્તા અરસપરસ એકબીજાની સામ્યતા વગર સ્પષ્ટ રીતે બંધારણમાં સીમાંકિત કરેલ છે. કેન્દ્ર પાસે ઉત્પાદન કરેલ માલસામાન (માનવ વપરાશ માટે દારૂ, અફીણ, નારકોટીકસ વગેરે સિવાય) પર કર વસુલવાની સત્તા છે, રાજ્યો પાસે માલ વેચવા પર કર વસુલવાની સત્તા છે. આંતર રાજ્ય વેચાણ કિસ્સામાં, કેન્દ્રીય વેચાણ વેરો (CST) લાગુ કરવાની સત્તા કેન્દ્ર પાસે છે, પરંતુ રાજ્યો દ્વારા તે કર સંપૂર્ણપણે એકઠો કરી સાચવી રાખવામાં આવે છે. જ્યાં સુધી સેવાઓની વાત છે ત્યાં સુધી, માત્ર એકલા કેન્દ્રને કર વસુલવાની સત્તા છે.

GST લાગુ કરવા માટે બંધારણીય સુધારા જરૂરી છે, જેથી કેન્દ્ર અને રાજ્યોને સમાંતરપણે આ બધા જ કર લાગુ કરવાની અને વસુલ કરવાની સત્તા મળે. ભારતના બંધારણમાં આ હેતુ માટે તાજેતરમાં બંધારણ એકસો એક (101) મો સુધારો) ધારો 2016 દ્વારા સુધારો કરવામાં આવ્યો છે. બંધારણની કલમ 246A કેન્દ્ર અને રાજ્યોને GST વસુલાત અને એકત્રિત કરવા માટે સમર્થ બનાવે છે.

પ્ર.12. સેન્ટ્રલ GST (CGST) અને રાજ્ય GST (SGST) હેઠળ માલ વેચાણ તથા સેવાઓના ચોક્કસ વ્યવહાર ઉપર કર સમાંતર રીતે કેવી રીતે લેવામાં આવશે?

ઉત્તર: માલ અને સેવાઓને કોઈ પણ સ્વરૂપે પુરી પાડવા ઉપર સમાંતરપણે સેન્ટ્રલ GST અને સ્ટેટ GST લાગુ કરવામાં આવશે સિવાય જે માલ અને સેવાઓ છૂટને પાત્ર છે, માલ કે જે GST ના કાર્યક્ષેત્રની બહાર આવતો હોય અને વ્યવહારો કે જે નક્કી કરવામાં આવેલ મર્યાદાની નીચે હોય . વધુમાં, બંને એક જ કિંમત અથવા મૂલ્ય ઉપર લાગુ કરવામાં આવશે નહીં કે રાજ્યનો VAT કે જે માલના મૂલ્ય ઉપર CENVAT સહિત લાદવામાં આવે છે. CGSTના હેતુ માટે સપ્લાયર અને પ્રાપ્તકર્તાનું સ્થાન દેશની અંદર હોય તે મહત્વનું નથી પરંતુ સપ્લાયર અને પ્રાપ્તકર્તાનું સ્થાન રાજ્યમાં હશે તો જ SGST લાગુ કરવામાં આવશે.

ઉદાહરણ 1: ધારી લો કે CGST નો દર 10 % છે અને તે માટે SGST નો દર 10% છે. ઉત્તરપ્રદેશમાં સ્ટીલનો એક હોલસેલ વેપારી સ્ટીલના બાર અને સળિયા એક બાંધકામ કંપની કે જે પણ રાજ્યની અંદર આવેલ છે તેને 100/- રૂપિયામાં વેચે છે. માલની મૂળકિંમત ઉપરાંત રૂ. 10/- GST અને રૂ. 10/- CGST વેપારી ચાર્જ કરશે. તેણે CGST ભાગ કેન્દ્ર સરકારના ખાતામાં, જ્યારે SGST નો ભાગ જે તે રાજ્ય સરકારના ખાતામાં જમા કરવો પડશે. અલબત્ત તેણે ખરેખર રૂ. 20/- (રૂ.10/- + રૂ. 10/-) રોકડમાં ચુકવવાની જરૂર નથી કારણકે તેની જવાબદારી છે તે તેની ખરીદી

(ઇનપુટસ) પર ચુકવેલા CGST અથવા SGST થી વહન કરી શકાશે. પરંતુ, CGST ભરવા માટે માત્ર GST ક્રેડિટ કે જે તેની ખરીદી ઉપર ચુકવેલ CGST નો જ ઉપયોગ કરી શકાશે. બીજા શબ્દોમાં CGST ક્રેડિટ સામાન્ય રીતે SGST ચુકવણી માટે વાપરી શકાય નહિ. જ્યારે SGST ચુકવણી માટે માત્ર SGSTની ક્રેડિટનો જ ઉપયોગ થઈ શકશે.

ઉદાહરણ 2: ધારી લો કે CGST નો દર 10 ટકા છે અને SGST નો દર 10 ટકા છે. જ્યારે મુંબઈમાં આવેલી જાહેરાત કંપની, સાબુ ઉત્પન્ન કરતી કંપની કે જે પણ મહારાષ્ટ્રમાં આવી છે. તેને રૂ. 100/- માં જાહેરાતની સેવાઓ પૂરી પાડે છે. જાહેરાત કંપની ની સેવા છે તેની મૂળ કિંમતના રૂ. 10/- CGST અને રૂ. 10/- SGST ચાર્જ કરશે. તેણે CGST ભાગ કેન્દ્ર સરકારના ખાતામાં, જ્યારે SGST નો ભાગ જે તે રાજ્ય સરકારના ખાતામાં જમા કરવો પડશે. આમ તો તેણે ખરેખર રૂ. 20/- (રૂ. 10/- + રૂ. 10/-) રોકડમાં ચુકવવાની જરૂર નથી કારણકે તેની જવાબદારી છે તેની ખરીદી પર ચુકવેલા CGST અથવા SGST માથી વહન કરી શકાશે(જેમ કે ઇનપુટ જેવા કે સ્ટેશનરી, ઓફિસના સાધનો, કલાકારની સેવાઓ વગેરેની). પરંતુ, CGST ભરવા માટે માત્ર CGST ક્રેડિટ, કે જે ખરીદી ઉપર ચુકવવામાં આવેલ CGST નો જ ઉપયોગ કરવામાં આવશે. બીજા શબ્દોમાં CGST ક્રેડિટ સામાન્ય રીતે SGST ચુકવણી માટે વાપરી શકાય નહિ તથા SGST ક્રેડિટ CGST ચુકવવા માટે વાપરી શકાય નહિ. જ્યારે SGST ને ચુકવવા માટે માત્ર SGST ક્રેડિટનો જ ઉપયોગ કરી શકાશે.

પ્ર.13. GST થી દેશને કયા લાભો થશે?

ઉત્તર: GST દાખલ કરવું એ ભારતમાં કર સુધારણા ક્ષેત્રે પરોક્ષ રીતે એક મોટું નોંધપાત્ર પગલું હશે. કેન્દ્ર અને રાજ્યો દ્વારા લાગુ કરવામાં આવતા મોટી સંખ્યાના અનેક કરવેરાઓને એક જ કરમાં ભેળવી દેવાથી તથા આગળના સ્તરના કરવેરાના સેટ-ઓફની પરવાનગીથી, ખરાબ અસરો દૂર કરી સામાન્ય રાષ્ટ્રીય બજાર માટે માર્ગ ખુલ્લો કરવામાં આવશે. વપરાશકર્તાઓ માટે સૌથી મોટો લાભ માલ ઉપર એકંદરે કરના બોજાનો ઘટાડો છે, જે કર બોજા હાલમાં 25-30 ટકા જેટલો છે. GST દાખલ કરવાથી આપણા ઉત્પાદનો સ્થાનિક તેમજ આંતરરાષ્ટ્રીય બજારોમાં સ્પર્ધાત્મક બની શકશે. અભ્યાસ એવું દર્શાવે છે કે આનાથી આર્થિક વૃદ્ધિ તરત જ થાય છે. કર આધાર વિસ્તરણના લીધે કેન્દ્ર અને રાજ્યો વધુ આવક મેળવી શકે, વેપારના કદમાં વધારો થાય અને કર ભરણુ વધે. આટલું જ નહીં, પણ આ કર તેની પારદર્શકતાને લીધે સંચાલિત કરવામાં સરળ હશે.

પ્ર.14. IGST શું છે?

ઉત્તર: GST અધિકાર હેઠળ, આંતરરાજ્ય પુરવઠા માલ અને સેવાઓ ઉપર કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા એક સંકલિત GST (IGST) લાગુ કરવામાં તેમજ એકઠો કરવામાં આવશે. બંધારણની કલમ 269 હેઠળ આંતર રાજ્ય વેપાર અને વાણિજ્ય દરમ્યાન કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા GST પુરવઠા (સપ્લાય) ઉપર લાગુ તેમજ એકત્રિત કરવામાં આવશે તથા આ કરની વહેંચણી ગુડઝ અને સર્વિસ ટેક્સ કાઉન્સિલની ભલામણોના આધારે સંસદીય કાયદા પ્રમાણે કેન્દ્ર અને રાજ્યો વચ્ચે કરવામાં આવશે.

પ્ર.15. GST કાઉન્સિલની ભૂમિકા શું હશે?

ઉત્તર: GST કાઉન્સિલમાં કેન્દ્રીય નાણાં મંત્રી (જે કાઉન્સિલના ચેરમેન હશે), કેન્દ્રીય રાજ્ય કક્ષાના નાણાં મંત્રી અને રાજ્યોના નાણાં/કરવેરા મંત્રીનો સમાવેશ થાય છે, કે જેઓ કેન્દ્ર અને રાજ્યોને નીચે દર્શાવ્યા મુજબ ભલામણો કરશે:

- I. કેન્દ્ર, રાજ્યો અને સ્થાનિક સંસ્થાઓ દ્વારા લાગુ કરવામાં આવેલ કર, વેરો, સરચાર્જ કે જેનો સમાવેશ GST માં થઈ શકે;
- II. માલ તથા સેવાઓ કે જેઓ GST માંથી બાકાત હોય અથવા બાકાત રાખી શકાય તેમ હોય;
- III. હાઈ સ્પીડ ડિઝલ, મોટર સ્પીરીટ, નેચરલ ગેસ અને એવીએશન ટર્બાઈન ફ્યુઅલ (સામાન્ય રીતે પેટ્રોલ તરીકે પણ ઓળખાય છે) વગેરે ઉપર GST કઈ તારીખથી લાગુ કરવા;
- IV. નમૂનાના GST કાયદાઓ, કર સિધ્ધાંતો, IGST ની યોગ્યતા અને પુરવઠાની જગ્યાનું સંચાલન કરતાં સિધ્ધાંતો;
- V. કુલ વેચાણની મર્યાદા નીચે સામાન્ય અને સેવાઓ GST થી મુક્ત રાખી શકાય છે;
- VI. GST ના બેન્ડસ સાથે મૂળભૂત કિંમતો સહિતના દરો;
- VII. કોઈ પણ કુદરતી આપત્તિ અથવા મુશ્કેલી દરમ્યાન કોઈ પણ ખાસ દરો અથવા નિર્ધારિત ગાળા માટેના દરો કે જેથી વધારાના સંશાધનો ઉભા કરી શકાય;
- VIII. ઉત્તર-પૂર્વના રાજ્યો, જમ્મુ કશ્મીર, હિમાચલ પ્રદેશ અને ઉત્તરાખંડના સંદર્ભમાં ખાસ જરૂરીયાતો; અને
- IX. GST ને લગતી અન્ય બીજી કોઈ બાબત કે જેને કાઉન્સિલ નક્કી કરી શકે.

પ્ર.16. GST કાઉન્સિલના માર્ગદર્શક સિધ્ધાંત શું છે?

ઉત્તર: GST કાઉન્સિલની કાર્યવિધિ GST ના વિવિધ પાંસાઓ ઉપર, કેન્દ્ર અને રાજ્યો વચ્ચે એકસૂત્રતા રહે, તેની ચોકસાઈ GST કાઉન્સિલ કરશે. બંધારણ (એકસો એકમો સુધારો) ધારો

2016 માં સમાવેશ કરવામાં આવ્યું છે કે GST કાઉન્સિલ તેના વિવિધ કાર્યોને અદા કરતા, GST ના માળખામાં એકસૂત્રતાની જરૂરીયાતને માલ અને સેવાઓના એકસૂત્રીય રાષ્ટ્રીય બજાર માટે માર્ગદર્શન આપશે.

પ્ર.17. GST કાઉન્સિલ દ્વારા કેવી રીતે નિર્ણયો લેવામાં આવશે?

ઉત્તર : બંધારણ (એકસો એકમો સુધારો) ધારો, 2016 અનુસાર GST કાઉન્સિલના બધા જ નિર્ણયો એક જ બેઠકમાં લેવામાં આવશે કે જેમાં સભ્યોની હાજરી તથા મતદાન 3/4 ગણા મતોથી બહુમત હોવો જોઈએ. તે બેઠકમાં કેન્દ્ર સરકારને કુલ પડેલા મતમાંથી 1/3 મતોનું ભારણ મળશે અને રાજ્ય સરકારોના ભેગા મળીને મળેલા કુલ મતોમાંથી 2/3 ભારણ મળશે. GST કાઉન્સિલના કુલ સભ્યોની સંખ્યાથી અડધી સભ્ય સંખ્યાથી બેઠકોમાં કોરમનું નિર્માણ થશે.

પ્ર.18. સૂચિત GST અમલ હેઠળ કોણ GST ચૂકવવા જવાબદાર છે?

ઉત્તર : સૂચિત GST અમલ હેઠળ, કરપાત્ર વ્યક્તિ દ્વારા માલ અને/અથવા સેવાઓનાં પુરવાહા (સપ્લાય) પર કર ચૂકવવાપાત્ર છે. કર ચૂકવવાની વાત ત્યારે આવે છે જ્યારે કરપાત્ર વ્યક્તિ મુક્તિની જે મર્યાદા છે એટલે રૂ. 20 લાખ(ઉત્તર પૂર્વના રાજ્યો અને ખાસ કેટેગરીના રાજ્યો માટે દસ લાખ રૂ.) પાર કરે, તેમ છતાં અમુક કેટલાક ચોક્કસ કિસ્સાઓમાં કરપાત્ર વ્યક્તિએ મુક્તિની મર્યાદા પાર નહિ કરી હોય તો પણ તે GST ભરવાને પાત્ર ઠરશે. CGST/SGST તે દરેક રાજ્યમાંના માલ પુરવાહા અને/અથવા સેવાઓ પર ચૂકવવા પાત્ર છે. જ્યારે IGST તે તમામ આંતર રાજ્યના માલ પુરવાહા અને/અથવા સેવાઓ પર CGST/SGST અને CGST/SGST સંબંધિત કાયદાઓ મુજબ ચોક્કસ દરે ચૂકવવા પાત્ર છે.

પ્ર.19. સૂચિત GST અમલ હેઠળ નાના કરદાતાઓ માટે શું લાભો ઉપલબ્ધ છે?

ઉત્તર: કરદાતાઓના એક નાણાકિય વર્ષમાં કુલ ટર્નઓવર [રૂ. 20 લાખ અને ઉત્તર પૂર્વના રાજ્યો અને ખાસ કેટેગરીના રાજ્યોમાં માં 10 લાખ સુધી] કર મુક્ત હશે. વધુમાં એક વ્યક્તિ કે જેનું એકંદર ટર્નઓવર આગળના નાણાકિય વર્ષમાં 50 લાખ રૂપિયા કરતા ઓછું છે તે સરળીકૃત સંયોજન યોજનાના વિકલ્પને પસંદ કરી શકે છે જ્યાં રાજ્યમાં ટર્નઓવર ઉપર ઓછા દરે કર ચૂકવવા પાત્ર છે.

(કુલ ટર્ન ઓવરમાં કુલ કિંમત બધા કરપાત્ર અને કરમુક્ત પુરવાહા, અને માલ અને/અથવા સેવાઓની નિકાસનો સામાવેશ થશે અને કરો જેવા કે GST બાકાત થશે.) એકંદરે ટર્નઓવરની ગણતરી સંપૂર્ણ ભારત ધોરણે કરવામાં આવશે. ઉત્તરપૂર્વના રાજ્યો અને ખાસ કેટેગરીના

રાજ્યોમાં મુક્તિની મર્યાદા [10 લાખ રૂ.] હશે. મુક્તિની મર્યાદાને પાત્ર દરેક કરદાતાઓને ઇનપુટ ટેક્ષ ક્રેડિટ (આઈટીસી) લાભો સાથે કર ભરવાનો વિકલ્પ રહેશે. આંતર રાજ્ય પુરવઠા અથવા રીવર્સ ચાર્જ આધાર પર કર ભરતા કરદાતાઓ મુક્તિની મર્યાદાને પાત્ર રહેશે નહીં.

પ્ર.20. GST અધિકાર હેઠળ વસ્તુઓ અને સેવાઓને કેવી રીતે વર્ગીકૃત કરવામાં આવશે?

ઉત્તર: HSN (હાર્મોનાઈઝડ સિસ્ટમ ઓફ નોમેક્લેચર) કોડનો GST અધિકાર હેઠળ માલ વર્ગીકરણ માટે ઉપયોગ કરવામાં આવશે. કરદાતાઓ કે જેનું ટર્નઓવર રૂ. 1.50 કરોડ ઉપર છે, પરંતુ રૂ. 5 કરોડથી નીચે છે તેઓ 2 અંકનો કોડ અને કરદાતાઓ કે જેનું ટર્નઓવર રૂ. 5 કરોડ અને તેની ઉપર છે તેઓ 4 અંક કોડનો ઉપયોગ કરશે. કરદાતાઓ જેનું ટર્નઓવર 1.5 કરોડ રૂપિયાની નીચે છે, તેમણે તેમના બિલમાં HSN કોડનો ઉલ્લેખ કરવાની જરૂર નથી.

સેવાઓને સેવાઓ હિસાબી કોડ (Services accounting code- SAC) તરીકે વર્ગીકૃત કરવામાં આવશે

પ્ર.21. GST હેઠળ આયાત ઉપર કેવી રીતે વેરો લેવામાં આવશે?

ઉત્તર: આયાત કરવામાં આવતા માલ અને સેવાઓને આંતર રાજ્ય પુરવઠો ગણવામાં આવશે અને માલ તથા સેવાઓની દેશમાં થતી આયાત ઉપર IGST લાગુ કરવામાં આવશે. કરભારણ સ્થળનાં સિધ્ધાંતને અનુસરશે અને SGST કરની આવક જે તે રાજ્ય પાસે જશે કે જ્યાં આયાતી પુરવઠા અને સેવાઓનો ઉપયોગ કરેલ હોય. આયાતી માલ અને સેવાઓ ઉપર ભરેલ GST નો આખો/સંપૂર્ણ સેટ-ઓફ ઉપલબ્ધ બનશે.

પ્ર.22. નિકાસને GST હેઠળ કેવી રીતે ગણવામાં આવશે?

ઉત્તર: નિકાસને શૂન્ય દર પુરવઠા તરીકે ગણવામાં આવશે. માલ અને સેવાઓના નિકાસ ઉપર કોઈ પણ કર ભરવાપાત્ર નહીં થાય, તેમ છતાં ઇનપુટ ટેક્ષ ક્રેડિટની ક્રેડિટ ઉપલબ્ધ બનશે અને તે નિકાસકારોને રીફંડ તરીકે ઉપલબ્ધ બનશે. નિકાસકારો પાસે આઉટપુટ ઉપર કર ભરવા અને IGST ના રીફંડનો દાવો અથવા IGST ની ચુકવણી વગર જ કરાર હેઠળ નિકાસ અને ઇનપુટ ટેક્ષ ક્રેડિટના રીફંડનો દાવો (ITC) કરવા માટે વિકલ્પ હશે.

પ્ર.23. GST હેઠળ સંયોજન યોજના (કોમ્પોઝીશન સ્કીમ) નો શું કોઈ અવકાશ છે?

ઉત્તર: નાના કરદાતાઓ કે જેમનું એક નાણાકીય વર્ષમાં ટર્નઓવર [રૂ. 50 લાખ] સુધી હોય તેઓ સંયોજન કર ભરવા માટે પાત્ર ગણાશે. આ યોજના હેઠળ, આઈટીસીનો ફાયદો લીધા વિના કરદાતાએ તેનાં વાર્ષિક ટર્નઓવરનાં ટકા મુજબ કર ભરવો પડશે. CGST અને SGST માટે નીચામાં નીચો દર [ઉત્પાદકો માટે 1% અને અન્ય કિસ્સાઓમાં 0.5%; ચોક્કસ સેવાઓ માટે 2.5% શીડ્યુલ II ના પેરા 6(b) માં દર્શાવ્યા પ્રમાણે જેમ કે ખોરાક પીરસવો અથવા માનવ વપરાશ માટે બીજી કોઈ ચીજવસ્તુ] ટકાથી ઓછો ન હોવો જોઈએ. જે કરદાતા સંયોજન યોજનાને પસંદ કરશે તે તેનાં ગ્રાહકો પાસેથી કોઈ પણ કર એકત્રિત કરી શકશે નહિ. GST કાઉન્સિલની ભલામણના આધારે સરકાર ઉપર જણાવેલ મર્યાદા 50 લાખ રૂપિયાથી લઈને એક કરોડ રૂપિયા સુધીની કરી શકે છે.

જે કરદાતાઓ આંતરરાજ્ય પુરવઠાઓ (સપ્લાય) કરે છે અથવા ઇ કોમર્સ ઓપરેટર્સ મારફતે પુરવઠો પુરો પાડે છે કે જેઓને સોર્સ પર જ કર એકત્રિત કરવાની (TCS) જરૂરીયાત છે તેઓને આ યોજનાને લાયક/પાત્ર ગણવામાં આવશે નહિ.

પ્ર.24. શું સંયોજન યોજના (Composition Scheme) વૈકલ્પિક અથવા ફરજિયાત છે?

ઉત્તર : વૈકલ્પિક.

પ્ર.25. GSTN શું છે અને GST અધિકાર હેઠળ તેની ભૂમિકા શું છે?

ઉત્તર: GSTN એટલે ગુડઝ અને સર્વિસ ટેક્સ નેટવર્ક (GSTN). GSTN ને વિશિષ્ટ ઉદ્દેશ્યવાળું વાહન કહેવાય છે, જેને GSTની જરૂરીયાતોને પૂર્ણ કરવા માટે સ્થાપિત કરવામાં આવ્યું છે. GST ના અમલ માટે, GSTN દ્વારા કેન્દ્ર અને રાજ્ય સરકારો, કરદાતાઓ અને અન્ય ભાગીદારોને આઈટી ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પુરુ પાડવામાં આવશે. GSTN ના અન્ય કાર્યો સાથે સમાવિષ્ટ કાર્યો: (i) નોંધણીની આસાનતા; (ii) કેન્દ્ર અને રાજ્યના સત્તાવાળાઓને રીટર્ન મોકલવા; (iii) IGSTN ની ગણતરી અને પતાવટ; (iv) કર ચૂકવણીની વિગતોને બેકિંગ નેટવર્ક સાથે મેળવવા; (v) કરદાતાના રીટર્નની માહિતીના આધાર પરથી કેન્દ્ર અને રાજ્ય સરકારને વિવિધ અહેવાલો (એઆઇએસ) પુરા પાડવા; (vi) કરદાતાઓને પ્રોફાઇલ વિશ્લેષણ પુરા પાડવા; (vii) મેચિંગ, રિવર્સલ અને ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ માટેના રીકલેઇમ બંધ બેસતુ કરવા માટેનું એન્જીન ચલાવવું

GSTN એક સામાન્ય પોર્ટલ વિકસાવી રહેલ છે અને નોંધણીની અરજી ચુકવણી રીટર્ન અને એમઆઇએસ/અહેવાલો માટે પણ સામાન્ય પોર્ટલ વિકસાવવામાં આવી રહેલ છે. GSTN સામાન્ય GST પોર્ટલને હાલના કર વહીવટની આઈટી સીસ્ટમ સાથે સંકલિત કરશે અને કરદાતાઓ માટે

ઇન્ટરફેસ બનાવશે. GSTN, 19 રાજ્યો અને કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ (મોડેલ ૨ રાજ્યો) માટે એક બેક-એન્ડ મોડ્યુલ્સ જેવા કે આકારણી, ઓડિટ, રીફંડ, અપીલ વગેરે વિકસાવશે. C.B.C.C અને મોડેલ 1 રાજ્યો (15 રાજ્યો) પોતે પોતાની રીતે GST બેક એન્ડ સીસ્ટમ્સ વિકસાવશે. સંક્રમણ ને સરળ બનાવવા માટે GST નાં ફંટ એન્ડ સીસ્ટમની સાથે બેક એન્ડ સીસ્ટમનું નું એકીકરણ પૂર્ણ અને પરીક્ષણ સમય પહેલા થવું જોઈએ.

પ્ર.26. GST ના અધિકાર હેઠળ વિવાદોનું સમાધાન/ઉકેલ કેવી રીતે થશે?

ઉત્તર: બંધારણ (એકસો એકમો સુધારો) ધારો, 2016 પ્રમાણે માલ અને સેવા કર કાઉન્સિલ કોઇપણ વિવાદનો ઉકેલ લાવવાની અધિસ્થાપિત પદ્ધતિ પુરી પાડશે.

- ભારત સરકાર અને એક અથવા વધુ રાજ્યો વચ્ચે અથવા
- ભારત સરકાર અને કોઈ પણ રાજ્ય અથવા રાજ્યો એક પક્ષમાં એક અથવા વધુ રાજ્યો બીજા પક્ષમાં અથવા
- બે અથવા વધારે રાજ્યોની વચ્ચે
- કાઉન્સિલ દ્વારા કરેલ ભલામણો અથવા તેના અમલીકરણ માટે થયેલા વિવાદો.

પ્ર.27. પૂર્તિ દર તંત્રનો હેતુ શો છે? (Compliance rating)

ઉત્તર CGST/SGST કાયદાના સેક્શન 149 અનુસાર, દરેક નોંધાયેલ વ્યક્તિ પૂર્તિ દર માટે નિયુક્ત છે સૂચિત પેરામીટર્સની પૂર્તિના રેકોર્ડના આધારે. આવુ રેટીંગ જાહેર ક્ષેત્રમાં પણ મુકવામાં આવે છે. પ્રોસ્પેક્ટીવ ક્લાયન્ટ સપ્લાયર્સની પૂર્તિના દરને જોઈ શકે છે અને નિર્ણય લઈ શકે છે કે જેથી તે નિર્ણય કરી શકે કે શું આ ચોક્કસ સપ્લાયર સાથે ડિલ કરી શકાય કે નહિ. આનાથી કરપાત્ર વ્યક્તિઓ વચ્ચે સારી સ્પર્ધા થશે.

પ્ર.28. શું જેના ઉપર પગલા લઈ શકાય તેવા દાવાઓ માટે GST જવાબદાર છે

ઉત્તર : CGST/SGST અધિનિયમની ધારા 2(52) અનુસાર જેના ઉપર પગલા લઈ શકાય તે દાવાઓને માલ તરીકે ગણવા. શીડ્યુલ III ને CGST/SGST અધિનિયમની ધારા 7 સાથે વાંચો પ્રવૃત્તિઓ અથવા લેવડ દેવડોની યાદી આપે છે કે જેને સામાનના પુરવઠા અથવા સેવાના પુરવઠા તરીકે ગણવું નહિ. આ શીડ્યુલ જેના ઉપર પગલા લઈ શકાય તેવા દાવાઓની યાદી કરે છે , આવી લેવડ દેવડમાં લોટરી, શરત મારવી અને જુગાર રમવો તે ઉપરાંત. આમ માત્ર લોટરી, શરત મારવી અને જુગાર રમવાને GST ના અધિકાર હેઠળ પુરવઠા તરીકે ગણવામાં આવશે. જેના ઉપર પગલા લઈ શકાય તેવા બીજા બધા જ દાવાઓ પુરવઠો હશે નહિ.

પ્ર.29. Securities માં લેવડદેવડ શું GST માં કરપાત્ર છે?

ઉત્તર. **Securities** માલ તેમજ સેવાઓની વ્યાખ્યામાંથી ચોક્કસપણે બાકાત રાખવામાં આવેલી છે. તેથી સલામતી માટે પુરી પાડેલ લેવડ દેવડ GST હેઠળ આવતી નથી.

પ્ર.30. માહિતી પત્રકનો ખ્યાલ શું છે?

ઉત્તર. સ્વતંત્ર ત્રાહિત પક્ષના સૂત્રો પાસેથી મળતી માહિતી મારફતે નોંધાયેલ વ્યક્તિના પૂર્તિના સ્તરને ચકાસવાના વિચારનાં આધાર પર માહિતી પરતનો ખ્યાલ આવેલો છે. CGST/SGST અધિનિયમના 150 મી ધારા પ્રમાણે, ઘણા સત્તાધિશો કે જેઓ નોંધણીના રેકોર્ડઝને નિભાવવા માટે જવાબદાર છે અથવા ખાતાના સ્ટેટમેન્ટ અથવા કોઈ પણ સમયાંતરીત રીટર્ન અથવા કર ચુકવ્યાની વિગતો સમાવતો દસ્તાવેજ અથવા બંને અથવા બેન્ક ખાતા સંબંધની લેવડ દેવડ અથવા વિદ્યુતનો વપરાશ અથવા ખરીદી, વેચાણની લેવડ દેવડ અથવા સામાન અથવા મિલકત અથવા હકની અદલાબદલી અથવા ચોક્કસ સમય માટે ફરજિયાત કોઈ પણ કાયદા હેઠળ મિલકતમાં રસ, ને જે તે બાબતની આ સમયના સંદર્ભમાં, તે સમય મર્યાદામાં, આ સ્વરૂપ અને આ રીતે અને આ સત્તાધિશને અથવા એજન્સીને અથવા જે પ્રમાણે સૂચવવામાં આવશે છે તે મુજબ માહિતી પત્રક રજૂ કરવાનો આદેશ કરવામાં આવેલ છે. આમ કરવામાં નિષ્ફળતાથી ધારા 123 મુજબ પેનલ્ટી લગાવવામાં આવશે.

પ્ર.31. જુદી જુદી કંપનીઓ પાસે જુદા જુદા પ્રકારના એકાઉન્ટના સોફ્ટવેર પેકેજ રહેલા છે અને કોઈ ચોક્કસ ફોર્મેટ રેકોર્ડસ રાખવા માટે ફરજિયાત કરેલું નથી. આ જટિલ સોફ્ટવેરમાં ખાતુ કેવી રીતે વાંચવા માટે સક્ષમ બનશે?

ઉત્તર. CGST/SGST અધિનિયમની ધારા 153 અનુસાર, કેસની પ્રકૃતિ અને જટિલતાને ધ્યાનમાં લેતા અને આવકના હિતમાં, ખાતુ કોઈ પણ તબક્કે નિષ્ણાંતો પાસેથી મદદ લઈ શકે છે સ્કુટીની, પુછપરછ, તપાસ અથવા અન્ય કોઈ પણ કાર્યવાહી માટે.

પ્ર.32. શું GST માં ખરીદનાર દ્વારા જો કોઈ માલ પરત આપવામાં આવ્યો છે તો તે માટે કર પાછો મળે તેવી કોઈ જોગવાઈ છે?

ઉત્તર. હા, ધારો 34 આવી પરીસ્થિતિઓ સાથે ડીલ કરે છે. જેમાં જો માલ પુરો પાડવામાં આવ્યો અને જો ખરીદનાર તેને પાછો આપે છે તો, નોંધાયેલ વ્યક્તિ (સામાનનો પુરવઠો પુરો પાડનાર) ખરીદનાર વ્યક્તિને નોંધેલ વિગતો સમાવતી જમાની નોંધ (કેડીટ નોટ) ઇસ્યુ કરી શકે છે. જમાની જે નોંધ છે તેની વિગતો સપ્લાયર દ્વારા તે મહિનાના રીટર્નમાં સપ્લાયર દ્વારા જાહેર કરવામાં

આવશે કે જે મહિને આવી જમાની નોંધને ઇસ્યુ કરવામાં આવી છે પરંતુ સપ્ટેમ્બર પછી વર્ષના અંત સુધી નહિ કે જેમાં આવો સપ્લાય કરવામાં આવ્યો છે અથવા સંબંધિત રીટર્ન ભરતી વખતની તારીખ, બે માંથી જે પણ પહેલું છે તે. જમાની નોંધની વિગતો તે કરના ગાળા માટે અથવા ત્યાર પછીના કોઈ પણ કરના ગાળા માટે ખરીદનાર દ્વારા દાવામાં સંબંધિત ઘટાડા સાથે બંધ બેસવી જોઈએ અને ઘટાડા માટેનાં દાવાના આઉટપુટ કરની જવાબદારી સપ્લાયરની છે કે જેમાં ITC માટે દાવામાં સંબંધિત ઘટાડા માટેનો ખરીદનાર દ્વારા થતા દાવા સાથે બંધ બેસે છે જેને આખરે સ્વીકારાય છે અને બંને પક્ષોને જાણ કરવામાં આવે છે.

પ્ર.૩૩. નફા-રોધક પગલું શું છે?

ઉત્તર. CGST/SGST અધિનિયમના 171 ધારા અનુસાર, કોઈ પણ માલ અથવા સેવાઓ અથવા ઇનપુટ ટેક્ષ ક્રેડિટના લાભના કોઈ પણ કરના દરમાં ઘટાડાને કિંમતમાં વ્યાજબી ઘટાડાની રીતે ખરીદનારને મોકલી આપવામાં આવશે. ચકાસણી માટેની કોઈ પણ સત્તા તે સરકારની છે કે નોંધાયેલ વ્યક્તિ દ્વારા જે ઇનપુટ કર જમા આપવામાં આવ્યો છે અથવા કરના દરમાં ઘટાડો કર્યો છે તે માલ અથવા સેવા અથવા જે બંને તેના દ્વારા આપવામાં આવેલ છે તે ખરેખર તેની કિંમતમાં ઘટાડાને લીધે થતું પરીણામ છે.

2. કર અને કરમાંથી મુક્તિ

પ્ર.૧. GST લાગુ કરવાની સતા કયાંથી પ્રાપ્ત થયેલ છે?

ઉત્તર: બંધારણનો કાયદો 246A કે જે બંધારણ (101 મો સુધારો) એક્ટ 2016 દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલ તે સંસદ અને રાજ્ય વિધાનસભા બંનેને GST વિષે કાયદા બનાવવા માટે સત્તા પૂરી પાડે છે એટલે કે સેન્ટ્રલ ટેક્સ (CGST) અને સ્ટેટ ટેક્સ (SGST) અથવા યુનિયન ટેરીટરી ટેક્સ (UTGST). પરંતુ, કાયદો 246 (A) ની કલમ 2 અને ધારો 269 (અ) સંસદને આંતર રાજ્ય વેપાર તથા વાણિજ્ય માટે કાયદો ઘડવાની વિશિષ્ટ શક્તિ પૂરી પાડે છે જેમ કે ઇન્ટીગ્રેટેડ ટેક્સ (IGST)

પ્ર.2. GST હેઠળ ટેક્ષેબલ ઘટના શું છે?

ઉત્તર: માલનો પુરવઠો અને/અથવા સેવાઓ. CGST અને SGST રાજ્યની અંદરના પુરવઠા (સપ્લાય) ઉપર તથા IGST આંતર-રાજ્ય પુરવઠા ઉપર લાદવામાં આવશે.

પ્ર.3. શું, અવેજ વિના કરવામાં આવેલ પુરવઠો પણ GST ના પુરવઠા કાર્યક્ષેત્ર હેઠળ આવશે?

ઉત્તર : હા. માત્ર એવા કિસ્સાઓમાં કે જે માલ GST કાયદાની અનુસૂચિ । હેઠળ અલગ કરેલો હોય. આવીજ જોગવાઈ IGST કાયદામાં તેમજ UTGST કાયદામાં કરવામાં આવેલી છે.

પ્ર.૪. ચેરીટેબલ સંસ્થાઓ દ્વારા આપવામાં આવતી જરૂરી ચીજવસ્તુઓ શુ કરપાત્ર પ્રવૃત્તિ છે?

ઉત્તર. સપ્લાય કે જે GST હેઠળ કરપાત્ર બને તે માટે, જે લેવડ દેવડ છે તે જે તે કાર્ય અથવા વેપારની વ્યાખ્યામાં બંધ બેસવું જોઈએ. તેથી ચેરીટેબલ પ્રવૃત્તિઓ માટે સપ્લાયમાં કોઈ જ આવી લેવડ દેવડ આવતી નથી તેથી તે GST હેઠળ આઅતું નથી.

પ્ર.5. જે લેવડ દેવડ છે તે માલ અથવા સેવાઓનો સપ્લાય બની શકે તેને કોણ જણાવી શકે છે?

ઉત્તર : GST કાઉન્સિલની ભલામણો કેન્દ્ર અથવા રાજ્ય સરકાર જે તે પ્રવૃત્તિ માલનો સપ્લાય છે અને સેવાઓનો સપ્લાય નથી અથવા સેવાઓનો સપ્લાય છે અને માલનો સપ્લાય નથી અથવા માલ અને સેવાઓ બંનેમાંથી એકનો પણ સપ્લાય નથી તે જાહેર કરી શકે છે.

પ્ર.6. સંયુક્ત સપ્લાય અને મિશ્ર સપ્લાય શું છે? તેઓ બંને એકબીજાથી કેવી રીતે ભિન્ન છે?

ઉત્તર. સંયુક્ત સપ્લાય તે એવો સપ્લાય છે કે જેમાં બે અથવા તેથી વધુ કરપાત્ર માલ અથવા સેવાઓ અથવા તેમના કોઈ પણ મિશ્રણનો સમાવેશ થાય છે, જેઓ કુદરતી કોર્સમાં આવી જાય છે અને વેપારના સામાન્ય તબક્કામાં એકબીજા સાથે જોડાણમાં સપ્લાય કરવામાં આવે છે અને જ્યાં તેમાંથી એક તે મુખ્ય સપ્લાય છે. દાખલા તરીકે, ગ્રાહક ટેલિવિઝન સેટ ખરીદે છે અને તેને ટીવી સાથે વોરંટી અને મેઇનટેનન્સનો કરાર પણ આપવામાં મળે છે ત્યારે આ જે સપ્લાય છે તે સંયુક્ત સપ્લાય છે. આ ઉદાહરણમાં, ટીવીનો સપ્લાય તે મુખ્ય સપ્લાય છે , વોરંટી અને મેઇનટેનન્સ સેવા તે ગૌણ સેવા છે.

માલ અથવા સેવાઓ અને તેમાંના કોઈ પણની કોઈ એકથી વધુ કે જે એક બીજા સાથે એક જ કિંમતે એક સાથે કરવામાં આવતો વ્યક્તિગત સપ્લાય તે મિશ્ર સપ્લાય છે, જે સામાન્યપણે અલગથી સપ્લાય કરવામાં આવે છે. દા.ત એક દુકાનદાર પાણી ભરવાની બોટલો રેફ્રિજરેટર સાથે વેચે છે. બોટલ્સ અને રેફ્રિજરેટરની કિંમત સહેલાઈથી થઈ શકે છે અને અલગ રીતે વેચી શકાય છે.

પ્ર.7. GST હેઠળ સંયુક્ત સપ્લાય અને મિશ્ર સપ્લાય કોને ગણવામાં આવે છે?

ઉત્તર. સંયુક્ત સપ્લાયમાં મુખ્ય સપ્લાયને સપ્લાય તરીકે ગણવામાં આવે છે. મિશ્ર સપ્લાયને ચોક્કસ માલ અથવા સેવાઓ કે જેમાં કર સૌથી વધુ હોય છે તેના સપ્લાય તરીકે ગણવામાં આવે છે.

પ્ર.8. શું બધો જ માલ અને સેવાઓ GST હેઠળ કરપાત્ર છે?

ઉત્તર. બધા જ માલ અને સેવાઓનો સપ્લાય કરપાત્ર છે સિવાય કે માનવ વપરાશ માટે આલ્કોહોલિક પીણું. પેટ્રોલિયમ કુડ, હાઈ સ્પીડ ડિઝલ, મોટર સ્પીરીટ (સામાન્યપણે પેટ્રોલથી ઓળખાય છે), કુદરતી ગેસ અને એવિએશન ટર્બાઈન ઇંધણનો સપ્લાય તે ભવિષ્યની તારીખથી કરપાત્ર બનશે. GST કાઉન્સિલની ભલામણો ઉપર આ તારીખ સરકાર દ્વારા જણાવવામાં આવશે.

પ્ર.9. રીવર્સ ચાર્જનો અર્થ શું થાય છે?

ઉત્તર. તેનો અર્થ એમ છે કે સપ્લાયની જણાવવામાં આવેલ કેટેગરીના સંદર્ભમાં કર ચુકવવાની જવાબદારી માલ અને સેવાઓ પુરી પાડનારના બદલે માલ અને સેવાઓ મેળવનારની છે.

પ્ર.10. શું રીવર્સ ચાર્જ તંત્ર માત્ર સેવાઓને જ લાગુ પડે છે?

ઉત્તર. ના, રીવર્સ ચાર્જ માલ અને સેવાઓ બંનેના સપ્લાયને લાગુ પડે છે, જે પ્રમાણે GST કાઉન્સિલની ભલામણો ઉપર સરકાર દ્વારા સૂચિત કરવામાં આવ્યું છે તે પ્રમાણે.

પ્ર.11. વણ નોંધાયેલા વેપારીઓ પાસેથી માલ ખરીદવામાં આવે તો શું અસરો થઈ શકે છે?

ઉત્તર: વણ નોંધાયેલા વ્યક્તિઓ પાસેથી સપ્લાય મેળવવાના કિસ્સામાં જે વ્યક્તિઓ માલ અથવા સેવાઓ મેળવે છે તેઓ રીવર્સ ચાર્જ તંત્ર હેઠળ કર ચુકવવાને પાત્ર બને છે.

પ્ર.12. સપ્લાયર અને મેળવનાર સિવાય શું બીજું કોઈ વ્યક્તિ GST હેઠળ કર ચુકવવાને પાત્ર છે?

ઉત્તર. હા, કેન્દ્ર/રાજ્ય સરકાર સેવાઓની કેટેગરીઓને દર્શાવી શકે છે કે જેને ઇલેક્ટ્રોનિક કોમર્સ ઓપરેટર દ્વારા ચુકવવામાં આવશે, જો આવા સેવાઓને તેના દ્વારા સપ્લાય કરવામાં આવે છે અને કાયદાની બધી જ જરૂરીયાતો આવા ઇલેક્ટ્રોનિક કોમર્સ ઓપરેટરને લાગુ કરવામાં આવે છે કારણકે આવી સેવાઓ પુરી પાડવાના સંબંધમાં કર ચુકવવા માટે તે વ્યક્તિ જવાબદાર છે.

પ્ર.13. સંયોજન યોજના (કંપોઝીશન સ્કીમ) હેઠળ કર ભરવાના વિકલ્પની મર્યાદા શું છે?

ઉત્તર : સંયોજન યોજના હેઠળ, નાણાકીય વર્ષમાં એકંદરે વકરો રૂ. પચાસ લાખ હોવો જોઈએ. સંયોજન યોજનાનો લાભ ચાલુ નાણાકીય વર્ષમાં મેળવી શકાય છે જો ટર્નઓવર 50 લાખ હોય તો.

પ્ર.14. સંયોજન યોજના માટે કરના દર શું છે?

ઉત્તર. જુદા જુદા ક્ષેત્રો માટેના દર જુદા જુદા છે. માલના સપ્લાયરના સામાન્ય કિસ્સામાં (એટલેકે વેપારીઓ), રાજ્ય અથવા કેન્દ્ર પ્રશાસિતમાં સંયોજન દર ટર્નઓવરના 0.5% છે. સંયોજન યોજનાનો વિકલ્પ લેનાર વ્યક્તિ જો ઉત્પાદક છે તો તેનો દર રાજ્ય અથવા કે.પ્રમાં ટર્નઓવરના 1% છે. રેસ્ટોરન્ટ સેવાઓના કિસ્સામાં તે રાજ્ય અથવા કે.પ્ર.માં ટર્નઓવરના 2.5% છે. આ દરો એક જ કાયદા હેઠળ છે અને આ જ દર બીજા કાયદાઓમાં પણ લાગુ પડશે. તેથી લાગુ પડતા સંયોજન દરો (CGST અને SGST/UTGST હેઠળ) સપ્લાયરો, ઉત્પાદકો અને રેસ્ટોરન્ટ સેવાઓ માટે અનુક્રમે 1%, 2% અને 5% હશે.

પ્ર.15. સંયોજના યોજના મેળવતો એક વ્યક્તિ નાણાકિય વર્ષમાં એક આખા વર્ષના ગાળામાં 50 લાખ રૂપિયાનુ ટર્નઓવર પસાર કરે છે એટલે કે કહિ શકાય કે તેનુ ટર્નઓવર 50 લાખ ડિસેમ્બરમાં પસાર થશે? શું તેને સંયોજન યોજના હેથળ બાકિના વર્ષમાં એટલે કે 31 મી માર્ચ સુધી કર ચુકવવા દેવામાં આવશે?

ઉતર, ના. જે વિકલ્પ સ્વીકારવામાં આવ્યો છે તે તેજ દિવસે પુરો થઈ જશે જ્યારે તે નાણાકિય વર્ષ દરમ્યાન તેનુ કુલ ટર્નઓવર 50 લાખ રૂપિયાથિ વધી જાય છે.

પ્ર.16. શું કરપાત્ર વ્યક્તિ, કે જેની પાસે ઘણી બધી નોંધણીઓ છે, તે તેની માત્ર થોડી નોંધણીઓ માટે સંયોજન યોજના માટેનો વિકલ્પ પસંદ કરવા માટે પાત્ર ઠરશે?

ઉતર. બધા જ નોંધાયેલ વ્યક્તિઓ કે જેમની પાસે એકસમાન પર્મેનન્ટ એકાઉન્ટ નંબર છે (PAN) તેઓ સંયોજન યોજના માટેનો વિકલ્પ પસંદ કરી શકે છે. જો એક નોંધાયેલ વ્યક્તિ સામાન્ય યોજના માટેનો વિકલ્પ પસંદ કરે છે તો બાકિના બધા જ સંયોજન યોજના માટે ગેરલાયક બને છે.

પ્ર.17. શું સંયોજન યોજનાનો લાભ ઉત્પાદક અને સેવા પુરી પાડનાર દ્વારા મેળવી શકાય છે?

ઉતર. હા, સામાન્યપણે ઉત્પાદક સંયોજન યોજના માટેના વિકલ્પને પસંદ કરી શકે છે. તેમ છતાં, માલના ઉત્પાદક, કે જેમને GST કાઉન્સિલની ભલામણો ઉપર સૂચિત કરવામાં આવશે, તેઓ આ યોજનાના વિકલ્પને પસંદ કરી શકતા નથી. આ યોજના સેવા ક્ષેત્ર માટે ઉપલબ્ધ નથી સિવાય કે રેસ્ટોરન્ટસ.

પ્ર.18. સંયોજન યોજનાનો વિકલ્પ પસંદ કરવા માટે કોણ લાયક નથી?

ઉતર વિસ્તૃતપણે જોઈએ તો નોંધાયેલ વ્યક્તિઓની પાંચ કેટેગરીઓ સંયોજન યોજનાનો વિકલ્પ પસંદ કરવા માટે લાયક નથી. તેઓ છે:

- I. રેસ્ટોરન્ટ સેવાઓ સિવાયની સેવાઓના સપ્લાયર
- II. CGST કાયદો, SGST કાયદો/UTGST કાયદા હેઠળ કરપાત્ર ન હોય તેવા માલના સપ્લાયર.
- III. માલના આંતર-રાજ્ય સપ્લાયર
- IV. ઇલેક્ટ્રોનિક કોમર્સ ઓપરેટર મારફતે માલને સપ્લાય કરનાર વ્યક્તિ

V. ચોક્કસ સૂચિત કરેલ માલના ઉત્પાદક

પ્ર.19. શું નોંધાયેલ વ્યક્તિ સંયોજન યોજના હેઠળ ઇનપુટ ટેક્ષ ક્રેડિટનો દાવો કરી શકે છે?

ઉત્તર. ના નોંધાયેલ વ્યક્તિ સંયોજન યોજના હેઠળ ઇનપુટ ટેક્ષ ક્રેડિટનો દાવો કરવા માટે લાયક નથી.

પ્ર. 20. ગ્રાહક કે જે સંયોજન યોજના હેઠળ નોંધાયેલ વ્યક્તિ પાસેથી ખરીદે છે તે સંયોજન કરને ઇનપુટ ટેક્ષ ક્રેડિટ તરીકે દાવો કરી શકે છે?

ઉત્તર. ના, ગ્રાહક કે જે સંયોજન યોજના હેઠળ નોંધાયેલ વ્યક્તિ પાસેથી માલ ખરીદે છે તે સંયોજન ઇનપુટ ટેક્ષ ક્રેડિટ માટે લાયક નથી કારણકે સંયોજન યોજના સપ્લાયર તે કરનું બિલ આપી શકતો નથી.

પ્ર.21. શું સંયોજન કરને ગ્રાહક પાસેથી વસુલી શકાય છે?

ઉત્તર: ના, નોંધાયેલ વ્યક્તિ સંયોજન યોજનાની હેઠળ કર એકત્રિત કરવા માટે પરવાનિત નથી. તેનો અર્થ એમ કે સંયોજન યોજનાના સપ્લાયર કરનું બિલ આપી શકતા નથી.

પ્ર.22. સંયોજન યોજનાની પાત્રતા નક્કી કરવા માટે 'કુલ ટર્નઓવર' ની ગણતરી કેવી રીતે કરવામાં આવશે?

ઉત્તર: ' કુલ વકરો' ની ગણતરી કરવાની કાર્ય પદ્ધતિ કલમ 2(6) માં આપેલ છે. તે પ્રમાણે ' કુલ વકરો' નો અર્થ એક જ PAN ધરાવતા વ્યક્તિની 'બધા બાહ્ય પુરવઠાની કિંમત' (કરપાત્ર પુરવઠા + છૂટ પુરવઠા + નિકાસ+ આંતર-રાજ્ય પુરવઠો) અને જેમાંથી સેન્ટ્રલ કર (CGST) રાજ્ય કર (SGST) યુનિયન ટેરેટરી કર (UTGST) અને સંકલિત કર (IGST) અને રાહત છૂટ હેઠળ લાગુ કરેલ કર. તેમજ ઇનવર્ડ સપ્લાય કે જેમાં કર જે રીવર્સ ચાર્જ હેઠળ કરપાત્ર છે, તેમને 'કુલ ટર્નઓવર' ની ગણતરીમાં લેવામાં આવતા નથી.

પ્ર.23. કરપાત્ર વ્યક્તિ જો શરતભંગ કરે અને તે સંયોજન યોજના હેઠળ કર ભરવાને લાયક નથી તેને શું શિક્ષાત્મક પરિણામ ભોગવવા પડે ?

ઉત્તર જો કરપાત્ર વ્યક્તિ કે જે સંયોજન યોજના હેઠળ કર ભરે છે અને તે આ યોજના હેઠળ કર ભરવા માટે લાયક નથી તો તે વ્યક્તિ દંડને પાત્ર ઠરે છે અને કર તેમજ દંડ નક્કિ કરવા માટે કલમ 73 અથવા 74 નાં વિધાન લાગુ પડશે.

પ્ર.24. શું GST કાયદો સરકારને GST લાગુ કરવાથી સપ્લાયમાંથી મુક્ત રહેવા સરકારને સક્ષમ કરે છે?

ઉત્તર. હા, GST કાઉન્સિલની ભલામણથી માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંનેની ઉપર જાહેર હિતમાં, કેન્દ્ર અથવા રાજ્ય સરકાર સંપૂર્ણપણે અથવા આંશિકપણે , સંપૂર્ણપણે મુક્ત અથવા શરતોને આધીન કરમાંથી મુક્તિ આપી શકે છે. વધુમાં સરકાર અપવાદરૂપ કુદરતની પરિસ્થિતિમાં , ખાસ હુકમથી કોઈ પણ માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંને ઉપર મુક્તિ આપી શકે છે. તે SGST કાયદા અને UTGST કાયદામાં પણ આપવામાં આવેલ છે કે CGST કાયદા હેઠળ આપવામાં આવેલ કોઈપણ મુક્તિ તે આ કાયદા હેઠળ મુક્તિને પાત્ર બનશે.

પ્ર.25. માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંને ઉપર સંપૂર્ણપણે કર મુક્તિ આપવામાં આવેલ છે તેવી વ્યક્તિ શું કર ચુકવી શકે છે?

ઉત્તર. ના, જે વ્યક્તિ મુક્તિ પામેલ માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંને સપ્લાય કરે છે તેઓ લાગુ દરથી વધારાનો કર એકત્રિત કરી શકતા નથી.

3. રજીસ્ટ્રેશન (નોંધણી)

પ્ર.1. જીએસટી રજીસ્ટ્રેશન મેળવવાના કયા લાભ છે?

ઉત્તર: ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસ ટેક્સ (જીએસટી) વ્યવસ્થા હેઠળ રજીસ્ટ્રેશન કરાવવાથી કારોબારની નીચે પ્રમાણે લાભ મળશે:

- કાયદાની દ્રષ્ટિએ માલ-સામાન અથવા સેવાઓ પૂરી પાડનાર (સપ્લાયર) તરીકે માન્યતા મળે છે.
- મેળવેલ માલસામાન કે સેવાઓ પર ચૂકવેલ કરનો યોગ્ય હિસાબ રાખવામાં આવે તે માલ સામાન કે સેવાઓ અથવા બંને પૂરી પાડતી વખતે ચૂકવવાના થતા કર ભરવામાં ઉપયોગી થાય છે.
- કાયદાની દ્રષ્ટિએ તેમના ખરીદદાર પાસેથી વેરો વસૂલ કરવા માટે અધિકૃત થઈ શકે છે અને માલ-સામાન કે સેવાઓ પર ચૂકવવામાં આવેલા વેરાની ક્રેડિટ ખરીદદાર અથવા પ્રાપ્તકર્તાઓને આપવા અધિકૃત કરે છે.
- જી એસટી કાયદા હેઠળ વિવિધ પ્રકારના લાભો અને સવલતો માટે યોગ્ય બનાવે છે.

પ્ર.2. શું જીએસટી રજીસ્ટ્રેશન વગર કોઈ વ્યક્તિ આઈટીસીનો દાવો કરી શકે છે?

ઉત્તર: ના, જીએસટી રજીસ્ટ્રેશન વગર કોઈ પણ વ્યક્તિ તેના ગ્રાહકો પાસેથી જીએસટી વસૂલ કરી શકતા નથી કે પોતાના દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલા જીએસટી કરનો આઈટીસીનો દાવો કરી શકતા નથી.

પ્ર.3. રજીસ્ટ્રેશન (નોંધણી)ની અમલી તારીખ કઈ રહેશે?

ઉત્તર: જ્યારે વ્યક્તિ રજીસ્ટ્રેશન (નોંધણી) માટે જવાબદાર બને તેના ત્રીસ (30) દિવસમાં રજીસ્ટ્રેશન માટે અરજી કરવામાં આવે તો રજીસ્ટ્રેશનની અસરકારક તારીખ જે દિવસે નોંધણી માટે જવાબદાર થયો તે દિવસથી ગણાશે.

જે કિસ્સામાં રજીસ્ટ્રેશન માટે જવાબદાર થયા ની તારીખથી 30 દિવસ બાદ અરજી કરવામાં આવી હશે તો રજીસ્ટ્રેશનની અસરકારક તારીખ જે દિવસે નોંધણી કરવામાં આવી હોય તે તારીખ ગણાશે.

જે કિસ્સામાં કર મુક્તિ ની મર્યાદા દરમ્યાન સ્વેચ્છાએ નોંધણી કરાવેલ હશે તો રજિસ્ટ્રેશનની અસરકારક તારીખ જે દિવસે નોંધણી કરવામાં આવી હોય તે તારીખ ગણાશે.

પ્ર.4. કઈ વ્યક્તિઓ મોડલ જીએસટી કાયદા અંતર્ગત રજિસ્ટ્રેશન લેવા માટેની જવાબદારી ધરાવે છે?

ઉત્તર: સીજીએસટી/એસજીએસટી ધારા, 2017ની કલમ 22 પ્રમાણે દરેક સપ્લાયર (તેમના એજન્ટ સહિત) કે જેઓ કરપાત્ર માલસામાન અને/અથવા સર્વિસિસની કરપાત્ર સપ્લાય કરે છે અને નાણાકીય વર્ષમાં તેમનું સંયુક્ત ટર્ન ઓવર વીસ લાખ રૂપિયાની અસરકારક મુક્તિ મર્યાદાથી વધી જાય છે અથવા રાજ્ય કે કેન્દ્ર શાસિત દિલ્હી અથવા પુંડુચેરી વિસ્તાર કે રાજ્યમાં આ માટે પોતાની નોંધણી કરાવવી જરૂરી બને છે, જ્યાં કરપાત્ર સપ્લાય કરવામાં આવે છે.

અગિયાર જેટલા ખાસ કેટેગરીના રાજ્યોના કિસ્સામાં (ભારતના બંધારણની કલમ 279,એ(4)(જી)માં દર્શાવવામાં આવ્યા પ્રમાણે) રજિસ્ટ્રેશનની જવાબદારી માટેની મર્યાદા દસ લાખ રૂપિયા છે.

આ ઉપરાંત કાયદાની કલમ 24માં કેટલાક સપ્લાયર્સની કેટલીક કેટેગરીઓને દર્શાવવામાં આવેલ છે, જેઓ દર્શાવવામાં આવેલી રૂપિયા 20 લાખની મર્યાદા કરતા ઓછા પ્રમાણમાં તેમનું સંયુક્ત ટર્નઓવર ધરાવતા હોય તો પણ તેઓએ રજિસ્ટ્રેશન કરાવવાનું રહેશે.

બીજીબાજુ કાયદાની કલમ 23 પ્રમાણે ખેડૂતોને તેમના કૃષિ ઉત્પાદન સપ્લાય કરવા માટે તેમજ કોઈ પણ વ્યક્તિ બિન કર પાત્ર માલ સામાન અને/અથવા સેવાઓ પૂરી પાડતો હોય તો જીએસટી કાયદા અંતર્ગત રજિસ્ટ્રેશન માટેની જવાબદારી ધરાવશે નહીં.

પ્ર.5. કુલ ટર્નઓવર શું છે?

જવાબ. સીજીએસટી/એસજીએસટી ધારાની કલમ 2(6) પ્રમાણે સંયુક્ત ટર્નઓવરમાં નીચે પ્રમાણેના સમસ્ત મૂલ્યનો સમાવેશ થાય છે:

- (i) તમામ કરપાત્ર સપ્લાય(પુરવઠો)
- (ii) મુક્તિ મેળવેલા તમામ કરપાત્ર સપ્લાય
- (iii) માલાસામાન અને/અથવા સેવાની નિકાસો, અને
- (iv) સમાન PAN ધરાવનાર એક વ્યક્તિ દ્વારા તમામ ઈન્ટર-સ્ટેટ સપ્લાઈ

ઉપરોક્ત મુલ્યની ગણતરી સમગ્ર ભારતના ધારણે થશે અને સીજીએસટી ધારો, એસજીએસટી ધારો, યુટીજીએસટી ધારો, અને આઈજીએસટી ધારો અંતર્ગત વસુલતામાં આવતા કરવેરાનો સમાવેશ થતો નથી. સંયુક્ત ટર્નઓવરમાં કરપાત્ર વ્યક્તિ દ્વારા તમામ પુરવઠાનો સમાવેશ કરવામાં આવશે, જેમાં તેમના વતી અથવા તેમના પ્રિન્સીપાલ સપ્લાયર વતી કરવામાં આવેલ દરેક સપ્લાયનો સમાવેશ કરવામાં આવશે.

રિવર્સ ચાર્જને આધારે કરવેરાની વસુલાતને આધારે અને ઈનવર્ડ સપ્લાયની કિંમતો તથા સપ્લાયના મૂલ્યનો સમસ્ત ટર્નઓવરમાં સમાવેશ થતો નથી.

જોબ વર્ક પૂર્ણ થયા બાદ માલસામાનના મૂલ્યનો જોબ-વર્કરના ટર્નઓવરમાં સમાવેશ થતો નથી. તે પ્રિન્સીપાલ સપ્લાયર દ્વારા સપ્લાય કરવામાં આવેલ છે તેમ ગણતરી કરવામાં આવશે અને તે મુખીઆના ટર્નઓવરમાં સમાવેશ કરવામાં આવશે.

પ્ર.6. એવા કયા કિસ્સા છે કે જેમાં રજિસ્ટ્રેશન ફરજિયાત છે?

જવાબ.સીજીએસટી/એસજીએસટી ધારાની કલમ 24 પ્રમાણે વ્યક્તિઓની નીચે પ્રમાણેની કેટેગરીઓમાં કોઈ પણ મર્યાદા નક્કી કરવામાં આવેલ હોય તો પણ ફરજિયાત રજિસ્ટ્રેશન કરવાની જરૂર રહેશે:

- i) એવી વ્યક્તિઓ કે જે આંતર રાજ્ય કરપાત્ર સપ્લાય કરે છે.
- ii) ઔપચારિક કરપાત્ર વ્યક્તિઓ
- iii) એવી વ્યક્તિઓ જેને રીવર્સ ચાર્જ હેઠળ કર ચુકવવાનો થાય છે.
- iv) કલમ 9 ની પેટાકલમ (5) અંતર્ગત ઈલેક્ટ્રોનિક કોમર્સ ઓપરેટર્સે કર ચુકવણી કરવી જરૂરી હોય.
- v) બિન-રહેવાસી કરપાત્ર વ્યક્તિઓ છે;
- vi) વ્યક્તિઓએ કલમ 51 હેઠળ કર કપાત જરૂરી બને છે.
- vii) વ્યક્તિઓ કે જે અન્ય રજિસ્ટર્ડ વ્યક્તિઓના પ્રતિનિધિ તરીકે અથવા અન્ય રીતે માલ સામાન અને/અથવા સેવાઓ પૂરી પાડતા હોય.
- viii) ઈનપુટ સર્વિસ ડિસ્ટ્રીબ્યુટર (કાયદા હેઠળ અલગથી રજિસ્ટર્ડ થયેલ હોય અથવા ન હોય);
- ix) એવી વ્યક્તિ કે જે કલમ 52 હેઠળ કર એકત્રિત કરવી જરૂરી બને છે.
- x) દરેક ઈલેક્ટ્રોનિક કોમર્સ ઓપરેટર
- xi) દરેક વ્યક્તિ ઓનલાઈન માહિતી અને ડેટા ભારતની બહારના સ્થળથી રીટ્રાઈવલ સર્વિસને આધારે ભારતમાં એક વ્યક્તિને, રજિસ્ટર્ડ વ્યક્તિ સિવાયને પૂરી પાડવામાં આવે છે.

xiii) બીજા કેટલીક વ્યક્તિઓ અથવા વ્યક્તિઓના સમૂહ કે જે કાઉન્સિલની ભલામણો અનુસાર કેન્દ્ર સરકાર અથવા રાજ્ય સરકાર તરફથી સૂચિત કરવામાં આવે.

પ્ર.7. જીએસટી કાયદા અનુસાર રજિસ્ટ્રેશન લેવા માટે સમય મર્યાદા શું છે?

ઉત્તર: રજિસ્ટ્રેશન માટે જવાબદાર બને તે તારીખથી 30 દિવસની અંદર વ્યક્તિએ રજિસ્ટ્રેશન કરાવવાનું રહેશે, એ રીતે કે રજિસ્ટ્રેશનનાં નીતિ નિયમોમાં નક્કી કરવામાં આવેલ શરતોની જોગવાઈઓ પ્રમાણે, કેઝ્યુઅલ ટેક્સેબલ વ્યક્તિ અને નોન-રેસિડેન્ટ ટેક્સેબલ વ્યક્તિએ કારોબાર શરૂ કરતા પહેલા ઓછામાં ઓછા 5 દિવસ અગાઉ રજિસ્ટ્રેશન કરાવવું જરૂરી બને છે.

પ્ર.8. કોઈ વ્યક્તિ વિવિધ રાજ્યોમાં એક જ પાન હેઠળ સંચાલન કરતી હોય તો તે શું એક જ રજિસ્ટ્રેશન સાથે કામ કરી શકશે?

ઉત્તર: ના, દરેક વ્યક્તિ જે રજિસ્ટ્રેશન માટે જવાબદાર હોય છે તેમણે દરેક રાજ્યમાં જ્યાં તે કારોબારનું સંચાલન થતું હોય ત્યાં અલગ રજિસ્ટ્રેશન લેવું જરૂરી બને છે. અને તેઓ સીજીએસટી/એસજીએસટી કાયદાની કલમ 22ની પેટા-કલમ (1) પ્રમાણે જીએસટી ચુકવણી કરવા જવાબદાર છે.

પ્ર.9. એક વ્યક્તિ એક જ રાજ્યમાં એક કરતા વધારે કારોબારી વર્ટીકલ્સ ધરાવતી હોય તો શું તે અલગ-અલગ રજિસ્ટ્રેશન લઈ શકે છે?

ઉત્તર: હા, કલમ 25ની પેટા કલમ (2)ની જોગવાઈની શરતો પ્રમાણે વ્યક્તિ એક રાજ્યમાં દરેક કારોબારના વર્ટીકલ માટે અલગથી રજિસ્ટ્રેશન મેળવી શકે છે, જે ચોક્કસ શરતોને આધિન છે.

પ્ર.10. કોઈ વ્યક્તિ એક જ રાજ્યમાં એક કરતા વધારે બિઝનેસ વર્ટીકલ્સ ધરાવતી હોય તો શું તે સ્વૈચ્છિક રીતે અલગ-અલગ રજિસ્ટ્રેશન કરાવી શકે તેવી જોગવાઈ છે ભલે ને તે જીએસટી ભરવા પાત્ર ન હોય?

ઉત્તર: હા, કલમ 25 ની પેટા-કલમ (3) પ્રમાણે કલમ-22 હેઠળ રજિસ્ટ્રેશન લેવા પાત્ર ન હોય તે વ્યક્તિ પોતે સ્વેચ્છાએ રજિસ્ટ્રેશન લઈ શકે છે અને રજિસ્ટર્ડ કરપાત્ર વ્યક્તિને લાગુ પડતી તમામ જોગવાઈ આ પ્રકારની વ્યક્તિને લાગુ પડે છે.

પ્ર.11. શું રજિસ્ટ્રેશન મેળવવા માટે પર્મનન્ટ એકાઉન્ટ નંબર (પીએએન) ધરાવવો ફરજિયાત છે?

ઉત્તર: હા, સીજીએસટી/એસજીએસટી ધારાની કલમ 25(6) પ્રમાણે દરેક વ્યક્તિ આવક વેરા ધારો,1961 (1961ની 43)ના કાયદા પ્રમાણે ઈસ્યુ થયેલા પાન નંબર પ્રમાણે હોવા જરૂરી છે.

તેમ છતાં, ઉપરોક્ત કલમ 25(6) ની જોગવાઈ મુજબ જે વ્યક્તિ કલમ 51 મુજબ કર કપાત માટે જવાબદાર છે, તે પાન ને બદલે આયકર વિભાગે ફાળવેલ કર કપાત અને વસૂલાત ખાતા નંબર ધરાવતો હોય તો તે રજિસ્ટ્રેશન માટે હકદાર રહેશે.

દર્શાવવામાં આવ્યા પ્રમાણે અન્ય કોઈ દસ્તાવેજને આધારે મંજૂર કરવામાં આવેલા રજિસ્ટ્રેશન સાથે બિન-રહેવાસી કરપાત્ર વ્યક્તિ માટે કલમ 25(7) પાન પ્રમાણે ફરજિયાત નથી.

પ્ર.12. આ કાયદા હેઠળ ડિપાર્ટમેન્ટ સંબંધિત અધિકારી દ્વારા કોઈ વ્યક્તિને રજિસ્ટ્રેશન માટે શું સુઓ-મોટો પ્રક્રિયા કરી શકાશે?

ઉત્તર: હા. કલમ 25ની પેટા-કલમ(8)ની શરત કે જ્યારે કોઈ વ્યક્તિ આ કાયદા હેઠળ રજિસ્ટ્રેશન લેવા માટે યોગ્ય હોય અને રજિસ્ટ્રેશન લેવામાં નિષ્ફળ ગયેલા હોય ત્યારે સંબંધિત અધિકારી, મોડેલ જીએસટી કાયદા અંતર્ગત લેવામાં આવતા અથવા લઈ શકાય તેવા કોઈ પણ પગલાં, અથવા સંબંધિત સમયે લાગુ કોઈ પણ અન્ય કાયદાના પક્ષપાત વગર, સૂચિત કરેલી જોગવાઈ પ્રમાણે આ પ્રકારની વ્યક્તિને રજિસ્ટ્રેશન કરવા માટે કાર્યવાહી કરી શકે છે.

પ્ર.13. સંબંધિત/ઉચિત અધિકારી રજિસ્ટ્રેશનની અરજીને નકારી શકે છે?

ઉત્તર: હા, સીજીએસટી/એસજીએસટી કાયદાની કલમ 25ની પેટા-કલમ 10ની શરતો પ્રમાણે યોગ્ય અધિકારી ચકાસણી બાદ નોંધણી માટેની અરજીને નકાલી શકે છે.

પ્ર.14. શું કોઈ વ્યક્તિને આપવામાં આવેલા રજિસ્ટ્રેશન કાયમી છે?

ઉત્તર: હા, જો રજિસ્ટ્રેશન સર્ટીફિકેટ પરત કરવામાં ન આવેલ હોય, રદ કરવામાં ન આવેલ હોય, પાછું લેવામાં ન આવ્યું હોય કે સસ્પેન્ડ કરવામાં ન આવેલ હોય તો એકવાર આપવામાં આવેલ રજિસ્ટ્રેશન કાયમી છે.

પ્ર.15. જીએસટી અંતર્ગત યુએનના વિભાગોને રજિસ્ટ્રેશન મેળવવું શું જરૂરી છે?

ઉત્તર: હા, સીજીએસટી/એસજીએસટી કાયદાની કલમ 25(9)ની શરતો પ્રમાણે યુએનના દરેક વિભાગો, વિદેશી એલચી કચેરી અથવા વિદેશી દૂતાવાસ અને સૂચિત કરેલા અન્ય વ્યક્તિઓનાં સમૂહોને જીએસટી પોર્ટલ અંતર્ગત યુનિક આઈડેન્ટીફિકેશન નંબર લેવા જરૂરી છે. આવા આઈડીનું બંધારણ જીએસટીઆઈએન માળખાને અનુરૂપ રાજ્યોમાં સમાન રીતે રહેશે તેમ જ કેન્દ્ર તથા

રાજ્યો માટે સામાન્ય રહેશે. આ યુઆઈએન તેમના દ્વારા પ્રાપ્ત માલસામાન અને સેવાઓના માન્ય પુરવઠા પર ચુકવવામાં આવેલા વેરાઓને રિફન્ડ માટે દાવા કરવાની જરૂર રહેશે, અને અન્ય કોઈ ઉદ્દેશ માટે માન્યતા ધરાવી શકે છે.

પ્ર.16. યુએન સંસ્થાઓને સપ્લાય કરતા કરપાત્ર વ્યક્તિઓની જવાબદારીઓ શું રહેશે?

ઉત્તર: આ પ્રકારની સંસ્થાઓને પુરવઠો પૂરો પાડનાર કરપાત્ર વ્યક્તિઓથી તે અપેક્ષિત છે કે તેઓ પોતાના ઇનવોઈસ ઉપર યુઆઈએન દર્શાવે અને આવા સપ્લાયને બીજા કરપાત્ર વ્યક્તિને સપ્લાય કરનાર રજિસ્ટર્ડ વ્યક્તિ (બી2બી) તરીકે ગણે અને સંબંધિત ઇનવોઈસ તે સપ્લાયર અપલોડ કરે.

પ્ર.17. શું સરકારી સંસ્થાઓએ રજિસ્ટ્રેશન લેવું જરૂરી છે?

ઉત્તર: સંબંધિત રાજ્યના કર સત્તાવાળાઓ જીએસટી પોર્ટલ મારફતે યુનિક આઈડેન્ટીફિકેશન નંબર (આઈડી) સરકારી સત્તાવાળાઓ/પીએસયુને આપવામાં આવશે, તેથી જીએસટી રજીસ્ટ્રેશન મેળવવા જવાબદાર રહેશે નહીં જે તેમના જીએસટી માલનાં સપ્લાય માટે નહીં પણ આંતર-રાજ્ય ખરીદી કરવા માટે હોય છે.

પ્ર.18. ઔપચારિક કરપાત્ર વ્યક્તિ કેટલા છે?

ઉત્તર: સીજીએસટી/એસજીએસટી કાયદાની કલમ 2(20)માં એવી વ્યક્તિને વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવેલી છે કે જેને માલસામાન અને/અથવા સેવાઓ કારોબારના વિકાસ માટે સપ્લાય કરવામાં આવેલ છે, જ્યાં મુખ્ય વ્યક્તિ અથવા એજન્ટ અથવા અન્ય કોઈ પણ રાજ્ય કે કેન્દ્ર શાસિત પ્રદેશમાં અન્ય ક્ષમતા ધરાવતા હોય છે, જ્યાં કારોબાર માટે કોઈ ચોક્કસ સ્થળ નિર્ધારિત હોતું નથી.

પ્ર.19. બિન નિવાસી ભારતીય (નોન-રેસિડેન્ટ) કરપાત્ર વ્યક્તિ કોણ છે?

ઉત્તર: સીજીએસટી/એસજીએસટી કાયદાની કલમ 2(77) પ્રમાણે મુખ્ય વ્યક્તિ અથવા એજન્ટ અથવા અન્ય કોઈ ક્ષમતાને આધારે માલસામાન અને/અથવા સેવાઓના પુરવઠા માટે સામેલ હોય તેવા વ્યવહારોની પ્રાસંગિક જવાબદારી ધરાવતી કોઈ પણ બિન-નિવાસી કરપાત્ર વ્યક્તિ.

પ્ર.20. ઔપચારિક કરપાત્ર વ્યક્તિ અને નોન-રેસિડેન્ટ કરપાત્ર વ્યક્તિઓને આપવામાં આવતા રજીસ્ટ્રેશન સર્ટીફિકેટની પ્રમાણિત સમય મર્યાદા શું છે?

ઉત્તર: કાયદાની કલમ 27(1)ની શરતો પ્રમાણે કેઝ્યુઅલ કરપાત્ર વ્યક્તિને રજિસ્ટ્રેશન સર્ટીફિકેટ ઈસ્યુ કરવામાં આવેલ હોય, અથવા બિન-નિવાસી કરપાત્ર વ્યક્તિ રજિસ્ટ્રેશન માટે અરજીના ચોક્કસ સમયગાળાને લઈ માન્યતા ધરાવશે અથવા રજિસ્ટ્રેશનની અમલી તારીખથી 90 દિવસ માટે પ્રમાણિત રહેશે. અલબત્ત સૂચિત અધિકારી આ પ્રકારના કરપાત્ર વ્યક્તિની વિનંતીથી આ સમયગાળામાં 90 દિવસથી વધારે ન હોય તે રીતે લંબાવી, આ પ્રકારની કર માન્યતા ચોક્કસ અવધિ સુધી લંબાવી શકાય છે.

પ્ર.21. ઔપચારિક કરપાત્ર વ્યક્તિ અને બિન-નિવાસી કરપાત્ર વ્યક્તિઓએ રજિસ્ટ્રેશન મેળવતી વખતે કોઈ એડવાન્સ કર ચૂકવવાનો રહેશે?

ઉત્તર: હા, જ્યારે સામાન્ય કરદાતા વ્યક્તિ રજિસ્ટ્રેશન મેળવવા કોઈ પણ આગોતરી ચુકવણી ન કરે ત્યારે ઔપચારિક કરપાત્ર બનતી વ્યક્તિ અથવા બિન-રહેવાસી કરપાત્ર વ્યક્તિએ કલમ 27(2)ની શરતો પ્રમાણે જે સમયગાળા માટે રજિસ્ટ્રેશનની માગણી કરવા આ પ્રકારની જવાબદાર વ્યક્તિ અંદાજીત કરની સમાન રકમથી આગોતરી ચુકવણીના સંજોગોમાં શક્ય બને છે.જો રજિસ્ટ્રેશન શરૂઆતના 90 દિવસથી વધી જાય તેવા સંજોગોમાં આગોતરી વધારાની કરની સમાન રકમ અંદાજીત કર જવાબદારી સાથે 90 દિવસથી વધારે મુદત વધવાના સંજોગોમાં જમા કરવામાં આવે છે.

પ્ર.22. શું રજિસ્ટ્રેશન સર્ટીફિકેટમાં સુધારાને પરવાનગી આપવામાં આવે છે?

ઉત્તર: હા, કલમ 20 પ્રમાણે સૂચિત અધિકારી, રજીસ્ટ્રન્ટ અથવા તેમના પોતે સત્યાપન કરવામાં આવેલી માહિતીને આધારે રજિસ્ટ્રેશનમાં સુધારાને મંજૂર કરી શકે છે અથવા તો નકારી શકે છે, જે અરજી મળ્યાની તારીખથી 15 કામકાજના દિવસોની મર્યાદામાં જણાવવાનું રહેશે.

નોંધવું જોઈએ કે યોગ્ય અધિકારીની પરવાનગી માહિતીનાં અમુક ચોક્કસ ક્ષેત્રો માટે જ જરૂરી રહેશે, જ્યારે અન્ય ક્ષેત્રો માટે, નોંધણીનું પ્રમાણપત્ર જીએસટી કોમન પોર્ટલ પર અરજી કરીને સુધારી શકાશે.

પ્ર.23. શું રજિસ્ટ્રેશન સર્ટીફિકેટને રદ કરવાની મંજૂરી છે?

ઉત્તર: હા, જીએસટી કાયદા હેઠળ યોગ્ય અધિકારી દ્વારા સીજીએસટી/એસજીએસટી ધારાની કલમ 29માં દર્શાવવામાં આવેલા સંજોગોમાં આપવામાં આવેલા રજિસ્ટ્રેશનને રદ કરી શકે છે. યોગ્ય અધિકારી, તેના પોતાના નિર્ણયનાં આધારે અથવા નોંધાયેલ અરજીમાં, નિયત રીતે, રજિસ્ટર્ડ કરપાત્ર વ્યક્તિ દ્વારા અથવા તેના કાનૂની વારસદાર દ્વારા, આવી વ્યક્તિની મૃત્યુના કિસ્સામાં, રજીસ્ટ્રેશન રદ કરી શકે છે, આ રીતે નિયત થઈ શકે તેવા સમયગાળાની અંદર રજિસ્ટ્રેશનને

લગતા નિયમો પ્રમાણે SCN (યોગ્ય અધિકારી દ્વારા સુઓ મોટોની પ્રક્રિયા હાથ ધરવાના સંજોગોમાં રદ કરવાના કિસ્સામાં) ની તારીખથી 30 દિવસની અંદર ઈસ્યુને રદ કરવા આદેશ આપવામાં આવી શકે છે અથવા રદ કરવાની અરજી પ્રાપ્ત થયાની તારીખથી (આ પ્રકારના રદીકરણ માટે વ્યક્તિ/વારસ દ્વારા અરજી કરવાના સંજોગોમાં) 30 દિવસમાં રદ કરવામાં આવી શકે છે.

પ્ર.24. સીજીએસટી કાયદા હેઠળ રજિસ્ટ્રેશનને રદ કરવાનો અર્થ શું એસજીએસટી કાયદા હેઠળ પણ રદ થાય છે તેવો થાય છે?

ઉત્તર: હા, એક કાયદા હેઠળ (જેમકે સીજીએસટી કાયદો) રજિસ્ટ્રેશન રદ થાય તો અન્ય કાયદા હેઠળનું રજિસ્ટ્રેશન રદ થશે (એટલે કે એસજીએસટી કાયદો) (કલમ 29 (4))

પ્ર.25. શું યોગ્ય અધિકારી જાતે રજિસ્ટ્રેશન રદ કરી શકે છે?

ઉત્તર: હા, સીજીએસટી/એસજીએસટી ધારાની કલમ 29(2) હેઠળ કેટલાક સંજોગોમાં યોગ્ય અધિકારી તેમનું પોતાનું રજિસ્ટ્રેશન રદ કરી શકે છે. આ પ્રકારના સંજોગોમાં સતત છ મહિના સુધી રિટર્ન ન ભરવું (સામાન્ય કરપાત્ર વ્યક્તિ) અથવા સંયોજન યોજના વેપારી દ્વારા ત્રણ મહિના સુધીમાં રીટર્ન ન ભરવું અને સ્વૈચ્છીક રજિસ્ટ્રેશનની તારીખથી છ મહિનાના સમયગાળાની અંદર કારોબાર શરૂ કરવામાં ન આવે. અલબત્ત રજિસ્ટ્રેશન રદ કરતા પહેલા યોગ્ય અધિકારીએ કુદરતના ન્યાયના સિદ્ધાંતનું પાલન કરવાનું હોય છે (કલમ 29(2)(ઈ)ની જોગવાઈ).

પ્ર.26. જ્યારે રજિસ્ટ્રેશન ખરાબ ઈરાદા કે ઈચ્છાશક્તિ, અથવા ખરી માહિતી છૂપાવીને મેળવવામાં આવ્યું હોય તો શું થઈ શકે છે?

ઉત્તર: આ પ્રકારના કિસ્સામાં યોગ્ય અધિકારી પાછોતરી અસરથી રદ કરી શકે છે. (કલમ 29(2)(e))

પ્ર.27. જીએસટી કાયદા હેઠળ જુદી જુદી સેવાઓ માટે એક કેન્દ્રીયવર્તી રજિસ્ટ્રેશન લેવાના વિકલ્પ છે?

ઉત્તર: ના, કર દસ્તાવેજોએ જ્યાં તેમના દ્વારા કરપાત્ર પુરવઠો પૂરો પાડવામાં આવે છે તે દરેક રાજ્યમાં અલગથી રજિસ્ટ્રેશન મેળવવાનું રહે છે.

પ્ર.28. જો કોઈ કરદાતાને એક જ રાજ્યમાં અલગ-અલગ બિઝનેસ વર્ટીકલ્સ હોય તો તેને દરેક વર્ટીકલ માટે જુદું રજીસ્ટ્રેશન લેવું જોઈએ?

ઉત્તર:ના, અલબત્ત, કરદાતાએ સીજીટીએસટી કાયદો,2017ની કલમ 25(2)ની જોગવાઈની શરતો પ્રમાણે એક રાજ્યમાં અલગ વર્ટીકલ્સને સ્વતંત્ર રીતે રજીસ્ટર કરાવવાનો વિકલ્પ છે.

પ્ર.29. આઈએસડી કોણ છે?

ઉત્તર: ઈનપુટ સર્વિસ ડિસ્ટ્રીબ્યુટર માટે આઈએસડી એક ધોરણ છે અને તે સીજીએસટી/એસજીએસટી કાયદાની કલમ 2(61) હેઠળ વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવી છે. તે મૂલભૂત રીતે ઈનપુટ સર્વિસ પ્રાપ્ત થવાના બદલામાં ટેક્સ ઈનવોઈસ પ્રાપ્ત કરનારી એક ઓફિસ છે, જે સપ્લાય યુનિટ (એક સમાન પાન ધરાવનાર)ને યોગ્ય પ્રમાણમાં ક્રેડિટની વહેંચણી કરે છે.

પ્ર.30. શું વર્તમાન કરદાતાના રજિસ્ટ્રેશનથી અલગ રીતે આઈએસડીનું અલગથી રજિસ્ટ્રેશન કરાવવું જરૂરી છે?

ઉત્તર: હા, આઈએસડી રજીસ્ટ્રેશન કરદાતાની એક ઓફિસ માટે છે, જે સામાન્ય રીતે રજીસ્ટ્રેશનથી અલગ છે.

પ્ર.31. શું કરદાતા બહુવિધ આઈએસડી ધરાવી શકે છે?

ઉત્તર: હા.એક કરદાતા અલગ-અલગ ઓફિસમાં આઈએસડી રજીસ્ટ્રેશન માટે અરજી કરી શકે છે.

પ્ર.32. એક બિઝનેસના ટ્રાન્સફર કરવા અંગે શું જવાબદારીઓ (રજીસ્ટ્રેશનની બાબતમાં) હોઈ શકે છે?

ઉત્તર: આ પ્રકારના ટ્રાન્સફર અથવા અનુગામી સ્થિતિમાંથી અસર સાથે ટ્રાન્સફરી અથવા અનુગામી રજિસ્ટર્ડ માટે જવાબદાર બનશે અને આ પ્રકારના ટ્રાન્સફર કે અનુગામી સ્થિતિની તારીખથી નવેસરથી રજીસ્ટ્રેશન મેળવશે. (કલમ 22(3)).

પ્ર.33. તમામ કરદાતાઓ/ડીલરો જે વર્તમાન સમયમાં સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ સર્વિસ ટેક્સના કાયદા હેઠળ રજીસ્ટર્ડ છે તેઓને શું નવું રજીસ્ટ્રેશન લેવાનું રહેશે?

ઉત્તર: ના, જીએસટીએન આ પ્રકારના તમામ કરદાતાઓ/ડીલરોને જીએસટીએન નેટવર્ક પર સ્થળાંતર કરશે, અને નિયુક્ત દિવસે જીએસટીઆઈએન નંબર સાથે કામચલાઉ રજીસ્ટ્રેશન સર્ટીફિકેટ જારી કરશે, જ્યાં વિભાગના અધિકારીઓ દ્વારા અંતિમ રજીસ્ટ્રેશન સર્ટીફિકેટને રૂપાંતરીત કરવા માટે છ મહિનાની અંદર ચકાસણી કરશે, માટે ચોક્કસ સમયગાળામાં રજીસ્ટ્રેશન માટે આવશ્યક દસ્તાવેજો અને માહિતી રજૂ કરવાની રહેશે. આમ કરવામાં નિષ્ફળ જવાના સંજોગોમાં જીએસટીઆઈએન નંબરને રદ કરવામાં આવી શકે છે.

કેન્દ્રીય રજીસ્ટ્રેશન ધરાવતા સર્વિસ ટેક્સનાં કરદાતાઓએ સંબંધિત રાજ્યોમાં જ્યાં તેમનો ધંધો હોય ત્યાં નવેસરથી અરજી કરવાની રહેશે.

પ્ર.34. શું જોબ વર્કરે રજીસ્ટ્રેશન કરાવવું ફરજિયાત રહેશે?

ઉત્તર: નાં, જોબ વર્કર એ સર્વિસ પૂરી પાડનાર છે અને 20/10 લાખની નિર્ધારિત મર્યાદાથી તેનું ટર્નઓવર વધી જાય ત્યારે જ રજિસ્ટ્રેશન મેળવવું ફરજિયાત બનશે.

પ્ર.35. શું જોબવર્કરનાં ધંધાના સ્થળેથી માલ સપ્લાય કરવાની પરવાનગી મળી શકે?

ઉત્તર: હા, અલબત્ત માત્ર એવા કિસ્સામાં કે જ્યાં જોબવર્કર રજીસ્ટર્ડ હોય અથવા ન હોય અને મુખ્ય બિઝનેસ, જોબવર્કરના કારોબારના સ્થળને પોતાના વધારાના કારોબારના સ્થળ તરીકે જાહેર કરે.

પ્ર.36. શું રજિસ્ટ્રેશનનાં સમયે કરદાતાએ તેમના કારોબારને લગતા બધા સ્થળ જાહેર કરવા જોઈએ?

ઉત્તર: હા, સીજીએસટી/એસજીએસટી કાયદાની કલમ 2(89) અને 2(85) હેઠળ કારોબારના મુખ્ય સ્થળ અને કારોબારના સ્થળ અંગે અલગ-અલગ રીતે વ્યાખ્યા કરવામાં આવે છે. કરદાતાએ રજિસ્ટ્રેશન ફોર્મમાં મુખ્ય ધંધાનું સ્થળ તથા વધારાનાં ધંધાના સ્થળની માહિતી જાહેર કરવી પડશે.

પ્ર.37. નાના ડીલરો અથવા ડીલરો જેમની પાસે આઈટી ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર ન હોય તેમની સુવિધા માટે શું કોઈ સિસ્ટમ બનાવવામાં આવી છે?

ઉત્તર: જેઓ આઈટીની સામાન્ય માહિતીથી અવગત નથી તેવા કરદાતાઓએ તેમની જરૂરિયાતોને ધ્યાનમાં રાખી નીચે મુજબની સુવિધા ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવે છે.

ટેક્સ રીટર્ન પ્રિપેરર (ટીઆરપી) : એક કરપાત્ર વ્યક્તિ તેમના રજીસ્ટ્રેશનની અરજી/રીટર્ન પોતાની જાતે બનાવી શકે, અથવા સહાય માટે ટીઆરપી કરપાત્ર વ્યક્તિ દ્વારા તેને પૂરી પડાયેલી માહિતી ઉપરથી રજીસ્ટ્રેશન દસ્તાવેજ/રીટર્ન બનાવશે. તે દ્વારા તૈયાર કરાયેલા ફોર્મમાં દર્શાવેલી માહિતીની ખરાઈની કાનૂની જવાબદારી માત્ર કરદાતા વ્યક્તિની જ રહેશે, અને કોઈપણ ભૂલ અથવા અસત્ય માહિતી માટે ટીઆરપી જવાબદાર રહેશે નહીં.

સુવિધા કેન્દ્ર/ફેસિલિટેશન સેન્ટર (એફસી) : તે કરદાતા દ્વારા અપાયેલ અને અધિકૃત વ્યક્તિ દ્વારા સહી કરેલ ફોર્મ અને દસ્તાવેજોને ડિજિટલાઈઝેશન/અપલોડિંગ કરવા માટે જવાબદાર રહેશે. એફસીનાં આઈડી અને પાસવર્ડની મદદથી કોમ પોર્ટન ઉપર માહિતી અપલોડ કર્યા બાદ, સ્વીકૃતિનું એક પ્રિન્ટ આઉટ પ્રાપ્ત કરવામાં આવશે, જે એફસી દ્વારા સહી કર્યા બાદ કરદાતા વ્યક્તિને રેકોર્ડ રાખવા માટે આપવામાં આવશે. એફસી અધિકૃત હસ્તાક્ષરીત વ્યક્તિ દ્વારા સહી કરેલ સંક્ષિપ્ત માહિતી શીટ સ્કેન તથા અપલોડ કરશે.

પ્ર.૩૮. જીએસટીએન રજિસ્ટ્રેશનમાં ડિજીટલ સિગ્નેચરીની કોઈ સુવિધા છે?

ઉત્તર: કરદાતા માટે માન્ય ડિજીટલ હસ્તાક્ષર દ્વારા સહી કરેલી અરજી આપવાનો વિકલ્પ રહેશે (જો કરદાતા માટે અન્ય કોઈ પ્રચલીત કાયદા હેઠળ ડીએસસી મેળવવી જરૂરી હોય તો તેણે પોતાના રજીસ્ટ્રેશનની અરજી તેમ જ વાપરીને રજૂ કરવી પડશે) આધાર નંબર, અથવા ડીએસસી વગેરે રજિસ્ટ્રિંગ એ ઈ-સાઈનિંગનો વિકલ્પ ધરાવશે, જે જીએસટી પોર્ટલ સાથે પ્રમાણિત ડિજીટલ સહી ધરાવે છે. જોકે, કંપનીઓ અથવા મર્યાદિત જવાબદારી ધરાવતી ભાગીદારી પેઢીઓએ ડીએસસી મારફતે જ સહી કરવી ફરજિયાત રહેશે. સહીના ઉદ્દેશ માટે માત્ર સ્તર 2 અને સ્તર 3 ડીએસસી સર્ટિફિકેટ સ્વીકાર્ય રહેશે.

પ્ર.૩૯. ઓનલાઈન અરજી પર નિર્ણય કરવા માટે સમય મર્યાદા શું છે?

ઉત્તર: જો માહિતી અને અપલોડ કરેલા દસ્તાવેજો જોવા મળે તેવા સંજોગોમાં રાજ્ય અને કેન્દ્રના અધિકારીઓએ કામકાજના ત્રણ દિવસની અંદર અરજીનો જવાબ આપવાનો રહેશે. જો અરજીમાં કોઈ ખામી કે ઉપણ જણાય તો આ સમયસીમામાં અરજદારે આ પ્રકારના પ્રત્યાયનના 7 દિવસની અંદર આ ખામી કે ઉપણને દૂર કરવાની રહેશે. ત્યારબાદ અરજીને મંજૂરી આપવામાં આવે છે અથવા ઈન્કાર કરવામાં આવશે, રાજ્ય અને કેન્દ્રીય સક્ષમ અધિકારીઓ કરપાત્ર વ્યક્તિના સંપર્કના સાત દિવસમાં આ પ્રકારની ખામીઓને દૂર કરવાની રહેશે. જો ડિપાર્ટમેન્ટના અધિકારીઓ તરફથી કોઈ પ્રતિક્રિયા નહીં મળવાના સંજોગોમાં પોર્ટલ આપમેળે જ રજિસ્ટ્રેશનની રચના કરશે.

પ્ર.૪૦. જો ઓનલાઈન અરજીમાં કોઈ ક્વેરી દર્શાવવામાં આવે તો અરજદાર માટે પ્રતિક્રિયા આપવા માટેની સમય મર્યાદા શું હશે?

ઉત્તર: ચકાસણીની પ્રક્રિયા દરમિયાન કોઈ એક કરવેરા સત્તાવાળાઓ દ્વારા કેટલીક ક્વેરી રજૂ કરવામાં આવે અથવા કેટલીક ખામીઓ તરફ તેમનું ધ્યાન જાય તે સંજોગોમાં અરજદારનો સંપર્ક કરવામાં આવશે અને કામકાજના 3 દિવસની અંદર જીએસટી કોમ પોર્ટલ મારફતે અન્ય કર સત્તાવાળા દ્વારા યોગ્ય પ્રક્રિયા કરશે. અરજદારે સંબંધિત ક્વેરી/નિર્ધારિત માહિતીને લગતી ખામી/ વગેરે અંગે સાત દિવસના સમયમાં જવાબ આપવાનો રહેશે.

વધારાના દસ્તાવેજ અથવા સ્પષ્ટીકરણ પ્રાપ્ત થવાના સંજોગોમાં સંબંધિત કર સત્તાવાળાઓ સ્પષ્ટતા મળ્યાની તારીખથી કામકાજના સાત દિવસમાં સંબંધિત કરવેરા અધિકારી જવાબ પાઠવશે.

પ્ર.૪૧. રજિસ્ટ્રેશન ઈન્કાર કરવાની પ્રક્રિયા કઈ છે?

ઉત્તર: જો રજિસ્ટ્રેશનનો ઈન્કાર કરવામાં આવે તો તેવા કિસ્સામાં આ પ્રકારનો આદેશ બોલીને આપવામાં આવે છે. અરજદારે સત્તાવાળાના નિર્ણયની સામે અપિલ કરવાનો અધિકાર રહેશે. સીજીએસટી ધારાની કલમ 26ની પેટા-કલમ(2) પ્રમાણે એક અધિકારી (સીજીએસટી કાયદો/એસજીએસટી કાયદા અંતર્ગત) દ્વારા રજિસ્ટ્રેશન માટે અરજીનો ઈન્કાર કરવામાં આવે તો તેને રદ માની લેવામાં આવશે.

પ્ર.42. શું અરજીના નિકાલને લગતી કોઈ પણ જાણકારી આપવામાં આવશે?

ઉત્તર: જીએસટી કોમન પોર્ટલ દ્વારા ઈ-મેઈલ અને એસએમએસ મારફતે અરજદારને તેમની રજિસ્ટ્રેશન અરજીને માન્ય રાખવા કે ઈન્કાર કરવા અંગે માહિતી આપવામાં આવશે. આ તબક્કે ન્યાયિક બાબતો અંગે પણ અરજદારને વાકેફ કરવામાં આવશે.

પ્ર.43. શું જીએસટીએન પોર્ટલ પરથી રજિસ્ટ્રેશન સર્ટીફિકેટને ડાઉનલોડ કરી શકાય છે?

ઉત્તર: જો રજિસ્ટ્રેશન મંજૂર કરવામાં આવે તો તેવા કિસ્સામાં જીએસટી કોમ પોર્ટલ પરથી રજિસ્ટ્રેશન સર્ટીફિકેટને ડાઉનલોડ કરી શકાય છે.

પ્ર.44. શું રજિસ્ટ્રેશન રદ કરવાના આદેશમાં ઉલટફેર કરી શકાય છે?

ઉત્તર: હા, અલબત્ત આ પ્રકારના એવા કિસ્સાઓમાં શરૂઆતી રદીકરણને યોગ્ય અધિકારી સુઓ મોટો દ્વારા કરે છે, અને તે કરદાતા કે તેમના કાનૂની વારસદારની વિનંતીને આધારે હોતી નથી. જે વ્યક્તિનું રજિસ્ટ્રેશન રદ કરવામાં આવ્યું હોય તે યોગ્ય અધિકારી સમક્ષ રદ કરવાના આદેશના 30 દિવસના સમયગાળામાં અરજી કરી શકે છે. રજિસ્ટ્રેશન રદ કરવા કે ઈન્કાર કરવા સંબંધિત અરજી પ્રાપ્ત થયાના 30 દિવસની અંદર સંબંધિત અધિકારી યોગ્ય નિર્ણય લઈ રદીકરણ કે ઈન્કાર કરવા સંબંધિત નિર્ણયમાં ફેરફાર કરી શકે છે.

પ્ર.45. જે વ્યક્તિનું રજિસ્ટ્રેશન રદ થયું હોય તેવી વ્યક્તિ પર રજિસ્ટ્રેશન રદ કરવા અંગે કર સંબંધિત જવાબદારી લાદી શકાય છે?

ઉત્તર: હા, સીજીએસટી/એસજીએસટી ધારાની કલમ 29(5) પ્રમાણે દરેક રજિસ્ટર્ડ કરપાત્ર વ્યક્તિ કે જેમનું રજિસ્ટ્રેશન રદ થાય છે તેમને ચોક્કસ રકમની ચુકવણી કરવાની રહેશે, જે ઈનપુટના સંદર્ભમાં ઈનપુટ ટેક્સ સંગ્રહ અને ઈનપુટથી તૈયાર માલસામાન કે તૈયાર માલસામાન પર અથવા મૂડીગત માલસામાન અથવા પ્લાન્ટ અને મશિનરી જેની ક્રેડિટ ઈલેક્ટ્રોનિક કેશ/ ક્રેડિટ માંથી ડેબિટ કરવાની રહેશે આ પ્રકારના રદીકરણની તારીખથી તાત્કાલિક રીતે અમલી બને છે

આ બે માંથી જે વધારે હોય તે અથવા આ પ્રકારના માલાસમાન પર આઉટપુટ ટેક્સ ચુકવણીપાત્ર બને છે.

પ્ર.46. કેઝ્યુઅલ અને નોન-રેસિડેન્ટ કરદાતા વચ્ચે શું તફાવત છે?

ઉત્તર: ઔપચારિક અને નોન-રેસિડેન્ટ કરપાત્ર વ્યક્તિને સીજીએસટી/એસજીએસટી કાયદાની કલમ 2(20) અને 2(77)ની જોગવાઈ વ્યાખ્યા પ્રમાણે અલગ કરી શકાય છે. આ માટે કેટલાક તફાવત નીચે પ્રમાણે છે.

ઔપચારિક કરપાત્ર વ્યક્તિ	નોન-રેસિડેન્ટ કરપાત્ર વ્યક્તિ
રાજ્ય કે કેન્દ્ર શાસિત પ્રદેશ કે જ્યાં કારોબારનું કોઈ ચોક્કસ સ્થળ હોતું નથી ત્યાં માલસામાન પુરવઠો ક્યારેક પૂરો પાડે છે.	માલસામાન અથવા સેવાઓના પુરવઠાનો વ્યવહારો ક્યારેક કરે છે પરંતુ ભારતમાં કારોબારનું સ્થળ નક્કી હોતું નથી.
પાન નંબર હોય છે.	પાન નંબર હોતો નથી; નોન-રેસિડેન્ટ વ્યક્તિ હોય તો પાન નંબર ધરાવતા હોય તો કેઝ્યુઅલ કરપાત્ર વ્યક્તિ તરીકે નોંધણીની જવાબદારી ધરાવી શકે છે.
જીએસટી આરઈજી-01 જેવા સામાન્ય કરપાત્ર વ્યક્તિ માટે રજિસ્ટ્રેશન માટેનું અરજી ફોર્મ સમાન હોય છે.	જીએસટી આરઈજી-9 મારફતે નોન-રેસિડેન્ટ દ્વારા રજિસ્ટ્રેશન માટે અલગથી અરજી ફોર્મ હોય છે.
કારોબારના વૃદ્ધિમાં વ્યવહારોની જવાબદારી લેવાની હોય છે.	વ્યાખ્યામાં કારોબારનું પરીક્ષણ ગેરહાજર હોય છે.
જીએસટીઆર-1, જીએસટીઆર-2 અને જીએસટીઆર-3 સામાન્ય અરજી રજૂ કરવાની રહે છે.	ફોર્મેટ જીએસટીઆર-5 માં રીટર્ન અલગથી સરળ સ્વરૂપમાં રજૂ કરવાનું હોય છે.
તમામ ઈનવર્ડ સપ્લાયના આઈટીસી દાવા કરી શકાય છે.	માલસામાન અને/અથવા સેવાઓની આયાતના સંજોગોમાં જ આઈટીસી મેળવી શકાય છે.

4. પુરવઠા (સપ્લાય)નો અર્થ અને ક્ષેત્ર

પ્ર.1. જીએસટી હેઠળ કરપાત્ર ઘટના શું છે?

ઉત્તર. જીએસટી હેઠળ માલ-સામાન કે સેવા કે બંને કોઈ અવેજના બદલામાં ધંધાના વિકાસ માટે પૂરા પાડવામાં આવે તે બાબત કરપાત્ર બને છે. વર્તમાન ઉત્પાદન, વેચાણ, અથવા સેવાઓ પૂરી પાડવા માટે સંબંધિત પરોક્ષ કરવેરાના કાયદા હેઠળની કરપાત્ર ઘટના નિયમમાં આવરી લેવામાં આવેલ છે, જે પુરવઠા- તરીકે ઓળખાશે.

પ્ર. 2. જીએસટી કાયદા હેઠળ પુરવઠા (સપ્લાય)નો શું અર્થ થાય છે?

ઉત્તર.પુરવઠા (સપ્લાય)નો અર્થ ઘણો વ્યાપક છે અને તેમાં વ્યક્તિ દ્વારા વ્યવસાયની પ્રગતિ માટે અવેજના બદલવામાં કરવામાં આવતા દરેક પ્રકારના માલના પુરવઠા (સપ્લાય) અને/અથવા સેવા જેવી કે વેચાણ, ટ્રાન્સફર, વિનિમય, લાઈસન્સ, ભાડે આપવું, ગીરો, નિકાલ અથવા નિકાલ માટેની સમજૂતી કે જેના અવેજમાં કારોબાર કે વ્યવસાયના વિકાસનો તેમા સમાવેશ થાય છે. તેમા સેવાની આયાતનો પણ સમાવેશ થાય છે. નમૂનારૂપ જીએસટી કાયદો અવેજની સંભાવનાને ધ્યાનમાં રાખ્યા વગર ચોક્કસ પ્રકારના વ્યવહારોનો પુરવઠા (સપ્લાય) નાં ક્ષેત્રમાં સમાવેશ થાય છે.

પ્ર. 3. કરપાત્ર પુરવઠો (સપ્લાય) એટલે શું?

ઉત્તર. જીએસટી કાયદા અંતર્ગત જીએસટી ચાર્જબલ હોય તેવા માલસામાન અથવા સેવાઓ અથવા બંનેનો પુરવઠો કરપાત્ર પુરવઠો બને છે.

પ્ર. 4. કયા આવશ્યક ઘટકો છે જે પુરવઠાને સીજીએસટી/એસજીએસટી કાયદા હેઠળ લાવે છે?

જવાબ: 'સપ્લાય'માં નીચે પ્રમાણેના અંગભૂત ઘટકોની સંતોષકારક હાજરી હોવી જરૂરી છે. જેમ કે

- (i) જે પ્રક્રિયામાં માલ સામાન અથવા સેવાઓ અથવા બંનેનો પુરવઠા (સપ્લાય) નો સમાવેશ થતો હોય
- (ii) પુરવઠો અવેજના બદલામાં હોય સીવાય કે અન્ય જોગવાઈ કરવામાં આવેલ હોય
- (iii) આ પ્રકારનો પુરવઠો વ્યવસાય દરમ્યાન કે વ્યવસાયનાં વિકાસ માટે કરવામાં

આવેલો હોવો જોઈએ.

(iv) સપ્લાય (પુરવઠો) કરવેરાપાત્ર વિસ્તારમાં કરવામાં આવેલો હોય છે;

(v) પુરવઠો કરપાત્ર પુરવઠો હોવો જોઈએ અને

(vi) આવો પુરવઠો કરપાત્ર વ્યક્તિ દ્વારા પૂરો પાડવામાં આવેલ હોવો જોઈએ.

પ્ર. 5. એવા વ્યવહારો કે જેમાં ઉપર દર્શાવામાં આવેલા ધોરણ પૈકી કોઈ એક અથવા તેના કરતા વધારે માપદંડોની પૂર્તતા ન થતી હોય તેમ છતાં તે વ્યવહારોને જીએસટી હેઠળ તેને પુરવઠો ગણી શકાય?

ઉત્તર. હા, એવા કેટલાક ખાસ સંજોગોમાં જેમાં વ્યવસાયની પ્રગતિ માટે હોય કે નહીં પણ અવેજના બદલામાં સેવાઓ આયાત કરવામાં આવેલ હોય (કલમ 7(1)(બી) અથવા અવેજ વગર પુરવઠો આપવામાં આવેલ હોય, જે સીજીએસટી/એસજીએસટી કાયદાની સૂચી-1 માં નિર્દિષ્ટ કરેલ છે જેમાં ઉપર જણાવેલા એક અથવા વધારે માપદંડોનો સમાવેશ ન થતો હોય તો પણ જીએસટી કાયદા હેઠળ પુરવઠા તરીકે ગણવામાં આવશે.

પ્ર. 6. કલમ-7માં માલ સામાનની આયાત સ્પષ્ટપણે ગેરહાજર છે. શાં માટે?

ઉત્તર. માલ સામાનની આયાતને સંબંધિત સીમા શુલ્ક ધારો, 1962 હેઠળ અલગ રીતે ગણતરી કરવામાં આવી છે જેમાં પાયાની કસ્ટમ્સ ડ્યુટી ઉપરાંત કસ્ટમ ટેરીફ ધારો, 1975 હેઠળ આઈજીએસટી ડ્યુટી પણ વધારાની કસ્ટમ જકાત તરીકે વસુલ કરી શકાય છે.

પ્ર. 7. શું સ્વયંને કરવામાં આવેલ પુરવઠો જીએસટી હેઠળ કરપાત્ર છે?

ઉત્તર: આંતરપ્રાંતિય(એટલે કે એક રાજ્યમાંથી બીજા રાજ્યમાં) સ્વયંને કરવામાં આવેલ પુરવઠો જેવા કે સ્ટોક ટ્રાન્સફર, શાખા ટ્રાન્સફર કે હવાલાથી ટ્રાન્સફર એ આઈજીએસટી હેઠળ કરપાત્ર ગણાશે ભલે તેમાં કોઈ અવેજની ચૂકવણી કરવામાં આવેલ ન હોય. મોડેલ જીએસટી કાયદાની કલમ 22 પ્રમાણે પ્રત્યેક પુરવઠાકારે જે તે રાજ્ય કે કેન્દ્ર શાસિત પ્રદેશ, જ્યાંથી તે કરપાત્ર માલ-સામાન કે સેવાઓ કે બંને પુરા પાડતા હોય ત્યાં જીએસટી હેઠળ નોંધણી કરાવવાની રહેશે. પરંતુ રાજ્ય અંદર સ્વયંને પુરો પાડેલ પુરવઠો કરપાત્ર રહેશે નહીં જો ઉર્ધ્વ વ્યવસાય તરીકે નોંધણી ન કરાવેલી હોય તો.

પ્ર. 8. શું કોઈ પણ વ્યવહારોને માલ-સામાનનો પુરવઠો (સપ્લાય) તરીકે ગણવા

માટે હક્ક અને/અથવા કબજાની તબદિલી આવશ્યક છે?

ઉત્તર. કોઈ પણ વ્યવહારની દ્રષ્ટિએ માલ સામાનના સપ્લાય તરીકે ગણવા માટે હક અને કબજા બંનેની તબદિલી કરેલી હોવી જોઈએ. આ કિસ્સામાં જ્યાં હક્કની તબદિલી જતી નથી, તેવા વ્યવહારોને સૂચિ II(1)(બી)ના નિયમો પ્રમાણે સેવાના પુરવઠા તરીકે ગણવામાં આવશે. કેટલાક એવા કિસ્સાઓમાં કે જ્યાં કબજો તરત જ સોંપાઈ ગયેલ હોય પણ હુકમી તબદિલી ભવિષ્યની કોઈ તારીખે થવાની હોય જેમ કે સેલ ઓન એપ્રુવલ ધોરણે હોય અથવા ભાડા-ખરીદ પદ્ધતિ હેઠળ હોય. આ પ્રકારના વ્યવહારોમાં માલ સામાનના સપ્લાય તરીકે ગણાશે.

પ્ર. 9. વ્યવસાય દરમ્યાન કે વ્યવસાયનાં વિકાસ માટે કરવામાં આવેલા સપ્લાયનો અર્થ શું થાય છે?

ઉત્તર. કોઈ પણ વ્યાપાર, કારોબાર, ઉત્પાદન, વ્યવસાય, વોકેશન વગેરે સહિત કલમ 2(17) અંતર્ગત કારોબારની વ્યાખ્યા નિર્ધારિત કરવામાં આવી છે ભલે તે નફા માટે કરવામાં આવેલ હોય કે ન હોય. ઉપરોક્ત સૂચીમાં દર્શાવેલ પ્રવૃત્તિઓને લગતી આનુષંગિક કે સહાયક પ્રવૃત્તિઓને પણ વ્યવસાયમાં સમાવેશ થાય છે. તદુપરાંત કેન્દ્ર સરકાર કે રાજ્ય સરકાર કે સ્થાનિક સત્તાવાળાઓ જેઓ જાહેર સત્તાધિકારી તરીકે હોય તેમના દ્વારા કરવામાં આવતી પ્રવૃત્તિઓને પણ વ્યવસાય તરીકે ગણવામાં આવશે. ઉપરોક્ત બાબતો પ્રમાણે એ નોંધવું જોઈશે કે કોઈ પણ પ્રવૃત્તિ હાથ ધરવામાં આવેલ હોય જે વ્યવસાયના વિકાસ માટે કે પ્રોત્સાહન માટે તેને જીએસટી હેઠળ પુરવઠો ગણવામાં આવશે.

પ્ર. 10. એક વ્યક્તિ અંગત વપરાશ માટે કાર ખરીદે છે અને વર્ષના વપરાશ પછી તે કાર એક ડિલરને વેચી દે છે. શું સીજીએસટી/એસજીએસટી ધારાના વિષય પ્રમાણે આ વ્યવહાર સપ્લાય કહેવાશે? ઉત્તરના કારણો આપો.

ઉત્તર. ના, કારણ કે આ 'સપ્લાય' વ્યક્તિ દ્વારા વ્યવસાયના સાતત્ય (વિકાસ) માટે કરવામાં આવેલ નથી. વધુમાં તે કાર મેળવી તે સમયે તેના પર ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ મળવાપાત્ર ન હતી. કારણ કે તેનો ઉપયોગ ધંધાદારી ન હતો.

પ્ર..11. એક ડિલર પોતાના 'વેપારના સ્ટોક' માંથી એક એરકન્ડીશનર ઘરમાં પોતાના વ્યક્તિગત ઉપયોગ માટે ટ્રાન્સફર કરેલું છે. શું આ વ્યવહારને સપ્લાય કરી શકાય છે?

ઉત્તર.હા, શિડ્યુઅલ 1 ની ક્રમ સંખ્યા 1 પ્રમાણે કાયમી કારોબારની મિલકતને કાયમી ટ્રાન્સફર કરવી અથવા નિકાલ કરવામાં ઈનપુટ ટેક્ષ ક્રેડિટ આ મિલકત પર લેવામાં આવેલ હોય તો તે જીએસટી હેઠળ પુરવઠો ગણાશે ભલે તેમાં કોઈ અવેજ લેવામાં આવેલ ન હોય.

પ્ર.12. સેવા કે માલસામાન જો કલબ, સંગઠન કે સોસાયટી દ્વારા તેના સભ્યને પૂરા પાડવામાં આવે તો તેને સપ્લાય ગણવામાં આવશે કે નહીં?

ઉત્તર.હા, કલબ, સંગઠન, સોસાયટી કે એવી સંસ્થા દ્વારા પોતાના સભ્યોને પૂરી પાડવામાં આવતી સગવડો/સેવાઓ સપ્લાય ગણાશે.સીજીએસટી/એસજીએસટીની કલમ 2(17) મુજબ તેનો સમાવેશ કારોબારની વ્યાખ્યામાં આવરી લેવામાં આવેલ છે.

પ્ર. 13. જીએસટી કાયદા હેઠળ કયા કયા પ્રકારના પુરવઠાઓ છે?

ઉત્તર.(1) કરપાત્ર અને માફીપાત્ર સપ્લાઈઝ. (2)આંતર-રાજ્ય અને રાજ્યની અંદર સપ્લાઈઝ (3) કોમ્પોઝીટ અને મિશ્રિત પુરવઠો અને (4) શૂન્ય દરના પુરવઠાઓ.

પ્ર. 14. ઈન્ટર-સ્ટેટ સપ્લાઈ અને ઈન્ટ્રા-સ્ટેટ સપ્લાઈઝ શું છે?

ઉત્તર.ઈન્ટર-સ્ટેટ અને ઈન્ટ્રા-સ્ટેટ સપ્લાઈઝનો આઈજીએસટી ધારાની કલમ 7(1), 7(2) અને 8(1), 8(2)ની વ્યાખ્યા દર્શાવવામાં આવી છે. વ્યાપક રીતે જોઈએ તો સપ્લાયરના સ્થળ અને સપ્લાયના સ્થળ એક જ રાજ્યમાં હોય છે તો તે ઈન્ટ્રા-સ્ટેટ કહે છે અને જ્યારે અલગ-અલગ રાજ્યો હોય તેવા સંજોગોમાં તે ઈન્ટર-સ્ટેટ સપ્લાઈઝ રહેશે.

પ્ર. 15. માલ-સામાનના ઉપયોગનો હકના ટ્રાન્સફરને માલ-સામાનનો પુરવઠો કે સેવાનો પુરવઠો તરીકે ગણવામાં આવશે? શાં માટે?

ઉત્તર. માલસામાનના ઉપયોગ અંગેના અધિકારને ટ્રાન્સફર કરવા તે સેવાના પુરવઠા તરીકે ગણવામાં આવશે કારણ કે આ પ્રકારના સપ્લાઈના હક્કને ટ્રાન્સફર કરવામાં આવતા નથી., આ પ્રકારના વ્યવહારોને સીજીએસટી/એસજીએસટી ધારાની સૂચિ-II માં સેવાના પુરવઠા તરીકે ગણવામાં આવે છે.

પ્ર.16. વર્ક્સ કોન્ટ્રેક્ટસ અને કેટરીંગ સેવાઓને માલસામાન અથવા સેવાના પુરવઠા તરીકે ગણવામાં આવે છે? શાં માટે?

ઉત્તર.વર્ક કોન્ટ્રેક્ટ અને કેટરીંગ સેવાઓને સેવાના પુરવઠા તરીકે એસએલ.નંબર અંતર્ગત સેવા તરીકે ગણવામાં આવશે કેમકે મોડેલ જીએસટી કાયદાની સૂચિ- II માં ક્રમ સંખ્યા 6(એ) અને

(બી) માં તેમનો સમાવેશ થાય છે.

પ્ર. 17. જીએસટી કાયદા હેઠળ સોફ્ટવેરના પુરવઠાને માલ-સામાન અથવા સેવાઓના પુરવઠાને તરીકે કેવી રીતે ટ્રીટ કરશો?

ઉત્તર. ડેવલપમેન્ટ, ડિઝાઇન, પ્રોગ્રામિંગ, કસ્ટમાઇઝેશન, એડેપ્શન, અપગ્રેશન, વૃદ્ધિ, માહિતી ટેકનોલોજી સોફ્ટવેરના અમલીકરણને મોડેલ જીએસટી કાયદાની સૂચિ-II ના ક્રમ સંખ્યા 5(2)(ડી)માં સેવાના પુરવઠા તરીકે ગણવામાં આવશે.

પ્ર. 18. શું ભાડા-ખરીદ પદ્ધતિથી આપવામાં આવેલ માલ-સામાનને માલ-સામાનનો પુરવઠો કે સેવાના પુરવઠા તરીકે ગણવામાં આવશે? શાં માટે?

ઉત્તર. ભાડા-ખરીદ પદ્ધતિથી આપવામાં આવેલ માલ-સામાનને માલ-સામાનનાં પુરવઠા તરીકે ગણવામાં આવશે કારણ કે તેમાં માલિકી હક્કની તબદીલી થાય છે જોકે ભવિષ્યની તારીખે.

પ્ર. 19. સીજીએસટી/એસજીએસટી/યુટીજીએસટી અંતર્ગત વિવિધ સંમિશ્રિત ભાગોનો પુરવઠો શું છે?

ઉત્તર. કોમ્પોઝીટ સપ્લાઈ એટલે કરપાત્ર વ્યક્તિ દ્વારા માલ-સામાન અથવા સેવાઓના બે અથવા વધારે પુરવઠાને ગ્રાહણ કે સ્વીકારવામાં આવે છે, જે સામાન્ય રીતે કારોબારની સામાન્ય સ્થિતિમાં ચોક્કસ સ્થિતિ ધરાવે છે, જે મુખ્ય સપ્લાઈ હોય છે. સામાન્ય રીતે કારોબારની સામાન્ય સ્થિતિમાં કારોબારને લઈ પરસ્પર રીતે સામાન્ય સ્થિતિ સાથે મહત્વ ધરાવે છે. દાખલા તરીકે, પાર્ટિંગ કરેલા અને પરિવહન કરવામાં આવતા માલસામાનનો પુરવઠો, જે ઈન્સ્યોરન્સ સાથે પરિવહન, પેકિંગ સામગ્રીઓ, પરિવહન અને ઈન્સ્યોરન્સ સાથે કોમ્પોઝીટ સપ્લાઈ છે અને મુખ્ય સપ્લાઈ એ માલસામાનનો પુરવઠો છે.

પ્ર. 20. જીએસટી અંતર્ગત કોમ્પોઝીટ સપ્લાઈ અંગે કેવી રીતે કરવેરાની જવાબદારી રહેશે?

ઉત્તર. કોમ્પોઝીટ સપ્લાઈ કે જેમાં બે અથવા વધારે સપ્લાય અને જેમાં એક મુખ્ય સપ્લાય હોય તેવા કોમ્પોઝીટ સપ્લાઈને મુખ્ય સપ્લાય તરીકે ગણવામાં આવશે.

પ્ર. 21. મિશ્રિત સપ્લાઈ શું છે?

ઉત્તર. મિશ્રિત સપ્લાઈ એટલે બે અથવા વધારે માલસામાન કે સેવાઓ કોઈ પણ પ્રકારના સંયોજનથી એક બીજા સાથે જોડાઈને એકજ દરે પુરો પાડે જેમાં કોમ્પોઝીટ પુરવઠો ન હોવો

જોઈએ. દાખલા તરીકે એક પેકેજ કે જેમાં, ચોકોલેટ, કેક, ડ્રાઈ ફૂટ, એઈરટેડ પીણા અને ફળનાં જ્યુસ વગેરેનો સમાવેશ થાય છે, જ્યારે મિશ્રિત સપ્લાઈ સાથે સિંગલ પ્રાઈઝ માટે સપ્લાઈ ધરાવે છે. આ દરેક વસ્તુઓ અલગ અલગ પણ પુરી પાડી શકાય છે અને તે એક બીજા પર આધારિત નથી. જો આ વસ્તુઓ અલગ અલગ પુરી પાડવામાં આવેલ હોય તો તે મીશ્ર પુરવઠો નથી.

પ્ર. 22. જીએસટી અંતર્ગત કેવી રીતે મિશ્રિત પુરવઠાની કરવેરા સંબંધિત જવાબદારી ધરાવશો?

ઉત્તર. બે અથવા વધુ સપ્લાય ધરાવતા મિશ્રિત સપ્લાયને એવો એક સપ્લાય ગણવામાં આવશે કે જે કરવેરાનો સૌથી ઊંચો દર આકર્ષિત કરતો હોય.

પ્ર. 23. એવી કોઈ પ્રવૃત્તિઓ છે કે જે માલસામાન નાં પુરવઠા તરીકે નથી ગણાતી અથવા સેવાઓના પુરવઠા તરીકે પણ નથી ગણાતી?

ઉત્તર. હા, મોડેલ જીએસટી કાયદાની સૂચિ-3માં આ પ્રમાણેની પ્રવૃત્તિઓનો સમાવેશ થાય છે (1) રોજગારીના પરિપ્રેક્ષમાં કર્મચારી દ્વારા નોકરીદાતાનું કાર્ય કે સેવાઓ કરવામાં આવે (2) કોઈ કાયદા દ્વારા સ્થાપિત કોર્ટ અથવા ટ્રીબ્યુનલ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવતી સેવાઓ (3) સાંસદ, ધારાસભાના સભ્યો, સ્થાનિક સત્તામંડળો, બંધારણીય કામગીરીઓ દ્વારા કરવામાં આવતી પ્રવૃત્તિઓ (4) અંતિમવિધિ, દફનવિધિ, સ્મશાન અથવા શબઘરની સેવાઓ, (5), જમીનનું વેચાણ, (6) લોટરી, શરતો અને જુગાર સિવાયના પગલાં લઈ શકાય તેવા દાવાઓને માલ સામાનનો પુરવઠો કે સેવાનો પુરવઠો તરીકે ગણવામાં આવશે નહીં.

પ્ર. 24. જીએસટી અંતર્ગત શૂન્ય દરથી સપ્લાઈનો અર્થ શું થાય છે?

ઉત્તર. શૂન્ય દરનો પુરવઠો એટલે કે માલ સામાન અને/અથવા સેવાઓના પુરવઠાની નિકાસ અને અથવા એસઈઝેડ ડેવલપપરને કે એસઈઝેડ યુનિટને માલસામાન કે સેવાનો પુરવઠો પુરો પાડવો.

પ્ર. 25 શું અવેજ વગરની આયાતી સેવાઓ જીએસટી હેઠળ કરપાત્ર તરીકે ગણવામાં આવશે?

ઉત્તર. સામાન્ય સિદ્ધાંત પ્રમાણે અવેજ વગરની આયાતી સેવાને કલમ 7 પ્રમાણે જીએસટીમાં સપ્લાય ગણવામાં આવશે પરંતુ કરપાત્ર વ્યક્તિ દ્વારા તેના સંબંધિ વ્યક્તિ અથવા ભારત બહારના તેની કોઈ પણ વેપારી પેઢી મારફતે અવેજ વગર વ્યવસાયની પ્રગતિ માટે આયાત

કરવામાં આવેલી સેવાઓ શિડ્યુઅલ 1 ની એસઆઈ નં 4 મુજબ પુરવઠા તરીકે ગણવામાં આવશે.

5. પુરવઠા (સપ્લાય)નો સમય

પ્ર.1 (પુરવઠો) સપ્લાયનો સમય શું છે?

ઉત્તર: પુરવઠાનો સમય જીએસટી ચાર્જ કરવાની ઉદભવતી જવાબદારીનો સમય દર્શાવે છે. તે એ પણ દર્શાવે છે કે ક્યારે પુરવઠો થયો ગણી શકાય. સીજીએસટી/એસજીએસટી અધિનિયમ માલ અને સેવાઓ માટે પુરવઠાનો અલગ અલગ સમય પૂરો પાડે છે.

પ્ર.2 માલ અને સેવાઓના પુરવઠાના કેસમાં જીએસટી ચુકવવાની જવાબદારી ક્યારે ઉભી થાય છે?

ઉત્તર: સીજીએસટી/એસજીએસટી ના સેક્શન (કલમ) 12 અને 13માં માલના પુરવઠાના સમય નક્કી કરેલ છે. માલ પૂરો પાડવાનો સમય નીચેની તારીખોમાંથી સૌથી વહેલી હશે તે રહેશે, જેમાં ખાસ કરીને,

- (i) પુરવઠાકાર દ્વારા આપવામાં આવેલી ઈનવોઈસની તારીખ અથવા પુરવઠા અંગે પુરવઠાકાર ઈનવોઈસ આપવા, કલમ 31 હેઠળ તેને જરૂરી હોય તે અંતિમ તારીખ; અથવા
- (ii) જે તારીખે પુરવઠા અંગે પુરવઠાકાર ને ચુકવણી મળે તે તારીખ.

પ્ર.3 માલ અને સેવાઓના સંદર્ભમાં વાઉચર્સના પુરવઠાના કિસ્સામાં પુરવઠાનો સમય શું છે?

ઉત્તર: માલ અને સેવાઓના સંદર્ભમાં વાઉચરનાં પુરવઠાનો સમય રહેશે;

- a) જો તે સમયે પુરવઠો ઓળખી શકાય તેમ હોય તો વાઉચર ઈશ્યુ થવાની તારીખ; અથવા
- b) તમામ અન્ય સંજોગોમાં વાઉચરની રીડેમ્પશનની તારીખ.

પ્ર.4 કલમ 12 ના પેટા-કલમ 2, 3, 4 અથવા સીજીએસટી/એસજીએસટી એક્ટની કલમ 13 ના સંદર્ભમાં પુરવઠાના સમયને નિર્ધારિત કરવું શક્ય ન હોય ત્યારે, પુરવઠાના સમયને કેવી રીતે નક્કી કરવામાં આવશે?

ઉત્તર: કલમ 12 (5) તેમજ 13 (5) માં બાકીની નોંધ છે જે જણાવે છે કે જો સામયિક પત્રક ફાઈલ કરેલું હોય તો, આવા સામયિક પત્રક ફાઈલ કરવાની નિયત તારીખ પુરવઠાનો સમય બનશે. અન્ય સંજોગોમાં, જે તારીખે સીજીએસટી /એસજીએસટી / આઈજીએસટી ની ખરેખર ચુકવણી કરવામાં આવે છે તે બનશે.

પ્ર.5 "ચુકવણીની પ્રાપ્તિની તારીખ" નો શો અર્થ થાય છે?

ઉત્તર: સપ્લાયરની ખાતાવહીમાં ચુકવણીની નોંધ ની તારીખ અથવા ચુકવણી તેમના બેંક ખાતામાં જમા કરવામાં આવી હોય તે તારીખ બેમાંથી સૌથી વહેલી હોય તે.

પ્ર.6 ધારો કે, આંશિક એડવાન્સ ચુકવણી કરવામાં આવી હોય અથવા આંશિક ચુકવણી માટે ઇનવોઈસ ઇશ્યુ કરવામાં આવી હોય, તો શું પુરવઠાનો સમય પૂર્ણ પૂરવઠો આવરી લેશે?

ઉત્તર: ના. પુરવઠાને તે ઇનવોઈસ અથવા આંશિક ચુકવણી દ્વારા આવરી લેવામાં આવ્યું હોય તે હદ સુધી કર્યું હોવાનું માનવામાં આવશે.

પ્ર.7 રિવર્સ ચાર્જ હેઠળ ચુકવવાપાત્ર કરના કિસ્સામાં માલસામાનના પુરવઠાનો સમય શું છે?

ઉત્તર: પુરવઠાનો સમય નીચેની તારીખો પૈકી સૌથી પહેલો હશે:

- માલની પ્રાપ્તિની તારીખ; અથવા
- ચુકવણી કરવામાં આવી હોય તે તારીખ; અથવા
- સપ્લાયર દ્વારા ઇનવોઈસ ઇશ્યુ કરવાની તારીખથી તરતના 30 દિવસની તારીખ.

પ્ર.8 રિવર્સ ચાર્જ હેઠળ ચુકવવાપાત્ર કરના કિસ્સામાં સેવાના પુરવઠાનો સમય શું છે?

ઉત્તર: પુરવઠાનો સમય નીચેની તારીખો પૈકી સૌથી પહેલો હશે:

- ચુકવણી કરવામાં આવી હોય તે તારીખ; અથવા
- સપ્લાયર દ્વારા ઇનવોઈસ ઇશ્યુ કરવાની તારીખથી તરતના સાઈઠ દિવસની તારીખ.

પ્ર.9 વ્યાજ, લેટ ફી અથવા દંડ અથવા અવેજની કોઈપણ વિલંબિત ચુકવણી દ્વારા મૂલ્યમાં વધારાના સંબંધમાં લાગુ પડતા પુરવઠાનો સમય શું છે?

ઉત્તર: વ્યાજ, લેટ ફી અથવા દંડ અથવા અવેજની કોઈપણ વિલંબિત ચુકવણી દ્વારા મૂલ્યમાં વધારાના સંબંધમાં પુરવઠાનો સમય એ સપ્લાયરે પ્રાપ્ત કરેલા આવા વધારાના અવેજની તારીખ હશે.

પ્ર.10 કરના દરમાં ફેરફાર પૂર્વે અથવા પછી પૂરવઠો પૂર્ણ થતો હોય ત્યારે પુરવઠાના સમયમાં કોઈ ફેરફાર થાય છે?

ઉત્તર: હા, આવા કિસ્સાઓમાં કલમ 14 ની જોગવાઈ લાગુ થશે.

પ્ર.11 જ્યારે કરના દરમાં ફેરફાર થાય તે પહેલાં પૂરવઠો પૂર્ણ થતો હોય ત્યારે પુરવઠાના સમયમાં કોઈ ફેરફાર થાય છે?

ઉત્તર: આવા કિસ્સાઓમાં પુરવઠાનો સમય હશે

- (i) જ્યાં તેના માટે ઇનવોઇસ ઇશ્યુ કરવામાં આવ્યો હોય અને કરના દરમાં ફેરફાર પછી ચુકવણી પણ પ્રાપ્ત થઈ હોય, ત્યાં પુરવઠાનો સમય ચુકવણીની પ્રાપ્તિની તારીખ અથવા ઇનવોઇસ ઇશ્યુ કરવાની તારીખ, જે પહેલાં હશે તે જ રહેશે; અથવા
- (ii) જ્યાં ઇનવોઇસ કરના દરમાં પરિવર્તન પહેલાં ઇશ્યુ કરવામાં આવી હોય પરંતુ કરના દરમાં ફેરફાર પછી ચુકવણી પ્રાપ્ત થઈ હોય, ત્યાં પુરવઠાનો સમય ઇનવોઇસના ઇશ્યૂની તારીખ રહેશે; અથવા
- (iii) કરના દરમાં પરિવર્તન પહેલાં ચુકવણી મળી હોય, પરંતુ કરના દરમાં ફેરફાર પછી જ ઇનવોઇસ ઇશ્યુ કરવામાં આવી હોય, ત્યારે પુરવઠાનો સમય ચુકવણીની પ્રાપ્તિની તારીખ હશે;

પ્ર.12 જ્યારે કરના દરમાં ફેરફાર થાય તે પછી પૂરવઠો પૂર્ણ થતો હોય ત્યારે પુરવઠાના સમયમાં કોઈ ફેરફાર થાય છે?

ઉત્તર: આવા કિસ્સાઓમાં પુરવઠાનો સમય હશે

- (i) જ્યાં કરના દરમાં ફેરફાર કર્યા પછી ચુકવણી પ્રાપ્ત થઈ હોય પરંતુ કરવેરાના દરમાં પરિવર્તન પહેલાં ઇનવોઇસ ઇશ્યુ કરવામાં આવ્યો હોય ત્યાં પુરવઠાનો સમય ચુકવણીની પ્રાપ્તિની તારીખ હશે; અથવા
- (ii) જ્યાં ઇનવોઇસ ઇશ્યુ કરવામાં આવી હોય અને કરના દરમાં પરિવર્તન પહેલાં ચુકવણી કરવામાં આવી હોય, ત્યાં પુરવઠાનો સમય ચુકવણીની પ્રાપ્તિની તારીખ અથવા ઇનવોઇસ ઇશ્યુ કરવાની તારીખ, જે પહેલાં હશે તે જ રહેશે; અથવા

(III) જ્યાં ઇન્વોઇસ કરના દરમાં ફેરફાર કર્યા બાદ ઈશ્યુ કરવામાં આવી હોય પરંતુ કરના દરમાં ફેરફાર કરતા પહેલાં ચૂકવણી પ્રાપ્ત થઈ હોય, ત્યાં પુરવઠાનો સમય ઇન્વોઇસના ઇશ્યુની તારીખ હશે.

પ્ર.13 માની લઈએ કે તા.1.6.2017 થી અમલથી ટેક્સનો દર 18% થી 20% સુધી વધ્યો છે. જો એપ્રિલ 2017 માં સેવાઓ પૂરી પાડવામાં આવી હોય અને દરમાં પરિવર્તન પહેલાં ઇન્વોઇસ ઈશ્યુ કરવામાં આવ્યો હોય, પરંતુ જૂન 2017 માં દરમાં ફેરફાર પછી ચૂકવણી પ્રાપ્ત થયેલી હોય, ત્યારે કયો દર લાગુ પડે છે? ઉત્તર: 1.6.2017 પહેલાં સેવાઓ પૂરી પાડવામાં આવી હોવાથી 18% નો જૂનો દર લાગુ રહેશે.

પ્ર.14 માની લઈએ કે તા.1.6.2017 થી અમલથી ટેક્સનો દર 18% થી વધીને 20% થયો છે. જ્યારે અને જૂન 2017 માં દરમાં પરિવર્તન પછી માલનો પૂરવઠો પૂરો પાડવામાં આવ્યો હોય અને ઇન્વોઇસ ઇશ્યુ કરવામાં આવે, પરંતુ સંપૂર્ણ એડવાન્સ ચુકવણી એપ્રિલ 2017 માં પહેલાથી જ પ્રાપ્ત થઈ ગઈ હોય, ત્યારે કયો દર લાગુ પડે છે?

ઉત્તર: માલનો પૂરવઠો પૂરો પાડવામાં આવ્યો હોવાથી અને 1.6.2017 પછી ઇન્વોઇસ ઇશ્યુ કરવામાં આવ્યું હોવાથી 20 ટકાનો નવો દરો લાગુ થશે.

પ્ર.15 માલના પુરવઠા માટે ઇન્વોઇસ કયા સમયગાળા દરમિયાન ઇશ્યુ કરવી જોઈએ?

ઉત્તર: સીજીએસટી /એસજીએસટી એક્ટની કલમ 31 મુજબ રજિસ્ટર્ડ કરપાત્ર વ્યક્તિ આ પહેલાં અથવા તે સમયે, કરવેરા ઇન્વોઇસ રજૂ કરશે જેમાં માલના વર્ણન, જથ્થો અને માલનું મૂલ્ય, તેના પર વસૂલવામાં આવેલા ચાર્જીસ અને અન્ય નિયત વિગતો દર્શાવેલી હશે,

(a) પ્રાપ્તકર્તાના પુરવઠા માટે માલનો નિકાલ, જ્યાં પુરવઠામાં માલની હેરફેરનો સમાવેશ થાય છે અથવા

(b) માલની ડિલિવરી અથવા અન્ય કેસોમાં પ્રાપ્તકર્તાને તે ઉપલબ્ધ કરાવવો.

પ્ર.16 સેવાઓ પૂરી પાડવા માટે ઇન્વોઇસ કયા સમયગાળા દરમિયાન આપવી જોઈએ?

ઉત્તર: સીજીએસટી/એસજીએસટી એક્ટની કલમ 31 મુજબ રજિસ્ટર્ડ કરપાત્ર વ્યક્તિ સેવાની જોગવાઈ પહેલાં અથવા પછી, પરંતુ આ વતી નિર્ધારિત સમયગાળામાં, માલનું વર્ણન, મૂલ્ય, તેના પર ચૂકવવાપાત્ર ટેક્સ અને અન્ય સૂચિત વિગતો દર્શાવતું કરવેરાનું ઇન્વોઇસ ઇશ્યુ કરશે.

પ્ર.17 માલના સતત પુરવઠાનો સમાવેશ થતો હોય તેવા સંજોગોમાં ઇન્વોઇસ ઇશ્યુ કરવાનો સમયગાળો કયો છે?

ઉત્તર: માલના સતત પુરવઠાના સંજોગોમાં, હિસાબના ક્રમિક નિવેદનો અથવા ક્રમિક ચૂકવણી સામેલ હોય ત્યાં ઇન્વોઇસ દરેક આવા નિવેદન ઇશ્યુ કરવામાં આવે તે પહેલાં અથવા તે સમયે ઇશ્યુ કરવામાં આવશે અથવા આવી ચૂકવણી પ્રાપ્ત થયેથી ઇશ્યુ કરવામાં આવશે.

પ્ર.18 સેવાઓના સતત પુરવઠાનો સમાવેશ થતો હોય તેવા સંજોગોમાં ઇન્વોઇસ ઇશ્યુ કરવાનો સમયગાળો કયો છે?

ઉત્તર: સેવાઓના સતત પુરવઠાના સંજોગોમાં,

- (a) જ્યાં ચૂકવણીની નિર્ધારિત તારીખ કરારથી સુનિશ્ચિત હોય, ત્યાં ઇન્વોઇસ પ્રાપ્તકર્તા દ્વારા ચૂકવણી પાત્ર બને તે પહેલાં અથવા પછી પરંતુ સેવાના સપ્લાયર દ્વારા કોઈપણ ચૂકવણી પ્રાપ્ત થઈ હોય કે નહીં આ વતી નિર્ધારિત સમયગાળામાં જ ઇશ્યુ કરવામાં આવશે
- (b) જ્યાં કરારની ચૂકવણીની નિર્ધારિત તારીખ સુનિશ્ચિત ન હોય, સેવાના સપ્લાયરને ચૂકવણી પ્રાપ્ત થાય છે પરંતુ તે દરેક સમય પહેલાં અથવા પછી આ વતી નિર્ધારિત સમયગાળામાં ઇન્વોઇસ ઇશ્યુ કરવામાં આવશે
- (c) જ્યાં ચૂકવણી બનાવની સમાપ્તિ સાથે સંકળાયેલી હોય, ઇન્વોઇસ બનાવ પૂરો થવાના સમય પહેલાં કે પછી, પરંતુ તેના વતી નિર્ધારિત સમયગાળામાં ઇશ્યુ કરવામાં આવશે.

પ્ર.19. કયા સમયગાળા દરમિયાન ઇન્વોઇસ ઇશ્યુ કરવી જોઈએ જ્યાં માલ મોકલવામાં આવે છે અથવા વેચાણ માટે મંજૂરી પર લેવામાં આવે છે?

ઉત્તર: વેચાણ અથવા પરત કરવા માટેની મંજૂરી પર મોકલવામાં આવેલા અથવા લેવામાં આવેલા માલની બાબતમાં ઇન્વોઇસ પુરવઠાના સમય પહેલાં અથવા પુરવઠાના સમયે અથવા અથવા મંજૂરીની તારીખથી છ મહિના સુધી, જે પણ વહેલું હોય, તે સમયમાં ઇશ્યુ કરવી જોઈએ.

6. જીએસટીમાં મૂલ્યાંકન

પ્ર. 1. વેરાપાત્ર પુરવઠાનું મૂલ્ય જીએસટી વસુલવા માટે કઈ રીતે કરી શકાય?

ઉત્તર: સામાન્ય રીતે માલ અને સેવા પુરી પાડવાનું મૂલ્ય 'લેવડેવડનું મૂલ્ય' રહેશે, જે મૂલ્ય/કિંમત ખરેખર ચુકવાઈ હોય અથવા ચુકવવાની હોય, તેમાં પુરવઠાકાર અને પુરવઠો મેળવનાર સંબંધ ધરાવતા નથી અને કિંમત એ એકમાત્ર અવેજ છે. લેવડેવડનાં મૂલ્યમાં વિવિધ પરિબલોને સમાવવા અને બહાર રાખવા તે વિષે સીજીએસટી /એસજીએસટીની કલમ 15 માં વિસ્તૃત રીતે જણાવવામાં આવેલ છે. દા.ત. પુરવઠા સમય અગાઉ અથવા પુરવઠાના સમયે ચોક્કસ શરતોને આધિન લેવડેવડના મૂલ્યમાં રીફન્ડેબલ ડીપોઝીટ અને આપેલ ડિસ્કાઉન્ટ સમાવિષ્ટ થશે નહીં.

પ્ર. 2. લેવડેવડનું (ટ્રાન્ઝેક્શન) મૂલ્ય શું છે?

ઉત્તર: લેવડેવડનું (ટ્રાન્ઝેક્શન) મૂલ્ય એટલે ખરેખર ચુકવવામાં આવેલ કિંમત અથવા કિંમત ચુકવવાની હોય તે જેના માટે માલ અથવા સેવા પુરી પાડવામાં આવી હોય અને પુરવઠાકાર અને પુરવઠો મેળવનાર સંબંધ ધરાવતા ન હોય અને પુરવઠા માટે કિંમત/મૂલ્ય એક માત્ર સંપૂર્ણ અવેજ હોય. તેમાં સમાવેશ થશે કોઈ પણ રકમનો કે જે પુરવઠાકાર ચુકવવા માટે જવાબદાર હોય પણ જે પુરવઠા મેળવનારે ભોગવેલ હોય.

પ્ર. 3. શું સીજીએસટી, એસજીએસટી અને આઈજીએસટી માલ અને સેવાઓ માટે મૂલ્યાંકનની જોગવાઈઓ અલગ અલગ છે?

ઉત્તર: ના, કલમ 15 તમામ ત્રણ કર માટે સામાન્ય છે અને માલ તેમજ સેવાઓ માટે પણ સામાન્ય છે.

પ્ર. 4. શું કરાર આધારિત કિંમત પુરવઠાની કિંમત નક્કી કરવા પુરતી નથી?

ઉત્તર: કરાર-કિંમત જેને ખાસ કરીને 'લેવડેવડની કિંમત/મૂલ્ય' તરીકે ગણેલ છે અને આના આધાર પર જ કરવેરાની ગણતરી થાય છે. પણ જ્યારે કિંમત/મૂલ્ય અમુક પરિબલો જેવા કે બન્ને (પુરવઠાકાર અને પુરવઠા મેળવનાર)ના સંબંધો અથવા અમુક લેવડેવડ જે પુરવઠા (ડીમ્ડ)હોવાનું માનવામાં આવે, પણ જેની કિંમત ના મળતી હોય, મૂલ્ય જીએસટી મૂલ્યાંકનના નિયમો અનુસાર નક્કી કરવામાં આવે છે.

પ્ર. 5. શું બધા કેસોમાં જીએસટી મૂલ્યાંકન નિયમોને સંદર્ભમાં લેવા જરૂરી છે?

ઉત્તર: ના, જીએસટી મૂલ્યાંકન નિયમોનો સંદર્ભ માત્ર એવા કિસ્સાઓમાં જરૂરી છે કે જ્યાં કલમ 15 ની પેટા કલમ (1) હેઠળ મૂલ્ય નક્કી કરી શકાતું ન હોય..

પ્ર. 6. શું કલમ (15)(1) માં જાહેર કરેલ લેવડદેવડનું મૂલ્ય સ્વીકારી શકાય?

ઉત્તર: હા. એ સ્વીકારી શકાય પણ તપાસ કર્યા પછી કલમ (15)(2) માં સમાવેશ કર્યા બાદ જ લઈ શકાય. આ ઉપરાંત, લેવડદેવડ મૂલ્ય ત્યારે જ સ્વીકાર કરી શકાય કે જ્યારે પુરવઠાકાર અને પુરવઠા મેળવનાર સંબંધિત હોય, પણ જો સંબંધોના કારણે કિંમત પ્રભાવિત ના થતી હોય.

પ્ર. 7. શું લેવડદેવડના મૂલ્યમાં પુરવઠા પછી આપેલ ડિસ્કાઉન્ટ અથવા ઈન્સેન્ટીવનો સમાવેશ કરવો પડે?

ઉત્તર: હા, જ્યાં પુરવઠા પછી ડિસ્કાઉન્ટની સ્થાપના કરાર મુજબ કરવામાં આવે, જે પુરવઠાના સમયે અથવા તે પહેલા ઓળખાય અને જ્યાં આવા ડિસ્કાઉન્ટ ખાસ કરીને સંબંધિત ઈનવોઈસ સાથે સંકળાયેલા હોય અને પ્રાપ્તકર્તાએ આવા ડિસ્કાઉન્ટ માટેના ઈનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટને રીવર્સ (ચૂકતે) કરી હોય ત્યાં, ડિસ્કાઉન્ટને મોડેલ જીએસટી કાયદાની કલમ 15 હેઠળ સ્વીકાર્ય કપાત તરીકે મંજૂર કરવામાં આવે છે.

પ્ર. 8. શું પુરવઠા પહેલા આપેલું અથવા પુરવઠાના સમયે આપેલું ડિસ્કાઉન્ટ લેવડદેવડના મૂલ્યામાં સમાવિષ્ટ કરાય?

ઉત્તર: ના, એ શરતે માન્ય છે કે એ સામાન્ય વ્યાપાર પ્રથા દરમ્યાન આવું ડિસ્કાઉન્ટ આપવામાં આવે અને પુરવઠા સંબંધમાં આપેલા ઈનવોઈસમાં યોગ્ય રીતે નોંધાયું હોય.

પ્ર. 9. મૂલ્યાંકન નિયમોની જોગવાઈઓ ક્યારે લાગુ કરી શકાય?

ઉત્તર: મૂલ્યાંકન નિયમો નિમ્નલિખિત પરિસ્થિતિમાં લગાવી શકાય. (i) ચુકવેલ અથવા ચુકવવાપાત્ર અવેજ સંપૂર્ણ કે અંશત નાણા ન હોય; (ii) પુરવઠાકાર અને મેળવનાર વચ્ચે સંબંધ હોય અથવા નિયત કરેલ પુરવઠાકારની કેટેગરી દ્વારા પુરવઠો પાડવામાં આવેલ હોય તો; (iii) જાહેર કરેલ લેવડદેવડનું મૂલ્ય વિશ્વાસપાત્ર ન હોય.

પ્ર 10. કલમ 15 (2) માં ઉલ્લેખિત સમાવિષ્ટો કયા છે જે ટ્રાંઝેક્શન વેલ્યૂમાં ઉમેરી શકાય છે?

ઉત્તર: કલમ 15 (2) માં ઉલ્લેખિત સમાવિષ્ટો જે ટ્રાંઝેક્શન વેલ્યૂમાં ઉમેરી શકાય છે તે નીચે મુજબ છે:

- a) જો પ્રાપ્તકર્તાને અથવા પૂરવઠાકાર દ્વારા અલગથી ચાર્જ કરાયેલ હોય તો, એસજીએસટી/સીજીએસટી એક્ટ અને ગૂડ્સ અને સર્વિસીસ ટેક્સ (આવકના નુકસાન માટે રાજ્યોને વળતર) અધિનિયમ, 2016 સિવાયના કોઈપણ કાનૂન હેઠળ કરવેરા, ડ્યુટી, ઉપકર, ફી અને વસૂલવામાં આવેલા ચાર્જ;
- b) આવા પુરવઠાના સંબંધમાં સપ્લાયર ચુકવણી માટે જવાબદાર હોય તેવી કોઈપણ રકમ, પરંતુ જે પુરવઠાના પ્રાપ્તકર્તા દ્વારા ભોગવવામાં આવેલ હોય અને માલ અને/અથવા સેવાઓ માટે વાસ્તવમાં ચૂકવણી થયેલ હોય અથવા ચૂકવવાપાત્ર હોય અને કિંમતમાં શામેલ ન હોય;
- c) માલ અથવા અમુક સંજોગોમાં સેવાઓના વિતરણના સમયે અથવા માલ અને/અથવા સેવાઓના પુરવઠાની બાબતમાં પૂરવઠાકાર દ્વારા કરવામાં આવેલ કોઈપણ બાબત માટે ચાર્જ કરેલ કોઈપણ રકમ સહિત, પુરવઠાના પ્રાપ્તકર્તાને અથવા પૂરવઠાકાર દ્વારા ચાર્જ કરાયેલા કમિશન અને પેકિંગ જેવા આકસ્મિક ખર્ચ;
- d) કોઈપણ પુરવઠા માટે કોઈપણ અવેજની વિલંબિત ચુકવણી માટે વ્યાજ અથવા લેટ ફી અથવા દંડ; અને
- e) કેન્દ્ર અને રાજ્ય સરકાર દ્વારા પૂરા પાડવામાં આવેલ સબસિડીને બાદ કરતા એવી સબસિડી જે સીધી રીતે મૂલ્ય સાથે જોડવામાં આવે છે.

7. જીએસટી - વેરાની ચુકવણી

પ્ર. 1. જીએસટી હકૂમત હેઠળ કઈ કઈ ચુકવણી કરવા પાત્ર છે?

ઉત્તર: જીએસટી અમલ હેઠળ, જે તે રાજ્યના દરેક પુરવઠા માટે જે વેરા ભરવાપાત્ર છે તે (કન્ડ્રિય જીએસટી (સીજીએસટી), જે કેન્દ્ર સરકારના ખાતામાં જશે) ને બીજી સ્ટેટ/યુટી જીએસટી (એસજીએસટી, જે રાજ્ય સરકારના ખાતામાં જશે). આંતર રાજ્ય (Inter – State Supply) પૂરવઠા પર જે વેરો ભરવાનો છે તે ઈન્ટીગ્રેટેડ જીએસટી (આઈજીએસટી) છે, જેનામાં બંને સીજીએસટી તેમજ એસજીએસટીના કંપોનેન્ટસ છે. તદઉપરાંત, અમૂક કેટેગરીના સૂચિત નોંધાયેલ વ્યક્તિએ ગર્વનમેન્ટ ખાતામાં ટેક્સ ડિડક્ટેડ એટ સોર્સ (ટી.ડી.એસ.) ને ટેક્સ કલેક્ટેડ એટ સોર્સ (TCS) ભરવો પડશે. વધારામાં, લાગુ પડે ત્યાં વ્યાજ, પેનેલ્ટી, ફીસ અને બીજી ચૂકવણી પણ કરવાની રહેશે.

પ્ર. 2. કોણ કોણ જીએસટી ભરવાપાત્ર છે?

ઉત્તર: સામાન્ય રીતે માલ (ગુડ્સ) કે સેવા (સર્વિસ) પૂરી પાડનાર જીએસટી ભરવાપાત્ર છે. પરંતુ અમૂક નિર્દિષ્ટ કેસ, જેવા કે આયાત અને અમૂક અધિસૂચિત પૂરવઠા માટે માલ અને/અથવા સેવા મેળવતી વ્યક્તિ (રેસિપિએન્ટ) વેરો ભરવા માટે જવાબદાર થઈ શકે છે. તદઉપરાંત, સેવાઓના અંતર-રાજ્ય પુરવઠાના કેટલાક સૂચિત કેસોમાં, જીએસટી ચૂકવવાની જવાબદારી ઈ-કોમર્સ ઓપરેટરો પર નાખી શકાય છે, જેના દ્વારા આ પ્રકારની સેવાઓ પૂરી પાડવામાં આવે છે. વધુમાં, ચોક્કસ મર્યાદા [એસ 5.11 (1) (ડી) મુજબ એક કોન્ટ્રેક્ટ હેઠળ 2.5 લાખ] ઉપરાંતની વેન્ડરોને ચુકવણી કરતા સરકારી વિભાગો ટેક્સ (ટીડીએસ)ની કપાત કરવાની જરૂર છે અને ઈ-કોમર્સ ઓપરેટર્સે તેમના દ્વારા કરવામાં આવેલા પુરવઠાઓના ચોખ્ખા મૂલ્ય [એટલે કે CGST એક્ટ, 2017 ની કલમ 9 (5) હેઠળ ઓપરેટર જે જીએસટી ચૂકવવા માટે જવાબદાર છે તેના ઉપર સેવાઓના આવા મૂલ્યને બાદ કરતા, માલસામાન અને /અથવા સેવાઓના કરપાત્ર પુરવઠાનું એકંદર મૂલ્ય] પર ટેક્સ (ટીસીએસ) વસૂલ કરવાની જરૂર છે.

પ્ર. 3. જીએસટીની ચૂકવણી કરવાની જવાબદારી ક્યારે ઊભી થાય છે?

ઉત્તર: ધારા 12 માં સમજાવ્યા મુજબ, માલના પુરવઠા (સપ્લાય) નાં સમયે અને ધારા 13માં સમજાવ્યા મુજબ સેવા પૂરી પાડવાના સમયે ચૂકવવાની જવાબદારી ઊભી થાય છે.

સામાન્ય રીતે 'સમય' એ ત્રણ પ્રસંગોમાંથી જે પહેલા થાય તે છે; જેમ કે પેમેન્ટ મળવું, ઈનવોઈસ ઈસ્યુની તારીખ અથવા પુરવઠો (સપ્લાય) પૂરો થયાની તારીખ ઉદભવેલ વિભિન્ન પરિસ્થિતિઓ તથા વિવિધ કરપાત્ર પોઈન્ટસને ઉપર મુજબના સેકસન્સમાં સમજાવવામાં આવેલ છે.

પ્ર. 4. જીએસટી ચૂકવણી પ્રક્રિયાની મુખ્ય વિશેષતાઓ શું છે?

ઉત્તર: જીએસટી ધારા(ઓ) હેઠળ, ચૂકવણી પ્રક્રિયાની વિશેષતાઓ નીચે મુજબ છે:

- પ્રત્યેક પ્રકારના પેમેન્ટ માટે ઇલેક્ટ્રોનિક જીએસટીએન પોર્ટલ દ્વારા ચલણ તૈયાર થશે અને હાથેથી ચલણ બનાવવાની જરૂર નથી.
- કર ચૂકવનાર માટ તકલીફ મુક્ત ડેસિલીટી જેમાં ગમે ત્યારે, ગમે ત્યાં કર ચુકવણી થઈ શકશે.
- ઓનલાઈન ચૂકવણી કરવાની સગવડતા,
- ઇલેક્ટ્રોનિક ફોર્મેટમાં લોજીકલ ટેક્સ કલેક્શન ડેટા,
- ગર્વન્મેન્ટ એકાઉન્ટમાં ટેક્સ રેવેન્યું નું ઝડપી રેમીટેન્સ,
- કાગળ મુક્ત વ્યવહારો,
- ઝડપી હિસાબી અને રિપોર્ટિંગ પ્રક્રિયા
- બધી રસીદોની ઇલેક્ટ્રોનિક મેળવણી,
- બેન્કો માટે સરળ પ્રક્રિયા,
- ડિઝિટલ ચલણનું વેરહાઉસિંગ

પ્ર. 5. ચૂકવણી કેવી રીતે કરી શકાય?

ઉત્તર: ચૂકવણી નીચે મુજબ પદ્ધતિઓ દ્વારા કરી શકાય છે:-

- (i) કરદાતાના ક્રેડિટ ખાતા વહી જે કોમન પોર્ટલ પર મેઈનટેઈન થાય છે, તેમાં - ફક્ત કરની ચુકવણી થઈ શકે. ક્રેડિટ ખાતાવહીમાં વ્યાજ, પેનેલ્ટી અને ફી ની ચુકવણી આવી ડેબીટ દ્વારા ના થઈ શકે. કરદાતાઓને ઈનપુટ પર ચૂકવવામાં આવેલ કરની ક્રેડિટ (ઈનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ) મળશે. જેનો આઉટપુટ ઉપર ટેક્સ ચુકવવા માટે જ ઉપયોગ થશે. જો કે, સીજીએસટીની ઈનપુટ ટેક્સ ક્રેડીટ એસજીએસટી ભરવા માટે નહીં વાપરી શકાય તેવી જ રીતે આઈજીએસટી ક્રેડિટનો ઉપયોગ આઈજીએસટી, સીજીએસટી અને એસજીએસટી (આ ક્રમમાં) ભરવા માટે થઈ શકશે.
- (ii) કોમન પોર્ટલ પર જાળવવામાં આવતા કરદાતાના કેશ લેજરમાં ડેબિટ દ્વારા રોકડમાં કરી શકાશે. નાણા કેશ લેજરમાં વિવિધ પ્રકારથી જમા કરી શકાશે, જેમ કે, ઈ-પેમેન્ટ (ઈન્ટરનેટ બેંકિંગ, ક્રેડિટ કાર્ડ, ડેબિટ કાર્ડ). રીઅલ ટાઇમ ગ્રોસ સેટલમેન્ટ (RTGS) /

નેશનલ ઇલેક્ટ્રોનિક ડ્રાન્સફર (NEFT); જીએસટીની ડિપોઝિટ સ્વીકારવા માટે અધિકૃત બેંકોની શાખાઓમાં કાઉન્ટર પેમેન્ટ.

પ્ર. 6. પૂરવઠાકાર (સપ્લાયરે) ક્યારે ટેક્સ ભરવાનો રહેશે?

ઉત્તર: સામાન્ય કરદાતા એ માસિક ધોરણે મહીનાની 20 મી તારીખ સુધી ટેક્સ ભરવાનો રહેશે. કેશ પેમેન્ટ સૌ પ્રથમ કેશ લેજરમાં જમા થશે, કરદાતા માસિક રિટર્નમાં ચૂકવણી કરતી વખતે લેજરને ડેબિટ કરશે અને પોતાના માસિક પત્રકમાં સંબંધિત ડેબિટ એન્ટ્રી નં.. બતાવશે. આગળ જણાવ્યા મુજબ ટેક્સ, ક્રેડિટ લેજરમાં ડેબિટ કરી પણ ભરી શકાય છે. માર્ચ મહીનાનો ટેક્સ 20 મી એપ્રિલ સુધીમાં ભરી દેવાનો રહેશે. કમ્પોઝીશન કરદાતાએ ત્રિ-માસિક ધોરણે ટેક્સ ભરવાનો રહેશે.

પ્ર. 7. શું ટેક્સ ભરવાની સમય મર્યાદા વધી શકે અથવા માસિક હપ્તામાં ભરી શકાય?

ઉત્તર: ના, આની પરવાનગી સ્વયં આકારણી વેરાને પાત્ર જેઓ છે તેમના માટે નથી. આપ સંજોગોમાં સક્ષમ ઓથોરીટીને સમય મર્યાદા વધારવા અથવા હપ્તામાં ટેક્સ ભરવા પરવાનગી આપવા માટે પાવર આપવામાં આવેલ છે. (સીજીએસટી /એસજીએસટી ધારાની કલમ 80)

પ્ર. 8. કરપાત્ર વ્યક્તિ જો વેરા પત્રક ભરી દે, પણ ટેક્સ ના ભરે તો શું થાય?

ઉત્તર: આવા સંજોગોમાં વેરા-પત્રક માન્ય વેરા પત્રક ગણવામાં નહીં આવે. સેક્શન 2 (117) એક માન્ય વળતર વ્યાખ્યાયિત કરે છે, જેનો અર્થ થાય છે કલમ 39 ની પેટા કલમ (1) હેઠળ પૂરું પાડેલ વળતર કે જેના પર સંપૂર્ણ સ્વ-આકારણી કરની ચૂકવણી કરવામાં આવી છે. તેફક્ત માન્ય વેરા-પત્રક છે જેનો ઉપયોગ પ્રાપ્તકર્તાને ઈનપુટ-ટેક્સ-ક્રેડિટ(આઈટીસી)ની પરવાનગી આપવા માટે થશે. બીજા શબ્દોમાં, જ્યાં સુધી પૂરવઠાકારે પૂરેપૂરો સ્વયં-આકારણી ટેક્સ અને કર-પત્રક ન ભરે અને પ્રાપ્તકર્તા કર-પત્રક ન ભરે ત્યાં સુધી પ્રાપ્તકર્તાની આઈટીસીની પુષ્ટિ કરવામાં નહીં આવે.

પ્ર. 9. કઈ તારીખને ટેક્સ જમા કરવાની તારીખ માનવામાં આવશે - ચેક ભરવાની તારીખ, કે પેમેન્ટની તારીખ કે ગર્વમેન્ટ એકાઉન્ટમાં એમાઉન્ટ ક્રેડિટ થયાની તારીખ?

ઉત્તર: તે ગર્વમેન્ટ એકાઉન્ટમાં ક્રેડિટ થયાની તારીખ છે.

પ્ર. 10. ઈ-લેજર્સ શું છે?

ઉત્તર: ઈલેક્ટ્રોનિક લેજર્સ અથવા ઈ-લેજર્સ દરેક રજીસ્ટર્ડ કરદાતાની બાબતમાં રોકડ તેમજ ઈનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટના પત્રકો છે. વધુમાં દરેક કરદાતાના ઈલેક્ટ્રોનિક કર જવાબદારી રજીસ્ટર પણ રહેશે. એકવાર કરદાતા સામાન્ય પોર્ટલ (જીએસટીએન) પર રજીસ્ટર થાય એટલે બે ઈ-લેજર (કેશ અને ઈનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ લેજર) તથા ઈલેક્ટ્રોનિક કર જવાબદારીનું રજીસ્ટર આપોઆપ ખૂલશે અને તેમના ડેશ-બોર્ડ પર દરેક વખતે પ્રદર્શિત થશે.

પ્ર. 11. કર જવાબદારી રજીસ્ટર (ટેક્સ લાયાબીલીટી રજીસ્ટર) શું છે?

ઉત્તર: કોઈ ચોક્કસ મહિના માટે કરદાતાની તે મહિના માટેની કુલ ટેક્સ જવાબદારી (સંપાદન પછી) તે કર જવાબદારી રજીસ્ટર દર્શાવશે.

પ્ર. 12. કેશ (રોકડ) રજીસ્ટર શું છે?

ઉત્તર: રોકડ ખાતાવહી રોકડમાં જમા કરવામાં આવેલી તમામ થાપણો પ્રતિબિંબિત કરશે તથા ટીડીએસ/ ટિસીએસ કપાત જે કરદાતાના ખાતામાં કરેલ હશે તે દર્શાવશે. માહિતી રિયલ ટાઈમ ધોરણે પ્રતિબિંબિત થશે. આ લેજર જીએસટીના કોઈપણ પેમેન્ટ માટે વાપરી શકાશે.

પ્ર. 13. આઈ.ટી.સી. (ઈનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ) લેજર શું છે?

ઉત્તર: માસિક પત્રકમાં સ્વયં આકારણી તરીકે ઈનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ લેજરમાં પ્રતિબિંબિત થશે. આ લેજરની ક્રેડિટનો ઉપયોગ “ફક્ત ટેક્સ” ભરવા માટે જ થશે અને બીજી ચુકવણી જેવી કે વ્યાજ, પેનલ્ટી, ફીસ વગેરે ભરવા માટે વાપરી નહી શકાય.

પ્ર. 14. જીએસટીએન અને અધિકૃત બેન્કો વચ્ચે શું જોડાણ છે?

ઉત્તર: જીએસટીએન અને બેંકની કોર બેંકિંગ સોલ્યુશન (CBS) વચ્ચે રિયલ ટાઈમ દ્વિપક્ષિય જોડાણ હશે. ઈલેક્ટ્રોનિક સ્ટીંગ દ્વારા CPIN ઓટોમેટીક બેંકમાં થશે અને પેમેન્ટ વેરીફાય કરશે અને એકવાર પેમેન્ટ કન્ફર્મ થશે એટલે ચલણ આઈડી નંબર (સીઆઈએન) બેંક દ્વારા કોમન પોર્ટલને મોકલવામાં આવશે જે પેમેન્ટ રીસીપ્ટને કન્ફર્મ કરશે. આ પ્રક્રિયામાં બેંક કેશિયર, ટેલર અથવા ટેક્સ પેયર કોઈનો પણ મેન્યુઅલ હસ્તક્ષેપ હશે નહીં.

પ્ર. 15. શું એક કરદાતા બહુવિધ બેઠકમાં ચલણ બનાવી શકે?

ઉત્તર: હા, એક કરદાતા ચલણ ફોર્મ આંશિક ભરી કામચલાઉ 'સેવ' કરી શકે છે, જે પછીથી કમ્પ્લીટ કરી શકાશે. આ પ્રકારે સેવ કરેલ ચલણ પછીથી એડીટ કરી શકાય. એક વાર કરદાતા ચલણ ફાઇનલ કરે પછી, તે કરની ચૂકવણીના ઉપયોગ માટે ચલણ જનરેટ કરશે. નાણા મોકલનારને તેના રેકોર્ડ માટે ચલણ પ્રિન્ટ કરવાનો વિકલ્પ હશે.

પ્ર. 16. ઓનલાઇન જનરેટ થયેલ ચલણમાં ફેરફાર કરી શકાય?

ઉત્તર: ના, કરદાતા અથવા તેમના ઓથોરાઇઝડ પર્સન જીએસટીએન પોર્ટલ પર લોગીન કરી પેમેન્ટ પર્ટીક્યુલર ફીડ કરી ચલણ જનરેટ કરી શકે. તેઓ અધવચ્ચે, તેને પાછળથી અપડેટ કરવા માટે 'સેવ' કરી શકે છે. પણ એક વાર ચલણ પૂર્ણ કરી જનરેટ થઈ જાય અને CPIN જનરેટ થઈ જાય, પછી કરદાતા દ્વારા તેમાં કોઈ ફેરફાર થઈ શકશે નહીં.

પ્ર. 17. શું ચલણની માન્યતા અવધિ છે?

ઉત્તર: હા, જનરેટ થયા પછી, એક ચલણ પંદર દિવસ માટે માન્ય રહેશે અને પછી તે સિસ્ટમમાંથી નીકળી જશે. જો કે, કરદાતા એમની અનુકૂળતા એ બીજું ચલણ જનરેટ કરી શકશે.

પ્ર. 18. CPIN શું છે?

ઉત્તર: CPIN એટલે કોમન પોર્ટલ આઈડેન્ટિફિકેશન નંબર, જે ચલણ જનરેશનના સમયે અપાય છે. તે ચલણ આઈડેન્ટિફાય કરવા માટેનો એક 14 ડિજિટનો યુનિક નંબર છે. ઉપર જણાવ્યા મુજબ CPIN 15 દિવસ માટે માન્ય (Valid) રહે છે.

પ્ર. 19. સીઆઈએન (CIN) શું છે ને તેનું મહત્વ શું છે?

ઉત્તર: સીઆઈએન (CIN) એટલે ચલણ આઈડેન્ટિફિકેશન નંબર. તે 17- ડિજિટનો નંબર છે. જેમાં 14-ડિજિટ CPIN છે વત્તા 3-ડિજિટ બેંક કોડ છે. CIN ઓથોરાઇઝડ બેન્ક/રિઝર્વ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા દ્વારા ત્યારે જનરેટ થાય છે, જ્યારે પેમેન્ટ ખરેખર આવી ઓથો. બેન્ક અથવા આરબીઆઈ દ્વારા રીસીવ થાય છે અને તેમના દ્વારા ધરાવવામાં આવતા સંબંધિત ગર્વમેન્ટ એકાઉન્ટમાં ક્રેડિટ થાય છે. તે એક સુચન છે કે ચૂકવણી થઈ ગઈ છે અને યોગ્ય રીતે સરકારી ખાતામાં જમા થઈ ગઈ છે. ઓથોરાઇઝડ બેંક દ્વારા CIN ટેક્સ પેયર તથા જીએસટીએન ને જણાવવામાં આવે છે.

પ્ર. 20. જ્યાં કરદાતાના અગાઉના મહીનાના ટેક્સની જવાબદારી બાકી છે ત્યાં ટેક્સની ચૂકવણીનો ક્રમ શું છે?

ઉત્તર: સેકસન 49(8) દ્વારા ચુકવણીનો ક્રમ નક્કી કરવામાં આવેલ છે. જેમાં કરદાતાની ચાલુ મહિના પહેલાની કર જવાબદારી બાકી હોય. આવા કિસ્સામાં આ ક્રમ નીચે મુજબ રહેશે:- પહેલા:સ્વયં-આકારણી કરેલ ટેક્સ અને અન્ય લેણાં જે આગળના સમયનો બાકી હોય; તેના પછી: સ્વયં-આકારણી કરેલ ટેક્સ અને અન્ય લેણાં જે અત્યારના સમયનું હોય તે. ત્યારબાદ કલમ 73 અથવા 74 હેઠળ કોઈપણ પુષ્ટ થયેલ માગણીઓ સહિત ચૂકવવાપાત્ર અન્ય કોઈ રકમ.. આ ક્રમ ફરજિયાત પ્રમાણે અનુસરવામાં આવશે.

પ્ર 21. ઉપરોક્ત ઉલ્લેખિત શબ્દ "અન્ય લેણાંઓ" નો અર્થ શું છે?

ઉત્તર: શબ્દ "અન્ય લેણાં" નો અર્થ એ કે વ્યાજ, દંડ, ફી અથવા અધિનિયમ અથવા તેના હેઠળ બનાવેલા નિયમો હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર અન્ય કોઈપણ રકમ.

પ્ર. 22. ઈ-એફપીબી (E-FPB) શું છે?

ઉત્તર: ઈ-એફપીબી એ ઇલેક્ટ્રોનિક ફોકલ પોઈન્ટ બ્રાંચ (શાખા) માટે વપરાય છે. આ બધી ઓથોરાઈઝડ બેંકો કે જે જીએસટી પેમેન્ટ કલેક્શન માટે અધિકૃત છે તેમની બ્રાંચીસ (શાખાઓ) છે. દરેક અધિકૃત બેંક પાન ઈન્ડિયા ટ્રાન્ઝેક્શન માટે ફક્ત એક જ ઈ-એફપીબી બ્રાંચ નોમીનેટ કરશે. ઈ-એફપીબી શાખાએ બધી સરકારો માટે દરેક મેજર હેડ નીચે એકાઉન્ટ ઓપન કરવા પડશે. આ રીતે ટોટલ 38 એકાઉન્ટ (સીજીએસટી, એસજીએસટી, આઈજીએસટી માટે એક એક, અને એસજીએસટી માટે બધા રાજ્ય/યુનિ. ટેરીટરી) માટે ખોલવા પડશે. ઈ-એફપીબી દ્વારા જીએસટી હેઠળ પ્રાપ્ત થતી રકમ, ઈએફપીબી દ્વારા ખોલેલ યોગ્ય એકાઉન્ટમાં જમા કરવામાં આવશે.

એનઈએફટી/આરટીજીએસ ટ્રાન્ઝેક્શન માટે, આરબીઆઈ ઈ-એફપીબી તરીકે કામ કરશે..

પ્ર. 23. ટીડીએસ શું છે?

ઉત્તર: ટેક્સ ડિડક્ટેટ એટ સોર્સ માટે ટીડીએસ (TDS) સંજ્ઞા વપરાય છે. સેકસન 51 પ્રમાણે આ જોગવાઈનો અર્થ કરાર મુજબ આવા પૂરવાઠાનું કુલ મૂલ્ય રૂ. 2.5 લાખથી વધતું હોય ત્યાં પુરવઠાકારને કરારજન્ય ચૂકવણીઓ કરતી સરકાર અને સરકારી એકમો તથા અન્ય સૂચિત કંપનીઓ છે, આવા કરારો હેઠળ ચુકવણી કરતી વખતે જે તે સંબંધિત સરકાર કે સત્તા એ કુલ પેયેબલ એમાઉન્ટના 1% ની કપાત કરી ને યોગ્ય જીએસટી એકાઉન્ટમાં જમા કરાવવાનું રહેશે.

પ્ર. 24. પુરવઠાકર્તા તેમના રિટર્ન ફાઈલ કરતી વખતે આ ટીડીએસનું એકાઉન્ટ કેવી રીતે કરશે?

ઉત્તર: ટીડીએસ તરીકે દર્શાવેલ કોઈપણ રકમ સંબંધિત સપ્લાયરના ઇલેક્ટ્રોનીક્સ કેશ લેજરમાં દેખાશે. તે રકમનો ઉપયોગ ટેક્સ, ફી, વ્યાજ તથા અન્ય ચૂકવણી પ્રત્યે તેની જવાબદારી નિભાવવા માટે કરી શકશે.

પ્ર. 25. ટિડીએસ ડિડક્ટર આવા ટીડીએસનું એકાઉન્ટ કઈ રીતે કરશે?

ઉત્તર: ટિડીએસ ડિડક્ટર આવા ટીડીએસનો નીચે મુજબ હિસાબ રાખશે:

1. આવા ડિડક્ટરને ફરજિયાત પણે સીજીએસટી /એસજીએસટી એક્ટ ની સેક્શન 24 હેઠળ નોંધાયેલ હોવું જરૂરી છે.
2. તેઓએ આગામી મહિનાના 10 મા દિવસે એકત્ર કરવામાં આવેલ ટીડીએસને મોકલવાની જરૂર છે જેમાં ટિડીએસ એકત્ર કરવામાં આવ્યો હોય અને જીએસટીઆર-7 માં દર્શાવેલ હોય.
3. ટિડીએસ તરીકે જમા રકમ સપ્લાયરના ઇલેક્ટ્રોનીક કેશ લેજરમાં દેખાશે.
4. તેમણે સરકારના ખાતામાં જમા કરાવવાના 5 દિવસની અંદર આવા ટિડીએસ કપાતનું સર્ટિફિકેટ ડિડક્ટીને આપવાનું રહેશે, અને જો આમ ના થાય તો પ્રત્યેક દિવસ માટે રૂ.100 પ્રમાણે (મહત્તમ રૂ. 5000/-) ડિડક્ટર દ્વારા ચૂકવવાપત્ર રહેશે.

પ્ર. 26. ટેક્સ કલેક્ટેડ એટ સોર્સ (TCS) શું છે?

ઉત્તર: સીજીએસટી/એસજીએસટીની કલમ 52 પ્રમાણે આ જોગવાઈ માત્ર ઈ-કોમર્સ ઓપરેટર ને લાગુ પડે છે. એજન્ટ ન હોય તેવા, દરેક ઈ-કોમર્સ ઓપરેટરે તેના દ્વારા કરવામાં આવેલા "કરપાત્ર પુરવઠાના ચોખ્ખા મૂલ્ય" ના એક ટકા કરતાં વધુ ન હોય તેવા દરે ગણતરી કરાયેલ રકમ રોકવાની જરૂર છે, જ્યાં ઓપરેટર દ્વારા આવા પુરવઠોના સંદર્ભમાં વિચારણા કરવી પડે છે. રોકેલ રકમ દરેક ઈ-કોમર્સ ઓપરેટરે આવતા મહિનાની 10 તારીખ સુધીમાં યોગ્ય જીએસટી એકાઉન્ટમાં જમા કરાવવાની રહેશે. ટીસીએસ તરીકે જમા રકમ સપ્લાયરના ઇલેક્ટ્રોનીક કેશ લેજર માં પ્રતિબિંબિત થશે.

પ્ર 27. શબ્દ "કરપાત્ર પુરવઠાનું ચોખ્ખું મૂલ્ય" એટલે શું?

ઉત્તર: શબ્દ "કરપાત્ર પુરવઠાનું ચોખ્ખું મૂલ્ય" નો અર્થ તે મહિના દરમિયાન સપ્લાયર્સને પરત કરાયેલા કરપાત્ર પુરવઠાના એકંદર મૂલ્ય સુધી ઘટાડેલા, ઓપરેટર મારફતે, તમામ નોંધાયેલા કરપાત્ર વ્યક્તિઓ દ્વારા કોઈ પણ મહિનાના સમયગાળા દરમિયાન કરવામાં આવેલ, કલમ 9(5) હેઠળ સૂચિત સેવાઓ સિવાયના, સામાન અથવા સેવાઓના કરપાત્ર પુરવઠાનું એકંદર મૂલ્ય છે.

પ્ર. 28. જીએસટી પેમેન્ટ માટે જીએસટીએન પોર્ટલમાં ક્રેડિટ કાર્ડની પૂર્વ નોંધણી જરૂરી છે?

ઉત્તર: હા, કરદાતા પોતે જે ક્રેડિટ કાર્ડ ટેક્ષ ભરવા માટે વાપરવાના હોય તેની પૂર્વ નોંધણી જીએસટીએન ના કોમન પોર્ટલ પર કરવી જરૂરી છે. જીએસટીએન આવા ક્રેડિટ કાર્ડનું બેક દ્વારા વેરીફિકેશન માટેની સીસ્ટમ પણ નિર્ધારિત થઈ શકે છે. જેમાં સેવા પ્રદાતાની પુષ્ટિ લઈને આવી ચકાસણી થઈ શકશે. જેથી ક્રેડિટ કાર્ડથી પેમેન્ટ કોઈપણ નાણાકીય મર્યાદા વિના વાપરી શકાય અને વ્યાપાર કરવામાં સરળતા રહે.

8. ઈલેક્ટ્રોનિક વાણિજ્ય

પ્ર. 1. ઈલેક્ટ્રોનિક વાણિજ્ય શું છે?

ઉત્તર. ઈલેક્ટ્રોનિક વાણિજ્યની વ્યાખ્યામાં કોઈ પણ પ્રકારનો માલ અથવા સેવા અથવા બંને, જેમાં ડિજિટલ ઉત્પાદનો પણ સમાવેશ થાય છે એ બધાને ઈલેક્ટ્રોનિક માધ્યમ અર્થાત ઈલેક્ટ્રોનિક નેટવર્કથી મોકલવું.

પ્ર. 2. ઈ-વાણિજ્યનો સંચાલક કોણ છે?

ઉત્તર. ઈલેક્ટ્રોનિક સંચાલક એ વ્યક્તિને કહી શકાય જે ઈલેક્ટ્રોનિક વાણિજ્ય સંદર્ભે કોઈ પણ પ્રકારની ડિજિટલ અથવા ઈલેક્ટ્રોનિક માધ્યમ અથવા પ્લેટફોર્મની માલિકી ધરાવતો હોય, સંચાલન કરતો હોય અથવા વ્યવસ્થા કરતો હોય.

પ્ર. 3. શું ઈ-વાણિજ્યના સંચાલક માટે નોંધણી કરાવવી ફરજિયાત છે?

ઉત્તર. હા, ઈ-વાણિજ્ય સંચાલકને પ્રારંભિક મુક્તિના લાભો નથી મળતા અને એ વ્યક્તિઓએ ગમે તેટલા મુલ્યનો વેપાર કર્યો હોય એમણે નોંધણી કરાવવી ફરજિયાત છે.

પ્ર. 4. જે વ્યક્તિ માલ અથવા સેવાઓ ઈ-વાણિજ્ય સંચાલક દ્વારા મોકલે છે શું એ પ્રારંભિક મુક્તિ મેળવવા પાત્ર છે?

ઉત્તર. ના, આ પ્રકારના આપૂર્તિકારને પ્રારંભિક મુક્તિ મળતી નથી અને એ લોકોને ફરજિયાત પણે નોંધણી કરાવવી પડે છે ભલે એમણે ગમે તે મુલ્યનો માલ મોકલ્યો હોય. આની જરૂરીયાત ત્યારે જ છે જ્યારે માલ કે સેવા ઈલેક્ટ્રોનિક વાણિજ્ય દ્વારા પૂરા પાડવામાં આવેલ હોય જેનો વેરો સોર્સ પર જ સંગ્રહ કરવો પડશે.

પ્ર. 5. શું ઈ-વાણિજ્ય સંચાલક મૂળ આપૂર્તિકારને બદલે એના દ્વારા મોકલાયેલ માલ અથવા સેવાઓ માટે ઉભા થતા વેરાઓ ભરવા જવાબદાર છે?

ઉત્તર . હા, પણ ફક્ત કેટલીક નોંધાયેલ સેવાઓ માટે જ. એ પ્રકારના પ્રસંગોએ વેરાઓ ઈલેક્ટ્રોનિક વાણિજ્ય સંચાલક દ્વારા ચુકવવામાં આવશે જો એ સેવાઓ એમના દ્વારા મોકલવામાં આવેલ હોય અને કાયદાની બધી જ જોગવાઈઓ આ પ્રકારના ઈલેક્ટ્રોનિક વાણિજ્ય સંચાલકને લાગુ પડશે એ ધ્યાનમાં રાખીને કે આ જ વ્યક્તિ આ પ્રકારની સેવાઓ પૂરી પાડવા માટેના વેરાઓ ચુકવવા માટે જવાબદાર છે.

પ્ર. 6. શું ઈલેક્ટ્રોનિક વાણિજ્ય સંચાલકને નોંધાયેલ સેવાઓ માટે જે વેરાઓ ચુકવવાની જવાબદારી છે એમાં એમને કોઈ પણ પ્રકારની પ્રારમ્ભિક મુક્તિ મળેલ છે?

ઉત્તર. ના, ઈલેક્ટ્રોનિક વાણિજ્ય સંચાલક જે નોંધાયેલ સેવાઓ પૂરી પાડે છે અને જેમાં એમને વેરાઓ ચુકવણીની જવાબદારી છે એમાં કોઈ પણ પ્રકારની પ્રારમ્ભિક મુક્તિ મળેલ નથી.

પ્ર. 7. સ્ત્રોત ઉપર વેરાઓ વસૂલ કરવાનો શું અર્થ છે(TCS)?

ઉત્તર. ઈ-વાણિજ્ય સંચાલકે જો પોતાના દ્વારા વેરાપાત્ર માલ મોકલ્યો હોય અને જ્યારે આ માલની રકમ પેટે નાણા લેવાનો અધિકાર હોય તો એમણે એ માલની કુલ રકમમાં થી કુલ મૂલ્યના એક ટકા થી વધુ નહીં એ પ્રમાણે ગણતરી કરીને નાણા લઈ લેવા જોઈએ. આ પ્રકારે મેળવેલ રકમ ને સ્ત્રોત ઉપર વેરા(TCS)ની વસુલાત કહેવાય છે.

પ્ર. 8. એ ખુબ જ સામાન્ય બાબત છે કે ઈ-વાણિજ્ય કંપનીઓ ના ગ્રાહકો માલ પાછો મોકલાવે છે. આ પાછા મેળવેલ માલનો સમાયોજન કઈ રીતે કરવામાં આવે છે?

ઉત્તર. ઈ વાણિજ્ય કમ્પની ફક્ત વેરા પાત્ર માલની ચોક્કમી કિંમત ઉપર વેરો વસુલે છે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો જે માલ પાછો આવે છે એ વેરા પાત્ર સમ્પૂર્ણ કિંમત સાથે સમાયોજિત કરવામાં આવે છે.

પ્ર. 9. વેરા પાત્ર માલની ચોક્કમી કિંમત નો શું અર્થ થાય છે ?

ઉત્તર. વેરા પાત્ર માલની ચોક્કમી કિંમત અર્થાત વેરાપાત્ર માલ અથવા સેવાઓ અથવા બન્નેનું કુલ મૂલ્ય, એ બધી સેવાઓ ઉપરાંત જેની ઉપર સમગ્ર વેરો ભરવાની જવાબદારી ઈ-વાણિજ્ય સંચાલકની છે. આ પ્રકારના વહેવારો સંચાલક પાસે નોંધાયેલ વ્યક્તિઓ સાથે એક મહિના દરમિયાન થયેલ હોય એમાંથી એ જ મહિનામાં પાછા આવેલ માલની વેરા ની રકમ કુલ મૂલ્યમાંથી બાદ કરવામાં આવશે.

પ્ર. 10. શું દરેક ઈ-વાણિજ્ય સંચાલકે વાસ્તવિક આપૂર્તિકાર વતી વેરાની રકમની વસુલાત કરવી જોઈએ?

ઉત્તર. હા, જ્યારે માલની રકમ પેટે ઈ- વાણિજ્ય સંચાલક નાણા મેળવી શકે છે તે સજોગો માં ઈ-વાણિજ્ય સંચાલકને વેરાની રકમ વસૂલ મેળવવી જોઈએ.

પ્ર. 11. ક્યા સમયે ઈ-વાણિજ્ય સંચાલકે આ પ્રમાણે નાણા લેવા જોઈએ?

ઉત્તર. જે મહિનામાં ઈ-વાણિજ્ય સંચાલકે માલ મોકલ્યો હોય એ મહિના દરમિયાન નાણા મેળવી લેવા જોઈએ.

પ્ર. 12. કેટલા સમયની અંદર ઈ-વાણિજ્ય સંચાલકે TCS રૂપે મેળવેલ નાણા સરકારની તિજોરીમાં જમા કરાવવા જોઈએ?

ઉત્તર. સંચાલકે જે મહિનામાં નાણા મેળવ્યા હોય એ મહિનો પૂરો થયા પછી ૧૦ દિવસમાં એ નાણા સરકારના યોગ્ય ખાતામાં જમા કરાવવાના રહેશે.

પ્ર. 13. વાસ્તવિક આપૂર્તિકર્તા TCS માટેના નાણા જમા મેળવવા કેવી રીતે દાવો કરી શકે છે?

ઉત્તર. સંચાલકનાં સ્ટેટમેન્ટના આધારે સંચાલક દ્વારા TCS ના નાણા સરકારના યોગ્ય ખાતામાં જમા કરાવવાથી એ વાસ્તવિક નોંધાયેલ આપૂર્તિકર્તાના ખાતામાં દ્રશ્યમાન થશે (જેના ખાતામાં નાણા જમા કરાવ્યા હશે). વેરાની જવાબદારી ચુકવતી વખતે વાસ્તવિક આપૂર્તિકર્તાએ જે માલ મોકલ્યો હશે એના માટે આ હકીકત રજૂ કરશે.

પ્ર. 14. શું ઈ-વાણિજ્ય સંચાલકે કોઈ પ્રકારનું સ્ટેટમેન્ટ રજૂ કરવાની જરૂર રહે છે ? એ સ્ટેટમેન્ટમાં ક્યા પ્રકારની વિગતો દર્શાવવાની રહેશે?

ઉત્તર. હા, પ્રત્યેક સંચાલકે સ્ટેટમેન્ટ ઇલેક્ટ્રોનિકલી રજૂ કરવાનું રહેશે જેમાં એના દ્વારા મોકલાયેલ માલ અથવા સેવાઓની વિગતો આપવાની રહેશે, જે માલ અથવા સેવાઓ પાછી આવેલ હોય એનો પણ ઉલ્લેખ કરવાનો રહેશે, અને જે નાણા એમણે TCS પેટે મેળવ્યા હોય એની વિગતો આપવાની રહેશે. સંચાલકે વાર્ષિક રીતે પણ ૩૧ મી ડીસેમ્બર સુધીમાં પણ નાણાંકીય વર્ષની બધી જ વિગતો આપવાની રહેશે.

પ્ર. 15. ઈ-વાણિજ્યની જોગવાઈઓનો ખ્યાલ શું છે અને એ કઈ રીતે કાર્ય કરે છે?

ઉત્તર. એક મહિના દરમિયાન સંચાલકે જે માલ મોકલ્યો હોય અને જે કિંમતો મેળવી હોય એ બધી વિગતો એમણે પોતાની સ્ટેટમેન્ટ દ્વારા રજૂ કરેલ હશે. એ વિગતોને આપૂર્તિકર્તા દ્વારા મોકલાયેલ માલની તે જ મહિનાની વિગતો જે એમણે પોતાના રીટર્નમાં દર્શાવેલ હોય એની સાથે મેળવવામાં આવે છે. જો સંચાલક દ્વારા રજૂ કરાયેલ સ્ટેટમેન્ટ સાથે આપૂર્તિકર્તા દ્વારા રીટર્નમાં દર્શાવેલ વિગતોમાં તફાવત જણાય તો એની સુચના બંનેને આપવી જોઈએ.

પ્ર. 16. જો વિગતો મળતી આવતી ન હોય તો શું થઈ શકે?

ઉત્તર. જો આ પ્રકારનો તફાવત જણાઈ આવે અને એ બાબત માહિતી આપવા છતાય આપૂર્તિકર્તા દ્વારા તફાવતને સુધારવામાં ન આવે તો આવનાર મહિનામાં તફાવતની રકમ ઉમેરવામાં આવશે અને વેરો ભરવાની જવાદારી આપૂર્તિકર્તાની એ માલ સંદર્ભે રહેશે અને વેરા સાથે એ રકમ ઉપર વ્યાજ પણ ચૂકવવાનો રહેશે.

પ્ર. 17. શું ટેક્ષ અધિકારીઓને અન્ય કોઈ પણ વધારાની સત્તાઓ મળેલ છે?

ઉત્તર. કોઈ પણ અધિકૃત વ્યક્તિ જે નાયબ કમિશ્નરથી ઓછો હોદ્દો ધરાવતો ન હોય એ વાણિજ્ય સંચાલકને નોટીસ મોકલાવી શકે છે વિશેષ વિગતો માટે અને તે વિગતો સંચાલકે નોટીસ મળ્યેથી ૧૫ દિવસમાં રજૂ કરવાની રહેશે.

9. જોબ વર્ક

પ્ર.1. જોબ વર્ક શું છે ?

ઉત્તર. કોઈ વ્યક્તિ એ માલ ઉપર પ્રક્રિયા કરવા માટે અન્ય નોંધાયેલ વેરા પાત્ર વ્યક્તિ પાસે થી એમની માલિકી નો માલ લીધો હોય અને પ્રક્રિયા કર્યા પછી એ માલ એ વ્યક્તિ ને પાછો સોંપી દે , આ પ્રક્રિયા ને જોબ વર્ક કહેવાય છે. જે વ્યક્તિ અન્ય વ્યક્તિ ના માલ ઉપર પ્રક્રિયા કરી આપે છે એ જોબ વર્કર કહેવાય છે, અને જે વ્યક્તિ માલ ની માલિકી ધરાવે છે એને મુખ્ય વ્યક્તિ અથવા માલિક કહીએ છીએ.

આ પ્રકાર ની વ્યાખ્યા પરિપત્ર નંબર 214/86 – CE તારીખ 23 મી માર્ચ 1986 માં અપાયેલ વ્યાખ્યા કરતા વધુ વિસ્તૃત છે. એ પરિપત્ર માં અપાયેલ જોબ વર્ક ની વ્યાખ્યા મુજબ જોબ વર્ક ની પ્રક્રિયા માં ઉત્પાદન થયું છે એવું માની લેવાનું રહે છે. આ પ્રમાણે જોબ વર્ક ની વ્યાખ્યા પોતાની મેળે જ કર માળખા ની મૂળ યોજના માં તફાવત સૂચવે છે જે જોબ વર્ક સંદર્ભે પ્રસ્તાવિત જી. એસ. ટી. માં કરવામાં આવી છે.

પ્ર. 2. વેરા પાત્ર વ્યક્તિ દ્વારા જોબ વર્કર ને મોકલવામાં આવેલ માલ એ માલ ની આપૂર્તિ તરીકે ગણવામાં આવશે અને શું એ જી. એસ. ટી. હેઠળ વેરાપાત્ર ગણાશે? કેમ?

ઉત્તર: એ માલ ની આપૂર્તિ ગણવામાં આવશે જેમાં આપૂર્તિ ના બધા જ પ્રકારો નો સમાવેશ થાય છે જેમ કે વેચાણ, હસ્તાંતરણ વિગેરે. જો કે નોંધાયેલ વેરા પાત્ર વ્યક્તિ (માલિક) અમુક શરતો ને આધીન જે શરતો જણાવેલ હોય એની સુચના આપશે અને એ સાથે ઇનપુટ અને/અથવા મૂડી માલ આપશે, જે વેરા ચૂકવ્યા વિનાનો હશે, જે માલ એ જોબ વર્કર ને મોકલી આપશે અને એ પછી એ જોબ વર્કર ત્યાંથી અન્ય જોબ વર્કર પાસે અથવા મૂળ માલિક ને પ્રક્રિયા કર્યા પછી પાછી ઇનપુટ /માલ મોકલશે. એ માલ 1 વર્ષ/3 વર્ષ માં પાછો મોકલશે. આ માલ જોબ વર્કર ના ધંધા ના કાર્ય સ્થળ થી ભારત માં વેરાઓ ની ચુકવણી પછી અથવા જો નિકાસ માટે હોય તો વેરા ની ચુકવણી અથવા ચુકવણી વિના માલ મોકલશે.

પ્ર. 3. શું જોબ વર્કર ને નોંધણી કરાવવી ફરજિયાત છે?

ઉત્તર. હા, કેમ કે જોબ વર્ક એ સેવા છે, એ માટે જોબ વર્કરે નોંધણી કરાવવી જોઈએ જો એનો વાર્ષિક વેપાર સુચિત લઘુતમ મર્યાદા થી વધુ હોય તો નોંધણી કરાવવી જોઈએ.

પ્ર. 4. જ્યારે માલ જોબ વર્કર ના ધંધાકીય સ્થળ થી સીધે જ મૂળ માલિક ને મોકલવામાં આવે તો શું એ જોબ વર્કર ના કુલ વાર્ષિક વેપાર માં સમાવિષ્ટ કરવામાં આવશે?

ઉત્તર. નહીં, આ માલ મૂળ માલિક ના કુલ વાર્ષિક વેપાર માં ગણવામાં આવશે. જો કે જોબ વર્કર દ્વારા કરાયેલ પ્રક્રિયા અથવા સેવાઓ ના મુલ્ય ને માલ અથવા સેવાઓ ના મુલ્ય માં ઉમેરવામાં આવશે.

પ્ર. 5. શું મૂળ માલિક ઇન પુટ અને મૂડી માલ (કેપિટલ ગુડ) પોતાની પાસે નહીં મગાવીને સીધેસીધો જોબ વર્કર ના ધંધા ના સ્થળે મોકલી શકે છે?

ઉત્તર. હા, મૂળ માલિક ને એની પરવાનગી અપાયેલ છે. આ સ્થિતિ માં મૂળ માલિકે ચૂકવેલ વેરા બદલ ઇન પુટ ટેક્સ ક્રેડીટ પણ મેળવી શકે છે. આ પ્રકાર ની ઇન પુટ અથવા મૂડી માલ એક વર્ષ માં અથવા ત્રણ વર્ષ માં પાછું મેળવી લેવાનું રહેશે. જો એ નહીં લેવામાં આવે તો મૂળ વહેવાર ને માલ ની આપૂર્તિ ગણી લેવામાં આવશે અને એ મુજબ મૂળ માલિક ઉપર વેરો ભરવાની જવાબદારી ઉભી થશે.

પ્ર. 6. શું મૂળ માલિક માલ નો પુરવઠો પોતાના ધંધાકીય સ્થળ ઉપર નહીં મગાવીને સીધેસીધો જોબ વર્કર ના ધંધાકીય સ્થળ થી અન્ય ને મોકલી શકે છે?

ઉત્તર. હા, પણ એના માટે મૂળ માલિકે અગાઉથી એ જોબ વર્કર ના નહિ નોંધાયેલ સ્થળ ને પોતાના વધારાના ધંધાકીય સ્થળ તરીકે જણાવેલ હોવું જોઈએ. જો જોબ વર્કર નોંધાયેલ વ્યક્તિ હોય તો માલ જોબ વર્કર ના ધંધાકીય સ્થળ થી સીધેસીધો મોકલાવી શકાય છે. કમિશ્નર એવા માલને સૂચિબદ્ધ કરશે જે કેસોમાં માલ જોબ વર્ક માટે મોકલાયેલ હોય અને એ જોબ વર્કર ના ધંધાકીય સ્થળ થી સીધેસીધો અન્ય વ્યક્તિ ને મોકલી શકાશે.

પ્ર. 7. ક્યાં સંજોગો માં મૂળ માલિક જોબ વર્કર ના ધંધાકીય સ્થળ ને પોતાના વધારાના ધંધાકીય સ્થળ તરીકે જાહેર કર્યા વિના સીધેસીધો માલ જોબ વર્કર ના ધંધાકીય સ્થળ થી મોકલાવી શકે છે?

ઉત્તર. મૂળ માલિક જોબ વર્કર ના ધંધાકીય સ્થળ ને પોતાના વધારાના ધંધાકીય સ્થળ તરીકે જાહેર કર્યા વિના સીધેસીધો માલ જોબ વર્કર ના ધંધાકીય સ્થળ થી બે સંજોગો માં મોકલાવી શકે છે, એક જ્યારે જોબ વર્કર નોંધાયેલ વેરાપાત્ર વ્યક્તિ હોય અને બીજું જ્યારે મૂળ માલિક આ પ્રકાર ના માલ મોકલવા ના કાર્ય સાથે સંકળાયેલ છે જે કમિશ્નર દ્વારા નોંધાયેલ છે.

પ્ર. 8. જોબ વર્કર ને મોકલાયેલ માલ સંદર્ભે ઇન પુટ /મૂડી માલ માટે ITC મેળવવા માટે ની કઈ જોગવાઈઓ છે?

ઉત્તર. જ્યારે માલ જોબ વર્કર પાસે એના ધંધાકીય સ્થળે પહોંચી જાય એ માલ માલિકે મોકલ્યો હોય અથવા સીધે સીધું જોબ વર્કર પાસે માલિક ના ધંધાકીય સ્થળ ઉપર લાવ્યા વિના મોકલવામાં આવ્યું હોય તે વખતે માલિકે ઇન પુટ અથવા મૂડી માલ ઉપર ચૂકવેલ ટેક્સ માં થી ઇન પુટ ટેક્સ ક્રેડીટ મેળવવા હક્કદાર છે. જોકે જોબ કર્યા પછી ઇન પુટ અથવા મૂડી માલ પાછો મેળવી લેવાયો હોય અથવા જોબ વર્કર ના ધંધાકીય સ્થળ થી અન્ય સ્થળે મોકલવામાં આવ્યું હોય, એ પછી એક વર્ષ અથવા ત્રણ વર્ષ ની અંદર લઈ લેવી જોઈએ.

પ્ર. 9. જો સમય મર્યાદા ની અંદર ઇન પુટ અથવા મૂડી માલ પાછો નહીં મેળવી લેવાયું હોય અથવા જોબ વર્કર ના ધંધાકીય સ્થળે થી અન્ય સ્થળે નહી મોકલવામાં આવ્યું હોય તો એ સંજોગો માં શું થાય?

ઉત્તર. જો ઇન પુટ અથવા મૂડી માલ નિર્ધારિત સમય મર્યાદા માં પાછું નહી મેળવી લેવાય અથવા જોબ વર્કર ના ધંધાકીય સ્થળ થી અન્ય સ્થળે નહી મોકલવામાં આવેલ હોય એ સંજોગો માં એવું માની લેવામાં આવશે કે આ પ્રકાર ના ઇન પુટ અથવા મૂડી માલ જે માલિક દ્વારા જે તારીખે જોબ વર્કર ને મોકલવામાં આવ્યું હતું (અથવા જે તારીખે જોબ વર્કરે માલ મેળવ્યું હતું જે માલ એને સીધે સીધું એના ધંધાકીય સ્થળે મોકલવામાં આવ્યું હતું) એ માલ માલિકે જોબ વર્કર ને મોકલાવ્યું હતું અને એ માટે ટેક્સ ભરવાની જવાબદારી માલિક ની રહેશે.

પ્ર. 10. અમુક પ્રકાર ના મૂડી માલો જેમ કે મોલ્ડ, ડાઈ વિગેરે ઉપયોગ પછી ફરી ઉપયોગ માં લઈ શકાતા નથી અને સામાન્ય રીતે આ માલો ને ભંગાર માં વેચવામાં આવે છે . આ પ્રકાર ના માલ માટે કઈ પ્રક્રિયાઓ જોબ વર્ક ની જોગવાઈઓ લાગુ પડે છે?

ઉત્તર. ત્રણ વર્ષ માં મૂડી માલ પાછું લાવવાની શરતી જોગવાઈઓ આ પ્રકાર ના માલો ને લાગુ પડતી નથી.

પ્ર. 11. જોબ વર્ક દરમિયાન ઉત્પન્ન થતાં નકામાં અને ભંગાર માટે શું જોગવાઈઓ છે?

ઉત્તર. જોબ વર્ક દરમિયાન ઉત્પન્ન થતા નકામાં માલ અને ભંગાર ને જોબ વર્કર પોતાના ધંધાકીય સ્થળ થી ટેક્ષ ભર્યા પછી જો એ નોંધાયેલ હોય તો મોકલાવી શકે છે અને જો નોંધાયેલ નહીં હોય તો એ માલ માલિક દ્વારા ટેક્ષ ભર્યા પછી મોકલાવી શકાય છે.

પ્ર. ૧૨. શું મધ્યવર્તી માલ પણ જોબ વર્ક માટે મોકલાવી શકાય છે?

ઉત્તર. હા, જોબ વર્ક ના હેતુ માટે ઇન પુટ શબ્દ માં મધ્યવર્તી માલ જે કોઈ પ્રક્રિયા પછી ઉત્પન્ન થાય છે અથવા ઇન પુટ ઉપર માલિક અથવા જોબ વર્કરે કોઈ પ્રક્રિયા કરવી હોય.

પ્ર. 13. જોબ વર્ક ને લગતા હિસાબો જાળવવાની જવાબદારી કોની છે?

ઉત્તર. જોબ વર્ક ને લગતા ઇન પુટ અને મૂડી માલ ના હિસાબો જાળવવાની જવાબદારી સંપૂર્ણપણે માલિક ની છે.

પ્ર. 14. શું જોબ વર્ક ની જોગવાઈઓ બધી જ શ્રેણી ના માલો ને લાગુ પડે છે?

ઉત્તર. નહીં, જોબ વર્ક ને લગતી જોગવાઈઓ એમને જ લાગુ પડે છે જ્યારે નોંધાયેલ વેરાપાત્ર વ્યક્તિ વેરા પાત્ર માલ મોકલવાનો ઉદ્દેશ્ય ધરાવે છે. બીજા શબ્દો માં કહીએ તો આ જોગવાઈઓ એમને લાગુ પડતી નથી જેમને મુક્તિ આપવામાં આવેલ છે અથવા વેરા મુક્ત માલ હોય અથવા જ્યારે માલ મોકલનાર વ્યક્તિ નોંધાયેલ વેરાપાત્ર વ્યક્તિ કરતા જુદો હોય.

પ્ર. 15. શું એ ફરજિયાત છે કે જોબ વર્ક ની જોગવાઈઓનો અમલ માલિકે કરવાનો રહેશે?

ઉત્તર. નહીં, માલિક જી. એસ. ટી. ની રકમ ભર્યા પછી વિશેષ જોગવાઈઓ નો અમલ કર્યા સિવાય ઇન પુટ અથવા મૂડી માલ મોકલાવી શકે છે. એવા કિસ્સાઓ માં જી. એસ. ટી. ભર્યા પછી જોબ વર્કર ઇન પુટ ટેક્ષ ક્રેડીટ મેળવશે અને તૈયાર માલ (જોબ વર્ક ની પ્રક્રિયાઓ કર્યા પછી) પાછું મોકલાવશે.

પ્ર. 16. શું જોબ વર્કર અને માલિક એકજ રાજ્ય અથવા કેન્દ્રીય વિસ્તાર માં સ્થાપિત હોવા જોઈએ?

ઉત્તર. નહીં, આ બાબત આવશ્યક નથી કારણ કે જોબ વર્ક ની જોગવાઈઓ ને IGST કાયદા હેઠળ પણ સ્વીકારવામાં આવેલ છે અને એની સાથે UTGST કાયદા હેઠળ પણ સ્વીકારાયેલ છે. એ માટે

જોબ વર્કર અને માલિક એકજ રાજ્ય માં સ્થાપિત હોય અથવા જુદા જુદા રાજ્યો માં પણ સ્થાપિત હોઈ શકે છે.

10. ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ

પ્ર. 1. ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ નું શું અર્થ છે?

ઉત્તર. ઇનપુટ ટેક્સ અર્થાત કેન્દ્રિય વેરો (CGST), રાજ્ય નો વેરો (SGST), સંકલિત વેરો(IGST), અથવા કેન્દ્ર શાસિત વિસ્તારો નો વેરો (UTGST) જે માલ ના વેચાણ અથવા સેવા અથવા બંને ઉપર નોંધાયેલ વ્યક્તિ ને લાગુ પડે છે. આ વેરા માં રિવર્સ ચાર્જ ના આધારે ચૂકવાયેલ જે આયાતિત માલ ઉપર લગાડવામાં આવે છે એ વેરો અને માલ અથવા સેવાઓ ઉપર લગાડવામાં આવેલ સંકલિત વેરા નું સમાવેશ થાય છે. સંયોજન યોજનાનાં આધારે ચૂકવાયેલ વેરાનો આમાં સમાવેશ થતો નથી.

પ્ર. 2. શું રિવર્સ ચાર્જ આધારે ચૂકવાયેલ GST ને ઇન પુટ ટેક્સ તરીકે માન્ય કરી શકાય?

ઉત્તર. હા, ઇન પુટ ટેક્સ ની વ્યાખ્યા માં વિપરીત ચાર્જ ના આધારે ચૂકવાયેલ ટેક્સ નો સમાવેશ થઈ જાય છે.

પ્ર. 3. શું ઇનપુટ માલ, ઇનપુટ સેવાઓ અને મૂડી માલ ઉપર ચૂકવાયેલ ટેક્સ (CGST/IGST/SGST) નો સમાવેશ ઇન પુટ ટેક્સ માં સમાવેશ થાય છે?

ઉત્તર. હા, ઇનપુટ માલ, ઇનપુટ સેવાઓ, અને મૂડી માલ ઉપર ચૂકવાયેલ ટેક્સ નો આમાં સમાવેશ થાય છે. મૂડી માલ ઉપર ચૂકવાયેલ ટેક્સ ની ક્રેડિટ એક જ હપ્તા માં લેવાની પરવાનગી અપાયેલ છે.

પ્ર. 4. મોકલાયેલ માલ અથવા સેવાઓ ઉપર બધા જ ચૂકવાયેલ ટેક્સ માટે શું ઇનપુટ ટેક્સ ની ક્રેડિટ GST હેઠળ મેળવવા માટે પરવાનગી અપાયેલ છે.?

ઉત્તર. મોકલાયેલ માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંને માટે નોંધાયેલ વ્યક્તિ ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ મેળવવા અધિકાર ધરાવે છે જેના ઉપયોગ નો ઉદ્દેશ્ય આગળ ધંધો કરવા માટે લેવાનું હોય. પણ આના માટે અમુક શરતો અને પ્રતિબંધો લાગુ પડશે.

પ્ર. 5. ITC મેળવવા માટે કઈ શરતો આવશ્યક છે?

ઉત્તર. નોંધાયેલ વેરા પાત્ર વ્યક્તિને ITC મેળવવા માટે નીચે મુજબ ની ચાર શરતો નું પાલન કરવું આવશ્યક છે.

- એની પાસે ટેક્ષ બિલ અથવા ડેબીટ નોટ અથવા એ પ્રકાર નો કોઈ અન્ય દસ્તાવેજ હોવું જોઈએ જે ટેક્ષ ભર્યા હોવાનું નિર્દિષ્ટ કરાયેલ હોય;
- એમણે માલ અથવા સેવાઓ અથવા બન્ને મેળવેલ હોવા જોઈએ;
- માલ મોકલનારે ખરી રીતે એની ઉપર થતો ટેક્ષ સરકારી તિજોરી માં ભર્યો હોવો જોઈએ
- એમણે કલમ 39 હેઠળ રીટર્ન મોકલાવેલ હોવો જોઈએ.

પ્ર. 6. જ્યારે એક બિલ સંદર્ભે માલ એકી સાથે અથવા ટુકડે ટુકડે મંગાવેલ હોય, એ સંજોગો માં નોંધાયેલ વ્યક્તિ ITC કઈ રીતે મેળવવા હક્કદાર છે?

ઉત્તર. નોંધાયેલ વ્યક્તિ છેલ્લે મળેલ માલ અથવા હપતે મળેલ માલ પછી આ પ્રકાર ની કેડીટ મેળવવા હક્કદાર છે.

પ્ર. 7. કોઈ વ્યક્તિ માલ મોકલનાર ને મોકલાયેલ માલ ની રકમ ટેક્ષ સાથે ચુકવણી કર્યા વિના ઇનપુટ ટેક્ષ કેડીટ મેળવી શકે છે?

ઉત્તર. હા, માલ લેનાર વ્યક્તિ ITC મેળવી શકે છે. પણ એમણે માલ ની રકમ અને ટેક્ષ ની રકમ બિલ તારીખ થી 180 દિવસ ની અંદર ચૂકવી દેવાની રહેશે. પણ જ્યાં વિપરીત ચાર્જ આધારે ટેક્ષ ચુકવવાની હોય ત્યારે આ શરત લાગુ પડતી નથી.

પ્ર. 8. નોંધાયેલ વ્યક્તિ એ માલ ની રકમ અને ટેક્ષ ની રકમ બિલ તારીખ થી 180 દિવસ ની અંદર નહી ચૂકવી હોય એ સંજોગો માં મેળવેલ ITC નું શું થાય?

ઉત્તર. ITC ની રકમ એ વ્યક્તિ ની ચુકવવા પાત્ર અન્ય વેરાઓ સાથે જોડી દેવામાં આવશે. તદ ઉપરાંત એ રકમ ઉપર એમણે વ્યાજ પણ ચુકવવાનો રહેશે. જો કે રકમ અને ટેક્ષ ની ચુકવણી કર્યા પછી એ ITC મેળવી શકે છે.

પ્ર. 9. વેરા પાત્ર વ્યક્તિ સિવાય માલ અન્ય વ્યક્તિ ને મોકલવા માં આવ્યું હોય તો એની ITC કોણ મેળવશે? (“માલ ને”- “અને બિલને” મોકલવાના સંજોગોમાં) ?

ઉત્તર. જ્યારે એ માલ નોંધાયેલ વેરા પાત્ર વ્યક્તિ ની સૂચનાઓ મુજબ અન્ય ત્રાહિત વ્યક્તિ ને મોકલવામાં આવેલ હોય ત્યારે એવું માનવામાં આવશે કે નોંધાયેલ વ્યક્તિ ને માલ મળી ગયું છે. એ માટે ITC એ વ્યક્તિ ને મળવા પાત્ર થશે જેમની સૂચનાઓ થી માલ મોકલવામાં આવેલ હતો.

પ્ર.10. ITC મેળવી લેવાની કઈ સમય મર્યાદા છે અને એના શું કારણો છે?

ઉત્તર. કલમ 39 મુજબ નોંધાયેલ એ વ્યક્તિએ પોતાના નાણાંકીય વર્ષની સમાપ્તિ પછી સેપ્ટેમ્બર મહિના સુધી માલ અને સેવાઓ સંદર્ભે વાર્ષિક રીટર્ન ભરી દેવાનું રહે છે એ રીટર્ન ભર્યા પછી એ વ્યક્તિ મોકલાયેલ માલ અથવા સેવાઓ માટેના બિલ અથવા ડેબીટ નોટ અંગે ITC મેળવી શકશે નહીં. બિલની તારીખ અથવા રીટર્નની તારીખ બન્નેમાં થી જે વહેલી હોય એ તારીખ સુધી જ ITC મેળવી શકે છે. એ માટે ITC મેળવવા માટેની મહત્તમ તારીખ આવતા નાણાંકીય વર્ષની 20મી ઓક્ટોબર સુધી જ રહેશે અથવા વાર્ષિક રીટર્ન ભર્યું હોય એ બન્નેમાંથી જે વહેલી હોય તે ગણવાની રહેશે.

આ પ્રતિબંધ મુકવાનો કારણ એ છે કે આવતા નાણાંકીય વર્ષના સેપ્ટેમ્બર મહિનામાં રીટર્ન ભર્યા પછી એમાં ફેરફાર કરવાની મંજૂરી અપાયેલ નથી. જો વાર્ષિક રીટર્ન સેપ્ટેમ્બર મહિના પેહલા ભર્યું હોય, તો વાર્ષિક રીટર્ન ભર્યા પછી કોઈ ફેરફાર ન કરી શકાય.

પ્ર.11. જો નોંધાયેલ વેરાપાત્ર વ્યક્તિએ આવક વેરા કાયદા ૧૯૬૧ ની જોગવાઈઓ હેઠળ મૂડી માલ માટે ઘસારા પેટે વેરાઓ માં લાભો મેળવ્યા હોય તો એ વ્યક્તિ ને ITC મેળવવા પરવાનગી આપી શકાય?

ઉત્તર. જે કિસ્સાઓ માં ઘસારા પેટે વેરાઓ માં લાભો મેળવ્યા હોય એ કિસ્સાઓમાં ITC મેળવવા પરવાનગી આપવામાં આવતી નથી.

પ્ર.12. વેરા પાત્ર માલ અથવા સેવા અથવા બન્ને માં ઇનપુટ નો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હોય એ બાબતે ટેક્સ ની ક્રેડિટ GST હેઠળ માન્ય છે.

ઉત્તર હા, કાયદા ની યાદી માં જણાવેલ અમુક આઇટમો સિવાય બધા આઇટમો માટે ક્રેડિટ આપવામાં આવે છે. આ યાદી માં મોટા ભાગે અંગત ઉપયોગ ની વસ્તુઓ જેના ઇનપુટ નો

ઉપયોગ કરવાથી એ સ્થાવર સમ્પત્તી માં પરિવર્તિત થઈ શકે છે (પ્લાન્ટ અને મશીનરી સિવાય), સંદેશ વ્યવહાર ના ટાવરો , ફેક્ટરી બહાર મુકાયેલ પાઈપ લાઈનો વિગેરે અને જેમાં વેરાઓ ની વસુલાત ટેક્ષ ચોરી પકડ્યા પછી કરવામાં આવેલ હોય.

પ્ર. 13. એક વેરા પાત્ર વ્યક્તિ માહિતી પ્રસારણ ના ધંધા સાથે સંકળાયેલ છે. એ એક્ઝીક્યુટીવ ડાયરેક્ટર માટે કાર ખરીદે છે. શું એ વ્યક્તિ કાર ખરીદતી વેળાએ ચૂકવાયેલ GST માટે ITC ની માંગણી કરી શકે છે?

ઉત્તર. નહીં, વેરા પાત્ર વ્યક્તિ મોટર કાર માટે ITC ની માંગણી ત્યારે જ કરી શકે જ્યારે એ મુસાફરો અથવા માલ ના પરિવહન ના ધંધા સાથે સંકળાયેલ હોય અથવા એ મોટર વાહનો માટે તાલીમ આપતો હોય.

પ્ર. 14. ઘણી વખત જુદાજુદા કારણો ના લીધે માલ નાશ પામે છે અથવા ગુમ થઈ જાય છે. શું એ માલ માટે વ્યક્તિ ITC ની માંગણી કરી શકે છે?

ઉત્તર. નહીં, કોઈ વ્યક્તિ માલ ગુમ થવાના, ચોરી થવાના, નષ્ટ થવાના અથવા માંડી વાળવાના કિસ્સાઓમાં ITC મેળવી શકતો નથી. વધુમાં જો માલ ભેંટ તરીકે અથવા નમુના રૂપે આપેલ હોય તો પણ આના માટે ITC મળવા પાત્ર નથી.

પ્ર. 15. ધંધાકીય હેતુ માટે બિલ્ડિંગ બાંધવામાં આવે અને એના માટે ઉપયોગ કરાયેલ અથવા સેવાઓ માટે નોંધાયેલ વ્યક્તિ ITC મેળવી શકે છે?

ઉત્તર. નહીં, પ્લાન્ટ અને મશીનરી સિવાય સ્થાવર મિલકત ના બાંધકામ માટે વપરાયેલ માલ અથવા સેવાઓ માટે ITC મેળવી શકાતી નથી. પ્લાન્ટ અને મશીનરી માં ફક્ત સાધનો, ઉપકરણો અને જે મશીનરી જમીન સાથે મૂળભૂત રીતે અથવા માળખાકીય આધારે જોડાયેલ હોય, અને જેમાં અન્ય વસ્તુઓ સાથે જમીન અને બિલ્ડિંગ ને બાકાત રાખવામાં આવશે.

પ્ર. 16. નવેસર નોંધણી કરાવતી વ્યક્તિ ITC માટે ક્યા અધિકારો મેળવવા પાત્ર છે?

ઉત્તર. નવેસર નોંધણી કરાવનાર વ્યક્તિ એની પાસે પડી રહેલ સ્ટોક ની ઇનપુટ અને અર્ધ ઉત્પાદિત અથવા ઉત્પાદિત માલ ની ઇનપુટ ના સ્ટોક માટે ઇનપુટ ટેક્ષ ક્રેડીટ મેળવી શકે છે આ પ્રકાર ની ક્રેડીટ જે તારીખે એમની નોંધણી સ્વીકારાય એના એક દિવસ પહેલા ની તારીખ થી મેળવી શકશે. જો કોઈ વ્યક્તિ માટે નોંધણી કરાવવી ફરજિયાત છે અને એ નોંધણી કરાવવા માટે એમણે નોંધણી કરાવવાના ફરજિયાત પણા ના 30 દિવસ ની અંદર અરજી કરેલ છે તે સંજોગો માં એ વ્યક્તિ એની પાસે રહેલ માલ ની ઇનપુટ અને અર્ધ ઉત્પાદિત અને ઉત્પાદિત માલ ના સ્ટોક ઉપર ITC મેળવી શકશે. આના માટે જે તારીખ થી એની ટેક્ષ ભરવાની જવાબદારી ઉભી થાય છે એ તારીખ ના એક દિવસ પહેલા ની તારીખ ગણવામાં આવશે .

પ્ર. 17. કોઈ વ્યક્તિ ની ટેક્ષ ભરવાની જવાબદારી ૧ લી ઓગસ્ટ, ૨૦૧૭ થી શરુ થાય છે અને એમણે નોંધણી 1૫ મી ઓગસ્ટ ૨૦૧૭ ના રોજ મેળવી છે. આ વ્યક્તિ ને ઇનપુટ ટેક્ષ ક્રેડીટ સ્ટોક ની કઈ તારીખ થી મળવા પાત્ર છે;

- (a) ૧ લી ઓગસ્ટ ૨૦૧૭
- (b) ૩૧ મી જુલાઈ ૨૦૧૭
- (c) ૧૫ મી ઓગસ્ટ ૨૦૧૭
- (d) પાછલા સમય માટે એ ક્રેડીટ મેળવી શકશે નહીં.

ઉત્તર. ૩૧ મી જુલાઈ ૨૦૧૭.

પ્ર. 18. જે વ્યક્તિ મરજિયાત પણે નોંધણી મેળવે છે એ વ્યક્તિ ને ઇનપુટ સ્ટોક માટે ઇનપુટ ટેક્ષ ક્રેડીટ મેળવવાની પાત્રતા શું છે?

ઉત્તર. જે વ્યક્તિ મરજિયાત પણે નોંધણી કરાવે છે એમને ઇનપુટ સ્ટોક, અર્ધ તૈયાર માલ ની ઇનપુટ નો સ્ટોક , તૈયાર માલ ની ઇનપુટ ઉપર ઇનપુટ ટેક્ષ ક્રેડીટ જે તારીખે એ નોંધણી મેળવશે એના એક દિવસ પહેલા થી ઇનપુટ ટેક્ષ ક્રેડીટ મેળવશે.

પ્ર. 19. નોંધાયેલ વ્યક્તિ ની રચના માં ફેરફાર થવાથી એ વ્યક્તિ ની ઇનપુટ ટેક્ષ ક્રેડીટ મેળવવાની પાત્રતા શું છે?

ઉત્તર. નોંધાયેલ વ્યક્તિ પોતાની ઇન પુટ ટેક્ષ કેડીટ જેનો ઉપયોગ કરવવામાં આવેલ નહી હોય એ ઇન પુટ ટેક્ષ કેડીટ નવી અર્થાત ફેરફાર કરાયેલ વ્યક્તિ ને હસ્તાંતરણ કરી શકે છે, શરત એ છે કે જવાબદારીઓ હસ્તાંતરણ કરવાની ખાસ જોગવાઈ હોવી જોઈએ.

પ્ર. 20. જયારે માલ અથવા સેવાઓ અથવા બન્ને વેરાપાત્ર નોંધાયેલ વ્યક્તિ પાસે થી લીધી હોય અને એનો ઉપયોગ વેરા પાત્ર અને બિન વેરાપાત્ર બન્ને પ્રકારે મોકલવામાં આવ્યા હોય, એ સંજોગોમાં ઇન પુટ ટેક્ષ કેડીટ નોંધાયેલ વેરાપાત્ર વ્યક્તિ ને મળવા પાત્ર છે?

ઉત્તર. જે માલ વેરાપાત્ર નોંધાયેલ વ્યક્તિ ને મોકલવામાં આવેલ હોય એના માટે જ ઇન પુટ ટેક્ષ કેડીટ માલ અથવા સેવા અથવા બન્ને માટે મળવા પાત્ર છે.

પ્ર. 21. જો ઇનપુટ ટેક્ષ કેડીટ માલ અથવા સેવા અથવા બન્ને માટે ફક્ત વેરા પાત્ર માલ મોકલવા માટે મળે છે, પણ જયારે નિકાસ માટે માલ મોકલવામાં આવે જેને ટેક્ષ માંથી મુક્તિ મળેલ છે એ વખતે ઇનપુટ ટેક્ષ કેડીટ નુકસાન માં નહિ પરિણમે?

ઉત્તર. ઇન પુટ ટેક્ષ કેડીટ આપવા માટે જે વેરા પાત્ર માલ મોકલવામાં આવે છે એને શૂન્ય પ્રતિશત પુરવઠા માં સમાવિષ્ટ કરવામાં આવ્યું છે. શૂન્ય પ્રતિશત પુરવઠા ના વ્યાપ ની જોગવાઈઓ નવા GST સંયુક્ત માલ અને સેવા વેરા ના કાયદા માં કરવામાં આવી છે જેમાં મુક્તિ અપાયેલ પુરવઠા નો પણ સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે.

પ્ર. 22. કેડીટ મેળવવાના હેતુ માટે નિમ્ન માં થી ક્યાં પરિબળ ને વેરાપાત્ર પુરવઠા ની ગણતરી માં લેવામાં આવે છે?

- (a) શૂન્ય પ્રતિશત પુરવઠો
- (b) મુક્તિ અપાયેલ પુરવઠો
- (c) બન્ને

ઉત્તર . શૂન્ય પ્રતિશત પુરવઠો

પ્ર. 23. નોંધાયેલ વ્યક્તિએ જ્યારે માલ અથવા સેવાઓ મેળવી હોય અને એમાંથી અર્ધી ધંધા માટે અને અર્ધી અન્ય હેતુ માટે ઉપયોગ કરેલ હોય, શું એ વ્યક્તિ ને ઇન પુટ ટેક્ષ ક્રેડીટ મળશે?

ઉત્તર. નોંધાયેલ વ્યક્તિને ફક્ત ધંધા માટે ઉપયોગ માં લીધેલ માલ અથવા સેવાઓ અથવા બન્ને માટે ઇન પુટ ટેક્ષ ક્રેડીટ મળશે. આની ગણતરી કરવા માટે નિયમો બનાવવા માં આવેલ છે.

પ્ર. 24. કોઈ વ્યક્તિ સંયુક્ત યોજના હેઠળ ટેક્ષ ભરી રહ્યો છે અને શરૂઆત ની સંયુક્ત યોજના પૂરી થઈ ગઈ છે અને એ હવે નિયમિત વેરાપાત્ર વ્યક્તિ ની શ્રેણી માં આવી જાય છે, શું એ ITC ના લાભો મેળવી શકશે અને જો હા તો કઈ તારીખ થી?

ઉત્તર. એ વ્યક્તિ એની પાસે પડી રહેલ સ્ટોક ની ઇનપુટ અને અર્ધ ઉત્પાદિત અથવા ઉત્પાદિત માલ ની ઇનપુટ ના સ્ટોક માટે અને મૂડી માલ (નિર્ધારિત ટકાવારી પોઈન્ટ થી ઘટાડી ને) માટે ઇનપુટ ટેક્ષ ક્રેડીટ મેળવી શકે છે. જે તારીખ થી એ સંયુક્ત યોજના માટે પાત્રતા ગુમાવે એ તારીખ થી એક દિવસ પહેલા ની તારીખ થી ગણતરી કરવાની રહેશે. આની ગણતરી કરવા માટે નિયમો બનાવવા માં આવેલ છે.

પ્ર. 25 બેન્કિંગ કંપનીઓ માટે અન્ય કોઈ ખાસ જોગવાઈઓ છે?

ઉત્તર. બેન્કિંગ કંપની અથવા કોઈ નાણાંકીય સંસ્થા જેમાં નોન બેન્કિંગ નાણાંકીય કંપનીઓ નો પણ સમાવેશ થાય છે જે વિશીષ્ટ સેવાઓ આપવામાં રોકાયેલ છે એ પ્રમાણસર ક્રેડીટ અથવા મેળવવા પાત્ર ઇન પુટ ટેક્ષ ક્રેડીટ ના 50 % ઇન પુટ ટેક્ષ ક્રેડીટ મેળવી શકે છે.

પ્ર. 26. શ્રી અ એક નોંધાયેલ વ્યક્તિ છે, એ સંયુક્ત યોજના હેઠળ 30 મી જુલાઈ 2019 સુધી ટેક્ષ ભરી રહ્યો હતો. જો કે શ્રી અ 31 મી જુલાઈ 2019 થી નિયમિત ટેક્ષ ભરનારાઓની શ્રેણી માં આવી ગયો. શું એ ITC મેળવવા પાત્ર છે?

ઉત્તર. શ્રી અ ૩૦મી જુલાઈ ૨૦૧૭ સુધીના એની પાસે પડી રહેલ સ્ટોકની ઇનપુટ અને અર્ધ ઉત્પાદિત અથવા ઉત્પાદિત માલની ઇનપુટ ના સ્ટોક માટે અને મૂડી માલ (નિર્ધારિત ટકાવારી પોઈન્ટ થી ઘટાડી ને) માટે ઇનપુટ ટેક્ષ ક્રેડીટ મેળવી શકે છે.

પ્ર. ૨૭. શ્રી બ એ મરજીયાત નોંધણી હેઠળ ૫ મી જુન ૨૦૧૭ ના રોજ નોંધણી માટે અરજી કરી અને ૨૨ મી જુન ૨૦૧૭ ના રોજ એમણે નોંધણી મળી. શ્રી બ ઇનપુટ ટેક્ષ ક્રેડીટ..... તારીખ ના સ્ટોક ઉપર ક્રેડીટ મેળવશે.

ઉત્તર. શ્રી બ ને ઇન પુટ ટેક્ષ ક્રેડીટ એમની પાસે ૨૧ મી જુન ૨૦૧૭ ના રોજ રહેલ સ્ટોક અને અર્ધ તૈયાર માલ અને તૈયાર માલ માટે ઇન પુટ ટેક્ષ ક્રેડીટ મેળવી શકશે. શ્રી બ મૂડી માલ માટે ઇન પુટ ટેક્ષ ક્રેડીટ માટે દાવો નહિ કરી શકે.

પ્ર. ૨૮. નોંધાયેલ વ્યક્તિ જે સંયોજન યોજના હેઠળ ટેક્ષ ભરતો હોય અથવા માલ અથવા સેવા અથવા બન્ને મોકલ્યા હોય જે સંપૂર્ણપણે મુક્ત છે, એની પાસેથી ઇન પુટ ટેક્ષ ક્રેડીટ લીધી હોય તો એ ક્રેડીટ નું શું થાય?

ઉત્તર. નોંધાયેલ વ્યક્તિએ ઇન પુટ ટેક્ષ ક્રેડીટ જેટલી રકમ જે સ્ટોક માટે લીધી હોય એટલી જ રકમ તરત જ જ્યારે વિકલ્પ પસંદ કર્યો હોય અથવા જે તારીખથી મુક્તિ મળેલ હોય તે તારીખથી પહેલા ભરી દેવાની રહેશે. મૂડી માલના કિસ્સામાં ચુકવણી પાત્ર રકમમાંથી નિર્ધારિત કરાયેલ ટકાવારીથી ઘટાડવાની રહેશે. આની ચુકવણી ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડીટ લેજરમાંથી ડેબીટ કરીને પણ કરી શકાય જો ક્રેડીટ લેજરમાં પુરતું બેલેન્સ હોય તો, અથવા ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડીટ લેજરમાંથી ડેબીટ કરીને. જો ક્રેડીટ લેજરમાં બેલેન્સ રહ્યું હશે તો એ રદ થઈ જશે.

પ્ર. ૨૯. ITC મેળવવા માટે કોઈ સમય મર્યાદા નો બાધ છે?

ઉત્તર જ્યારે નવી નોંધણી હોય, સંયોજન યોજનામાંથી સામાન્ય યોજનામાં પરિવર્તિત થાય, મુક્તિ પામેલ ટેક્ષમાંથી વેરા પાત્ર પુરવઠામાં પરિવર્તિત થવાથી, જે વ્યક્તિ ને લાગુ પડતી હોય એ વ્યક્તિ ભરતીયું આપ્યાની તારીખથી એક વર્ષ પછી મેળવી શકતો નથી.

પ્ર. ૩૦. માલ મેળવનાર વ્યક્તિએ માલ બાબત ની જે વિગતો મોકલી હોય એ વિગતો માલ મોકલનાર ની વિગતો સાથે મળી નહિ આવતી હોય તો શું થાય?

ઉત્તર. જ્યારે તફાવત હોય ત્યારે બંને પક્ષોને સુચના આપવામાં આવે છે. જો એ તફાવત દૂર કરવામાં નહિ આવે તો માલ મેળવનારના વેરામાં તફાવતની રકમ જે મહિનામાં ભૂલની જાણ કરવામાં આવેલ હોય તે પછીના મહિનાના પત્રકમાં ઉમેરવામાં આવે છે.

પ્ર. ૩૧. શું ઇન પુટ ટેક્ષ ક્રેડીટ ફક્ત સરખામણી કર્યા પછી જ અપાય છે?

ઉત્તર. નહિ, ઇન પુટ ટેક્ષ ક્રેડીટ હંગામી ધોરણે ૨ મહિના માટે આપવામાં આવે છે. સીસ્ટમ દ્વારા માલ લેનાર અને મોકલનારની વિગતો તપાસવામાં આવે છે. જો કોઈ તફાવત હોય તો બંનેને સુચના અપાય છે. જો તફાવત ચાલુ રહે તો ઇન પુટ ટેક્ષ ક્રેડીટ આપમેળે જ પરિવર્તિત થઈ જાય છે.

પ્ર. ૩૨. બધી જવાબદારીઓ પૂર્ણ કરવા માટે હંગામી અપાયેલ ITC નો ઉપયોગ કરી શકાય છે?

ઉત્તર . નહિ, હંગામી ITC નો ઉપયોગ ફક્ત પોતે મૂલ્યાંકન કરાયેલ ટેક્ષ રીટર્ન ભરતી વખતે કરી શકાય છે.

પ્ર. ૩૩. જ્યારે મૂડી માલ વેરા પાત્ર વ્યક્તિએ મોકલ્યો હોય અને જેના ઉપર ITC લેવામાં આવેલ છે એના ઉપર ટેક્ષ ની શું અસર થાય?

ઉત્તર. જ્યારે મૂડી માલ અથવા પ્લાન્ટ અથવા મશીનરી જેના ઉપર ઇનપુટ ટેક્ષ ક્રેડીટ મેળવેલ હોય, નોંધાયેલ વ્યક્તિએ ઇનપુટ ટેક્ષ ક્રેડીટ જેટલી રકમ મૂડી માલ અથવા પ્લાન્ટ અને મશીનરી માટે લીધેલ હોય તે રકમમાંથી આ અંગે નક્કી કરવામાં આવેલ નિર્ધારિત ટકાવારી પ્રમાણે અથવા તો આવા મૂડીવાલા માલ સામાનનાં વ્યવહાર પરના કર દર પ્રમાણે, બંનેમાંથી જે વધારે હોય તે બાદ કરીને એટલી જ રકમ ભરી દેવાની રહેશે.

પ્ર. ૩૪. નોંધાયેલ વ્યક્તિએ જ્યારે મૂડી માલ મોકલ્યો હોય અને જેમણે એની ઉપર ITC મેળવી હોય એના માટે ટેક્ષ ની અમલવારી કઈ રીતે થાય?

ઉત્તર. નોંધાયેલ વ્યક્તિએ જે ITC મેળવી હોય એટલી જ રકમ એને ભરી દેવાની રહેશે. એમાંથી નિર્ધારિત ટકાવારી પ્રમાણે અથવા તો આવા મૂડીવાલા માલ સામાનનાં વ્યવહાર પરના કર દર પ્રમાણે, બંનેમાંથી જે વધારે હોય તે ઘટાડવાની રહેશે, પણ જ્યારે આ માલ ભંગાર તરીકે મોકલાયેલ હોય જેમ કે તૂટેલી ઇંટો, મોલ્ડ, ડાઈ વિગેરે હોય ત્યારે વ્યક્તિ વ્યવહારની કિંમત મુજબ ટેક્ષ ભરી શકે છે.

11. જીએસટીમાં ઇનપુટ સર્વિસ ડિસ્ટ્રીબ્યુટર (ISD) નો કોન્સેપ્ટ

પ્ર. 1. જીએસટીમાં “ઇનપુટ સર્વિસ ડિસ્ટ્રીબ્યુટર”(ISD)વિષયક જોગવાઈઓ શુ છે?

ઉત્તર: ISD એટલે માલ અને/અથવા સેવા પૂરા પાડનાર સપ્લાયરથી ઓફિસ કે જે ઇનપુટ સર્વિસ માટેના ટેક્સ ઇનવોઇસ મેળવે છે અને અને ટેક્સપાત્ર માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંનેના સપ્લાયર કે જે ISD જેવો જ PAN ધરાવતા હોય તેમને આ સેવાઓ પર ચુકવવામાં આવેલ સેન્ટ્રલ ટેક્સ (CGST), સ્ટેટ ટેક્સ (SGST)/યુનિયન ટેરીટરી ટેક્સ (UTGST), અથવા ઇન્ટીગ્રેટેડ ટેક્સ (IGST) ની ક્રેડિટના વિતરણના હેતુ માટે નિયત દસ્તાવેજ ઇસ્યુ કરે છે.

પ્ર. 2. ISD તરીકેની નોંધણી માટેની કઈ જરૂરિયાતો છે?

ઉત્તર: તે અલગથી રજીસ્ટર થયેલ હોય તો પણ ISD એ એક અલગ નોંધણી મેળવવી જરૂરી છે. નોંધણીની થ્રેશોલ્ડ મર્યાદા ISD ને લાગુ પડતી નથી. હાલની પદ્ધતિ હેઠળ ISD (એટલે કે સર્વિસ ટેક્સ હેઠળ) ની નોંધણીને GST પદ્ધતિમાં સ્થાનાંતરિત કરવામાં આવશે નહીં. તમામ વર્તમાન ISD, જો તેઓ ISD તરીકે કામ કરવા માંગતા હોય તો નવી પદ્ધતિ હેઠળ નવેસરથી નોંધણી મેળવવાની જરૂર પડશે.

પ્ર. 3. ISD દ્વારા ક્રેડિટ વિતરણ માટે કયા દસ્તાવેજો છે?

ઉત્તર: ખાસ આ હેતુ માટે રચાયેલ દસ્તાવેજ દ્વારા ક્રેડિટનો વિતરણ કરવામાં આવશે. આ દસ્તાવેજ વિતરણ કરવામાં આવનાર ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટની રકમ ધરાવતો હશે.

પ્ર. 4. શું ISD તમામ સપ્લાયર્સને ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટનું વિતરણ કરી શકે છે?

ઉત્તર: ના. ઇનપુટ સેવાઓની ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ માત્ર એવી નોંધાયેલ વ્યક્તિઓ વચ્ચે જ કરવામાં આવશે જેમણે ઇનપુટ સેવાઓનો ઉપયોગ વ્યવસાયમાં કે વ્યવસાયને આગળ ધપાવવામાં કર્યો હોય.

પ્ર. 5. ઘણી વખત સપ્લાયર દ્વારા વ્યવસાયમાં કે વ્યવસાયને આગળ ધપાવવામાં ઉપયોગમાં લેવામાં આવેલ ઇનપુટ સેવાઓની માત્રા વચ્ચે એક-થી-એક કડી સ્થાપિત કરવી શક્ય નથી. આવી પરિસ્થિતિઓમાં ISD દ્વારા ITC નું વિતરણ કેવી રીતે કરવામાં આવે છે?

ઉત્તર: આવી પરિસ્થિતિઓમાં, વિતરણ ફોર્મ્યુલા પર આધારિત હશે. પ્રથમ, વિતરણ ફક્ત ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટના તે પ્રાપ્તકર્તાઓમાં જ કરવામાં આવશે વિતરણ કરવામાં આવતી ઇનપુટ સેવા જેમને સંબંધિત હોય છે. બીજું, વિતરણ માત્ર કાર્યરત એકમો વચ્ચે જ કરવામાં આવશે. ત્રીજું, પ્રાપ્તકર્તાના રાજ્ય અથવા કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશમાં સમયગાળા દરમિયાન ટર્નઓવર અને વિતરણ કરવામાં આવનાર ઇનપુટ સર્વિસ જેમને સંબંધિત છે તેવા તમામ પ્રાપ્તકર્તાઓના એકંદરના ગુણોત્તરમાં વિતરણ કરવામાં આવશે. છેલ્લે, વિતરણ કરવામાં આવેલી ક્રેડિટ વિતરણ માટે ઉપલબ્ધ ક્રેડિટ કરતાં વધુ ન હોવી જોઈએ.

પ્ર. 6. ISD કવર માટે ટર્નઓવરનો ઉપયોગ શું હોય છે?

ઉત્તર: ISD ના હેતુ માટેનું ટર્નઓવર બંધારણની સાતમી સૂચિના લીસ્ટ 1 ની એન્ટ્રી 84 અને લીસ્ટ 2 ની એન્ટ્રી 51 અને 54 હેઠળ લાદવામાં આવતા ડ્યુટી અથવા કરનો સમાવેશ કરતું નથી.

પ્ર. 7. શું ISD માટે રિટર્ન ફાઈલ કરવાની જરૂર છે?

ઉત્તર: હા, ISD માટે આગામી મહિનાની 13 મી તારીખ સુધીમાં માસિક રીટર્ન ભરવું જરૂરી છે.

પ્ર. 8. શું એક કંપની પાસે એક થી વધુ ISD હોઈ શકે?

ઉત્તર: હા, માર્કેટિંગ ડિવિઝન, સિક્યોરિટી ડિવિઝન વગેરે જેવી વિવિધ કચેરીઓ અલગ અલગ ISD માટે અરજી કરી શકે છે.

પ્ર. 9. ISD દ્વારા વધારે/ખોટી રીતે વિતરિત ક્રેડિટની વસૂલાત માટે કઈ જોગવાઈઓ છે?

ઉત્તર: કલમ 73 અથવા 74 હેઠળ કાર્યવાહી શરૂ કરીને વધારાની/ખોટી રીતે વિતરિત ક્રેડિટ ક્રેડિટના પ્રાપ્તકર્તાઓ પાસેથી વ્યાજ સાથે વસૂલ કરી શકાય છે.

પ્ર. 10. બીજા (અલગ) રાજ્યોમાં આવેલા પ્રાપ્તકર્તાઓને CGST અને IGST ક્રેડિટ ISD દ્વારા IGST તરીકે વિતરણ કરી શકાય?

ઉત્તર: હા, બીજા (અલગ) રાજ્યોમાં આવેલા પ્રાપ્તકર્તાઓને ISD દ્વારા CGST ક્રેડિટને IGST તરીકે વિતરણ કરી શકાય અને IGST ક્રેડિટને CGST તરીકે વિતરણ કરી શકાય.

પ્ર.11. શું SGST/UTGST ક્રેડિટને અલગ અલગ રાજ્યોમાં રહેતા પ્રાપ્તકર્તાઓને
ISD દ્વારા IGST ક્રેડિટ તરીકે વિતરિત કરી શકાય?

ઉત્તર: હા, ISD વિવિધ રાજ્યોમાં આવેલા પ્રાપ્તકર્તાઓ માટે SGST/UTGST ક્રેડિટ IGST તરીકે વિતરણ કરી શકે છે.

પ્ર. 12. શું ISD, CGST અને IGST ક્રેડિટને CGST ક્રેડિટ તરીકે વિતરણ કરી શકે
છે?

ઉત્તર: હા, એક જ રાજ્યમાં આવેલા પ્રાપ્તકર્તાઓને ISD દ્વારા CGST અને IGST ક્રેડિટ CGST તરીકે વિતરણ કરી શકાય.

પ્ર. 13. શું SGST/UTGST અને IGST ક્રેડિટનું SGST/UTGST ક્રેડિટ તરીકે
વિતરણ કરી શકાય છે?

ઉત્તર: હા, એક જ રાજ્યમાં આવેલા પ્રાપ્તકર્તાઓને ISD દ્વારા SGST અને IGST ક્રેડિટને
SGST / UTGST ક્રેડિટ તરીકે વિતરિત કરી શકાય છે.

પ્ર. 14. ISD ના તમામ પ્રાપ્તકર્તાઓમાં સામાન્ય ક્રેડિટ કેવી રીતે વિતરિત કરવી?

ઉત્તર: તમામ પ્રાપ્તકર્તાઓ દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતી સામાન્ય ક્રેડિટનું ISD દ્વારા પ્રમાણ
અનુસાર વિતરણ કરી શકાય છે એટલે કે, જેમને ક્રેડિટ વિતરણ કરવાની છે તેવા તમામ
પ્રાપ્તકર્તાઓના એકંદર ટર્નઓવરની સામે દરેક પ્રાપ્તકર્તાના ટર્નઓવરને આધારે.

પ્ર. 15. ISD, રાજ્ય બહારના પ્રાપ્તકર્તાને CGST અને IGST ક્રેડિટ _____ તરીકે
વિતરિત કરી શકે

(a) IGST

(b) CGST

(c) SGST

ઉત્તર: (a) IGST.

પ્ર. 16. ISD, રાજ્યની અંદર CGST ક્રેડિટને _____ તરીકે વિતરિત કરી શકે

(a) IGST

(b) CGST

(c) SGST

(d) ઉપરોક્તમાંથી કોઇપણ

ઉત્તર: (b) CGST.

પ્ર. 17. એક કરતા વધુ સપ્લાયર દ્વારા ઉપયોગ કરવામાં આવેલ ઈનપુટ સર્વિસ પર ટેક્સની ક્રેડિટ _____ છે.

(a) એવા સપ્લાયર્સ વચ્ચે વિતરિત કરી શકાય જેઓએ આવી ઈનપુટ સેવાનો ઉપયોગ આવા રાજ્યોમાં ટર્નઓવરના પ્રમાણ અનુસાર કર્યો હોય

(b) બધા સપ્લાયર્સ વચ્ચે સમાન રીતે વિતરણ કરાયેલ.

(c) માત્ર એક જ સપ્લાયરને વિતરણ કરાયેલ.

(d) વિતરણ ન કરી શકાય

ઉત્તર: (a) એવા સપ્લાયર્સ વચ્ચે વિતરિત કરી શકાય જેઓએ આવી ઈનપુટ સેવાનો ઉપયોગ આવા રાજ્યોમાં ટર્નઓવરના પ્રમાણ અનુસાર કર્યો હોય.

પ્ર.18. શું વિતરિત કરવામાં આવેલી વધારાની ક્રેડિટ વિભાગ દ્વારા ISD પાસેથી વસૂલ કરી શકાય છે?

ઉત્તર: ના. વધારે વિતરણ કરવામાં આવેલી ક્રેડિટ વ્યાજ સાથે માત્ર પ્રાપ્તકર્તા પાસેથી વસૂલ કરી શકાય છે નહિ કે ISD પાસેથી. ક્રેડિટની વસૂલાત માટે કલમ 73 અથવા 74 ની જોગવાઈ લાગુ પડશે.

પ્ર. 19. એક્ટની જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન કરીને વિતરિત ક્રેડિટનું પરિણામ શું આવશે?

ઉત્તર: એક્ટની જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન કરીને વિતરણ કરાયેલ ક્રેડિટ જેમને વિતરણ કરવામાં આવી હોય તેમની પાસેથી વ્યાજ સાથે વસૂલ કરવામાં આવી શકે છે.

12. રીટર્નની પ્રક્રિયા અને ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટની સરખામણી કરવી

પ્ર.1. રીટર્નનો હેતુ શું છે?

ઉત્તર:

- કર વહીવટી તંત્રને માહિતી મોકલવા માટેની પદ્ધતિ;
- કર વહીવટીતંત્રનો અનુપાલન ચકાસણી કાર્યક્રમ;
- નિયત સમય મર્યાદામાં કરદાતાની કર જવાબદારીઓને અંતિમ રૂપ આપવું; આપેલ સમયગાળા માટે કર જવાબદારી જાહેર કરવી;
- નીતિ વિષયક નિર્ણય લેવા માટે જરૂરી ઇનપુટ્સ આપવા;
- ઓડિટનું વ્યવસ્થાપન અને કરવેરા વહીવટી તંત્રના કરચોરી વિરોધી કાર્યક્રમોનું સંચાલન.

પ્ર. 2. GST અમલમાં કોણે રીટર્ન ભરવું જરૂરી છે?

ઉત્તર: GST હેઠળ નોંધાયેલા પ્રત્યેક વ્યક્તિએ એક અથવા બીજા સ્વરૂપે રીટર્ન ભરવાનું રહેશે. રજિસ્ટર્ડ વ્યક્તિએ માસિક (સામાન્ય સપ્લાયર) અથવા ત્રિમાસિક ધોરણે રીટર્ન (કમ્પોઝિશન સ્કીમ પસંદ કરનારા સપ્લાયર) ફાઈલ કરવાનું રહેશે. ISD એ ચોક્કસ મહિના દરમિયાન વિતરિત ક્રેડિટની વિગતો દર્શાવતું માસિક રીટર્ન ફાઈલ કરવાનું રહેશે. જેમણે ટેક્સ (TDS) કાપવો જરૂરી છે તે વ્યક્તિ અને ટેક્સ એકત્ર કરવો જરૂરી છે તેવા વ્યક્તિઓ એ પણ કાપેલી/એકત્ર કરેલી રકમ અને અન્ય નિયત કરવામાં આવેલી હોઈ શકે તેવી વિગતો બતાવીને માસિક/ત્રિમાસિક રીટર્ન ભરવાનું રહેશે. બિન-નિવાસી કરપાત્ર વ્યક્તિએ પણ હાથ ધરાયેલી પ્રવૃત્તિના સમયગાળા માટે રીટર્ન ભરવાનું રહેશે.

પ્ર.3. રીટર્નમાં કયા પ્રકારની બાહ્ય સપ્લાય વિગતો ભરવાની રહે છે?

ઉત્તર: સામાન્ય નોંધાયેલા કરદાતાએ મહિનામાં કરવામાં આવેલ વિવિધ પ્રકારના સપ્લાયના સંદર્ભમાં GSTR-1 માં બાહ્ય પુરવઠાની વિગતો જેમ કે, નોંધાયેલ વ્યક્તિઓ માટે બાહ્ય સપ્લાય, બિન નોંધાયેલ વ્યક્તિઓ (ગ્રાહકો) માટે બાહ્ય સપ્લાય, ક્રેડિટ/ડેબિટ નોટ્સની વિગતો, શૂન્ય રેટેડ, મુક્તિ પામેલ અને બિન-GST સપ્લાય, નિકાસ, અને ભાવિ પુરવઠાના સંબંધમાં પ્રાપ્ત થયેલ એડવાન્સિસ ફાઈલ કરવાના રહેશે.

પ્ર.4. શું ઇન્વોઇસની સ્કેન કરેલી નકલ GSTR-1 સાથે અપલોડ કરવાની રહેશે?

ઉત્તર: ઇન્વોઇસની સ્કેન કરેલી નકલ અપલોડ કરવાની નથી. ઇન્વોઇસમાંથી માત્ર કેટલાક નિર્ધારિત ક્ષેત્રો અપલોડ કરવાની જરૂર છે.

પ્ર.5. શું તમામ ઇન્વોઇસ અપલોડ કરવાના રહેશે?

ઉત્તર: ના. તે તેનાં પર આધાર રાખે છે કે તે B2B અથવા B2C કે પછી રાજ્યની અંદર અથવા આંતરરાજ્ય સપ્લાય છે.

B2B સપ્લાય માટે રાજ્યની અંદર અથવા આંતરરાજ્ય હોય તેવા તમામ ઇન્વોઇસ અપલોડ કરવાના રહેશે. આવું શા માટે? કારણ કે ITC પ્રાપ્તિકર્તા દ્વારા લેવામાં આવશે, ઇન્વોઇસ મેચિંગ કરવું જરૂરી છે.

B2C સપ્લાય માં સામાન્ય રીતે અપલોડ કરવું જરૂરી નથી કારણ કે ખરીદદાર ITC લેશે નહીં. જોકે, હજી પણ ગંતવ્ય આધારિત સિદ્ધાંતને અમલમાં મૂકવા માટે આંતરરાજ્ય B2C સપ્લાયમાં રૂ. 2.5 લાખ કરતાં વધુ મૂલ્યના ઇન્વોઇસ અપલોડ કરવાના રહેશે. આંતરરાજ્ય ઇન્વોઇસ માટે રૂ. 2.5 લાખ અને રાજ્યની અંદરના તમામ ઇન્વોઇસ માટે રાજ્યવાર સારાંશ પૂરતા હશે.

પ્ર.6. શું ઇન્વોઇસમાંની દરેક વસ્તુનું વર્ણન અપલોડ કરવાનું રહેશે?

ઉત્તર: ના. હકીકતમાં, વર્ણન અપલોડ કરવાનું રહેશે નહીં. માલના સપ્લાયના સંદર્ભમાં HSN કોડ અને સર્વિસના સપ્લાયના સંદર્ભમાં માત્ર એકાઉન્ટિંગ કોડ દાખલ કરવાનો રહેશે. ફાઇલરને અપલોડ કરવાના ઓછામાં ઓછા આંકડાઓ છેલ્લા વર્ષમાં તેના ટર્નઓવર પર આધારિત હશે.

પ્ર.7. શું પ્રત્યેક લેવડ-દેવડ માટેનું મૂલ્ય દાખલ કરવાનું રહેશે? જો કોઈ વિચારણા ન હોય તો શું?

ઉત્તર: હા. માત્ર મૂલ્ય જ નહીં પરંતુ કરપાત્ર મૂલ્ય પણ દાખલ કરવાનું રહેશે. કેટલાક કિસ્સાઓમાં, બન્ને અલગ અલગ હોઈ શકે છે.

જો કોઈ વિચારણા ન હોય પરંતુ શેડ્યૂલ 1 ના આધારે તે સપ્લાય હોય તો નિર્ધારિત કર્યા મુજબ કરપાત્ર મૂલ્ય ગણીને અપલોડ કરવાનું રહેશે.

પ્ર.8. સપ્લાયર દ્વારા ચૂકી જવાયું હોય તેવા GSTR-2 માં શું પ્રાપ્તિકર્તા માહિતી

નાંખી શકે?

ઉત્તર: હા, પોતાના સપ્લાયર દ્વારા અપલોડ નહિ કરાયેલ ઇન્વોઇસને પ્રાપ્તકર્તા પોતે દાખલ કરી શકે છે. આવા ઇન્વોઇસ પરની ક્રેડિટને પણ હંગામી ધોરણે આપવામાં આવશે પરંતુ તે મેચિંગ થવાને આધીન રહેશે. સરખામણી કરતી વખતે જો સપ્લાયર દ્વારા ઇન્વોઇસ અપલોડ કરવામાં ન આવ્યું હોય તો બંનેને જાણ કરવામાં આવશે. જો આ મેળ નહિ ખાતી બાબત સુધારવામાં આવે તો હંગામી ક્રેડિટની પુષ્ટિ થશે. પરંતુ જો આ મેળ નહિ ખાતી વિગત ચાલુ રહે તો આ રકમ પ્રાપ્તકર્તાના આઉટપુટ ટેક્સ જવાબદારીમાં જે મહિનામાં આવી ચૂક જણાવવામાં આવી હતી તેના અનુગામી મહિનાના રીટર્નમાં ઉમેરવામાં આવશે.

પ્ર.9 શું કરપાત્ર વ્યક્તિને GSTR-2 માં કંઈપણ દાખલ કરવાનું રહેશે કે GSTR-1 માંથી બધું સ્વ-રચિત છે?

ઉત્તર: GSTR-2 નો મોટો ભાગ સ્વ-રચિત હશે, કેટલીક વિગતો છે કે જે માત્ર પ્રાપ્તકર્તા જ ભરી શકે છે જેમ કે આયાતની વિગતો, બિન-રજિસ્ટર્ડ અથવા કોમ્પોઝીશન સપ્લાયર્સ પાસેથી ખરીદીની વિગતો અને મુક્તિ/બિન-જીએસટી/શૂન્ય જીએસટી સપ્લાય વગેરે.

પ્ર.10. જો ઇન્વોઇસ મેળ ન ખાતા હોય તો શું? શું ITC આપવામાં આવશે કે નકારવામાં આવશે? જો નકારવામાં આવે તો સપ્લાયર સામે ક્યા પગલાં લેવામાં આવે છે?

ઉત્તર: જો GSTR-2 ના ઇન્વોઇસ કાઉન્ટર-પાર્ટી GSTR-1 ના ઇન્વોઇસ સાથે મેળ ખાતા ન હોય તો પછી આવી વિસંગતી (મિસ-મેચ) અંગે સપ્લાયરને જાણ કરવાની રહેશે. બે કારણોસર મેળ ખાતો ન હોય તેમ બની શકે છે. પ્રથમ, તે પ્રાપ્તકર્તાની ભૂલને કારણે હોઈ શકે છે, અને આવા કિસ્સામાં, આગળ કોઈ કાર્યવાહી કરવાની આવશ્યકતા નથી. બીજું, એવું શક્ય છે કે આ ઇન્વોઇસ સપ્લાયર દ્વારા જારી કરવામાં આવ્યું હતું પરંતુ તેમણે તે અપલોડ કર્યું નથી અને તેના પર કર ચૂકવ્યો નથી. આવા કિસ્સામાં, પ્રાપ્તકર્તા દ્વારા લેવાતી ITC ને તેની આઉટપુટ ટેક્સ જવાબદારીમાં ઉમેરવામાં આવશે, ટૂંકમાં, તમામ વિસંગતિઓ (મિસ-મેચ) કાર્યવાહી તરફ દોરી જશે જો સપ્લાયરે સપ્લાય કર્યો હશે પરંતુ તેના પર કર ચૂકવ્યો નહિ હોય.

પ્ર.11. જો સપ્લાયરને પાછળથી ભૂલનો ખ્યાલ આવે અને માહિતીને દાખલ કરે તો પાછી વાળવામાં આવેલી ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટની બાબતમાં કાનૂની સ્થિતિ શું હશે?

ઉત્તર: કોઈપણ તબક્કે, પરંતુ આગામી નાણાકીય વર્ષના સપ્ટેમ્બર પહેલાં, આગળ ઇન્વોઇસ અપલોડ કરવામાં નિષ્ફળ ગયા હતા તે મહિનાના તેમના GSTR-3 માં સપ્લાયર આવા બાકી રહેતા ઇન્વોઇસ અપલોડ કરી શકે છે અને વ્યાજની ચુકવણી કરી શકે છે. જેના સંદર્ભમાં સપ્લાયરે વિસંગતિ (મિસ-મેચ) ને સુધારી છે તેટલી રકમની હદ સુધી પ્રાપ્તકર્તા તેમની આઉટપુટ ટેક્સ જવાબદારી ઘટાડવા માટે પાત્ર બને છે. પાછા વાળતા (રિવર્સલ) સમયે પ્રાપ્તકર્તા દ્વારા ચૂકવવામાં આવતું વ્યાજ પણ તેમના ઇલેક્ટ્રોનિક રોકડ ખાતાવહીના અનુરૂપ હેડમાં રકમ જમા કરીને પ્રાપ્તકર્તાને પરત કરાશે.

પ્ર.12. GSTR-2 ની ખાસ વિશેષતા શું છે?

ઉત્તર: GSTR-2 ની વિશેષતા એ છે કે પ્રાપ્તકર્તા દ્વારા મળેલી સપ્લાયની વિગતો તેના GSTR-1 માં કાઉન્ટરપાર્ટી સપ્લાયર દ્વારા પ્રસ્તુત કરેલી વિગતોના આધારે સ્વરચિત બની શકે છે.

પ્ર.13. શું કમ્પોઝીશન યોજના હેઠળના કરદાતાઓએ પણ GSTR-1 અને GSTR-2 ફાઇલ કરવાનું રહેશે?

ઉત્તર: ના. કમ્પોઝીશન કરદાતાઓને બાહ્ય અથવા અંતર્ગત સપ્લાયના કોઈ સ્ટેટમેન્ટ ફાઇલ કરવાની જરૂર નથી. ત્રિમાસિક ગાળાના અંત પછી મહિનાની 18મી સુધીમાં તેમણે ફોર્મ GST-4 માં ત્રિમાસિક રીટર્ન ફાઇલ કરવાનું રહેશે. કારણ કે તેઓ કોઈપણ ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ માટે પાત્ર નથી, તેમના માટે GSTR-2 ની કોઈ સુસંગતતા નથી અને કારણ કે કમ્પોઝીશન લેવી હેઠળ ચૂકવવામાં આવેલ કર ક્રેડિટ પાત્ર નથી, તેમના માટે GSTR-1 ની કોઈ સુસંગતતા નથી. તેમના રીટર્નમાં તેમણે કર ચુકવણીની વિગતો સાથે તેમના બાહ્ય સપ્લાયના સારાંશની વિગતો જાહેર કરવાની રહેશે. તેમણે તેમની ખરીદીઓની વિગતો તેમના ત્રિમાસિક રીટર્નમાં પણ આપવાની રહેશે, જેમાંથી મોટાભાગની સ્વરચિત હશે.

પ્ર.14. શું ઇનપુટ સર્વિસ ડિસ્ટ્રિબ્યુટર્સ (ISDs) ને તેમના રીટર્નની સાથે બાહ્ય અને આંતરિક સપ્લાયના અલગ અલગ સ્ટેટમેન્ટ ફાઇલ કરવાની જરૂર રહેશે?

ઉત્તર: ના, ISD ને ફોર્મ GSTR- 6 માં માત્ર રીટર્ન ફાઇલ કરવાની જરૂર છે અને રીટર્ન તેમણે સેવા પ્રદાતા દ્વારા પ્રાપ્ત કરેલ ક્રેડિટ અને પ્રાપ્તકર્તા એકમોને તેમના દ્વારા વહેંચેલા ક્રેડિટની વિગતો ધરાવે છે. કારણકે તેમનું રીટર્ન પોતે જ આ પાસાઓ આવરી લેતું હોવાથી, આંતરિક અને બાહ્ય સપ્લાયના અલગ અલગ સ્ટેટમેન્ટ ફાઇલ કરવાની કોઈ જરૂર રહેતી નથી.

પ્ર.15. કરદાતાને તેમના વતી સ્રોતમાં કાપવામાં આવેલ કરની ક્રેડિટ કેવી રીતે મળે છે? શું ક્રેડિટ મેળવવા માટે તેમણે કપાતકર્તા તરફથી ટીડીએસ પ્રમાણપત્ર બતાવવાની જરૂર રહેશે?

ઉત્તર: GST હેઠળ, કપાતકર્તા તેમના દ્વારા ફોર્મ જી.ટી.આર.-7 માં રીટર્નમાં જેની કપાત કરવામાં આવી છે તેવા તમામ વ્યક્તિઓની કપાત મુજબની વિગતો, જે મહિનામાં કપાત કરવામાં આવી હતી તેની બાદના મહિનાની 10મી સુધીમાં દાખલ કરવામાં આવશે. કપાતકર્તા દ્વારા અપલોડ કરાયેલ કપાતની વિગતો કપાત કરાયેલ વ્યક્તિના GSTAR-2 માં સ્વતઃ રચાયેલ હશે. તેમના વતી કરવામાં આવેલી કપાત માટેની ક્રેડિટનો લાભ લેવા માટે કરદાતાને તેમના જી.ટી.આર.-2 માં આ વિગતોની ખાતરી કરવી જરૂરી રહેશે. આ ક્રેડિટ મેળવવા માટે, તેમણે ભૌતિક અથવા ઇલેક્ટ્રોનિક સ્વરૂપમાં કોઈ પણ પ્રમાણપત્ર રજૂ કરવાની જરૂર નથી. પ્રમાણપત્ર ફક્ત કરદાતાના રેકોર્ડ માટે રહેશે અને સામાન્ય પોર્ટલ પરથી ડાઉનલોડ કરી શકાય છે.

પ્ર.16. કયા પ્રકારના કરદાતાઓએ વાર્ષિક રીટર્ન ફાઈલ કરવું જરૂરી છે?

ઉત્તર: ISDs, અનૌપચારિક/બિન-નિવાસી કરદાતાઓ, કમ્પોઝીટ સ્કીમ હેઠળના કરદાતાઓ, TDS/TCS કપાતકર્તાઓ સિવાયના GSTAR-1 થી GSTAR-3 માં રીટર્ન ફાઈલ કરતા તમામ કરદાતાઓએ વાર્ષિક રીટર્ન ફાઈલ કરવું જરૂરી છે. અનૌપચારિક કરદાતાઓ, બિન-નિવાસી કરદાતાઓ, ISDs અને સ્રોત પર કર કાપવા/એકત્રિત કરવા માટે અધિકૃત વ્યક્તિઓએ વાર્ષિક રીટર્ન ફાઈલ કરવાની જરૂર નથી.

પ્ર.17. શું વાર્ષિક રીટર્ન અને અંતિમ રીટર્ન એક જ છે?

ઉત્તર: ના. ટેક્સ ચુકવતા દરેક નોંધાયેલા વ્યક્તિએ સામાન્ય કરદાતા તરીકે જ રીટર્ન ફાઈલ કરવાનું રહેશે. અંતિમ રીટર્ન માત્ર એવા નોંધાયેલા વ્યક્તિઓ જ ફાઈલ કરી શકે છે જેમણે નોંધણી રદ કરવા માટે અરજી કરી છે. રદ થયાની તારીખથી અથવા રદ કરવાના હુકમથી ત્રણ મહિનાની અંદર અંતિમ રીટર્ન ફાઈલ કરવાનું રહેશે.

પ્ર.18. જો રીટર્ન ફાઈલ કરી દેવામાં આવ્યું હોય અને જો કેટલાક ફેરફારો કરવા જરૂરી હોય તો તેને કેવી રીતે સુધારી શકાય?

ઉત્તર: GST માં રીટર્ન વ્યક્તિગત વ્યવહારોની વિગતોથી બનતું હોઈ સુધારેલા રીટર્નની કોઈ જરૂરિયાત રહેતી નથી. ઇન્વોઇસ અથવા ડેબિટ/ક્રેડિટ નોટ્સના સેટને બદલવા માટેની જરૂરિયાતને કારણે રીટર્નમાં સુધારો કરવાની કોઈ જરૂર ઊભી થઈ શકે છે. પહેલેથી રજૂ કરાયેલા રીટર્નમાં ફેરફાર કરવાને બદલે, જે ટ્રાન્ઝેક્શનમાં સુધારો કરવાની જરૂર છે (ઇન્વોઇસ

અથવા ડેબિટ/ક્રેડિટ નોટ્સ) તેની વિગતોને બદલવાની સિસ્ટમ મંજૂરી આપશે. અગાઉ જાહેર કરેલી વિગતોમાં સુધારો કરવાના હેતુઓ માટે ખાસ કરીને પૂરા પાડવામાં આવેલા ટેબલ્સમાં ભવિષ્યના કોઈપણ GSTR- 1/2 માં સુધારો કરી શકાય છે.

પ્ર.19. કરદાતાઓ તેમના રીટર્ન કેવી રીતે ફાઇલ કરી શકે?

ઉત્તર: કરદાતાઓ પાસે સ્ટેટમેન્ટ અને રીટર્ન ફાઇલ કરવાની વિવિધ પદ્ધતિઓ રહેશે. પ્રથમ, તેઓ સામાન્ય પોર્ટલ પર સીધા ઓનલાઇન તેમના સ્ટેટમેન્ટ અને રીટર્ન ફાઇલ કરી શકે છે. જોકે, આ કંટાળાજનક હોઈ શકે અને મોટી સંખ્યામાં ઇન્વોઇસ ધરાવતા કરદાતાઓ માટે સમય માંગી લે તેવું હોઈ શકે છે. આવા કરદાતાઓ માટે, ઓફલાઇન સુવિધા પૂરી પાડવામાં આવશે જે આપમેળે રચાયેલ વિગતોને ડાઉનલોડ કરીને અને સામાન્ય પોર્ટલ પર તેમને અપલોડ કર્યા પછી સ્ટેટમેન્ટને ઓફલાઇન તૈયાર કરવા માટે વાપરી શકાય છે. GSTN એ GST સુવિધા પ્રદાતાઓ (GSP) ની ઇકોસિસ્ટમ પણ વિકસાવી છે જે સામાન્ય પોર્ટલ સાથે સંકલન કરશે.

પ્ર.20. GST હેઠળ તકલીફ વગરના અનુપાલન માટે કરદાતાએ કઈ સાવચેતી લેવાની જરૂર રહે છે?

ઉત્તર: GST હેઠળ સૌથી મહત્વની વસ્તુઓ પૈકીની એક એ છે કે આગામી મહિનાની 10મી સુધીમાં ફોર્મ GSTR-1 માં બાહ્ય સપ્લાયની વિગતોને સમયસર અપલોડ કરવામાં આવશે. આ કઈ રીતે સૌથી સારી રીતે સુનિશ્ચિત થઈ શકે છે તે કરદાતા દ્વારા જારી કરાતા B2B ઇન્વોઇસની સંખ્યા પર આધાર રાખે છે. જો સંખ્યા નાની હોય તો કરદાતા એક જ વારમાં બધી માહિતી અપલોડ કરી શકે છે. જોકે, ઇન્વોઇસની સંખ્યા ખૂબ વધારે હોય તો ઇન્વોઇસ (અથવા ડેબિટ/ક્રેડિટ નોટ્સ) નિયમિત ધોરણે અપલોડ કરવા જોઈએ. GSTN વાસ્તવિક સમયના ધોરણે પણ ઇન્વોઇસ નિયમિત રીતે અપલોડ કરવા માટે પરવાનગી આપશે. સ્ટેટમેન્ટ ખરેખર સબમિટ થાય ત્યાં સુધી સિસ્ટમ કરદાતાને અપલોડ કરેલા ઇન્વોઇસ સુધારવા માટે પરવાનગી પણ આપશે. તેથી, કરદાતાઓએ નિયમિતપણે ઇન્વોઇસ અપલોડ કરવું હંમેશા લાભદાયક રહેશે. છેલ્લી મિનિટનો ધસારો અપલોડને મુશ્કેલ બનાવશે અને સંભવિત નિષ્ફળતા અને ડિફોલ્ટનું જોખમ ઊંચું રહેશે. બીજી વાત એ સુનિશ્ચિત કરવાની રહેશે કે કરદાતાઓ તેમના સપ્લાયર્સ દ્વારા તેમના ઇનવર્ડ સપ્લાયના ઇન્વોઇસ અપલોડ કરવા અંગે ફોલોઅપ કરે. ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ કોઈ પણ ઝંઝટ અને વિલંબ વગર ઉપલબ્ધ છે તેની ખાતરી કરવામાં આ મદદરૂપ થશે. પ્રાપ્તકર્તાઓ પણ તેમના સપ્લાયર્સને તેમના ઇન્વોઇસને નિયત તારીખે અથવા તેની નજીકમાં અપલોડ કરવાને બદલે નિયમિત ધોરણે અપલોડ કરવા માટે પ્રોત્સાહિત કરી શકે છે. સિસ્ટમ પ્રાપ્તકર્તાઓને તેમના સપ્લાયરોએ તેમની સાથે સંબંધિત ઇન્વોઇસ અપલોડ

કરી છે કે નહીં તે જોવા માટે મંજૂરી આપશે. GSTN સિસ્ટમ કરદાતાના અનુપાલનના સ્તર વિશેનો ટ્રેક રેકોર્ડ પણ આપશે, ખાસ કરીને તેમના સપ્લાય ઇન્વોઇસના સમયસર અપલોડ વિશેનો તમનો ટ્રેક રેકોર્ડ; તે સપ્લાયર દ્વારા જારી કરવામાં આવેલા ઇન્વોઇસ માટે થયેલ ઓટો રિવર્સલ અંગેની વિગતો પણ આપશે. GST નું સામાન્ય પોર્ટલ સમગ્ર ભારતનો ડેટા એક જ જગ્યાએ ધરાવતું હશે જે કરદાતાઓને મૂલ્યવાન સેવાઓને માટે સક્ષમ બનાવશે. ઇન્વોઇસને નિયમિતપણે અપલોડ કરવાનું શક્ય તેટલું સરળ બનાવવા માટે પ્રયત્નો કરવામાં આવી રહ્યા છે અને એવી અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે કે આ હેતુ હાંસલ કરવા માટે સક્ષમ ઇકો-સિસ્ટમ વિકસાવવામાં આવશે. કરદાતાઓએ GST હેઠળ સરળ અને તકલીફ વગર અનુપાલન માટે આ ઇકોસિસ્ટમનો કાર્યક્ષમ ઉપયોગ કરવો જોઈએ.

પ્ર.21. કરદાતા માટે પોતે જ રીટર્ન ફાઈલ કરવું ફરજિયાત છે?

ઉત્તર: ના. રજિસ્ટર્ડ કરદાતા કેન્દ્રીય અથવા રાજ્ય કર વહીવટીતંત્ર દ્વારા યોગ્ય રીતે માન્ય ટેક્સ રીટર્ન તૈયાર કરનાર પાસે પણ તેમનું રીટર્ન ફાઈલ કરાવી શકે છે.

પ્ર.22. નિયત તારીખની અંદર રીટર્ન ફાઈલ ન કરવાનું પરિણામ શું હોય છે?

ઉત્તર: નિયત તારીખ વીતી ગયા પછી રીટર્ન ભરનાર રજિસ્ટર્ડ વ્યક્તિએ વિલંબના દરેક દિવસ માટે સો રૂપિયા લેખે વિલંબ ફી ભરવાની રહેશે જે મહત્તમ રૂપિયા પાંચ હજાર સુધી છે. નિયત તારીખ સુધીમાં વાર્ષિક રીટર્ન ભરવામાં નિષ્ફળ જવાથી આ નિષ્ફળતા ચાલુ રહે તે દરમિયાન દરેક દિવસ માટે એક સો રૂપિયા વિલંબ ફી લાદવામાં આવશે, જે રાજ્યમાં તેના ટર્નઓવર ના પા ટકા [0.25%] પર ગણતરી કરવામાં આવેલી મહત્તમ રકમને આધીન રહેશે.

પ્ર.23. જો ITC ને એક કરતા વધુ વાર દસ્તાવેજના આધારે લેવામાં આવે તો શું થશે?

ઉત્તર: જો સિસ્ટમ એક જ દસ્તાવેજ (દાવો ફરીથી થયો (ડુપ્લિકેશન)) પર એક કરતા વધુ વાર લેવામાં આવેલ ITC ને શોધી કાઢે છે, તો આવા ક્રેડિટની રકમ રીટર્નમાં પ્રાપ્તકર્તાના આઉટપુટ ટેક્સ જવાબદારીમાં ઉમેરવામાં આવશે. [કલમ 42(6)]

પ્ર.24. GSTR-1 અને GSTR-2 વચ્ચે મેળ નહિ ખાવાને કારણે સિસ્ટમ દ્વારા શોધાયેલ ક્રેડિટ અને આઉટપુટ ટેક્સ તરીકે વસુલ કરવામાં આવેલ રકમનો ફરી દાવો થઈ શકે છે?

ઉત્તર: હા, એકવાર મેળ નહિ ખાતી બાબત ઇન્વોઇસની વિગતો અથવા ડેબિટ નોટની વિગતો જાહેર કરીને, જે પણ કિસ્સો હોય તે મુજબ, સપ્લાયર દ્વારા જેમાં ભૂલ મળી આવી છે તેવા તેમના માસિક/ત્રિમાસિક માન્ય રીટર્નમાં સુધારવામાં આવે ત્યારબાદના કરવેરાના સમયગાળા દરમિયાન આઉટપુટ ટેક્સ જવાબદારી ઘટાડીને ઉપરોક્ત રકમ પાછી મેળવી શકાય છે. [કલમ 42(7)] સપ્લાયર દ્વારા જારી કરાયેલ ક્રેડિટ નોટ્સની બાબતમાં પણ એક્ટની કલમ 43 માં સમાન જોગવાઈઓ કરવામાં આવી છે.

13. આકારણી અને ઓડિટ

પ્ર.1 આ એક્ટ હેઠળ કરપાત્ર કરની આકારણી કરવા માટે જવાબદાર વ્યક્તિ કોણ છે?

ઉત્તર: આ એક્ટ હેઠળ રજીસ્ટર થયેલ દરેક વ્યક્તિ પોતે જ આવી આકારણીના સમયગાળા માટે તેમના દ્વારા ચુકવવાપાત્ર કરની આકારણી કરશે અને આવી આકારણી પછી તે કલમ 39 હેઠળ જરૂરી રીટર્ન ફાઇલ કરશે.

પ્ર.2 કરપાત્ર વ્યક્તિ ક્યારે હંગામી ધોરણે કર ચુકવી શકે છે?

ઉત્તર: કરદાતાએ સ્વ-આકારણીના આધારે કર ચુકવવાનો રહેશે, હંગામી ધોરણે કર ભરવા માટેની વિનંતી કરદાતા પાસેથી આવવી જોઈએ જે ત્યારબાદ યોગ્ય અધિકારી દ્વારા મંજૂર કરવાની રહેશે. અન્ય શબ્દોમાં કહીએ તો, કોઈ ટેક્સ અધિકારી તેમના તરફથી હંગામી ધોરણે ટેક્સ ચુકવવાનો હુકમ કરી શકે નહીં. આ CGST / SGST એક્ટની કલમ 60 દ્વારા સંચાલિત થાય છે. યોગ્ય અધિકારીએ તેમના દ્વારા પાસ કરવામાં આવેલ હુકમ દ્વારા તેને મંજૂરી આપ્યા પછી જ હંગામી ધોરણે ટેક્સ ચુકવી શકાય છે. આ હેતુ માટે, કરપાત્ર વ્યક્તિએ હંગામી ધોરણે ટેક્સ ચુકવવાના કારણો આપીને યોગ્ય અધિકારીને લેખિત વિનંતી કરવાની રહેશે. આવી વિનંતી ફક્ત કરપાત્ર વ્યક્તિ દ્વારા માત્ર એવા કિસ્સાઓમાં કરી શકાય છે, જ્યાં તે નીચે મુજબ ની બાબતો નક્કી કરવામાં અસમર્થ હોય:

- તેમના દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવનાર વસ્તુઓ અથવા સેવાઓની કિંમત, અથવા
- તેમના દ્વારા પૂરા પાડવામાં આવનાર માલ અથવા સેવાઓ પર લાગુ પડતા કરના દર નક્કી કરવા.

આવા કિસ્સાઓમાં યોગ્ય અધિકારીને યોગ્ય લાગે તે મુજબ જામીનગીરી અથવા સુરક્ષા સાથે કરપાત્ર વ્યક્તિએ નિયત ફોર્મમાં બોન્ડ અમલમાં મુકવાના રહે છે.

પ્ર.3 છેલ્લામાં છેલ્લા ક્યા સમય સુધી અંતિમ આકારણી કરવી જરૂરી છે?

ઉત્તર: હંગામી આકારણીના આદેશના સંદેશા-વ્યવહારની તારીખથી છ મહિનાની અંદર યોગ્ય અધિકારી દ્વારા અંતિમ આકારણીના હુકમને પસાર કરવો જરૂરી છે. જો કે, પર્યાપ્ત કારણ બતાવવામાં આવે અને લેખિતમાં રેકોર્ડ કરવામાં આવેલ કારણો માટે ઉપરોક્ત છ મહિનાની મુદત લંબાવવામાં આવી શકે છે:

- સંયુક્ત/અધિક કમિશનર દ્વારા છ મહિના કરતાં વધુ નહિ એટલા વધુ સમયગાળા

માટે અને

- b) કમિશનર દ્વારા તેમને યોગ્ય લાગે તેવા ચારથી વધુ નહિ તેવા વધારાના સમયગાળા માટે.

આમ, હંગામી આકારણી મહત્તમ પાંચ વર્ષ માટે હંગામી રહી શકે છે.

પ્ર.4 જ્યાં કર જવાબદારી અંતિમ આકારણી મુજબ હંગામી આકારણી કરતા વધારે હોય તો શું કરપાત્ર વ્યક્તિ વ્યાજ ચુકવવા માટે જવાબદાર રહેશે?

ઉત્તર: હા. અસલ ચુકવવાપાત્ર કરની તારીખથી વાસ્તવિક ચુકવણીની તારીખ સુધી તે વ્યાજ ચુકવવા માટે જવાબદાર રહેશે.

પ્ર.5 CGST એક્ટની કલમ 61 હેઠળ તપાસ કરતી વખતે ફાઈલ કરવામાં આવેલ રીટર્નમાં મળી આવેલ ફરક માટે યોગ્ય સ્પષ્ટીકરણ આપવામાં ન આવે તો તે કિસ્સામાં અધિકારી દ્વારા શેનો આધાર લઈ શકાય છે?

ઉત્તર: જો જાણ કર્યાના અથવા 30 દિવસની અંદર કરપાત્ર વ્યક્તિ કોઈ સંતોષકારક સ્પષ્ટીકરણ ન આપે અથવા ખામીઓ સ્વીકાર કર્યા પછી જે મહિનામાં ખામીઓ સ્વીકાર કરવામાં આવી હોય તેને માટે રીટર્નમાં સુધારાત્મક પગલાં લેવામાં નિષ્ફળ જાય તો યોગ્ય અધિકારી નીચેની કોઈપણ જોગવાઈઓનો આશ્રય લઈ શકે છે:

- (a) એક્ટની કલમ 65 હેઠળ ઓડિટ કરવા માટે આગળ વધે;
- (b) કલમ 66 હેઠળ વિશેષ ઓડિટ હાથ ધરવા માટે નિર્દેશ આપવો, જે કમિશનર દ્વારા આ હેતુ માટે નામાંકન કરાયેલ ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ દ્વારા અથવા કોસ્ટ એકાઉન્ટન્ટ દ્વારા હાથ ધરાશે; અથવા
- (c) એક્ટની કલમ 67 હેઠળ નિરીક્ષણ, શોધ અને જપ્તીની કાર્યવાહી હાથ ધરે; અથવા
- (d) એક્ટની કલમ 73 અથવા 74 હેઠળ કર અને અન્ય બાકી ચુકવણી માટે કાર્યવાહી શરૂ કરે.

પ્ર.6 જો કરપાત્ર વ્યક્તિ કાયદા (કલમ 39 (માસિક/ત્રિમાસિક), અથવા 45 (અંતિમ વળતર) હેઠળ આવશ્યક રીટર્ન ભરવામાં નિષ્ફળ જાય તો કરવેરા અધિકારી પાસે ક્યો કાનૂની આધાર ઉપલબ્ધ હોય છે?

ઉત્તર: યોગ્ય અધિકારીએ સૌ પ્રથમ ડિફોલ્ટ થયેલ કરપાત્ર વ્યક્તિને CGST / SGST એક્ટની કલમ 46 હેઠળ નોટીસ આપવાની રહેશે જે તેમને માટે પંદર દિવસના ગાળાની અંદર રીટર્ન ભરવાનું જરૂરી બનાવે છે. જો કરપાત્ર વ્યક્તિ આપેલ સમયની અંદર રીટર્ન ફાઇલ કરવામાં નિષ્ફળ જાય તો યોગ્ય અધિકારી તેમની પાસે ઉપલબ્ધ તમામ સંબંધિત સામગ્રીને ધ્યાનમાં લઈને તેમના શ્રેષ્ઠ અંદાજ મુજબ રીટર્ન ડિફોલ્ટરની કર જવાબદારીઓની આકારણી કરશે. (કલમ 62).

પ્ર.7 કલમ 60 હેઠળ આપવામાં આવેલ શ્રેષ્ઠ અંદાજ આકારણી હુકમ કયા સંજોગોમાં પાછો ખેંચી શકાશે?

ઉત્તર: જો કરપાત્ર વ્યક્તિ શ્રેષ્ઠ અંદાજ આકારણી હુકમના ત્રીસ દિવસોની અંદર ડિફોલ્ટ સમયગાળા માટે (એટલે કે, રીટર્ન ફાઇલ કરે અને તેમના દ્વારા આકારણી કર્યા મુજબ કર ચુકવે છે) માટે માન્ય રીટર્ન ફાઇલ કરે તો CGST/SGST એક્ટની કલમ 62 હેઠળ યોગ્ય અધિકારી દ્વારા આપવામાં આવેલ શ્રેષ્ઠ અંદાજનો હુકમ આપોઆપ પાછો ખેંચી લેવામાં આવેલો ગણાશે.

પ્ર.8 આકારણી હુકમ 62 (શ્રેષ્ઠ અંદાજ) હેઠળ અને 63 (ફાઇલ નહિ કરનાર) પાસ કરવા માટેની સમય મર્યાદા કેટલી છે?

ઉત્તર: કલમ 62 અથવા 63 હેઠળ આકારણી હુકમ પાસ કરવાની સમયમર્યાદા વાર્ષિક વળતર રજૂ કરવાની નિયત તારીખથી પાંચ વર્ષ છે.

પ્ર.9 કોઈ વ્યક્તિ જે કર ચુકવવા માટે જવાબદાર છે પરંતુ તે નોંધણી પ્રાપ્ત કરવામાં નિષ્ફળ રહેલ છે તેના સંદર્ભમાં ક્યો કાનૂની માર્ગ ઉપલબ્ધ છે?

ઉત્તર: CGST / SGST એક્ટની કલમ 63 માં જોગવાઈ છે કે આવા કિસ્સામાં યોગ્ય અધિકારી ટેક્સની જવાબદારીની આકારણી કરી શકે છે અને સંબંધિત કરના સમયગાળા માટે તેમના શ્રેષ્ઠ અંદાજ મુજબ હુકમ આપી શકે છે. જોકે, આવા હુકમને ટેક્સની બિન-ચુકવણી સંબંધિત નાણાકીય વર્ષ માટેના વાર્ષિક રીટર્નની નિયત તારીખથી પાંચ વર્ષની મુદતની અંદર પસાર થવું અનિવાર્ય છે.

પ્ર.10 કઈ પરિસ્થિતિઓ હેઠળ ટેક્સ ઓફિસર સંક્ષિપ્ત આકારણી શરૂ કરી શકે?

ઉત્તર: CGST/SGST એક્ટની કલમ 64 મુજબ, આવકના હિતનું રક્ષણ કરવા માટે સંક્ષિપ્ત

આકારણી શરૂ થઈ શકે છે જ્યારે:

- a) યોગ્ય અધિકારી પાસે એવો પુરાવો છે કે કરપાત્ર વ્યક્તિએ એક્ટ હેઠળ કર ચુકવવાની જવાબદારી ઉભી કરી છે, અને
- b) યોગ્ય અધિકારી માને છે કે આકારણીનો હુકમ કરવામાં વિલંબ થવાથી આવકના હિતને પ્રતિકૂળ અસર પડશે.

આવો હુકમ અધિક કમિશનર/સંયુક્ત કમિશનર પાસેથી પરવાનગી મેળવ્યા પછી આપી શકાય છે.

પ્ર.11 અપીલના ઉપાય સિવાય, શું સંક્ષિપ્ત આકારણીના હુકમ સામે કરદાતા પાસે કોઈ અન્ય વિકલ્પ ઉપલબ્ધ છે?

ઉત્તર: કરપાત્ર વ્યક્તિ જેની સામે સંક્ષિપ્ત આકારણી મૂલ્યાંકન હુકમ પાસ કરવામાં આવ્યો છે તે હુકમ મળ્યા તારીખથી ત્રીસ દિવસની અંદર ન્યાયક્ષેત્રના અધિક/સંયુક્ત કમિશનરને પાછો ખેંચી લેવા માટે અરજી કરી શકે છે. જો આ અધિકારીને ઓર્ડર ભૂલભરેલો લાગે તો તે તેને પાછો ખેંચી શકે છે અને યોગ્ય અધિકારીને CGST/SGST એક્ટની કલમ 73 અથવા 74 ના સંદર્ભમાં કર જવાબદારી નક્કી કરવાનો નિર્દેશ કરે છે. જો તેમને સંક્ષિપ્ત આકારણી ભૂલભરેલી લાગે તો અધિક/સંયુક્ત કમિશનર પોતાની દરખાસ્ત પર સમાન પ્રકારના પગલાંને અનુસરી શકે છે (CGST / SGST એક્ટની કલમ 64).

પ્ર.12 સંક્ષિપ્ત આકારણીનો ઓર્ડર કરપાત્ર વ્યક્તિની વિરુદ્ધ આવશ્યકપણે પાસ કરવાનો હોય છે?

ઉત્તર: ના કેટલાક કિસ્સાઓમાં જેમ કે, જ્યારે માલ પરિવહન હેઠળ હોય અથવા વેરહાઉસમાં સંગ્રહ કરેલો હોય અને આવા માલના સંદર્ભમાં કરપાત્ર વ્યક્તિ નક્કી કરી શકાતી ન હોય તો આવા માલસામાનનો હવાલો ધરાવનાર વ્યક્તિને કરપાત્ર વ્યક્તિ ગણવામાં આવશે અને કર માટે આકારણી કરવામાં આવશે (CGST/SGST એક્ટની કલમ 64 ની શરત).

પ્ર.13 કરદાતાઓનું ઓડિટ કોણ કરી શકે છે?

ઉત્તર: જીએસટી એક્ટ(સ) માં ત્રણ પ્રકારનું ઓડિટ સૂચવવામાં આવ્યું છે જે નીચે પ્રમાણે વર્ણવેલ છે:

- (a) ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ અથવા કોસ્ટ એકાઉન્ટન્ટ દ્વારા ઓડિટ: દરેક રજિસ્ટર્ડ વ્યક્તિ, જેમનું ટર્નઓવર નિર્ધારિત મર્યાદા કરતાં વધી જાય તેમણે ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ અથવા કોસ્ટ એકાઉન્ટન્ટ દ્વારા તેમના એકાઉન્ટ્સનું ઓડિટ કરાવવાના રહેશે. (CGST / SGST એક્ટની કલમ 35 (5))
- (b) વિભાગ દ્વારા ઓડિટ: કમિશનર અથવા સામાન્ય અથવા ચોક્કસ હુકમ મારફતે તેમના દ્વારા અધિકૃત CGST અથવા SGST અથવા UTGST ના કોઈપણ ઓફીસર કોઈપણ રજિસ્ટર્ડ વ્યક્તિનું ઓડિટ કરી શકે છે. ઓડિટનું આવર્તન અને રીત યોગ્ય સમયે નિર્ધારિત કરવામાં આવશે. (CGST / SGST એક્ટની કલમ 65)
- (c) ખાસ ઓડિટ: જો ચકાસણી, પૂછપરછ, તપાસ અથવા કોઈપણ અન્ય કાર્યવાહીના કોઈપણ તબક્કે, જો વિભાગનો અભિપ્રાય હોય કે મૂલ્ય યોગ્ય રીતે જાહેર કરવામાં આવ્યું નથી અથવા લેવામાં આવેલી ક્રેડિટ સામાન્ય મર્યાદાની અંદર નથી તો વિભાગ દ્વારા નામાંકિત કરવામાં આવેલ ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ અથવા કોસ્ટ એકાઉન્ટન્ટ દ્વારા વિભાગ ખાસ ઓડિટનો હુકમ કરી શકે છે. (CGST / SGST એક્ટની કલમ 66)

પ્ર.14 ઓડિટ કરતા પહેલાં કોઈપણ પૂર્વ સૂચનાની જરૂર છે કે કેમ?

ઉત્તર: હા, પૂર્વ સૂચના જરૂરી છે અને અને કરપાત્ર વ્યક્તિને ઓડિટ કરવાના ઓછામાં ઓછા 15 કામકાજના દિવસો પહેલાં જણાવવું જોઈએ.

પ્ર.15 ઓડિટ ક્યા સમયગાળામાં પૂર્ણ કરવાનું રહે છે?

ઉત્તર: ઓડિટ શરૂ થવાની તારીખથી 3 મહિનાની અંદર ઓડિટ પૂર્ણ કરવું જરૂરી છે. આ સમયગાળાને કમિશનર દ્વારા મહત્તમ 6 મહિનાના વધારાના ગાળા માટે લંબાવી શકાય છે.

પ્ર.16. ઓડિટની શરૂઆત એટલે શું?

ઉત્તર: 'ઓડિટની શરૂઆત' આ શબ્દ મહત્વપૂર્ણ છે, કારણ કે આ શરૂઆત તારીખના સંદર્ભમાં આપેલ સમયની મર્યાદામાં ઓડિટ પૂર્ણ કરવાનું હોય છે. ઓડિટની શરૂઆતનો અર્થ નીચે મુજબ છે:

- ઓડિટ સત્તાવાળાઓ દ્વારા રેકોર્ડ/એકાઉન્ટ્સ મંગાવવામાં આવ્યા હોય તે તેમને ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવે તે તારીખ, અથવા
- કરદાતાના વ્યવસાયના સ્થાને ઓડિટની વાસ્તવિક શરૂઆત.

પ્ર.17 જ્યારે ઓડિટ નોટિસ મેળવે ત્યારે કરપાત્ર વ્યક્તિની જવાબદારી શું છે?

ઉત્તર: કરપાત્ર વ્યક્તિ માટે જરૂરી બને છે કે:

- a) ઉપલબ્ધ રહેલા અથવા સત્તાવાળાઓ દ્વારા માંગણી કરાયેલ એકાઉન્ટ્સ/રેકોર્ડની ચકાસણી માટે સુવિધા કરી આપવી.
- b) સત્તાવાળાઓ ઓડિટ કરવા માટે જરૂર પડી શકે તેવી માહિતી પૂરી પાડવી, અને
- c) ઓડિટની સમયસર સમાપ્તિ માટે સહાય કરવી.

પ્ર.18 ઓડિટના નિષ્કર્ષ પર યોગ્ય અધિકારી દ્વારા શું પગલાં લેવામાં આવશે?

ઉત્તર: ઓડિટ પૂર્ણ થયેથી યોગ્ય અધિકારી કરપાત્ર વ્યક્તિને તેના તારણો, તારણોનાં કારણો અને આવા તારણોના સંદર્ભમાં કરપાત્ર વ્યક્તિના અધિકારો અને જવાબદારીઓ વિશે 30 દિવસની અંદર જાણ કરશે.

પ્ર.19 કયા સંજોગોમાં એક ખાસ ઓડિટની શરૂઆત કરી શકાય છે?

ઉત્તર: વિશિષ્ટ ઓડિટ મર્યાદિત પરિસ્થિતિઓમાં શરૂ કરી શકાય છે, જ્યાં ચકાસણી, તપાસ, વગેરે દરમિયાન જો ધ્યાનમાં આવે કે કેસ જટિલ છે અથવા આવકનો હિતસંબંધ ઊંચો છે. આ સત્તા CGST/SGST એક્ટની કલમ 66 માં આપવામાં આવી છે.

પ્ર.20 ખાસ ઓડિટ માટેની નોટિસનો સંદેશાવ્યવહાર કોણ કરી શકે?

ઉત્તર: કમિશનરની પૂર્વ મંજૂરી પછી જ મદદનીશ/નાયબ કમિશનર ખાસ ઓડિટ માટે સંદેશાવ્યવહાર કરશે.

પ્ર.21 ખાસ ઓડિટ કોણ કરશે?

ઉત્તર: કમિશનર દ્વારા નોમિનેટ કરવામાં આવેલા ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ અથવા કોસ્ટ એકાઉન્ટન્ટ ઓડિટ હાથ ધરી શકે છે.

પ્ર.22 ઓડિટ રિપોર્ટ સબમિટ કરવાની સમય મર્યાદા શું છે?

ઉત્તર: ઓડિટરને 90 દિવસની અંદર અથવા 90 દિવસથી વધારેલ અવધિની અંદર અહેવાલ સુપરત કરવાનો રહેશે.

પ્ર.23 ખાસ ઓડિટનો ખર્ચ કોણ ભોગવશે?

ઉત્તર: ઓડિટરને ચુકવવાપાત્ર મહેનતાણા સહિત પરીક્ષણ અને ઓડિટ માટેનો ખર્ચ કમિશ્નર

द्वारा नक्की करवामां अने भोगववामां आवशे.

प्र.24 भास ओडिट पछी टेक्स सत्तावाढाओ शुं पगलां लई शके छे?

उत्तर: भास ओडिटना तारणो/अवलोकनोना आधारे CGST/SGST ऐक्टनी कलम 73 अथवा कलम 74 हेठण पगलां लई शकाय छे.

14. ધન પરત (રિફંડ)

પ્ર. 1. ધન પરત એટલે શું?

ઉત્તર. CGST/SGSTની કલમ 54માં ધન પરતની ચર્ચા કરવામાં આવી છે.

“ધન પરત” માં નીચેનાનો સમાવેશ થાય છે.

- (i) ઇલેક્ટ્રોનિક રોકડ ખાતામાં હોય તેવી કોઇપણ બાકીની રકમ કે જે પત્રકમાં માંગણી કરવામાં આવેલ હોય,
- (ii) નીચેનાની સંબંધમાં કોઇપણ વણવપરાયેલી ઇનપુટ કર ક્રેડીટ (i)કરની ચુકવણી વિના કરવામાં આવેલ શૂન્ય રેટેડ સપ્લાય અથવા, (ii) આઉટપુટ સપ્લાયો પરના કરના દર કરતા ઇનપુટ પરનો કર વધારે હોય તો તેના પર એકત્રિત થયેલ જમારાશી(ક્રેડિટ) (નીલ રેટેડ અથવા સંપૂર્ણ બાકાત સપ્લાયો સિવાય),
- (iii) સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સંઘની વિશેષાધિકૃત એજન્સી અથવા યુનાઇટેડ નેશન્શ (વિશેષાધિકારો અને ઇમ્યુનીટીઝ) એક્ટ,1947 હેઠળ નોંધયેલ કોઇપણ બહુહેતુક નાણાંકીય સંસ્થા અને સંગઠન, વિદેશી દેશોના કોંસ્યુલેટ અથવા એમ્બસી દ્વારા કોઇપણ ઇન્વર્ડ સપ્લાય પર ચૂકવવામાં આવેલ કર

પ્ર. 2. શું વણવપરાયેલી ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડીટ ધન પરત તરીકે મેળવી શકાય છે?

ઉત્તર. નીચેની પરિસ્થિતિઓમાં કલમ 54ની પેટા-કલમ (3) ની જોગવાઈઓના અનુસંધાનમાં વણવપરાયેલી ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડીટ ધન પરત તરીકે મેળવી શકાય છે: -

- કરની ચુકવણી વિના કરવામાં આવેલ શૂન્ય રેટેડ સપ્લાયો;
- જ્યારે આઉટપુટ સપ્લાયો પરના કરના દર કરતા ઇનપુટ પરનો કર વધારે હોય તો તેના પર એકત્રિત થયેલ જમારાશી(ક્રેડિટ) (નીલ રેટેડ અથવા સંપૂર્ણ બાકાત સપ્લાયો સિવાય)

જોકે, ભારતની બહાર નિકાસ કરવામાં આવેલ માલસામાન નિકાસ વેરાને આધિન હોય તેવા કિસ્સામાં, અને જ્યાં માલસામાન અથવા સેવાઓ અથવા બંનેના સપ્લાયર કેંદ્રીય કરના સંબંધમાં ડ્રોબેક મેળવતા હોય અથવા તેવી સપ્લાયો પર ચૂકવાયેલ સંકલિત દરની ધન પરત માટે દાવો કરતા હોય તેવા કિસ્સાઓમાં વણવપરાયેલી ઇનપુટ કર ક્રેડીટની ધન પરત આપવામાં આવશે નહીં.

પ્ર.૩. જો ભારતની બહાર નિકાસ પામેલા માલસામાન નિકાસ કરને આધિન હોય, તો શું તેવા કિસ્સામાં વણવપરાયેલી ITC માં ધન પરત આપી શકાય છે?

ઉત્તર. CGST/SGST એક્ટની કલમ 54(3) ની દ્વિતીય જોગવાઈ મુજબ ભારતની બહાર નિકાસ પામેલા માલસામાન કે જે નિકાસ કરને આધિન હોય છે તેવા કિસ્સામાં વણવપરાયેલી ઇન્પુટ કર ક્રેડિટની ધન પરત આપવામાં આવતી નથી.

પ્ર.૪. શું નાણાંકીય વર્ષના અંતે (GSTની શરૂઆત પછી) વણવપરાયેલી ITC પરત કરવામાં આવશે?

ઉત્તર. GST કાયદામાં નાણાંકીય વર્ષના અંતે તેવી કોઇપણ વણવપરાયેલી ITCને પરત આપવાની કોઇપણ જોગવાઈ નથી. તે આવતા નાણાંકીય વર્ષ માટે કેરી ફોરવર્ડ થઈ શકે છે.

પ્ર.૫. ધારોકે એક કરપાત્ર વ્યક્તિએ IGST/ CGST/SGST ને ભૂલથી ઇન્ટરસ્ટેટ/ઇન્ટ્રાસ્ટેટ સપ્લાય તરીકે ચૂકવી દીધેલ હોય, પરંતુ તેનું સ્વરૂપ પાછળથી સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું હોય. તો શું CGST/SGST ને ખોટી રીતે ચૂકવાયેલ IGST તરીકે અથવા તેનાથી વિરુદ્ધ તરીકે ચૂકવાયેલની સામે સમાયોજિત કરવામાં આવશે?

ઉત્તર. કરપાત્ર વ્યક્તિ CGST/SGST અથવા IGSTને ખોટી રીતે ચૂકવાયેલ IGST અથવા CGST/SGST સાથે સમાયોજિત કરી શકશે નહીં, પરંતુ આવી ખોટી રીતે ચૂકવાયેલ કરની ધન પરત માટે તે અધિકૃત છે- CGST/SGSTએક્ટની કલમ 77.

પ્ર. 6. શું એમ્બેસીસ અને યુનાઇટેડ નેશન્શ દ્વારા કરવામાં આવેલ ખરીદીઓ કરપાત્ર છે કે બાકાત છે?

ઉત્તર. એમ્બેસીસ અને યુનાઇટેડ નેશન્શના એકમોને કરવામાં આવતી સપ્લાયો કરપાત્ર છે, જે પછીથી CGST/SGST એક્ટની કલમ 54(2) ની શરતો મુજબ તેઓના દ્વારા ધન પરત તરીકે ક્લેઇમ કરી શકાય છે. આ ક્લેઇમ CGST/SGST ધન પરત નિયમો હેઠળ સૂચિત રીતે જ્યારથી આવી સપ્લાય મેળાવવામાં આવી હોય તે મહિનાના છેલ્લા દિવસથી છ મહિનાના અંત પહેલા દાખલ કરવામાં આવો જોઇએ.

[આ સંયુક્ત રાષ્ટ્ર સંઘ અને કોંસ્યુલેટ્સ અથવા એમ્બેસીસ એ [CGST/SGST Actની કલમ 26(1)] એક અનન્ય ઓળખ નંબર લેવો પડશે અને તેઓ દ્વારા કરવામાં આવેલ ખરીદીઓને સપ્લાયરોની આઉટવર્ડ સપ્લાયનાં પત્રકમાં તેઓના અનન્ય ઓળખ નંબર વિરૂદ્ધ પ્રદર્શિત થશે.

પ્ર. 7. ધન પરત લેવા માટે સમય મર્યાદા શું છે?

ઉત્તર. જે વ્યક્તિ ધન પરત માટે દાવો કરી રહી હોય તેણે CGST/SGST એક્ટની કલમ 54ની સમજણમાં અપાયેલ “સંબંધિત તારીખ” થી બે વર્ષના અંત પહેલા અરજી દાખલ કરવી જરૂરી છે.

પ્ર. 8. શું અન્યાયી સંવર્ધન (અનજસ્ટ એનરિચમેન્ટ) નો સિદ્ધાંત ધન પરતમાં લાગુ પડશે?

ઉત્તર. અન્યાયી સંવર્ધનનો સિદ્ધાંત નીચે જણાવેલ કિસ્સાઓ સિવાય તમામ કિસ્સાઓમાં લાગુ રહેશે:-

- માલસામાન અથવા સેવાઓ અથવા બંને અથવા ઇન્યુટ્સ અથવા ઇન્યુટ સેવાઓ કે જે આવા શૂન્ય-રેટેડ સપ્લાયો કરવામાં વપરાયેલ હોય તેવી શૂન્ય-રેટેડ સપ્લાયો પર ચૂકવાયેલ કરની ધન પરત.
- નીચેનાના સંબંધમાં વણવપરાયેલી ઇન્યુટ કર ક્રેડીટ (i) કર ચુકવ્યા વિના કરવામાં આવેલ શૂન્ય રેટેડ સપ્લાયો અથવા, (ii) આઉટપુટ સપ્લાયો પરના કરના દર કરતા ઇનપુટ પરનો કર વધારે હોય તો તેના પર એકત્રિત થયેલ જમારાશી(ક્રેડિટ)
- એક સપ્લાય પર ચૂકવાયેલ કરની ધન પરત કે જે સંપૂર્ણપણે અથવા આંશિક પૂરી પાડવામાં આવેલ ન હોય, અને જેના માટે ભરતિયું રજૂ થયેલ ન હોય;
- CGST/SGST એક્ટની કલમ 77ની અનુસંધાનમાં કરની ધન પરત, એટલે કે ખોટી રઈતે એકત્રિત કરવામાં આવેલ કર અને કેંદ્રીય સરકાર અથવા રાજ્ય સરકારને ચૂકવવામાં આવેલ
- જો ચૂકવવામાં આવેલ કર અથવા વ્યાજનો બોજો અન્ય કોઈ વ્યક્તિ પર પાસ કરવામાં આવેલ ન હોય;
- સરકાર નિર્દેશિત કરે તે રીતે એવા અન્ય વર્ગોના વ્યક્તિઓ કે જેઓએ કરનો બોજો ભોગવેલ છે.

પ્ર. 9. જો કરને વપરાશકર્તા તરફ પાસ કરવામાં આવે, તો શું ધન પરતને મંજૂરી આપવામાં આવશે?

ઉત્તર. હા, આ રીતે જે રકમનું ધન પરત કરવામાં આવશે તેને વપરાશકર્તા કલ્યાણ ભંડોળમાં જમા કરવામાં આવશે- CGST/SGST એક્ટની કલમ 57.

પ્ર. 10. શું ધન પરતની મંજૂરી માટે કોઈ સમય મર્યાદા છે?

ઉત્તર. હા, તમામ રીતે સંપૂર્ણ મળેલ અરજીની તારીખથી 60 દિવસો સુધીમાં ધન પરત મંજૂર થઈ જવું જોઈએ. જો ધન પરત કહેવાતા 60 દિવસોમાં મંજૂર થતું નથી, તો CGST/SGST એક્ટની કલમ 56 અનુસાર નિયત કરાયેલ દરે વ્યાજ ચુકવવામાં આવશે. જો કે, CGST/SGST એક્ટની કલમ 54ની પેટા કલમ (6) ના અનુસંધાનમાં નોંધાયેલી વ્યક્તિઓના ચોક્કસ વર્ગો દ્વારા કરવામાં આવેલ શૂન્ય-રેટેડ સપ્લાયોના સંબંધમાં દાવો કરવામાં આવેલ રકમના 90% સુધી કામચલાઉ ધન પરત મળવાપાત્ર હોય તેવા કિસ્સામાં, ધન પરતના દાવો મળ્યાની તારીખથી 7 દિવસમાં કામચલાઉ ધન પરત અપાઈ જવું જોઈએ.

પ્ર.11. શું વિભાગ દ્વારા ધન પરત અટકાવી શકાય છે?

ઉત્તર. હા, નીચેના બનાવોમાં ધન પરત અટકાવી શકાય છે:

- જો કોઈ વ્યક્તિ કોઈપણ રીટર્ન રજૂ કરવામાં નિષ્ફળ નીવડે કે જેને તેણે ત્યાં સુધીમાં ફાઇલ કરી દેવું જોઈતું હતું;
- જો કોઈ નોંધાયેલ કરપાત્ર વ્યક્તિ એ કોઈ કર, વ્યાજ અથવા દંડ ચુકવવાનો થતો હોય કે જે કોઈ પણ માન્ય ઓથોરિટી/ટ્રિબ્યુનલ/કોર્ટ દ્વારા રોકવામાં આવ્યું ન હોય, અને જ્યાં સુધી તે તેવા કોઈ કર, વ્યાજ કે દંડ ચુકવી ન દે;

મળવાપાત્ર રકમમાંથી યોગ્ય ઓફીસર બાકી હોય તેવા કોઈપણ કર, વ્યાજ, દંડ બાદ પણ કરી શકે છે.- CGST/SGST એક્ટની કલમ 54 (10).

• જો ધન પરતનો હુકમ અરજી હેઠળ હોય, અને જો કમિશ્નરને લાગે કે આવા ધન પરતને મંજૂર કરવું એ કહેવામાં આવેલ અરજીની રકમને ખરાબરીતે ગેરરીતિ અથવા કૌભાંડ તરીકે અસર કરશે તો કમિશ્નર કોઈપણ ધન પરતને અટકાવી શકે છે - CGST/SGST એક્ટની કલમ 54 (11).

પ્ર. 12. જ્યારે CGST/SGST એક્ટની કલમ 54(11) હેઠળ શું ભંડોળને અટકાવવામાં આવે, તો શું કરપાત્ર વ્યક્તિને વ્યાજ આપવામાં આવશે?

ઉત્તર. જો અરજી અથવા આગલી પ્રક્રિયાના પરિણામ રૂપ કરપાત્ર વ્યક્તિ ધન પરત મેળવવા હકદાર બને, તો તે નિયત દરે વ્યાજ માટે પણ હકદાર થાય છે [CGST/SGST એક્ટની કલમ 54(12) હેઠળ].

પ્ર.13. શું ધન પરત માટે કોઈ લઘુત્તમ મર્યાદા છે?

ઉત્તર. જો રકમ 1000/- રૂ. થી ઓછી હશે, તો કોઈ ધન પરત મળશે નહીં [CGST/SGST એક્ટની કલમ 54 (14)]

પ્ર.14. વર્તમાન કાયદામાંથી નીકળતું ધન પરત કઈ રીતે ચૂકવવામાં આવશે?

ઉત્તર. વર્તમાન કાયદામાંથી નીકળતું ધન પરત વર્તમાન કાયદાની જોગવાઈઓ મુજબ ચૂકવવામાં આવશે અને તે રોકડમાં કરવામાં આવશે અને ITC તરીકે ઉપલબ્ધ રહેશે નહીં.

પ્ર.15. શું ધન પરત દસ્તાવેજોની ખરાઈ પહેલા કરવામાં આવી શકે છે?

ઉત્તર. માલસામાનો અથવા સેવાઓ અથવા બંનેના (દર્શાવેલ હોય તે મુજબ નોંધાયેલ વ્યક્તિ કરતાં અન્ય) શૂન્ય રેટેડ સપ્લાયોના આધારે નોંધાયેલ વ્યક્તિ માટેના ધનપરતના કોઈપણ દાવાના કિસ્સામાં, CGST/SGST એક્ટની કલમ 54ની પેટા-કલમ 6 ના અનુસંધાનમાં સૂચિત તેવી શરતો અને મર્યાદાઓ આધારિત ખરાઈ પહેલાં કામચલાઉ આધાર પર 90% ધન પરત પાસ કરી શકાય છે.

પ્ર.16. નિકાસ હેઠળ ધન પરતના કિસ્સામાં, શું ધન પરત મેળવવા માટે BRC જરૂરી છે?

ઉત્તર. માલસામાનની નિકાસના આધારે ધન પરતના કિસ્સામાં, ધન પરત નિયમો ધન પરત દાવાને દાખલ કરવા માટે BRC ને જરૂરી દસ્તાવેજ તરીકે સૂચિત કરતા નથી. જોકે, સેવાઓની નિકાસ માટે BRC ની વિગતો ધન પરતની અરજી સાથે રજૂ કરવી જરૂરી છે.

પ્ર.17. શું અન્યાયી સંવર્ધનનો સિદ્ધાંત નિકાસ અને SEZ એકમોને

કરવામાં આવતી સપ્લાયો માટે લાગુ પડશે?

ઉત્તર. શૂન્ય-રેટેડ સપ્લાયો [એટલે કે નિકાસ અને SEZ એકમોને કરવામાં આવેલ સપ્લાયો માટે] અન્યાયી સંવર્ધનનો સિદ્ધાંત લાગુ પડશે નહીં.

પ્ર.18. અરજદાર એ કઈરીતે સાબિત કરશે કે અન્યાયી સંવર્ધનનો સિદ્ધાંત તેના કિસ્સામાં લાગુ પડશે નહીં?

ઉત્તર. જ્યારે પણ ધન પરતનો દાવો રૂ. 2 લાખથી ઓછો હશે, ત્યારે કરનો બોજો અન્ય કોઈપણ વ્યક્તિ પર પાસ કરવામાં આવેલ નથી તેવું પ્રમાણિત કરતા, અરજદાર પાસે ઉપલબ્ધ રહેલા દસ્તાવેજો અથવા અન્ય પુરાવાઓના આધાર પર તેના દ્વારા કરવામાં આવેલ સ્વ-ઘોષણા તેને ધન પરત મેળવવા માટે લાયક બનાવશે. જોકે, ધન પરતનો દાવો રૂ. 2 લાખથી વધારે હોય, તો અરજદારે ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ અથવા કોસ્ટ એકાઉન્ટન્ટ પાસેથી કરનો બોજો અન્ય કોઈપણ વ્યક્તિ પર પાસ કરવામાં આવેલ નથી તે અસર દર્શાવતું પ્રમાણપત્ર રજૂ કરવું જરૂરી છે.

પ્ર.19. આજે VAT/CST હેઠળ વેપારી નિકાસકારો ઘોષણા પત્ર રજૂ કરીને કરની ચૂકવણી કર્યા વિના માલસામાન ખરીદી શકે છે. શું આ સિસ્ટમ GSTમાં હશે?

ઉત્તર. GST કાયદામાં તેવી કોઈ જોગવાઈ નથી. તેઓએ કરની ચૂકવણી કરીને જ માલસામાન મેળવવો પડશે અને CGST/SGST એક્ટ હેઠળ કલમ 54(1)/54(3)ના અનુસંધાનમાં ચૂકવેલ કરના અથવા વણવપરાયેલ ઇન્યુટ ટેક્સ ક્રેડીટના ધન પરત માટે દાવો કરવો પડશે.

પ્ર.20. વર્તમાનમાં કેંદ્રીય કાયદા હેઠળ, નિકાસકારો ડ્યૂટી ચૂકવેલ ઇન્યુટ્સ મેળવવા, તેના પર ITC મેળવવા અને ડ્યૂટીની ચૂકવણી પર (ITCનો ઉપયોગ કર્યા પછી) માલસામાનની નિકાસ કરી શકે છે અને ત્યારપછી નિકાસ પર ચૂકવાયેલ ડ્યૂટીના ધન પરત માટે દાવો કરી શકે છે. શું આ સિસ્ટમ GSTમાં ચાલુ રહેશે?

ઉત્તર: હા. IGST એક્ટની કલમ 16 અનુસાર, નોંધાયેલ કરપાત્ર વ્યક્તિ કાંતો બોન્ડ અથવા અંડરટેકીંગના પત્ર હેઠળ IGSTની ચૂકવણી કર્યા વિના માલસામાન/સેવાઓની નિકાસ કરી શકે છે અને ITCના ધન પરત માટે દાવો કરી શકે છે અથવા તે IGSTની ચૂકવણી કરીને માલસામાન/સેવાઓની નિકાસ કરી શકે છે અને ચૂકવેલા IGSTના ધન પરત માટે દાવો કરી

શકે છે.

પ્ર. 21. ધન પરતના દાવાની પહોંચ આપવા માટેની સમય મર્યાદા શું છે?

ઉત્તર. સંબંધિત કર સમયગાળા માટે રજૂ કરાયેલ રીટર્ન મારફતે CGST/SGST એક્ટની કલમ 49ની પેટા-કલમ (6) મુજબ ઇલેક્ટ્રોનિક રોકડ ખાતામાંથી ધન પરતના દાવા સાથે જ્યારે અરજી સંબંધિત હોય તેવા કિસ્સામાં, રીટર્ન રજૂ કર્યાની સાથે જ શક્ય તેટલી વહેલી પહોંચની સૂચના આપવામાં આવશે, જ્યારે ધનપરતના દાવાના અન્ય તમામ કિસ્સાઓમાં તમામ રીતે સંપૂર્ણ હોય તેવી અરજી મળ્યાની તારીખથી 15 દિવસો સુધીમાં અરજદારને પહોંચ આપવામાં આવશે.

પ્ર. 22. કામચલાઉ ધન પરતના અપાઇ જવું જોઇએ ત્યાં સુધીનો સમયગાળો શું છે?

ઉત્તર. CGST/SGST એક્ટની કલમ 54ની પેટા-કલમ (6) અનુસાર શુન્ય-રેટેડ સપ્લાયો પર દાવો કરાયેલ રકમના 90% સુધી કામચલાઉ ધન પરત ધન પરતના દાવા માટેની સંપૂર્ણ અરજીની ખાતરીની તારીખથી 7 દિવસો સુધીમાં અપાઇ જવું જોઇએ.

પ્ર.23. ધન પરતના દાવાને ફાઇલ કરવા માટે શું કોઇ નિયત ફોર્મેટ છે?

ઉત્તર. ધન પરતના દરેક દાવા GST RFD 1ફોર્મમાં દાખલ થવા જોઇએ. જોકે, ઇલેક્ટ્રોનિક રોકડ ખાતામાં રહેલ બાકીના ધન પરતના દાવા GSTR 3, GSTR 4 અથવા GSTR 7 ફોર્મમાં, જે રીતનો કિસ્સો હોય તે રીતના સંબંધિત સમયગાળામાં માસિક/ત્રિમાસિક રીટર્નો રજૂ કરીને દાવો દાખલ કરી શકાય છે.

પ્ર.24. ધન પરતના દાવાની મંજૂરી માટે શું કોઇ નિયત ફોર્મેટ છે?

ઉત્તર. ધન પરતનો દાવો યોગ્ય ઓફીસર દ્વારા જો દાવો હુકમમાં હોય તેવું જાણવા મળે ત્યારે GST RFD-06 ફોર્મમાં અને ચુકવણી સલાહ GST RFD-05 ફોર્મમાં રજૂ કરવામાં આવશે. ત્યારબાદ ધન પરતની રકમ ઇલેક્ટ્રોનિકલી રીતે અરજદાર દ્વારા અપાયેલ બેંક ખાતામાં જમા કરવામાં આવશે.

પ્ર. 25. જો ધન પરતના દાવામાં કોઇ ખામીઓ હોય, તો શું થાય?

ઉત્તર. જો ધન પરતના દાવામાં કોઈ ખામીઓ હોય, તો 15 દિવસોમાં દર્શાવાઈ જવી જોઈએ. અરજદારને યોગ્ય ઓફીસર દ્વારા GST RFD-03 ફોર્મ રજૂ કરવામાં આવશે જે ઇલેક્ટ્રોનિકલી સામાન્ય પોર્ટલ મારફતે ખામીઓ દર્શાવશે અને તે ખામીઓને દૂર કર્યા પછી ધન પરત માટેની અરજી દાખલ કરવાની ફરજ પાડવામાં આવશે.

પ્ર. 26. શું ધન પરતનો દાવો કોઈપણ કારણ દર્શાવ્યા વિના રદ થઈ શકે છે?

ઉત્તર. ના. જ્યારે યોગ્ય ઓફીસર સંતુષ્ટ હોય કે દાવો સ્વીકાર્ય નથી, ત્યારે તે ફોર્મ GST RFD-08માં અરજદારને એક નોટિસ રજૂ કરી શકે છે જેમાં તે GST RFD - 09 માં માત્ર 15 દિવસોમાં પ્રત્યુત્તર આપવાની ફરજ પાડી શકે છે, અને અરજદારના પ્રત્યુત્તરને ધ્યાનમાં લીધા બાદ, તે ધન પરતના દાવાને સ્વીકારી અથવા રદ કરી શકે છે અને માત્ર ફોર્મ GST RFD-06માં જ હૂકમ પાસ કરી શકે છે.

15. માંગ અને વસૂલાત

પ્ર. 1. ઓછી કર રકમ અથવા નહીં ચૂકવાયેલા કરની રીકવરીના હેતુ માટે અથવા ભૂલથી પરત કરાયેલ રકમ માટે અથવા ઇનપુટ કર ક્રેડીટ ખોટી રીતે મેળવેલ હોય અથવા ઉપયોગમાં લીધેલ હોય તો તેની માટે લાગુ પડતી કલમો શું છે?

ઉત્તર. કલમ 73 એવા કેસો સાથે ડીલ કરે છે કે જ્યાં છેતરપિંડી/છૂપાવવામાં ન આવ્યું હોય/ખોટું નિવેદન કરવામાં ન આવ્યું હોય. કલમ 74 એવા કેસો સાથે ડીલ કરે છે જેમાં જોગવાઈઓ છેતરપિંડી/છૂપાવવામાં આવ્યું હોય/ખોટું નિવેદન કરવામાં આવ્યું હોય તેની સાથે સંબંધિત છે.

પ્ર. 2. જો વ્યક્તિ કર ભરવા પાત્ર હોય અને તે કલમ 73 હેઠળ કારણ દર્શાવતી નોટિસની બજવણી પહેલા વ્યાજ સાથેની રકમ ચૂકવી દે તો શું?

ઉત્તર. તેવા કિસ્સાઓમાં નોટિસની બજવણી યોગ્ય અધિકારી દ્વારા થવી જોઈએ નહીં. {કલમ 73 (6)}.

પ્ર. 3. જો કારણ દર્શાવતી નોટિસ કલમ 73 હેઠળ બજવવામાં આવે અને ત્યારપછી નોટિસ મેળવનાર લાગુ વ્યાજ સાથે ચૂકવણી કરે, તો શું અહીં કેસને ન્યાય અપાવવાની જરૂર છે?

ઉત્તર. જો વ્યક્તિ નોટિસની બજવણીના 30 દિવસો સુધીમાં વ્યાજની સાથે કરની ચૂકવણી કરે, તો કોઈપણ પેનલ્ટી ચૂકવવાની થશે નહીં અને આવી નોટિસના અનુસંધાનમાં તમામ પ્રક્રિયાઓ પૂર્ણ થઈ ગયેલ છે તેવું માની લેવાવું જોઈએ. {કલમ.73 (8)}.

પ્ર. 4. કારણ દર્શાવતી નોટિસ બજવવાની સંબંધિત તારીખ શું છે?

ઉત્તર:

- (i) કલમ 73ના કેસમાં (છેતરપિંડી/હકીકતો છૂપાવવામાં ન આવેલ હોય/ઠરાદાપૂર્વકનું ગેરનિવેદન સિવાયના કિસ્સાઓમાં), સંબંધિત તારીખને માંગ જેની સાથે સંકળાયેલ

છે તે નાણાંકીય વર્ષ માટેના વાર્ષિક રીટર્નને દાખલ કરવાની અંતિમ તારીખથી ગણાવવી જોઈએ.

આ SCN વાર્ષિક રીટર્ન દાખલ કર્યાની અંતિમ તારીખ થી ત્રણ વર્ષના સમયગાળા સુધીમાં ન્યાયિક નિર્ણય કરવો જોઈએ. ન્યાયિક નિર્ણય માટે જે સમય મર્યાદા નક્કી થઈ હોય તેના ઓછામાં ઓછા 3 મહિના પહેલાં SCNની બજવણી થવી જરૂરી છે.

{કલમ 73(2અને10)}

- (ii) કલમ 74ના કિસ્સામાં (કિસ્સાઓમાં છેતરપિંડી/ હકીકતોને છૂપાવવામાં ન આવેલ હોય/છચ્છાપૂર્વકનું ગેરનિવેદન વગેરેનો સમાવેશ થાય છે), માંગ જેની સાથે સંબંધિત છે તે માટેની સંબંધિત તરીખ તે નાણાંકીય વર્ષ માટે વાર્ષિક રીટર્ન દાખલ કર્યાની અંતિમ તારીખથી ગણાવવી જોઈએ. આ SCNની વાર્ષિક રીટર્ન દાખલ કર્યાની અંતિમ તારીખથી પાંચ વર્ષના સમયગાળા સુધીમાં ન્યાયિક નિર્ણય કરવો જોઈએ. આ SCNની બજવણી ન્યાયિક નિર્ણય માટેની જે સમય મર્યાદા નક્કી થઈ છે તેના ઓછામાં ઓછા 6 માસ પહેલાં થવી જરૂરી છે. **{કલમ 74(2અને10)}**

પ્ર. 5.કિસ્સાઓનાં ન્યાયિક નિર્ણય માટે શું કોઈ સમય મર્યાદા છે?

ઉત્તર:

- (i) કલમ 73ના કિસ્સામાં (છેતરપિંડી/હકીકતો છૂપાવવામાં ન આવેલ હોય /છરાદાપૂર્વકનું ગેરનિવેદન સિવાયના કિસ્સાઓમાં), કિસ્સાઓની ન્યાયિક નિર્ણય માટેની સમય મર્યાદા માંગ જે નાણાંકીય વર્ષ સાથે સંકળાયેલ છે તેના વાર્ષિક રીટર્ન દાખલ કર્યાની અંતિમ તારીખથી અથવા તો ભૂલભરેલા રીફંડ/ ખોટી રીતે મેળવાયેલ ITCની તારીખથી 3 વર્ષની છે. **{કલમ 73(10)}**
- (ii) કલમ 74ના કિસ્સામાં (છેતરપિંડી/હકીકતો છૂપાવવામાં આવેલ હોય /છરાદાપૂર્વકનું ગેરનિવેદનના કિસ્સાઓમાં), ન્યાયિક નિર્ણય માટેની સમય મર્યાદા માંગ જે નાણાંકીય વર્ષ સાથે સંકળાયેલ છે તેના વાર્ષિક રીટર્ન દાખલ કર્યાની અંતિમ તારીખથી અથવા તો ભૂલભરેલા રીફંડ/ ખોટી રીતે મેળવાયેલ ITCની તારીખથી 5 વર્ષની છે. **{કલમ 74(10)}**

પ્ર. 6. છેતરપિંડી/ હકીકતો છૂપાવવામાં આવેલ હોય / ઇરાદાપૂર્વકના ગેર નિવેદનના કિસ્સામાં નોટિસની બજવણી પહેલા વ્યક્તિ માંગણીની રકમ વ્યાજ સાથે ચૂકવી આપે તો તેને માફી મળી શકે?

ઉત્તર. હા. કર સાથે ચાર્જબલ વ્યક્તિ, તેના દ્વારા અથવા યોગ્ય ઓફીસર દ્વારા નક્કી કરાયેલ સામેલ કરના 15% સુધી પેનલ્ટી અને વ્યાજ સાથે કરની રકમ ચૂકવવાનો એક વિકલ્પ ધરાવે છે, અને આવી ચૂકવણી પર, આવી રીતે ચૂકવાયેલ કરના અનુસંધાનમાં કોઈપણ નોટીસની બજવણી થવી જોઈએ નહીં. {કલમ 74(6)}

પ્ર. 7. જો નોટિસ કલમ 74 હેઠળ બજવવામાં આવે અને ત્યારપછી નોટીસ મેળવનાર ચૂકવણી કરે, તો શું કેસની ન્યાયિક નિર્ણય કરવાની કોઈ જરૂરિયાત છે?

ઉત્તર. કલમ 74ની પેટા-કલમ (1) હેઠળ જે વ્યક્તિને નોટિસની બજવણી કરવાની છે, તે નોટિસની બજવણી કર્યાના 30 દિવસો સુધીમાં જે-તે કરના 25% સુધી સમાન પેનલ્ટી સાથે અને વ્યાજ સાથે કર ચૂકવે છે, આવી નોટીસ સંબંધિત તમામ પ્રક્રિયાઓ થઈ ગયેલ છે તેમ માની લેવામાં આવશે. {કલમ 74 (8)}

પ્ર. 8. જો કલમ 74 હેઠળ નોટિસની ન્યાયિક નિર્ણય કરવામાં આવે અને કર અને પેનલ્ટીની માંગની ખાતરી કરતો હુકમ બજવવામાં આવે તેવા કિસ્સામાં શું નોટિસ મેળવનાર ઘટાડેલી પેનલ્ટી ચૂકવવા માટે કોઈ વિકલ્પ ધરાવે છે કે કેમ?

ઉત્તર. હા. જો વ્યક્તિ હુકમના મળ્યાના 30 દિવસ સુધીમાં હુકમ દ્વારા નક્કી કરાયેલ જે-તે કરના 50% જેટલી પેનલ્ટી સાથે વ્યાજ સાથે કરની ચૂકવણી કરે છે, તો આ કરથી સંબંધિત તમામ પ્રક્રિયાઓ થઈ ગયેલ છે તેમ માની લેવામાં આવશે. {કલમ 74 (11)}

પ્ર. 9. એવા કિસ્સામાં શું થશે જેમાં નોટિસની બજવણી થઈ ગયેલ હોય પરંતુ કલમ 73 અને 74 હેઠળ ન્યાયિક નિર્ણય માટેનો જે સમય સુચિત કરવામાં આવેલ છે ત્યાં સુધીમાં આ કલમો હેઠળ હુકમ બજવવામાં ન આવે?

ઉત્તર. કલમ 75 (10) સૂચવે છે કે જો સુચિત સમય મર્યાદામાં હુકમ બજવવામાં ન આવે તો અદાલતી કાર્યવાહીઓ થઈ ગયેલી માનવામાં આવે છે.

પ્ર. 10. જો વ્યક્તિ બીજા વ્યક્તિ પાસેથી કર એકત્રિત કરે પરંતુ એ જ કરને સરકાર પાસે ડીપોઝીટ ન કરાવે તો શું?

ઉત્તર. આ એક્ટ હેઠળ જે વ્યક્તિ અન્ય વ્યક્તિ પાસેથી એકત્રિત કરાયેલ કર રજૂ કરે છે તેને સરકારને ચૂકવણી કરવી ફરજિયાત છે. જો આવી કોઈપણ રકમ હોય કે જે ચૂકવાઈ ન હોય તેની માટે, યોગ્ય ઓફીસર આવી રકમની અને તે રકમની સમાન પેનલ્ટીની પુનઃપ્રાપ્તિ માટે SCNની બજવણી કરી શકે છે. {કલમ 76 (1અને2)}

પ્ર. 11. કલમ 76(1)ના ઉલ્લંઘનમાં જો વ્યક્તિ એકત્રિત કરાયેલ કર ડીપોઝીટ કરાવતા નથી તેવા કિસ્સામાં, કાર્યવાહી કરવાની યોગ્ય રીત કઈ છે?

ઉત્તર. SCNની બજવણી થઈ શકે છે, અને ત્યારબાદ આવી નોટિસની બજવણીની તારીખથી એક વર્ષ સુધીમાં કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતને અનુસરીને એક હુકમ પાસ થવો જોઈએ. {કલમ 76 (2 થી 6)}

પ્ર. 12. કલમ 76 હેઠળ એટલે કે કર એકત્રિત કરવામાં આવેલ છે પરંતુ સરકારને ચૂકવાયેલ નથી તેવા કિસ્સામાં નોટિસ બજાવવાની સમય મર્યાદા શું છે?

ઉત્તર. તેમાં કોઈ સમય મર્યાદા નથી. આવા કિસ્સાઓની ખબર પડવાથી કોઈપણ સમય મર્યાદા વિના નોટિસ બજાવી શકાય છે.

પ્ર. 13. યોગ્ય અધિકારી પાસે કર રિકવરી માટે વસૂલીના કેટલા પ્રકારો ઉપલબ્ધ છે ?

ઉત્તર.

યોગ્ય અધિકારી નીચેની રીતે બાકી રકમ વસૂલ કરી શકે છે:

a) તે વ્યક્તિને ચૂકવવાની થતી હોય તેવી રકમમાંથી કે જે કર ઓથોરિટી ધરાવતા હોય તેમાંથી બાકી રહેતી રકમની કાપણી.

b) જે-તે વ્યક્તિની માલિકીના કોઈપણ માલ સામાનને જપ્ત કરીને અને વેંચીને આ રીતે રીકવરી;

c) અન્ય વ્યક્તિ પાસેથી રીકવરી, કે જેની પાસેથી જે-તે વ્યક્તિના પૈસા બાકી છે અથવા બાકી થવાના છે અથવા તો જે કેન્દ્રીય અથવા રાજ્ય સરકારની કેડીટ ચૂકવવા માટે જે-તે વ્યક્તિ માટે અથવા તેના બદલે પૈસા ધરાવે છે;

d) ચૂકવવાની રકમની ચૂકવણી ન થાય ત્યાં સુધી જે-તે વ્યક્તિની માલિકીની કોઇપણ જંગમ અથવા સ્થાવર મિલ્કતને જપ્ત કરવી. જો બાકી રહેતી રકમ 30 દિવસ સુધીમાં ચૂકવવામાં ન આવે, તો તે મિલ્કતને વહેંચવામાં આવે છે અને વેંચાણની આ પ્રક્રિયાથી ચૂકવવાની થતી રકમ અને વેચાણ ખર્ચની રકમ વસૂલ કરવામાં આવશે.

e) જિલ્લાના કલેક્ટર મારફતે કે જેમાં જે-તે વ્યક્તિ કોઇપણ મિલ્કત ધરાવે છે અથવા રહે છે અથવા તેનો વ્યવસાય ચલાવે છે ત્યાંથી તે રકમ જમીન મહેસૂલ તરીકે વસૂલવામાં આવશે.

(f) યોગ્ય ન્યાયાધીશને અરજી કરીને તે દંડ તેમણે પોતે જ દંડ કરેલ છે તે પ્રમાણે વસૂલ કરવા કાર્યવાહી કરશે.

(g) આ કાયદા અથવા કાયદા હેઠળ બનાવવામાં આવેલ કોઇપણ નીતિ નિયમો હેઠળ રજૂ કરવામાં આવેલ બોન્ડ/ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટમાંથી વસૂલ કરવામાં આવશે.

(h) CGST ની બાકી રકમો SGSTની બાકી રકમો તરીકે અથવા તેનાથી વિરુદ્ધ રીકવર થઈ શકે છે. {કલમ 79 (1,2,3,4)}

પ્ર. 14. શું કરની બાકી રહેતી રકમને હપ્તાઓમાં ચૂકવી શક્ય છે કે કેમ?

ઉત્તર. આવી કોઇપણ વિનંતી મળવા પર, કમિશ્નર/ચિફ કમિશ્નર ચુકવણી માટેનો સમય વધારી શકે છે અથવા એક્ટ હેઠળ બાકી રહેતી કોઇપણ રકમની ચુકવણી માટે જે-તે વ્યક્તિને 24 માસિક હપ્તાથી વધારે નહીં એવી રીતે માસિક હપ્તાઓમાં કોઇપણ રીટર્નમાં સ્વ-ચકાસિત જવાબદારી પર બાકી રહેતી રકમ સિવાયની રકમ પર કલમ 50 હેઠળ સૂચવ્યા મુજબની મર્યાદાઓ અને શરતો સાથે વ્યાજની ચૂકવણીને આધિન પરવાનગી આપી શકે છે. પરંતુ જો એક પણ હપ્તાની નિર્દિષ્ટ તારીખે ચુકવણીમાં ચૂક થાય, તો સંપૂર્ણ બાકી રહેતી રકમ જે-તે રકમ પર ચૂકવણી પાત્ર હોય, તે ચૂકવવા પાત્ર બનશે અને વધારાની કોઇપણ નોટિસ વિના રીકવર કરવામાં આવશે. {કલમ 80}

પ્ર. 15. જે કરની માંગ સ્વીકારાઈ ગયેલ હોય તે અપીલ/રીવીઝનમાં વધારવામાં આવી હોય તેવા કિસ્સાઓમાં રીકવરીનો સમયગાળો શું છે?

ઉત્તર. માંગની નોટિસ માત્ર વધારાની બાકીના સંબંધમાં જ આપવામાં આવે તે જરૂરી છે. અત્યાર સુધી જે રકમ અપીલ/રીવીઝનની પૂર્ણતા પહેલા પહેલેથી જ સ્વીકારાઈ ગયેલ છે, તેમાં રીકવરી પ્રક્રિયાઓ આવી અપીલ/રીવીઝનની પૂર્ણતા પહેલા જ્યાં ઉભી રહી ગઈ હતી ત્યાંથી જ આગળ ધપશે. (કલમ 84(a))

પ્ર. 16. જો એક કરપાત્ર વ્યક્તિ બાકી કર સાથે, તેનો વ્યવસાય અન્ય વ્યક્તિને તબદીલ કરે છે, ત્યારે બાકી કરનું શું થાય છે?

ઉત્તર. એ વ્યક્તિ કે જેને વ્યવસાય તબદીલ કરવામાં આવે છે, તે કર, વ્યાજ પેનલ્ટી આવી તબદીલીના સમય સુધી કરપાત્ર વ્યક્તિ પાસેથી જે બાકી હોય તે તમામ સંયુક્ત અને વ્યક્તિગત રીતે ચૂકવવા માટે જવાબદાર બને છે, જો કે આવી બાકી રકમ આવી તબદીલી પહેલા નક્કી કરવામાં આવે છે, પરંતુ તે વણચૂકવાયેલ રહે છે અથવા તે ત્યારપછી નક્કી કરવામાં આવે છે. {કલમ 85(1)}

પ્ર. 17. જ્યારે કંપની ફડયામાં જાય છે (કરપાત્ર વ્યક્તિ) ત્યારે બાકી રહેતા કરનું શું થાય છે?

ઉત્તર. જ્યારે કોઈપણ કંપની બંધ થાય છે, ત્યારે મિલકતોના દરેક નિમચેલા રિસીવરે (“લિક્વીડેટર”) 30 દિવસ સુધીમાં તેમની નિમણૂકની જાણ કમિસ્શનરને કરવાની રહે છે. આવી જાણ મળવાથી ફડયા અધિકારીને 3 મહિનામાં કર જવાબદારી/બાકી રહેતી રકમ વસૂલ કરવાની થતી રકમની જાણ કરી શકે છે. {કલમ 88(1,2)}

પ્ર. 18. લિક્વીડેશન હેઠળ (કરપાત્ર વ્યક્તિ) કંપનીના ડાયરેક્ટરોની જવાબદારી શું હોય છે?

ઉત્તર: જ્યારે કોઈપણ ખાનગી કંપની બંધ થાય છે અને લિક્વીડેશન પછી અથવા પહેલા કોઈપણ બાકી કર અથવા અન્ય રકમ જે નક્કી કરવામાં આવે છે અને જે રીકવર થવાની બાકી રહે છે, ત્યારે કર જ્યાં સુધી બાકી હતો તે સમયગાળા સુધી કંપનીના જેટલા ડાયરેક્ટરો હતા તેઓ સંયુક્ત અથવા વ્યક્તિગત રીતે ત્યાંસુધી કરની બાકી રકમ ભરવા જવાબદાર રહે છે જ્યાં સુધી તેઓ કમીશનરને તે વાતની ખાતરી ન આપાવી દે કે જે નોન-રીકવરી છે તે કંપનીના અનુસંધાનમાં તેની જવાબદારીઓના ભાગરૂપે કોઈ ગંભીર ઉપેક્ષા, ઉચાપત અથવા જવાબદારીઓના ભંગના કારણે નથી. {કલમ 88(3),89}

પ્ર. 19. બાકી રહેતો કર ચૂકવવા માટે (કરપાત્ર વ્યક્તિ) એક ભાગીદારી પેઢીના ભાગીદારોની જવાબદારી શું છે?

ઉત્તર. કોઈપણ પેઢીના ભાગીદારો સંયુક્ત રીતે અથવા વ્યક્તિગત રીતે કોઈપણ કર, વ્યાજ અથવા પેનલ્ટીની ચૂકવણી માટે જવાબદાર રહેશે.

પેઢી/ભાગીદારે કમિશ્નરને લેખિતમાં નોટિસ આપીને કોઈપણ ભાગીદારની નિવૃત્તિની જાણ કરવાની રહેશે.

નિવૃત્તિની તારીખ સુધી કર, વ્યાજ અથવા પેનલ્ટી ચૂકવવાની જવાબદારી તે તારીખ પર અથવા ત્યારપછી જ્યારે નક્કી થાય ત્યારે તે ભાગીદાર પર રહેશે.

નિવૃત્તિની તારીખથી એક મહિના સુધીમાં જો જાણ કરવામાં નહીં આવે તો, કમિશ્નર ને તેની જાણ કરવામાં નહીં આવે તે તારીખ સુધી ભાગીદારની જવાબદારી ચાલુ રહેશે. {કલમ 90}

પ્ર. 20. એવા કરપાત્ર વ્યક્તિની કર જવાબદારીનું શું, જેનો વ્યવસાય કોઈ સગીરના પાલક/ટ્રસ્ટી અથવા પ્રતિનિધિ દ્વારા થતો હોય?

ઉત્તર. જ્યારે કોઈ વ્યવસાય ચાલુ હોય અને તેના સંબંધિત કોઈ કર ચૂકવવા પાત્ર હોય અને તે વ્યવસાય કોઈ પાલક/ટ્રસ્ટી/ સગીરના એજન્ટ અથવા તેના વતી અન્ય સક્ષમ વ્યક્તિ દ્વારા થતો હોય અને તે સગીર/અસક્ષમ વ્યક્તિના લાભ માટે થતો હોય, તો કર, વ્યાજ અથવા પેનલ્ટી તેવા પાલક/ ટ્રસ્ટી/ એજન્ટ પાસેથી લેવાપાત્ર અને રીકવર કરવા પાત્ર થશે. {કલમ 91}

પ્ર. 21. જ્યારે કરપાત્ર વ્યક્તિની મિલકત વાલી અદાલતના નિયંત્રણ હેઠળ હોય છે ત્યારે શું થાય છે?

ઉત્તર. જ્યારે પણ કરપાત્ર વ્યક્તિની મિલકત એક વ્યવસાય ધરાવતી હોય જેના અનુસંધાનમાં કોઈપણ કર, વ્યાજ અથવા પેનલ્ટી ચૂકવવા પાત્ર છે અને તે વાલી અદાલત/ એડમિનિસ્ટ્રેટર જનરલ/ ઓફીસીયલ ટ્રસ્ટી/ રીસીવર અથવા કોઈપણ કોર્ટના હુકમ હેઠળ નિમાયેલ મેનેજરના નિયંત્રણ હેઠળ હોય, ત્યારે કર, વ્યાજ અથવા પેનલ્ટી તેવી વાલી અદાલત/ એડમિનિસ્ટ્રેટર જનરલ/ ઓફીસીયલ ટ્રસ્ટી/ રીસીવર અથવા મેનેજર પાસેથી લેવાપાત્ર અને રીકવર કરવાને

પાત્ર છેઅને એ પણ એજ રીતે કે જેમ એક કરપાત્ર વ્યક્તિ પાસેથી જેમ નક્કી થાય તેમ અને રીકવર કરવા પાત્ર છે. {કલમ 92}

16. જીએસટીમાં અપીલો, સમીક્ષા અને પુનરાવર્તન

પ્ર.1. જો કોઈ વ્યક્તિ તેના વિરુદ્ધ જે કોઈ હુકમ અથવા નિર્ણય પાસ થયેલ છે તેનાથી અસહમત હોય, તે શું અપીલ કરવાનો હક્ક ધરાવે છે?

ઉત્તર. હા. GST એક્ટ હેઠળ પાસ થયેલ કોઈપણ હુકમ અથવા નિર્ણય દ્વારા નારાજ કોઈપણ વ્યક્તિ કલમ 107 હેઠળ અપીલ કરવાનો હક્ક ધરાવે છે. તે હુકમ અથવા નિર્ણય ફરજિયાત પણે “અદાલતી અધિકારી” દ્વારા પાસ થવો જોઈએ.

જોકે, અમુક નિર્ણયો અથવા હુકમ અપીલ કરવા પાત્ર નથી (કલમ 121માં જણાવ્યા અનુસાર).

પ્ર. 2. એપેલેટ ઓથોરિટી(AA)ને અપીલ દાખલ કરવાની સમય મર્યાદા શું છે?

ઉત્તર. નારાજ વ્યક્તિ માટે, સમય મર્યાદા હુકમ અથવા નિર્ણયના સમાચારની તારીખથી 3 મહિના સુધીની નક્કી કરવામાં આવી છે. વિભાગ માટે, સમય મર્યાદા 6 મહિના છે કે જ્યાં સુધીમાં સમીક્ષા પ્રક્રિયાઓ પૂર્ણ થઈ જવી જોઈએ અને AA સમક્ષ અપીલ દાખલ થઈ જવી જોઈએ.

પ્ર. 3. અપીલ દાખલ કરવામાં મોડું થાય તેમાં માફ કરવાની કોઈપણ સત્તા શું એપેલેટ ઓથોરિટી ધરાવે છે?

ઉત્તર. હા. તે અપીલ દાખલ કરવાના મહિનાઓને 3/6 મહિનાઓના સૂચિત સમયગાળાથી એક મહિના (3+1/6+1) સુધીનું મોડું તે માફ કરી શકે છે, કલમ 107(4) માં દર્શાવ્યા અનુસાર “યોગ્ય કારણ” પૂરું પાડવામાં આવેલ હોય તો જ.

પ્ર. 4. શું એપેલેટ ઓથોરિટી અપીલ મેમોમાં દર્શાવ્યા ન હોય તેના કરતા વધારાના આધારોને માન્ય રાખવાની સત્તા ધરાવે છે?

ઉત્તર. હા. જો તે સંતુષ્ટ થાય કે ભૂલ ઈરાદાપૂર્વક અથવા ગેરવ્યાજબી નથી તો તે વધારાના આધારોને માન્ય રાખવાની સત્તા ધરાવે છે.

પ્ર 5. એપેલેટ ઓથોરિટી દ્વારા પાસ થયેલ હુકમના સમાચાર કોને પહોંચાડવા જોઈએ?

ઉત્તર. એપેલેટ ઓથોરિટીએ હુકમની નકલ અરજદાર, પ્રતિવાદી અને અદાલતી અધિકારીને અને સાથે એક નકલ CGST અને SGST/UTGST ના ક્ષેત્રાધિકાર કમિશનરને મોકલવી જરૂરી છે.

પ્ર.6. એપેલેટ ઓથોરિટી સમક્ષ થતી દરેક અપીલ સાથે કરવાની થતી ફરજિયાત પ્રી-ડિપોઝીટની રકમ શું છે?

ઉત્તર. પ્રેરિત હુકમથી ઉદ્ભવતા કર, વ્યાજ, દંડ અને પેનલ્ટીની સંપૂર્ણ રકમ કે જે અરજદાર દ્વારા સ્વીકાર્ય હોય અને જે સંબંધમાં અપીલ દાખલ કરવામાં આવેલ છે તે હુકમથી ઉદ્ભવતા વિવાદમાં બાકી રહેતી કરની રકમના 10% સમાન રકમ.

પ્ર. 7. પ્રી-ડીપોઝીટની ઉચ્ચ રકમનો હુકમ કરવા માટે શું વિભાગ AAને અપ્લાય કરી શકે છે?

ઉત્તર. ના

પ્ર. 8. બાકી રકમની રીકવરી વિષે શું?

ઉત્તર. ઉપર મુજબ પ્રી-ડીપોઝીટની ચુકવણી કરવાથી, બાકી રકમની રીકવરી કલમ 107(7) મુજબ બાકી રકમ પર મનાઈ હુકમ ધારી લેવાશે.

પ્ર. 9. શું એક અપીલમાં AA ફરજ/ દંડ/ પેનલ્ટીનું પરિમાણ વધારવાનો/ રીફંડની/ ITC ની રકમ ઘટાડવાનો હુકમ મુખ્ય ઓથોરિટીએ જે પાસ કરેલ છે તેનાથી પર જઈને કરી શકે છે?

ઉત્તર. અરજદારને સુચિત નુકશાનકારક હુકમ વિરુદ્ધ કારણો દર્શાવવાની વ્યાજબી તક આપવામાં આવેલ હોય, તો AA જપ્તીના બદલામાં ફી અથવા પેનલ્ટી વધારવાનો અથવા રીફંડ અથવા ઇન્પુટ કર ક્રેડીટની રકમ ઘટાડવાનો હુકમ પાસ કરવાની સત્તા ધરાવે છે.

(કલમ 107(11) ના પ્રથમ પ્રોવાઇઝોમાં)

જ્યાં સુધી આઈટીસીની ખોટા ઉપાયોગ અંગે ડ્યુટી ઉભી કરવાનો અથવા નક્કી કરવાનો પ્રશ્ન છે, તો AA તેવું માત્ર સૂચિત હુકમ વિરુદ્ધ અપીલને ચોક્કસ એસસીએન આપ્યા પછી જ કરી શકે છે અને ઓર્ડર પોતે સ્પષ્ટ સમય મર્યાદામાં પસાર થવો જોઈએ કલમ 73 અથવા 74 અંતર્ગત. (સેકન્ડ પ્રોવિઝો કલમ 107 (11)).

પ્ર. 10. શું AA કોઇપણ કારણો માટે કેસ ફરીથી અદાલતી અધિકારીને પરત મોકલવાનો અધિકાર છે?

ઉત્તર. ના. કલમ 107(11) ચોક્કસપણે દર્શાવે છે કે AA જરૂરી હોય તે મુજબ પૂછપરછ કરીને, તેને ઉમદા અને યોગ્ય લાગે તે રીતે, અપીલની વિરૂદ્ધમાં નિર્ણય અથવા હુકમ માન્ય રાખી શકે છે, સુધારી શકે છે અથવા વિલીન કરી શકે છે, પરંતુ જે ઓથોરિટિએ નિર્ણય અથવા હુકમ પાસ કરેલ છે તેને કેસ પરત મોકલી શકતા નથી.

પ્ર. 11. શું કોઇપણ CGST/SGST ઓથોરિટી તેના નીચલા અધિકારીઓ દ્વારા એક્ટ હેઠળ પાસ કરેલ હુકમને બદલી શકે છે?

ઉત્તર. એક્ટની કલમ 2(99) વર્ણવે છે કે કલમ 108 માં વર્ણવ્યા અનુસાર નિર્ણય અથવા હુકમને બદલવા માટે આ એક્ટ હેઠળ “રીવીઝનલ ઓથોરિટી” એ નિમાયેલ અથવા અધિકૃત ઓથોરિટી છે. એક્ટની કલમ 108 આવી “રીવીઝનલ ઓથોરિટી” ને તેના નીચેના અધિકારીઓ દ્વારા પાસ કરાયેલ કોઇપણ હુકમને ફરીથી બોલાવા અને ચકાસવા અધિકૃત કરે છે અને જો અત્યાર સુધી નિમ્ન ઓથોરિટીનો હુકમ ભૂલભરેલો લાગે જેમ કે તે મહેસૂલ માટે પ્રતિકૂળ લાગે અને તે ગેરકાનૂની અથવા અયોગ્ય લાગે અથવા કહે તે હુકમની બજાવણી વખતે ઉપલબ્ધ હતા કે નહતા તેવા ચોક્કસ મહત્વના મુદ્દાઓને ધ્યાનમાં લીધા હતા કે નહીં અથવા તેને ભારતના કમ્પટ્રોલર અને ઓડીટર જનરલે વારંવારના અવલોકનમાં લીધેલ છે કે કેમ તો તે જો જરૂરી હોય તો, તે ફરિયાદીને સાંભળવાની તક આપ્યા પછી હુકમને બદલી શકે છે.

પ્ર. 12. જે-તે સુધારણાઓમાં તેના નિમ્ન અધિકારીઓ દ્વારા કોઇપણ હુકમના પાસ થવાના કાર્યને શું “રીવીઝનલ ઓથોરિટી” અટકાવવાનો હુકમ કરી શકે છે?

ઉત્તર. હા.

પ્ર.13. શું GST હેઠળ “રીવીઝનલ ઓથોરિટી” ની સત્તાને તેના નિમ્ન અધિકારીઓના હુકમને બદલવા માટે કોઇ બંધનો છે?

ઉત્તર. હા. “રીવીઝનલ ઓથોરિટી” નીચેના કારણોસર કોઇપણ હુકમ બદલી ન શકે-

(a) હુકમ કલમ 107 હેઠળ અથવા અ કલમ 112 હેઠળ અથવા કલમ 117 હેઠળ અથવા કલમ 118 હેઠળની અપીલ પર આધાર રાખે છે; અથવા

(b) કલમ 107(2) હેઠળ દર્શાવાયેલ સમયગાળો હજુસુધી પૂર્ણ ન થયેલ હોય અથવા નિર્ણય અથવા હુકમના પાસ કર્યા પછી ત્રણ વર્ષથી વધારે પૂર્ણ થઈ ગયેલ હોય

તો હુકમને સુધારવાની માંગણી કરવામાં આવે છે.

- (c) હુકમને આ કલમ હેઠળ કોઇપણ આગલા સ્ટેજ પર પહેલેથી જ બદલવા માટે લેવાઈ ગયેલ હોય.

પ્ર. 14. ટ્રિબ્યુનલને અપીલ સ્વીકારવાનું નકારવાનો અધિકાર ક્યારે છે?

ઉત્તર. તેવા કિસ્સાઓમાં જેમાં અપીલ નીચેનાનો સમાવેશ કરે છે -

- કર રકમ અથવા ઇન્યુટ કર ક્રેડીટ અથવા
- કરમાં તફાવત અથવા સામેલ ઇન્યુટ કર ક્રેડિટમાં તફાવત અથવા
- ઇંડ, ફીસની રકમ અથવા આવા હુકમથી નક્કી થયેલી પેનલ્ટીની રકમ,

રૂ. 50,000/-થી વધારે નહીં હોય, ટ્રિબ્યુનલ પાસે આવી અપીલ સ્વીકારવાનું નકારવાનો અધિકાર છે. (એક્ટની કલમ 112(2))

પ્ર. 15. ટ્રિબ્યુનલ સામે અપીલ દાખલ થઈ જવી જોઈએ તે સમય મર્યાદા શું છે?

ઉત્તર. જેના વિરુદ્ધ અપીલ થઈ છે તે હુકમના સ્વીકારની તારીખથી 3 મહિનાઓ સુધીમાં નારાજ વ્યક્તિએ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ અપીલ દાખલ કરી દેવી જોઈએ. વિભાગે સમીક્ષા પ્રક્રિયાઓ રીવીઝન હેઠળ હુકમના પાસ થવાની તારીખથી છ મહિનાના સમયગાળા સુધીમાં અપીલ દાખલ કરવી જોઈએ.

પ્ર.16.શું ટ્રિબ્યુનલ તેની સમક્ષ અપીલ દાખલ કરવામાં 3/6 મહિનાના સમયગાળાથી વધારે મોડું માફ કરી શકે છે? જો હા, તો કેટલા સમય સુધી?

ઉત્તર. હા, ટ્રિબ્યુનલ 3/6 મહિનાના સમયગાળાથી વધારે વધુ ત્રણ મહિનાનું મોડું માફ કરી શકવાની સત્તા ધરાવે છે પરંતુ એ કહેવામાં આવેલ છે કે, આવું મોડું થાય તેના માટે અરજદાર દ્વારા પૂરતું કારણ દર્શાવવામાં આવ્યું હોય.

પ્ર. 17. ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ કોસ ઓબ્જેક્શન્સ ના મેમોરેન્ડમને દાખલ કરવાની સમય મર્યાદા શું છે?

ઉત્તર. અપીલ મળ્યાની તારીખથી 45 દિવસો.

પ્ર. 18. પ્રી-ડીપોઝીટના રીફંડ પર શું વ્યાજ ચુકવણી પાત્ર બને છે?

ઉત્તર. હા. એક્ટની કલમ 115 મુજબ, જ્યારે પણ અરજદાર દ્વારા કલમ 107ની પેટા-કલમ (6) અથવા કલમ 112ની પેટા-કલમ (8) હેઠળ રકમ ડીપોઝીટ કરવામાં આવે તો, કેસ હોય તે મુજબ, એપેલેટ ઓથોરિટી અથવા એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલના કોઇપણ હુકમના પરિણામ રૂપ પરત થઈ જવી જરૂરી છે, કલમ 56 હેઠળ દર્શાવાયેલ દરે રકમની ચુકવણીની તારીખથી તે રકમના રીફંડની તારીખ સુધીના સંબંધમાં વ્યાજ ચુકવણી પાત્ર બને છે.

પ્ર. 19. ટ્રિબ્યુનલના હુકમથી અપીલ કઈ ફોરમમાં આવે છે?

ઉત્તર. ટ્રિબ્યુનલની સ્ટેટ બેંચ અથવા એરિયા બેંચ દ્વારા પાસ કરાયેલ હુકમ વિરૂદ્ધ અપીલ હાઇ કોર્ટમાં આવે છે, જો હાઇ કોર્ટને લાગે કે આવી અપીલમાં કાયદાનો નોંધપાત્ર પ્રશ્ન આવે છે તો જ. (કલમ 117(1)). જો કે, ટ્રિબ્યુનલની રાષ્ટ્રીય બેંચ અથવા પ્રાદેશિક બેંચ દ્વારા પાસ કરાયેલ હુકમ વિરૂદ્ધ અપીલ સુપ્રીમ કોર્ટમાં આવે છે નહીં કે હાઇ કોર્ટમાં. (એક્ટની કલમ 109(5) હેઠળ, માત્ર ટ્રિબ્યુનલની રાષ્ટ્રીય બેંચ અથવા પ્રાદેશિક બેંચ જ અપીલનો નિર્ણય કરી શકે છે કે જ્યાં એક પ્રશ્ન સામેલ છે તે સપ્લાયની જગ્યા સાથે સંકળાયેલ છે.)

પ્ર.20. હાઇ કોર્ટ સમક્ષ અપીલ દાખલ કરવાની સમય મર્યાદા શું છે?

ઉત્તર. જે હુકમની વિરૂદ્ધ અપીલ થઈ છે તેના મળ્યાની તારીખથી 180 દિવસો. જો કે, યોગ્ય કારણ દર્શાવ્યા પર વધારે મોડું થવા પર હાઇ કોર્ટ માફી આપવાની સત્તા ધરાવે છે.

17. એડવાન્સ રૂલિંગ

પ્ર. 1. એડવાન્સ રૂલિંગનો અર્થ શું થાય છે?

ઉત્તર : CGST/SGST કાયદાની કલમ 95 અને UTGST કાયદાની કલમ 12 પ્રમાણે, 'એડવાન્સ રૂલિંગ' નો અર્થ છે ઓથોરીટી અથવા એપીલેટ ઓથોરીટી દ્વારા CGST/SGST કાયદાના ક્રમશઃ કલમ 97(2) અથવા 100(1) મુજબ દર્શાવ્યું છે તે પ્રમાણે, માલ અને/ અથવા સેવાના સપ્લાય કે જેને અરજદાર દ્વારા લેવામાં આવ્યો છે અથવા લઈ રહ્યો છે તેવી બાબતો અથવા પ્રશ્નો ઉપર લેવામાં આવેલ નિર્ણય.

પ્ર. 2. કયા પ્રશ્નો છે કે જેને માટે એડવાન્સ રૂલિંગને માગી શકાય

ઉત્તર. એડવાન્સ રૂલિંગને નીચેના પ્રશ્નો માટે માગી શકાય છે:

- કોઈ પણ માલ અથવા સેવાઓ અથવા બંનેનું વર્ગીકરણ
- GST કાયદા(ઓ)ની પૂર્તિ હેઠળ લાગુ થવાપાત્ર જાહેરનામું
- માલ અને સેવાઓ અથવા બંનેના સપ્લાયનો સમય અને મૂલ્યનું નિર્ધારણ
- ચુકવવામાં આવેલ ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટની સ્વીકૃતિ અથવા તે ચુકવાયો છે તેની નોંધ
- કાયદા હેઠળ કોઈ પણ માલ અથવા સેવા ઉપર જવાબદારી નક્કી કરવી;
- શું કાયદા હેઠળ અરજદારને નોંધાવાની જરૂર છે;
- શું કોઈ પણ માલ અથવા સેવાઓ સાથે અરજદાર દ્વારા કોઈ પણ ચોક્કસ બાબત કરવામાં આવી છે જેને લીધે અથવા પરીણામે માલ અથવા સેવાઓનો સપ્લાય કરવામાં આવ્યો છે, તે મુદતના અર્થની અંદર

પ્ર. 3. એડવાન્સ રૂલિંગનું જે તંત્ર છે તેનો અર્થ શું છે?

ઉત્તર: આવી સત્તા ગોઠવવાનો વિસ્તૃત હેતુ છે

- અરજદાર દ્વારા કરવામાં આવતી સૂચિત પ્રવૃત્તિને માટે કર જવાબદારીમાં ચોક્કસતા એડવાન્સમાં પૂરી પાડવી;
- ફોરેન ડાયરેક્ટ ઇન્વેસ્ટમેન્ટને આકર્ષવું (FDI)

iii) કાયદાની આંટીઘુંટી ઘટાડવી

iv) પારદર્શક અને બિનખર્ચાળ રીતે રૂલિંગને સત્વરે જાહેર કરવું

પ્ર. 4. GST હેઠળ ઓથોરીટી ફોર એડવાન્સ રૂલિંગ (AAR) માટેનું સંયોજન શું હશે?

ઉત્તર. 'ઓથોરીટી ફોર એડવાન્સ રૂલિંગ' (AAR) માં એક સભ્ય CGST નો હશે અને એક સભ્ય SGST/UTGST નો હશે. તેઓ કેન્દ્ર અને રાજ્ય સરકાર દ્વારા અનુક્રમે નિમણુક પામશે.

પ્ર. 5. જે વ્યક્તિ એડવાન્સ રૂલિંગ ઇચ્છે છે તે નોંધાયેલો હોય તે શું જરૂરી છે?

ઉત્તર. ના, કોઈ પણ વ્યક્તિ કે જે GST કાયદા(ઓ) હેઠળ નોંધાયેલો છે અથવા નોંધણી ઇચ્છી રહ્યો છે તે અરજદાર બની શકે છે. (કલમ 95 (b))

પ્ર. 6. એડવાન્સ રૂલિંગ માટેની અરજી કયા સમયે કરી શકાય છે?

ઉત્તર. એડવાન્સ રૂલિંગ માટેની અરજી લેવડ દેવડ થયા પહેલા (માલ અથવા સેવાની સુચિત સપ્લાય) અથવા સપ્લાય કે જે થવાનું ચાલુ છે તેના સંદર્ભમાં કરી શકાય છે. જેની એક માત્ર મર્યાદા છે તે એ છે કે જે પ્રશ્ન ઉભો કરવામાં આવ્યો છે તે પડતર નથી અથવા અરજદારના કિસ્સામાં કોઈ પણ કાર્યવાહિમાં નક્કી કરવામાં આવ્યો નથી.

પ્ર. 7. એડવાન્સ રૂલિંગ માટેની સત્તા કેટલા સમયમાં તેનું રૂલિંગ જાહેર કરવાનું છે?

ઉત્તર. CGST/SGST કાયદાન કલમ 98(6) પ્રમાણે, અરજી મળ્યાની તારીખથી નેવુ દિવસમાં ઓથોરીટીએ તેના રૂલિંગને લેખિતમાં જાહેર કરવું પડશે.

પ્ર. 8. એડવાન્સ રૂલિંગ(AAAR) માટે અપીલેટ ઓથોરીટી શું છે?

ઉત્તર. એડવાન્સ રૂલિંગ (AAAR) માટે અપીલેટ ઓથોરીટી SGST કાયદો અથવા UTGST કાયદા હેઠળ બનશે અને આઉં AAAR CGST કાયદા હેઠળ અપીલેટ ઓથોરીટી બનશે જે તે સંબંધિત રાજ્ય અથવા કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશના સંદર્ભમાં. અરજદાર, અથવા ન્યાય સત્તાધીશ અધિકારી, જો કોઈ પણ એડવાન્સ રૂલિંગથી અસહમત છે તો તે અપીલેટ ઓથોરીટીને અપિલ કરી શકે છે.

પ્ર.9. કેટલા AAR અને AAAR GST હેઠળ બનશે?

ઉત્તર. દરેક રાજ્યમાં એક AAR અને AAAR બનશે.

પ્ર. 10. એડવાન્સ રૂલિંગ કોને લાગુ પડશે?

ઉત્તર. કલમ 103 એવી માહિતી આપે છે કે AAR અથવા AAAR દ્વારા જાહેર કરેલ એડવાન્સ રૂલિંગ માત્ર તે અરજદારને બંધન કરતા રહેશે કે જે બાબતના સંદર્ભમાં 97 (2) માં ઉલ્લેખ છે અને અરજદારની ન્યાય સતાધિશ કર ઓથોરીટી ને બંધનકર્તા છે. આનો સ્પષ્ટ અર્થ એમ છે કે રાજ્યમાં એડવાન્સ રૂલિંગ આવી જ પરીસ્થિતિવાળા કરપાત્ર વ્યક્તિને લાગુ પડી શકે નહિ. તે માત્ર તે જ વ્યક્તિ પુરતુ મર્યાદિત છે કે જે વ્યક્તિએ એડવાન્સ રૂલિંગ માટે અરજી કરી છે.

પ્ર. 11. શું એડવાન્સ રૂલિંગને હાઈકોર્ટ અથવા સુપ્રિમ કોર્ટના નિર્ણયને આગળનો દાખલો લેવાનું કોઈ સ્થાન ખરું?

ઉત્તર. ના, એડવાન્સ રૂલિંગ તે માત્ર જે બાબતને ઉલ્લેખવામાં આવી છે તેના સંદર્ભમાં જ બંધનકર્તા છે. તેને માટે આગળનો કોઈ જ દાખલો લેવાનું સ્થાન નથી. તેમ છતાં, અરજદાર સિવાયના વ્યક્તિઓ માટે, તેનું સમજાવનારું મૂલ્ય છે.

પ્ર. 12. એડવાન્સ રૂલિંગને લાગુ કરવાનો સમયગાળો શું છે?

ઉત્તર. કાયદો નક્કી સમયગાળો દર્શાવતો નથી કે જેને માટે રૂલિંગ લાગુ પડે. તેના બદલે, 103 (2) કલમમાં એવું પુરુ પાડવામાં આવેલ છે કે એડવાન્સ રૂલિંગ ત્યાં સુધી બંધનકર્તા રહેશે જ્યાં સુધી કાયદો, હકીકતો અથવા પરિસ્થિતિઓ મૂળભુત એડવાન્સ રૂલિંગને ટેકો આપતી હોય તે બદલાઈ ગઈ હોય. આમ, રૂલિંગ ત્યાં સુધી લાગુ રહેશે કે જ્યાં સુધી લેવડ દેવડ ચાલુ છે અને જ્યાં સુધી કાયદામાં, સત્યમાં અથવા પરિસ્થિતિમાં ફેરફાર થતો નથી.

પ્ર. 13. આપેલ એડવાન્સ રૂલિંગ રદબાતલ થઈ શકે છે?

ઉત્તર જો AAR અથવા AAAR ને એવું લાગે છે કે અરજદારે છેતરપિંડી અથવા સામગ્રીના સત્યોને છુપાવીને અથવા સત્યોના ખોટા અર્થઘટનથી એડવાન્સ રૂલિંગ મેળવ્યું છે તો કલમ 104(1) જણાવે છે કે એડવાન્સ રૂલિંગને ખોટું ઠેરવવામાં આવશે. આવી સ્થિતિમાં, GST કાયદા(ઓ)ની બધી જ જરૂરીયાતો અરજદારને લાગુ પડશે કારણકે જો આવું એડવાન્સ રૂલિંગ ક્યારેય કરવામાં આવ્યું નથી તો (પરંતુ જ્યારે એડવાન્સ રૂલિંગ આપવામાં આવ્યું તે ગાળાને બાદ કરતા અને તે ખોટું છે તે જાહેર કરતો હુકમ જારી કરવામાં આવે ત્યાં સુધી). એડવાન્સ રૂલિંગ ખોટું છે તે જાહેર કરવાનો હુકમ અરજદારને સાંભળ્યા પછી જ પસાર થશે.

પ્ર. 14. એડવાન્સ રૂલિંગ મેળવવાની પ્રક્રિયા શું છે?

ઉત્તર કલમ 97 અને 98 એડવાન્સ રૂલિંગ મેળવવાની પ્રક્રિયા સાથે કામ કરે છે. કલમ 97 કહે છે કે એડવાન્સ રૂલિંગ મેળવવા માટે ઇચ્છુક અરજદારે AAR ને નિર્ધારિત પત્રક અને નિર્ધારિત રીતે અરજી કરવાની રહેશે. આ અરજી કરવા માટે આ પત્રકનું માળખું અને વિગતવાર પ્રક્રિયા નિયમોમાં સૂચવવામાં આવશે.

કલમ 98 એડવાન્સ રૂલિંગ માટેની અરજી કરવાની પ્રક્રિયા જણાવે છે. AAR તે અધિકારીને અરજીની કોપી મોકલશે કે જેની સત્તા હેઠળ અરજદાર આવતો હોય અને બધા જ સંબંધિત દસ્તાવેજો સહિત બોલાવશે. AAR અરજીને દસ્તાવેજો સહિત ચકાસશે અને અરજદારને પણ કદાચ સાંભળશે. ત્યાર બાદ AAR અરજીને સ્વીકારવાનો અથવા નકારવાનો બે માંથી એક હુકમ પસાર કરશે.

પ્ર. 15. એડવાન્સ રૂલિંગ માટેની અરજી કયા સંજોગોમાં ફરજિયાતપણે નકારવામાં આવશે?

ઉત્તર. અરજીને નામંજૂર કરવામાં આવશે જો અરજીમાં એવો પ્રશ્ન ઉભો થાય કે કોઈ પણ GST દાવા(ઓ)ની પૂર્તિ હેઠળ અરજદારના કિસ્સામાં કોઈ પણ કાર્યવાહિ પડતર છે અથવા ચાલુ રાખવાનું નક્કી કરેલ છે.

જો અરજીને કારનસહિત હુકમ દ્વારા નામંજૂર કરી છે તો નકાર માટેના કારણો આપવા જોઈએ.

પ્ર. 16. જો એક વખત અરજીને સ્વીકારવામાં આવે છે તો AAR દ્વારા કઈ પ્રક્રિયા અનુસરવામાં આવશે?

ઉત્તર. જો અરજીને સ્વીકારવામાં આવે છે તો, AAR તેનું રૂલિંગ અરજી મળ્યાના નેવુ દિવસમાં જાહેર કરવું પડશે. તેને રૂલિંગ આપતા પહેલા, તેમણે અરજીને અને અરજદાર દ્વારા અથવા સંબંધિત વિભાગીય અધિકારી દ્વારા જો કોઈ વધુ સામગ્રી પુરી પાડવામાં આવી છે તેને ચકાસવી જોઈએ.

રૂલિંગ આપતા પહેલા, AAR અરજદારને અથવા તેના અધિકૃત પ્રતિનિધિને તેમજ CGST/SGST/UTGST ના ન્યાય સંબંધીના અધિકારીને સાંભળવા જોઈએ.

પ્ર. 17. AAR ના સભ્યોમાં ભિન્ન ભિન્ન મંતવ્યો છે તો શું થશે?

ઉત્તર. જો AAR ના બે સભ્યોમાં ભિન્ન ભિન્ન મંતવ્યો છે, તો તેઓ જે મુદા અથવા મુદાઓમાં ભિન્ન ભિન્ન મંતવ્યો ધરાવે છે તે બાબતમાં તે મુદાના નિર્ણય માટે AAAR નો સંદર્ભ લેશે. જો AAAR ના સભ્યો પણ AAR દ્વારા તેમને જે મુદો(ઓ) પરત્વે સંદર્ભ માટે આવ્યા છે તેમાં સામાન્ય નિષ્કર્ષ ઉપર આવી શકતા નથી, તો પછી, એવું જણાવવામાં આવશે કે જે પ્રશ્ન પરત્વે ભિન્નતા AAAR ના સ્તરે ચાલુ છે તે સંદર્ભે એડવાન્સ રૂલિંગ આપવામાં આવશે નહિ.

પ્ર. 18. AAR ના હુકમની વિરુદ્ધ અપીલ માટેની શું જોગવાઈઓ છે?

ઉત્તર. AAAR સમક્ષ અપીલ કરવાની જોગવાઈ CGST/SGST કાયદાના કલમ 100 અને 101 અથવા UTGST કાયદાના કલમ 14 માં આપેલ છે.

જો અરજદારને AAR ના જે તથ્યો છે તેની સાથે મનદુઃખ છે, તો તે AAAR ને અપીલ ફાઈલ કરી શકે છે. તે જ રીતે, જો CGST/SGST/ UTGST ના સંબંધિત અથવા અધિકારક્ષેત્રનાં અધિકારી AAR ના તથ્યો સાથે સહમત થતા નથી, તો તે પણ AAAR ને પણ અપીલ નોંધાવી શકે છે. CGST/SGST ના સંબંધિત અધિકારી એવો શબ્દનો અર્થ છે કે એડવાન્સ રૂલિંગની અરજીના સંદર્ભમાં એવા અધિકારી કે જેઓ CGST/SGST વ્યવસ્થાપન દ્વારા નિયુક્ત પામ્યા છે. સામાન્ય સંજોગોમાં, સંબંધિત અધિકારી તે એવા અધિકારી હશે કે જેની અધિકારક્ષેત્રમાં અરજદાર આવેલા છે. આવા કિસ્સાઓમાં સંબંધિત અધિકારી CGST/SGST અધિકારી તે સંબંધિત અધિકારી બનશે.

કોઈ પણ અપીલ એડવાન્સ રૂલિંગ મળ્યાના ત્રીસ દિવસમાં નોંધાઈ જવી જોઈએ. અપીલ તે નિર્ધારિત પત્રકમાં હોવી જોઈએ અને તેને નિર્ધારિત રીતે ચકાસાવી જોઈએ. આને મોડેલ GST નિયમોમાં સૂચવવામાં આવ્યું છે.

એપીલેટ ઓથોરીટીએ તે અપીલ બાબતે પક્ષોને સાંભળ્યા બાદ અપીલ ફાઈલ થયાના નેવુ દિવસના ગાળામાં હુકમ પસાર કરવો જોઈએ. જો AAAR ના સભ્યો અપીલના સંદર્ભમાં કોઈ મુદે ભિન્નતા ધરાવે છે તો એવું જાહેર કરવામાં આવશે કે અપીલ હેઠળના પ્રશ્નના સંદર્ભે એડવાન્સ રૂલિંગ ઇસ્યુ કરવામાં આવશે નહિ.

પ્ર. 19. એડવાન્સ રૂલિંગ માટે અપીલેટ ઓથોરીટીના રૂલિંગ વિરુદ્ધ હાઈકોર્ટ અથવા સુપ્રિમકોર્ટ સમક્ષ અપીલ નોંધાવી શકાય છે?

ઉત્તર CGST/SGST કાયદો એડવાન્સ રૂલિંગ માટે અપીલેટ ઓથોરીટીના રૂલિંગ વિરુદ્ધ કોઈ પણ અપીલ કરવા બાબતે કશું જ કહેતો નથી. આમ કોઈ જ વધુ અપીલ બાકી રહેતી નથી અને રૂલિંગ અરજદારને તેમજ અરજદારના સંદર્ભમાં અધિકારક્ષેત્રનાં સત્તાધીશને બંધનકર્તા હશે. તેમ છતાં, રીટ ન્યાયકરણની પ્રક્રિયા માનનિય હાઈ કોર્ટ અથવા સુપ્રિમ કોર્ટ સમક્ષ બાકી રહે છે.

પ્ર. 20. રૂલિંગમાં AAR અને AAAR નો હુકમની કોઈ ભુલ શું સુધરી શકે છે?

ઉત્તર. હા, હુકમની તારીખથી છ મહિનાના ગાળામાં રેકોર્ડ ઉપરથી જો કોઈ ભુલ મળે છે તો તેને સુધારવા માટે AAR અને AAAR ની પાસે સત્તા છે કે તેઓ તેમના હુકમને સુધારે. આવી ભુલ સત્તાધીશો દ્વારા તેમની જાતેજ ધ્યાન ઉપર આવી હોઈ શકે અથવા અરજદાર દ્વારા તેને ધ્યાન ઉપર લાવવામાં આવી હોય અથવા સંબંધિત અથવા અધિકારક્ષેત્રનાં CGST/SGST અધિકારી. જો સુધારામાં કર જવાબદારી અથવા નિર્ધારિત ઇનપુટ કર ક્રેડિટના જથ્થાને ઘટાડવાની અસર છે તો , અરજદાર અથવા અપીલન્ટને હુકમ પસાર થાય તે પહેલા સાંભળવા જોઈએ. (કલમ 102)

18. સેટલમેન્ટ કમિશન (બાકી)

અવગણવામાં આવે છે કે પ્રકરણ અંતિમ જીએસટીમાં નથી

19. નિરીક્ષણ, ઝડતી, જપ્તી અને ધરપકડ

પ્ર. 1. 'ઝડતી' શબ્દનો શું અર્થ છે?

ઉત્તર. કાયદાકીય શબ્દો ની ડિક્શનરી અને વિવિધ ન્યાયિક ચુકાદાઓ મુજબ 'ઝડતી' શબ્દ નો સરળ ભાષા મુજબ, એ પ્રકાર ની સરકારી વિભાગો ની કાર્યવાહી જેમાં સરકારીતંત્ર કોઈ પણ સ્થળ, વિસ્તાર, વ્યક્તિ, વસ્તુ વિગેરે માટે ત્યાં જઈ , જોઈ, ધ્યાનપૂર્વક તપાસ કરી છુપાયેલ વસ્તુ ને શોધી કાઢવી અથવા કોઈ ગુના સંદર્ભે પુરાવાઓ શોધવા માટે કાર્ય કરવું. આ ઝડતી માં વ્યક્તિ, વાહન અથવા સ્થળ નો સમાવેશ થઈ જાય છે. આ કાર્ય ફક્ત કાયદા દ્વારા નિમણુંક કરાયેલ યોગ્ય અને સક્ષમ સત્તાધિકારી ના અધિકૃત આદેશ થી કરી શકાય છે.

પ્ર. 2. 'નિરીક્ષણ' શબ્દ નું શું અર્થ છે?

ઉત્તર. 'નિરીક્ષણ' CGST/SGST કાયદા હેઠળ નવી જોગવાઈ ધરાવે છે. આ પ્રક્રિયા ઝડતી ની પ્રક્રિયા કરતા મહદઅંશે હળવી જોગવાઈ છે. આ મુજબ અધિકારી વેરાપાત્ર વ્યક્તિ ના કોઈ પણ ધંધા ના સ્થળે જઈ શકે છે. એ ઉપરાંત કોઈ પણ વ્યક્તિ જે માલ ના પરિવહન સાથે સંકળાયેલ હોય અથવા કોઈ પણ ગોદામ અથવા વેરહાઉસ ની માલિકી ધરાવતો હોય અથવા એને સાચવતો હોય એ સ્થળ ઉપર પણ જઈ શકે છે.

પ્ર. 3. 'નિરીક્ષણ' માટે કોણ આદેશ આપી શકે છે અને ક્યાં સંજોગોમાં?

ઉત્તર. CGST/SGST કાયદા ની કલમ 67 મુજબ નિરીક્ષણ ની પ્રક્રિયા CGST/SGST ના અધિકારી દ્વારા કરી શકાય છે. તેના માટે તેમની પાસે જોઈન્ટ કમિશ્નર અથવા એનાથી ઉચ્ચ અધિકારી દ્વારા લેખિત માં અધિકૃતતા હોવી જોઈએ. જોઈન્ટ કમિશ્નર અથવા એનાથી ઉચ્ચ અધિકારી આ પ્રકાર નો અધિકૃત આદેશ ત્યારે જ આપી શકશે જ્યારે એમણે માનવાનું કારણ હોય કે સંબંધિત વ્યક્તિએ નીચેમાંથી કોઈ એક કૃત્ય કર્યું છે:

- I. માલ મોકલવાના કોઈ વહેવાર ને છુપાવ્યું છે;
- II. એની પાસે રહેલ સ્ટોક ને છુપાવ્યું છે;
- III. વધુ પડતી ઈનપુટ કેડીટ મેળવી છે;
- IV. ટેક્ષ ની ચોરી કરવાના ઉદ્દેશ્યથી CGST/SGST ની જોગવાઈઓ નો ભંગ કરેલ છે;

V. ટેક્ષ ની ચુકવણી માં થી બચવા માટે ટ્રાન્સપોર્ટરે અથવા વેરહાઉસ ના માલિકે માલ મૂકી રાખ્યો છે અથવા પોતાના હિસાબો અથવા માલ એ રીતે મુક્યું છે જેનાથી ટેક્ષ ની ચોરી થઈ શકે.

પ્ર. 4. આ કલમ હેઠળ કોઈ પણ યોગ્ય સત્તા ધરાવતો અધિકારી કોઈ પણ વ્યક્તિ ની સંપત્તિ અથવા સ્થળ ઉપર નિરીક્ષણ ના આદેશ આપી શકે છે ?

ઉત્તર. નહીં, CGST/SGST ના અધિકારી ને ફક્ત નીચે માં થી કોઈ એક પ્રસંગે નિરીક્ષણ કરવાની સત્તા આપી શકાય છે.

- I. વેરાપાત્ર વ્યક્તિ ના ધંધા ના સ્થળે ;
- II. કોઈ પણ વ્યક્તિ ના ધંધા ના સ્થળે વ્યક્તિ જે માલ પરિવહન ના ધંધા સાથે સંકળાયેલ પછી ભલે એ વ્યક્તિ નોંધાયેલ વેરાપાત્ર વ્યક્તિ હોય કે નહિ હોય;
- III. કોઈ વ્યક્તિ ના ધંધા ના સ્થળ ઉપર જે ગોદામ અથવા વેરહાઉસ નો માલિક અથવા સંચાલક હોય.

પ્ર. 5. ક્યાં અધિકારી CGST કાયદાની જોગવાઈઓ હેઠળ ઝડતી અને જપ્તી ના આદેશ આપી શકે છે?

ઉત્તર. જે અધિકારી જોઈન્ટ કમિશ્નર અથવા તેનાથી ઉચ્ચ હોદ્દો ધરાવતો હોય તે અધિકારી લેખિત માં અન્ય અધિકારીને માલ, દસ્તાવેજ, હિસાબી ચોપડાઓ અથવા વસ્તુઓ માટે ઝડતી અને જપ્તી માટે સત્તા આપી શકે છે. જેમ કે અધિકૃતતાની જોગવાઈ માત્ર ત્યારે જ આપી શકાય છે જ્યાં સંયુક્ત કમિશ્નરે માનવાનું કારણ હોય કે, કે કોઈપણ વસ્તુને જપ્ત કરવા અથવા કોઈ પણ દસ્તાવેજો અથવા પુસ્તકો અથવા કોઈપણ કાર્યવાહી માટે સંબંધિત વસ્તુઓ કોઈપણ જગ્યાએ છુપાયેલ છે.

પ્ર. 6. 'માનવાને કારણ હોય' એ શબ્દ નું શું અર્થ થાય છે ?

ઉત્તર . માનવાને કારણ હોય એનો અર્થ એ કે હકીકતો ની માહિતી હોવી, યદ્યપિ એ સીધી રીતે જાણકારી માં નહિ પણ હોઈ શકે, જે કોઈ પણ સામાન્ય વ્યક્તિ ને માનવાનો કારણ હોઈ શકે કે એ વ્યક્તિ વ્યાજબી રીતે એ જ બાબત વિચારી શકે છે. ઈ.પી કો.1860 કાયદા ની કલમ ૨૬ મુજબ કોઈ વ્યક્તિ ને કોઈ વસ્તુ સંદર્ભે માનવાને કારણ હોય જો એની પાસે પૂરતા કારણ હોય કે આ વસ્તુ એ જ છે બીજી કઈ નથી. માનવાને કારણ એક તટસ્થ નિર્ણય છે જે બુદ્ધિગમ્ય સાવધપણા

અને મૂલ્યાંકન પર આધારિત છે એ આત્મલક્ષી માન્યતાથી વિપરીત છે. આ કારણ વ્યાજબી અને પ્રમાણિક વ્યક્તિ માટે જ હોવું જોઈએ જે સંબંધિત મુદ્દા અને પરિસ્થિતિઓ ઉપર આધારિત હોય.

પ્ર. 7. નિરીક્ષણ, ઝડતી અથવા જપ્તી માટે અધિકારી ને સત્તા આપતા પહેલા જે અધિકારી સત્તા આપે છે, શું એમના માટે ફરજિયાત જોગવાઈ છે કે એમણે ‘ માનવાને કારણ હોય’ એ બાબત ને લેખિત માં નોંધવી જોઈએ?

ઉત્તર. જો કે આ પ્રકાર ઝડતીની અધિકૃતતા આપતા પહેલા અધિકારી ને કારણો જણાવવાની જરૂરી નથી, પણ એમણે એ પ્રકાર નો મુસદ્દો જાહેર કરવું જોઈએ જેના આધારે એમને વિશ્વાસ ઉભું થયું છે. ‘માનવાને કારણ છે’ એ હકીકત પ્રત્યેક કેસ માં નોંધવી જરૂરી નથી. જો કે આ પ્રકાર ની માહિતી અથવા મુસદ્દા ને ઝડતી માટે વોરંટ ઇસ્યુ કરતા અથવા ઝડતી કરતા પહેલા નોંધવા જોઈએ.

પ્ર. 8. ઝડતી માટે નું વોરંટ એટલે શું અને એમાં શું જણાવેલ હોય છે?

ઉત્તર. ઝડતી કરવા માટે સત્તા આપતા પત્ર ને સામાન્ય રીતે ઝડતી માટે નું વોરંટ કહેવાય છે. જોઈન્ટ કમિશ્નર અથવા એની ઉપર ના સક્ષમ અધિકારી ને વોરંટ ઇસ્યુ કરવાની સત્તા છે. ઝડતી માટે ના વોરંટ માં ઝડતી કરવા માટે વ્યાજબી વિશ્વાસ દર્શાવેલ હોવું જોઈએ જેના આધારે ઝડતી કરવામાં આવી રહી છે. ઝડતી વોરંટ માં નીચે મુજબ ની વિગતો હોય છે.

- I. કાયદા હેઠળની જોગવાઈઓ નો ભંગ
- II. ઝડતી માટે ના સ્થળનું નિર્દેશ
- III. જે અધિકારી ને ઝડતી માટે અધિકૃત કરાયું છે એમનું નામ અને હોદ્દો
- IV. જે અધિકારીએ અધિકાર આપ્યું છે એમનું નામ, હોદ્દો અને ગોળ સિક્કા સાથે
- V. જ્યાંથી ઇસ્યુ કરાયું છે એ સ્થળ અને તારીખ
- VI. ઝડતી વોરંટ નો ક્રમ નંબર
- VII. માન્યતા નો સમય ગાળો અર્થાત એક દિવસ અથવા બે દિવસ વિગેરે

પ્ર. 9. CGST/SGST કાયદા ની જોગવાઈઓ હેઠળ ક્યારે માલ ની જપ્તી કરી શકાય છે?

ઉત્તર. કોઈ વ્યક્તિ નીચે જણાવેલ કૃત્ય કરે ત્યારે CGST/SGST ની કલમ 130 હેઠળ માલ ની જપ્તી કરી શકાય છે;

- I. આ કાયદા અથવા એના માટે બનાવેલ નિયમોની વિરુદ્ધ કોઈ પણ વ્યક્તિ માલ મોકલાવે અથવા મેળવે જેથી ટેક્સ ની ચોરી થઈ શકે છે;
- II. પોતાના હિસાબી ચોપડાઓ માં આ માલ નો કોઈ ઉલ્લેખ નહિ કરે જેના માટે એની ઉપર ટેક્સ ભરવાની જવાબદારી થાય છે;
- III. નોંધણી માટે ની અરજી કરાવ્યા વિના માલ મોકલાવે જે આ કાયદા હેઠળ વેરા પાત્ર હોય;
- IV. ટેક્સ ચોરી કરવાના ઉદ્દેશ્ય થી CGST/SGST કાયદા અથવા એના માટે બનાવેલ નિયમો ની જોગવાઈઓ નો ભંગ કરે.

પ્ર.10. માન્યતા પ્રાપ્ત ઝડતી સમયે અધિકારી ક્યાં પ્રકાર ની સત્તાઓ નો ઉપયોગ કરી શકે છે?

ઉત્તર. જે અધિકારી ઝડતી કરવાના અધિકારો સાથે ઝડતી કરી રહ્યો હોય એ અધિકારી કોઈ વસ્તુ, માલ, દસ્તાવેજ અને હિસાબી ચોપડાઓ (CGST/SGST કાયદા હેઠળ ની કાર્યવાહી માટે જે લાગુ પડતા હોય) ઝડતી ના સ્થળે થી જપ્ત કરી શકે છે. ઝડતી દરમિયાન એ બારી બારણાઓ ને તોડી શકે છે જો એમને ખોલી નહિ દેવામાં આવે અથવા ખોલવા થી રોકવામાં આવે . એ જ રીતે ઝડતી દરમિયાન કોઈ કબાટ માટે અધિકારી ને શંકા હોય કે એ કબાટ માં માલ, દસ્તાવેજ હિસાબી ચોપડાઓ, રજીસ્ટર પડ્યા હશે એને તોડી શકે છે, જો અધિકારી ને ખોલી નહિ બતાવાય અથવા ખોલવા માં અવરોધ ઉત્પન્ન કરાય. . જો તે એક્સેસ નકારી હોય તો તે જગ્યાને સીલ કરી શકે છે.

પ્ર. 11. ઝડતી કરવાની કઈ પ્રક્રિયા છે?

ઉત્તર. ઝડતી ની પ્રક્રિયા માટે CGST/SGST કાયદા ની કલમ 67 (10) હેઠળ જોગવાઈ કરાયેલ છે કે ઝડતી ની સમગ્ર પ્રક્રિયા કોડ ઓફ ક્રિમીનલ પ્રોસીઝર 1973 ની કલમ 100 મુજબ કાર્યવાહી કરવામાં આવશે.

પ્ર. 12. ઝડતી પ્રક્રિયા ની મૂળ આવશ્યકતાઓ કઈ છે જે બાબત ધ્યાન માં રાખવી જરૂરી છે?

ઉત્તર. ઝડતી પ્રક્રિયાઓ માટે નીચે મુજબ ના સિક્કાંતો ને ધ્યાનમાં રાખવું જરૂરી છે;

- યોગ્ય અધિકારી દ્વારા માન્ય ઝડતી વોરંટ વિના કોઈ પણ સ્થળ ની ઝડતી કરી શકાય નહિ.
- જ્યારે ઘર ની ઝડતી કરવી હોય ત્યારે ઝડતી ટીમ સાથે મહિલા અધિકારી સાથે હોવી જરૂરી છે.
- ઝડતી શરૂ કરતા પહેલા ઝડતી કરવા આવેલ અધિકારીઓ એ સ્થળ ની માલિકી ધરાવતી વ્યક્તિ ને પોતાની ઓળખ પોતાના ઓળખપત્ર દ્વારા દર્શાવવી જોઈએ.
- ઝડતી શરૂ કરતા પહેલા સ્થળ ની માલિકી ધરાવતી વ્યક્તિ ને ઝડતી માટે ના વોરંટ ની બજવણી કરવી જોઈએ જે ઝડતી વોરંટ એમણે બતાવી ને એમની સહી વંચાવ્યા પછી ઝડતી વોરંટ ઉપર મેળવી લેવાની રહેશે. ઝડતી ના વોરંટ ઉપર ઓછામાં ઓછા બે સાક્ષીઓની ની સહીઓ મેળવી લેવી જોઈએ.
- ઝડતી કરતી વખતે ઓછામાં ઓછા બે સ્વતંત્ર સાક્ષીઓ એ વિસ્તાર ના હાજર રાખવા જોઈએ. જો એ વિસ્તાર માં થી સાક્ષીઓ નહિ મળે અથવા હાજર રહેવા અનુમતિ નહીં આપે તો અન્ય વિસ્તાર ના સાક્ષીઓ ને બોલાવી શકાય. સાક્ષીઓ ને ઝડતી નો ઉદ્દેશ્ય ટૂંકમાં સમજાવી દેવું જોઈએ.
- ઝડતીની પ્રક્રિયા શરૂ કરતા પહેલા ઝડતી ટીમ ના અધિકારીએ સ્થળ ના માલિક અથવા જે વ્યક્તિ સંભાળતો હોય એમણે જણાવવું જોઈએ કે એ માલિક ઝડતી ટીમ ના સભ્યો અથવા સાક્ષીઓ ની ઝડતી કરી શકે છે. એ જ રીતે ઝડતી પૂર્ણ થયા પછી અધિકારી માલિક ને ફરીથી ઝડતી ટીમ ના સભ્યો અને સાક્ષીઓ ની ઝડતી કરવા ઓફર કરવી જોઈએ.
- સ્થળ ઉપર ઝડતી પ્રક્રિયા નું પંચનામું આવશ્યક રીતે બનાવવું જોઈએ. ઝડતી કર્યા પછી કબજે કરાયેલ અથવા મળી આવેલ માલ, દસ્તાવેજો ની યાદી બનાવવી જોઈએ અને એ યાદી ને પંચનામા સાથે જોડી દેવું જોઈએ. પંચનામું અને જપ્ત કરાયેલ માલ, દસ્તાવેજો ની યાદી ઉપર ઝડતી કરનાર અધિકારી, સાક્ષીઓ, સ્થળ ના માલિક જની હાજરીમાં ઝડતી કરવામાં આવેલ હતી એ બધા ની સહીઓ અચૂક મેળવી લેવાની રહેશે.

- ઝડતી ની કાર્વાહી પૂર્ણ થયા પછી, ઝડતી વોરંટ ની મૂળ પ્રતિ ઇસ્યુ કરના અધિકાર ને પરત આપવાનો રહેશે અને એ સાથે ઝડતી ની રીપોર્ટ પણ આપવાની રહેશે. જે અધિકારીઓ એ ઝડતી માં ભાગ લીધો હોય એમના નામો વોરંટની પાછળ લખવા જોઈએ.
- ઝડતી વોરંટ ઇસ્યુ કરનાર અધિકારીએ ઝડતી વોરંટ ની રજીસ્ટર માં નોંધ કરવી જોઈએ અને ઝડતી પછી જે વોરંટો પાછા આવ્યા હોય એની પણ નોંધ કરવી જોઈએ એ રીતે એનો સમગ્ર રેકર્ડ રાખવું જોઈએ.
- પંચનામા અને એની સાથે ની યાદી અને અન્ય દસ્તાવેજો ની નકલો ઝડતી પછી સ્થળ ના માલિક/ સાચવનાર ને આપવી જોઈએ અને એ મળ્યાની સહી એમની પાસેથી મેળવી લેવી જોઈએ.

પ્ર. 13. શું CGST/SGST ના અધિકારી અન્ય પરિસ્થિતિઓ માં ધંધા ના સ્થળે પ્રવેશ કરી શકે છે?

ઉત્તર. હા, CGST/SGST કાયદાની કલમ ૬૫ ની જોગવાઈઓ હેઠળ પણ પ્રવેશ કરી શકે છે. કાયદા ની આ જોગવાઈ ના આધારે CGST/SGST ની ઓડીટ પાર્ટી અથવા C&AG અથવા ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ જેની નિમણુંક CGST/SGST કાયદા ની કલમ ૬૬ હેઠળ કરવામાં આવી હોય, એમને કોઈ પણ વ્યક્તિ ના ધંધાના સ્થળે વોરંટ વિના ઓડીટ, ચકાસણી, ખરાઈ કરવા માટે અને મહેસુલ વિભાગ ના હિતો જાળવાઈ શકે એ માટે ત્યાં જવા ની પરવાનગી અપાયેલ છે. જો કે આના માટે CGST/SGST ના કમિશ્નર નો હોદ્દો ધરાવતા અધિકારીએ લેખિત અધિકૃતતા આપેલ હોવી જોઈએ. આ જોગવાઈ હેઠળ વેરા પાત્ર વ્યક્તિ ના નહિ નોંધાયેલ ધંધા ના મુખ્ય સ્થળ અથવા વધારાના સ્થળ ઉપર જવા માટે છે જ્યાં એમના હિસાબી ચોપડાઓ, દસ્તાવેજો, કમ્પ્યુટર વિગેરે રાખવામાં આવેલ હોય જેના દ્વારા વેરા પાત્ર વ્યક્તિના હિસાબોનું ઓડીટ અને ખરાઈ કરી શકાય.

પ્ર. 14. “જપ્તી” શબ્દ નું શું અર્થ છે ?

ઉત્તર. મોડેલ GST કાયદા માં જપ્તી શબ્દ ની વિશિષ્ટ વ્યાખ્યા આપી નથી. કાયદા ની લેક્સિકન ડિક્શનરી મુજબ, જપ્તી એક પ્રકાર ની એવી પ્રક્રિયા છે જેના દ્વારા કોઈ અધિકારી દ્વારા કાયદાકીય પ્રક્રિયા હેઠળ મિલકત નો કબ્જો લઈ લેવામાં આવે છે. સામાન્ય રીતે આનો અર્થ છે મિલકત નો કબ્જો બળજબરી થી માલિક ની સમ્મતી વિના લેવામાં આવે છે અથવા જેની પાસે કબ્જો હોય અને એ કબ્જો છોડવા માટે ઈચ્છા ધરાવતો નહિ હોય.

પ્ર. 15. શું GST કાયદા હેઠળ માલ અને વાહન ની અટકાયત કરવાની સત્તા મળે છે?

ઉત્તર. હા, CGST/SGST કાયદા ની કલમ 129 હેઠળ અધિકારી ને માલ સાથે વાહન (જેમ કે ટ્રક, અને અન્ય પ્રકાર નો વાહન જેના દ્વારા માલ લઈ જવા માં આવે છે) અટક કરવાની સત્તા મળેલ છે. આ કાર્યવાહી માલ ને એક સ્થળ થી બીજા સ્થળે લઈ જતી વખતે અથવા માર્ગમાં સંગ્રહિત કરવામાં આવેલ હોય જે કાર્ય CGST/SGST કાયદા ની જોગવાઈ ઓ નું ભંગ કરતી હોય. જે માલ સંગ્રહિત કરવામાં આવ્યો હોય પણ હિસાબી ચોપડાઓ માં બતાવાયેલ નહિ હોય એ માલ પણ અટક માં લઈ શકાય છે. આ પ્રકારે અટકાયત કરેલ માલ અને વાહન લાગુ પડતી ટેક્સ ની રકમ ની ચુકવણી પછી અથવા એટલી જ રકમ ની બાહેધરી અપાય પછી મુક્ત કરવામાં આવે છે.

પ્ર. 16. કાયદા મુજબ જપ્તી અને અટકાયતમાં શું તફાવત છે?

ઉત્તર. મિલકતની માલિકી ધરાવતી વ્યક્તિ અથવા જે વ્યક્તિ માલનો કબજો ધરાવતી હોય તેને પાછી આપવાનો ઇનકાર કરવું અથવા જે વ્યક્તિ કાયદા ના આદેશ/નોટીસ મુજબ કોઈ ખાસ સમય આપવાનો ઇનકાર કરવું એને અટકાયત કહેવામાં આવે છે. વિભાગ દ્વારા ખરી રીતે લીધેલ માલ ના કબજા ને જપ્તી કહેવાય છે. અટકાયત નો આદેશ એવા સંજોગોમાં કરવામાં આવે છે જ્યારે શંકા હોય કે આ માલ જપ્તી કરવા જેવું છે. તપાસ પછી એ પ્રકાર નો વ્યાજબી વિશ્વાસ જણાવાય કે માલ જપ્ત કરવા યોગ્ય છે ત્યારે જપ્ત કરવામાં આવે છે.

પ્ર.17. ઝડતી અને જપ્તી ના અનુસંધાને GST કાયદા માં ક્યાં પ્રકાર ની સલામતિઓ આપેલ છે?

ઉત્તર. ઝડતી અને જપ્તી ના અનુસંધાને CGST/SGST કાયદા ની કલમ 67 હેઠળ સત્તાઓ અમુક સલામતીઓ આપેલ છે જે નીચે મુજબ છે:

- I. જપ્ત કરાયેલ માલ અથવા દસ્તાવેજો તપાસ માટે આવશ્યક હોય એના કરતા વધુ સમય સુધી પોતાની પાસે રાખવા નહિ.
- II. જે વ્યક્તિ ના કબજામાં થી દસ્તાવેજો જપ્ત કરાયા હોયતે વ્યક્તિ દસ્તાવેજો ની ફોટોકોપીઓ મેળવી શકે છે.
- III. જપ્ત કરાયેલ માલ માટે, જપ્તી પછી ના 6 મહિના ની અંદર નોટીસ આપવામાં નહિ આવે, તો જે વ્યક્તિ ના કબજા માં થી માલ જપ્ત કર્યો હોય એને પરત આવી

દેવું. આ 6 મહિના નો સમય વ્યાજબી કારણો જણાવીને વધુ માં વધુ મહત્તમ વધુ 6 મહિના માટે લંબાવી શકાય છે.

- IV. જપ્તી કરનાર અધિકારીએ જપ્ત કરાયેલ માલ ની નોંધ અને વિગતો નોંધી લેવી જોઈએ.
- V. અમુક શ્રેણી ની વસ્તુઓ ને CGST નિયમો જણાવેલ છે (જેમ કે નષ્ટ થતી વસ્તુઓ, જોખમી વસ્તુઓ) એમનો નિકાલ જપ્ત કરાયા પછી તરત જ કરી શકાય છે.
- VI. કોડ ઓફ કિમીનલ પ્રોસીજર 1973 ની જોગવાઈઓ ઝડતી અને જપ્તી ના પ્રસંગો એ લાગુ પડશે. જો કે કોડ ઓફ કિમીનલ પ્રોસીજર કોડ ની કલમ 165 ની પેટા કલમ (5) સંદર્ભે સુધારો કરવામાં આવ્યો છે. આ સુધારા મુજબ ઝડતી દરમિયાન મળેલ રેકર્ડ ની નકલો નજીક ના મેજિસ્ટ્રેટ જે ને ગુના નું સંજ્ઞાન લેવા સત્તા ધરાવે છે એમને મોકલવાના બદલે એ રેકર્ડ પ્રિન્સીપલ કમિશ્નર/CGST ના કમિશ્નર/SGST ના કમિશ્નર ને મોકલી આપવાની રહેશે.

પ્ર.18. ટ્રાન્સપોર્ટ દ્વારા વેરા પાત્ર માલ લઈ જતી વખતે શું કોઈ વિશેષ દસ્તાવેજો સાથે રાખવા આવશ્યક છે?

ઉત્તર. CGST/SGST કાયદા ની કલમ 57 હેઠળ ની જોગવાઈઓ મુજબ જે કોઈ વ્યક્તિ વહન દ્વારા માલનું પરિવહન કરે છે જેની કિંમત નિર્ધારિત કિંમત કરતા વધુ હોય તો એ વ્યક્તિએ જણાવેલ દસ્તાવેજો સાથે રાખવા આવશ્યક છે.

પ્ર. 19. “ધરપકડ” શબ્દ નું શું અર્થ છે ?

ઉત્તર. CGST/SGST કાયદામાં ધરપકડની વ્યાખ્યા આપવામાં આવી નથી. જો કે કાયદાકીય જાહેર કરાયેલ ચુકાદાઓ મુજબ ‘કોઈ વ્યક્તિ ને કાયદેસર આદેશ અથવા ઓથોરીટી હેઠળ જાપ્તામાં રાખવો. અન્ય શબ્દો માં કહીએ તો સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા ધરપકડ કરી કોઈ વ્યક્તિ ની સ્વતંત્રતા લઈ લેવી અથવા વોરંટ ના આધારે ધરપકડ કરવી.

પ્ર. 20. યોગ્ય અધિકારી CGST/SGST કાયદા હેઠળ કોઈ વ્યક્તિ ની ધરપકડ કરવાની સત્તા ક્યારે આપી શકે?

ઉત્તર. CGST/SGST કમિશ્નર CGST/SGST અધિકારી ને કોઈ વ્યક્તિ ની ધરપકડ કરવાના આદેશ આપી શકે છે જ્યારે કમિશ્નર ને માનવાનું કારણ હોય કે એ વ્યક્તિએ કોઈ ગુનો કર્યો છે જેના લીધે એને CGST/SGST કાયદા ની કલમો 132 (1) (a)(b)(c)(d) અથવા કલમ 132

(2) હેઠળ સજા થી શકે છે. અનો સ્પષ્ટ અર્થ છે કે કોઈ વ્યક્તિ ની ધરપકડ ત્યારે જ થઈ શકશે જ્યારે એ વ્યક્તિ એ 2 કરોડ અથવા એનાથી વધુ ટેક્સ ની ચોરી કરી હોય અથવા આ પહેલા એને CGST કાયદા હેઠળ દોષી જાહેર કરાયેલ હોય.

પ્ર.21. જે વ્યક્તિ ની ધરપકડ CGST/SGST કાયદા હેઠળ કરવામાં આવેલ હોય એમને ક્યા પ્રકારનાં સુરક્ષા ઉપાયો આપવામાં આપેલ છે?

ઉત્તર. કાયદાની કલમ 69 હેઠળ ધરપકડ કરાયેલ વ્યક્તિ ને અમુક સલામતીઓ આપવામાં આપેલ છે. જે નીચે મુજબ છે.

a. જે કોઈ વ્યક્તિ ની ધરપકડ કોઝીઝેબલ ગુના હેઠળ કરવામાં આવેલ હોય તો એમને ધરપકડ ના કારણો લેખિતમાં જણાવવાના રહેશે અને એ વ્યક્તિ ને ધરપકડ કરાયા પછી 24 કલાક ની અંદર મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ રજુ કરવાનો રહેશે:

- i. જે કોઈ વ્યક્તિ ની નોન કોઝીઝેબલ અને જામીન લાયક ગુના માટે ધરપકડ કરવામાં આવી હોય તો એ વ્યક્તિ ને CGST/SGST ના નાયબ/ મદદનીશ કમિશ્નર જામીન ઉપર મુક્ત કરી શકે છે. આ પ્રકાર નો અધિકાર કમિશ્નર એ પ્રમાણે જ ઉપયોગ કરી શકે છે જે રીતે કોડ ઓફ ક્રિમીનલ પ્રોસીજર ની કલમ 436 હેઠળ પોલીસ સ્ટેશન ના અધિકારી ને સત્તા આપવામાં આવેલ છે.
- ii. બધા પ્રકાર ની ધરપકડો કોડ ઓફ ક્રિમીનલ પ્રોસીજર 1973 ની ધરપકડ ની જોગવાઈ ઓ મુજબ કરવામાં આવશે.

પ્ર. 22 . ધરપકડ કરતી વખતે કઈ સાવચેતીઓ ને ધ્યાન માં રાખવું જોઈએ?

ઉત્તર. ધરપકડ અને એની પ્રક્રિયાઓ માટે કોડ ઓફ ક્રિમીનલ પ્રોસીજર 1973 (1974 નો 2)ની જોગવાઈઓનું ચુસ્તપણે પાલન કરવું જોઈએ. એ માટે એ આવશ્યક છે કે બધા જ CGST/SGST અધિકારીઓ ને કોડ ઓફ ક્રિમીનલ પ્રોસીજર 1973 ની જોગવાઈ ઓ ની માહિતી હોવી જોઈએ.

સી. આર. પી. સી. 1973 ની કલમ 57 ને ધ્યાન માં લેવું આવશ્યક છે, જે મુજબ જે વ્યક્તિ ની ધરપકડ વોરંટ વિના કરવામાં આવી હોય એ વ્યક્તિ ને લાંબા સમય સુધી કબજામાં રાખી નહી શકાય. જે કોઈ કેસમાં એ વ્યાજબી હોય તો પણ એ જાપ્તો 24 કલાક થી વધુ નહિ હોવું જોઈએ (જેમાં મેજિસ્ટ્રેટ સુધી લઈ જવાના સમયને બાદ કરવાનો રહેશે)આ સમય દરમિયાન સી.

આર.પી.સી. ની કલમ 56 ની જોગવાઈ હેઠળ જે વ્યક્તિ ની ધરપકડ વોરંટ વિના કરવામાં આવી હોય એ વ્યક્તિ ને ન્યાયિક અધિકાર ક્ષેત્ર ધરાવતા મેજિસ્ટ્રેટ સમક્ષ મોકલી આપવું જોઈએ.

એક ખુબ જ અગત્ય નો ચુકાદો જે ડી. કે.બાસુ વિરુદ્ધ સ્ટેટ ઓફ વેસ્ટ બેન્ગાલ નો છે જે 1997 (1) સુપ્રીમ કોર્ટ 416 માં રીપોર્ટ કરાયેલ છે. જેમાં નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટે ધરપકડ કરતી વખતે દિશા નિર્દેશ જાહેર કર્યા હતા. જો કે એ પોલીસ સંદર્ભે છે પણ ધરપકડ કરતી વખતે બધા જ વિભાગો માટે એનો અમલ કરવું આવશ્યક છે જમને ધરપકડ કરવાની સત્તા અપાયેલ છે. જે નીચે મુજબ છે.

- i. જે પોલીસ અધિકારી ધરપકડ કરી રહેલ હોય અથવા પૂછપરછ કરી રહેલ હોય એ અધિકારીએ સ્પષ્ટ રીતે જોઈ શકાય એ રીત નો પોતાની ઓળખ ધરાવતો નામ અને હોદ્દા સાથે નો ઓળખપત્ર લગાડેલ હોવું જોઈએ. જે અધિકારી ધરપકડ કરાયેલ વ્યક્તિ ની પૂછપરછ કરી રહ્યો હોય એમણે પોતાની બધી જ બધી વિગતો રજીસ્ટર માં નોંધવી જોઈએ.
- ii. જે પોલીસ અધિકારી ધરપકડ કરી રહ્યો હોય એમણે ધરપકડ કરતી વખતે ધરપકડ મેમો બનાવવું જોઈએ. આ મેમો ને ઓછા માં ઓછા એક વ્યક્તિએ સહી કરેલ હોવી જોઈએ, જે ધરપકડ કરાયેલ વ્યક્તિ ના કુટુંબ નો સભ્ય હોઈ શકે અથવા એ વિસ્તાર નો નામાંકિત વ્યક્તિ હોઈ શકે જે વિસ્તારમાંથી ધરપકડ કરવામાં આવેલ હોય. એમાં ધરપકડ કરાયેલ વ્યક્તિ ની પણ તારીખ અને સમય સાથે સહી હોવી જોઈએ.
- iii. જે વ્યક્તિ ની ધરપકડ કરી હોય અથવા અટકાયત કરી પોલીસ સ્ટેશન માં પુછપરછ માટે લાવવામાં આવેલ હોય અથવા પોલીસ ના લોક અપ માં રાખવામાં આવ્યું હોય, એ વ્યક્તિ ને પોતાના મિત્ર અથવા કુટુંબના સભ્ય, અથવા અન્ય વ્યક્તિ જે હિત ધરાવતો હોય એને ધરપકડ સંદર્ભે માહિતી અપાવવાનો અધિકાર ધરાવે છે. જે માહિતી બને એટલી ઝડપ થી આપવી જોઈએ અને એ માહિતી માં ધરપકડ ના સ્થળ વિષે પણ જણાવવું જોઈએ. પણ જો ધરપકડ ના મેમો માં ધરપકડ કરાયેલ વ્યક્તિ ના મિત્ર અથવા કુટુંબ ના સભ્ય ની સહી હોય તો માહિતી આપવી આવશ્યક નથી .
- iv. જે વ્યક્તિ ની ધરપકડ કરી હોય એના સમય, ધરપકડના સ્થળ અને જે જગ્યાએ ધરપકડ કરાયેલ વ્યક્તિ ને રાખવામાં આવેલ હોય એ બધી માહિતી ધરપકડ કરાયેલ વ્યક્તિ જ્યાં રહેતી હોય અથવા એના સંબંધિઓ અથવા મિત્રો જે વિસ્તાર માં રહેતા

- હોય એ વિસ્તાર ના જીલ્લા અથવા શહેર માં જીલ્લા ની કાયદાકીય મદદ પૂરી પાડનાર સંસ્થા દ્વારા એ વિસ્તાર ના પોલીસ સ્ટેશન ને ધરપકડ કરાયા ના 8 થી 12 કલાક દરમિયાન તાર દ્વારા માહિતી મોકલી આપવાની રહેશે.
- v. જે સ્થળે ધરપકડ કરાયેલ વ્યક્તિને રાખવામાં આવેલ હોય એની માહિતીની નોંધ ત્યાં મુકાયેલ ડાયરીમાં કરવી જોઈએ. એમાં એના ક્યાં મિત્ર ને ધરપકડ ની માહિતી અપાઈ છે એ પણ જણાવવું જોઈએ અને ધરપકડ કરનાર પોલીસ અધિકારી ની સંપૂર્ણ વિગતો નામ સાથે લખવી જોઈએ જેની કસ્ટડી માં ધરપકડ કરાયેલ વ્યક્તિ ને રાખવામાં આવેલ હોય.
- vi. જો ધરપકડ કરાયેલ વ્યક્તિ વિનંતી કરે કે તેની તપાસ કરાવવામાં આવે અને એને ધરપકડ દરમિયાન થયેલ નાની મોટી ઈજાઓ ને નોંધવામાં આવે તો એને નોંધવી જોઈએ. આ પ્રકાર નો તપાસ મેમો બનાવી ધરપકડ કરાયેલ વ્યક્તિ અને પોલીસ અધિકારીએ એની ઉપર સહી કરવાની રહેશે અને એની નકલ ધરપકડ કરાયેલ વ્યક્તિ ને આપવાની રહેશે.
- vii. ધરપકડ કરાયેલ વ્યક્તિ ની કસ્ટડી દરમિયાન પ્રત્યેક 48 કલાકે મેડીકલ તપાસ થવી જોઈએ. એ તપાસ પેનલમાં રહેલ અનુભવી ડોક્ટરોએ કરવી જોઈએ. જે ડોક્ટરો ની નિમણૂક રાજ્ય સરકાર ના સ્વાસ્થ્ય વિભાગ ના ડાયરેક્ટરે અથવા કેન્દ્ર શાસિત પ્રદેશના ડાયરેક્ટર દ્વારા થવી જોઈએ. સ્વાસ્થ્ય વિભાગે આ પ્રકારની પેનલોની રચના તાલુકા અને જીલ્લાઓ માટે કરવી જોઈએ.
- viii. બધાજ દસ્તાવેજોની નકલો જેમાં ધરપકડ મેમો પણ સામેલ હોય, જે ઉપર જણાવેલ છે, એ મેજિસ્ટ્રેટ ને એમના રેકર્ડ માટે મોકલી આપવા જોઈએ.
- ix. પૂછપરછ દરમિયાન ધરપકડ કરાયેલ વ્યક્તિ પોતાના વકીલ સાથે મળી શકે એ માટે પરવાનગી આપવી જોઈએ, જો કે પૂછપરછ ના સંપૂર્ણ સમય માટે પરવાનગી આપવાની નથી.
- x. બધા જ જીલ્લાઓ અને રાજ્ય વડા મથકો ઉપર પોલીસ કન્ટ્રોલ રૂમ બનાવવો જોઈએ જ્યાં ધરપકડ કરાયેલ વ્યક્તિઓની માહિતી, ધરપકડ અને કસ્ટડી સ્થળ ની માહિતી ધરપકડ કરનાર અધિકારીએ ધરપકડ પછી ના 12 કલાક દરમિયાન મોકલી આપવાની

રહેશે. આ માહિતી જે તે પોલોસ સ્ટેશન ના નોટીસ બોર્ડ ઉપર સ્પષ્ટ રીતે દેખાય એ રીતે મુકવાની રહેશે.

પ્ર. 23. CBEC માં ધરપકડ માટે ક્યાં દિશા નિર્દેશો મુખ્ય રૂપે આપવામાં આવ્યા છે?

ઉત્તર. ધરપકડનો નિર્ણય બધાજ કેસો માં જુદી જુદી રીતે કેસ ની બાબતો ને ધ્યાન માં રાખી કરવામાં આવે છે. જેમ કે, ગુના નો પ્રકાર અને ગંભીરતા, ટેક્સ ની રકમ જે છુપાવેલ છે અથવા ખોટી રીતે કેડીટ મેળવી છે, પુરાવાઓ નો પ્રકાર અને એની ગુણવત્તા, પુરાવા સાથે છેડછાડ સાથે ની શક્યતાઓ અથવા સાક્ષીઓ ઉપર પ્રભાવ પાડવાની શક્યતા, તપાસ માં સહકાર વિગેરે છે. ધરપકડ કરવાની સત્તા નો ઉપયોગ ધ્યાન પૂર્વક બધા પાસાઓ ને અને કેસ ની હકીકતો ને ધ્યાન માં રાખી ને કરવો જોઈએ જેમાં નિમ્ન નો સમાવેશ કરી શકાય છે.

- i. ખાત્રી કરી લેવી જોઈએ કે ગુના ની તપાસ યોગ્ય રીતે થઈ છે.
- ii. એ વ્યક્તિ ને ભાગી જવાથી રોકવું જોઈએ.
- iii. જે કેસોમાં માલની સંગઠિત દાણચોરી થતી હોય અથવા કસ્ટમ ડ્યુટી ની ચોરી ના ઉદ્દેશ્ય થી માલ ને છુપાવી રખાયું હોય.
- iv. માસ્ટર માઈન્ડસ અથવા મુખ્ય ઓપરેટર્સ જે બનાવટી કંપનીઓ અથવા બનાવટી વ્યક્તિઓ ઉભા કરી બેનામી આયાત નિકાસ કરતા હોય.
- v. જ્યારે ટેક્સ ચોરી નોઉદ્દેશ સ્પષ્ટ રીતે દેખાતો હોય અને ગુનો કરવાના તત્વો હાજર હોય અને ગુનાહિત માનસ ધરાવતી વ્યક્તિ હોય.
- vi. પુરાવા સાથે છેડછાડ ને રોકી શકવાની શક્યતા નહિ હોય.
- vii. સાક્ષીઓ ને પ્રભાવિત કરતા હોય અથવા ધમકીઓ આપતા હોય અને
- viii. મોટા પ્રમાણ માં ટેક્સ ની ચોરી અથવા સેવા વેરા ની ચોરીહોય જે ઓછામાં ઓછી એક કરોડ રૂપિયા થી વધુ હોય.

પ્ર. 24. કોગ્નીઝેબલ ગુનો શું છે?

ઉત્તર. સામાન્ય રીતે સી. આર. પી. સી. ની જોગવાઈઓ મુજબ ગંભીર પ્રકાર નો ગુનો જેમાં પોલીસ અધિકારી વિના વોરંટ આરોપી ની ધરપકડ કરી શકે છે અને કોઈ પણ કોર્ટ ની પરવાનગી સાથે અથવા પરવાનગી વિના ગુના ની તપાસ શરૂ કરી શકે છે. જો કે GST એક

વિશેષ કાયદો છે જેના માટે ફક્ત અધિકારીઓ આ કાયદા ની જોગવાઈઓ ને આધીન રહીને આ પ્રકાર ની સત્તા નો ઉપયોગ ઉપર જણાવેલ મુજબ કરી શકે છે.

પ્ર. 25. નોન કોઝીએબલ ગુનો શું છે?

ઉત્તર. નોન કોઝીએબલ ગુનો એટલે ઓછી ગમ્ભીરતા ધરાવતો ગુનો છે જેમાં પોલીસ અધિકારી ને વોરંટ વિના ધરપકડ કરવાની સત્તા નથી અને કોર્ટ ના આદેશ સિવાય પોલીસ તપાસ ની કાર્યવાહી પણ શરૂ કરી શકતી નથી, સિવાય કે વિશેષ કાયદા માં આ પ્રકાર ની સત્તા આપેલ હોય.

પ્ર. 26. CGST કાયદા હેઠળ કોઝીએબલ અને નોન કોઝીએબલ ગુનાઓ ક્યાં છે?

ઉત્તર. CGST કાયદા ની કલમ 132 મુજબ જે પ્રસંગોએ વેરા પાત્ર માલ અથવા સેવાઓ માં જે ટેક્ષ ની રકમ ની ચોરી કરાઈ હોય અથવા ઇન પુટ કેડીટ ખોટી રીતે મેળવેલ હોય અથવા ખોટી રીતે રીફંડ મેળવેલ હોય, આ પ્રમાણે લીધેલ રકમ જો 5 કરોડ થી વધુ હોય તો એ કોઝીએબલ ગુનો ગણવામાં આવશે અને એ બિન જામીન પાત્ર ગુનો ગણાશે . અન્ય ગુનાઓ આ કાયદા હેઠળ નોન કોઝીએબલ ગુનાઓ ગણાશે અને એ જામીન પાત્ર ગુનાઓ ગણાશે.

પ્ર. 27. યોગ્ય અધિકારી CGST કાયદા હેઠળ સમન્સ ક્યારે ઇસ્યુ કરી શકે છે?

ઉત્તર. CGST/SGST કાયદા ની કલમ 70 હેઠળ CGST/SGST અધિકારી ને સત્તત આપવામાં આવી છે જે મુજબ એ કોઈ વ્યક્તિ ને સમન્સ મોકલી એની સમક્ષ રૂબરૂ હાજર થવા જણાવી શકે છે અને પુરાવા અથવા દસ્તાવેજો રજૂ કરવા જણાવી શકે છે. અને જે અધિકારી તપાસ કરી રહ્યો છે એ અધિકારી તપાસ ના અનુસંધાને અન્ય વસ્તુઓ માંગી શકે છે. આ પ્રકારનું સમન્સ દસ્તાવેજો અથવા અન્ય વસ્તુઓ રજૂ કરવા અથવા વિશેષ દસ્તાવેજો અને વસ્તુઓ અથવા બંધાજ દસ્તાવેજો રજૂ કરવા જણાવી શકે છે .અથવા એ વસ્તુઓ રજૂ કરવા જણાવી શકે છે જે એ વ્યક્તિ ના કબ્જા હેઠળ હોય જેને સમન્સ મોકલાયું હોય .

પ્ર. 28. સમન્સ પ્રાપ્ત કરનારની શું જવાબદારીઓ છે?

ઉત્તર. જે વ્યક્તિ ને સમન્સ મોકલવામાં આવ્યું હોય એમના માટે કાયદાકીય રીતે પોતે અથવા યોગ્ય પ્રતિનિધિ દ્વારા હાજર રહેવું ફરજિયાત છે. અને એ અધિકારી સમક્ષ ખરી રજૂઆત કરવા બંધાયેલ છે. એ વિષય માટે જે તપાસ નો વિષય છે જેના માટે આવશ્યક દસ્તાવેજો અથવા વસ્તુઓ રજૂ કરવી જોઈએ જે વિષે એમને સમન્સ મોકલાવ્યું છે.

પ્ર. 29. સમન્સ મળ્યે થી હાજર નહિ થવાય તો એના શું પરિણામ આવે ?

ઉત્તર. જે અધિકારીએ સમન્સ મોકાવ્યું હોય એની સમક્ષ ની કાર્યવાહી ન્યાયિક કાર્યવાહી માનવામાં આવે છે. જો કોઈ વ્યક્તિ સમન્સ મળ્યે થી યોગ્ય કારણ આપ્યા વિના હાજર નહિ થાય તો એની સામે ઈ. પી. કો. ની કલમ 174 હેઠળ પગલા લઈ શકાય છે. જો એ સમન્સ ની બજવણી ટાળવા છુપાતો રહે તો એની સામે ઈ. પી. કો. ની કલમ 172 હેઠળ પગલા લઈ શકાય છે, અને જો એ માંગણી મુજબ ના દસ્તાવેજો અથવા ઇલેક્ટ્રોનિક રેકર્ડ નહિ રજુ કરે તો એની સામે ઈ. પી. કો. ની કલમ 175 હેઠળ પગલા લઈ શકાય છે. જો એ ખોટા પુરાવાઓ રજુ કરે તો એની સામે ઈ. પી. કો. ની કલમ 193 હેઠળ પગલા લઈ શકાય છે. વધુ માં જો એ વ્યક્તિ CGST/SGST અધિકારી સમક્ષ હાજર નહિ રહે જેમણે સમન્સ ઇસ્યુ કર્યું હોય તો એમની ઉપર CGST/SGST કાયદા ની કલમ 122 (3) (d) હેઠળ 25000 હજાર રૂપિયા સુધનું દંડ ફટકારી શકાય છે.

પ્ર. 30. સમન્સ ઇસ્યુ કરવા માટે ક્યાં દિશા નિર્દેશો આપવામાં આવેલ છે.?

ઉત્તર. નાણા મંત્રાલય ના મહેસુલી વિભાગ હેઠળ ધ સેન્ટ્રલ બોર્ડ ઓફ એક્સાઈઝ એન્ડ કસ્ટમ વિભાગે સમયાન્તરે દિશા નિર્દેશો બહાર પાડ્યા છે જેથી જોગવાઈઓ નો દુરુપયોગ નહિ થાય. એમના મુખ્ય દિશા નિર્દેશો નીચે મુજબ છે.

- i. જ્યારે કરદાતા સહયોગ નહિ આપતો હોય ત્યારે જ છેલ્લા ઉપાય તરીકે સમન્સ મોકલાવવું જોઈએ અને આ કલમ નો ઉપયોગ મેનેજમેન્ટ ના ઉચ્ચ અધિકારીઓ માટે નહિ કરવો જોઈએ.
- ii. સમન્સ ની ભાષા ઉગ્ર અથવા કાયદાકીય નહિ હોવી જોઈએ જેના લીધે સમન્સ મેળવનાર બિન જરૂરી તણાવ અનુભવ કરે અથવા શરમજનક પરિસ્થિતિમાં મુકાય;
- iii. સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ સમન્સ ઇસ્યુ કરતા પહેલા ઉપરી અધિકારી થી લેખિત પરવાનગી મેળવવી જોઈએ. એ અધિકારી મદદનીશ કમિશ્નરથી ઓછો હોદ્દો ધરાવતાં નહિ હોવા જોઈએ. સમન્સ ઇસ્યુ કરવા માટે ના કારણો ની લેખિત નોંધ કરવી જોઈએ.
- iv. જે સંજોગોમાં ઓપરેશનલ કારણો ને લીધે પરવાનગી મેળવવી શક્ય નહિ હોય એ સંજોગો માં મૌખિક અથવા ટેલીફોન દ્વારા પરવાનગી મેળવી લેવી

જોઈએ અને એની લેખિતમાં નોંધ કરવી જોઈ અને આ પરવાનગી બાબત વહેલી તકે માહિતગાર કરવું જોઈએ;

- v. બધા જ કેસોમાં જ્યારે સમન્સ ઇસ્યુ કરાયા હોય ત્યારે સમન્સ ઇસ્યુ કરનાર અધિકારીએ પોતાની રીપોર્ટ રજૂ કરવી જોઈએ અથવા કેસ ફાઈલ માં આ બાબતની કાર્યવાહી ની ટૂંકી નોંધ લખી અધિકારી સમક્ષ રજૂ કરવી જોઈએ જે સમન્સ ઇસ્યુ કરવા માટે અધિકાર ધરાવતો હોય.
- vi. મોટી કમ્પનીઓના વરિષ્ઠ અધિકારીઓ જેમ કે CEO, CFO, અથવા જનરલ મેનેજર અથવા જાહેર ક્ષેત્ર ના અધિકારીઓને પહેલી વખત સમન્સ નહિ મોકલવું જોઈએ. જ્યારે તપાસ પછી એમની સંડોવણી ના સંકેત મળતા હોય કે એમણે લીધેલ નિર્ણય થી સરકારી તિજોરી ને નુકસાન થયેલ છે તો જ એમને સમન્સ મોકલવું જોઈએ.

પ્ર. ૩૧. સમન્સ ઇસ્યુ કરતી વખતે ક્યાં પ્રકાર ની સાવચેતી રાખવી જોઈએ?

ઉત્તર. કોઈ વ્યક્તિને સમન્સ ઇસ્યુ કરતી વખતે સામાન્ય રીતે નીચે મુજબની સાવચેતી રાખવી જોઈએ.

- i. જ્યારે વ્યાજબી જણાતું નહિ હોય ત્યારે સમન્સ અંગત હાજરી માટે ઇસ્યુ નહિ કરવું જોઈએ. સમન્સ ઇસ્યુ કરવાના અધિકારનો ત્યારે જ ઉપયોગ કરવો જોઈએ જ્યારે તપાસ શરૂ કરવામાં આવેલ હોય અને એ વ્યક્તિ ની હાજરી ની જરૂર હોય.
- ii. સામાન્યતઃ સમન્સ વારંવાર નહિ મોકલવું જોઈએ. જ્યાં સુધી શક્ય હોય ત્યાં સુધી આરોપી અથવા સાક્ષીઓ ના નિવેદનો ઓછી હાજરીઓ માં લઈ લેવા જોઈએ .
- iii. સમન્સમાં અપાયેલ સમય ના મહત્વ ને સમજવું જોઈએ. કોઈ પણ વ્યક્તિએ નિવેદન નોંધાવવા માટે વધુ સમય બેસાડી રાખવું નહિ જોઈએ સિવાય કે એ પહેલા જ ધ્યાન પૂર્વક નિર્ણય કરેલ હોય
- iv. સામાન્યતઃ નિવેદનો ઓફીસ ના સમય દરમિયાન નોંધવા જોઈએ , જો કે કેસની પરિસ્થિતિ મુજબ અપવાદરૂપે સ્થળ અને સમય માં ફેરફાર કરી શકાય છે.

પ્ર. 32. અધિકારીઓનો એવો કોઈ વર્ગ છે જેમની જરૂર CGST/SGST ના અધિકારીઓ ને મદદ માટે હોય?

ઉત્તર. CGST/SGST કાયદાની કલમ 72 નીચે મુજબ ના અધિકારીઓ ને સત્તા આપવામાં આવી છે કે જે CGST/SGST ના અધિકારીઓ ને CGST/SGST કાયદાના અમલ માટે મદદ કરશે. જમણી શ્રેણી નીચે મુજબ જણાવેલ છે.

- i. પોલીસ
- ii. રેલવે
- iii. કસ્ટમ્સ
- iv. રાજ્ય સરકાર, કેન્દ્ર સરકાર અને કેન્દ્ર શાસિત પ્રદેશોના અધિકારીઓ જે GST ની વસુલાતમાં રોકાયેલ છે.
- v. રાજ્ય સરકાર, કેન્દ્ર સરકાર અને કેન્દ્ર શાસિત પ્રદેશોના અધિકારીઓ જે જમીન મહેસુલની વસુલાત માં રોકાયેલ છે.
- vi. તમામ ગ્રામ અધિકારીઓ
- vii. રાજ્ય સરકાર અથવા કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નોંધાયેલા અન્ય વર્ગ ના અધિકારીઓ.

20. ગુનો, દંડ, ફોજદારી કાર્યવાહી અને સંયોજન (સમાધાન) (માંડવાળ)

પ્ર.1. સી.જી.એસ.ટી./એસ.જી. એસ.ટી. કાયદા હેઠળના નિર્ધારિત ગુનાઓ ક્યાં ક્યાં છે?

ઉત્તર.1. સી.જી.એસ.ટી./એસ.જી. એસ.ટી. કાયદાના પ્રકરણ 16માં ગુના તથા દંડને વ્યવસ્થિત રૂપ આપવામાં આવેલ છે. આ અધિનિયમની કલમ 122 માં કલમ 21 ગુનાની યાદી છે, ધારા 10 ની હેઠળ નિયત કરેલ સિવાયના દંડ કરપાત્ર વ્યક્તિ દ્વારા સમાધાનનો લાભ લેવા કરપાત્ર નથી. જે ગુનાઓ નીચે મુજબના છે.

- 1). ભરતીય વગર/ખોટા ભરતીયાથી માલનો પુરવઠો આપવો
- 2). માલનો પુરવઠો આપ્યા વિના ભરતીયો બનાવવું
- 3). ત્રણ માસથી વધુ ઉઘરાવેલો હોવા છતાં કર જમા ન કરાવવો.
- 4). 3 માસથી વધુની મુદત માટે સી.જી.એસ.ટી. /એસ.જી. એસ.ટી. ધારાના ઉલ્લંઘનમાં એકત્રિત કરવામાં આવેલ કર ચુકવણી નહીં કરવી
- 5) સ્રોતમાં કપાત કરાયેલા ટેક્સની કપાત અથવા ઓછી કપાત અથવા કલમ 51 હેઠળ કપાયેલી રકમ જમા નહિ કરાવવી.
- 6) કલમ 52 હેઠળ સ્રોત પર સંગ્રહિત કર ની બિન સંગ્રહ અથવા ઓછા સંગ્રહ અથવા બિન ચુકવણી;
- 7) સામાન અને / અથવા સેવાઓની વાસ્તવિક પ્રાપ્તિ વિના ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટનો ઉપયોગ / ઉપયોગ કરવો;
- 8) કપટપૂર્વક કોઈ રિફંડ મેળવવા;
- 9) ઇનપુટ સેવાના ડિસ્ટ્રિબ્યુટર દ્વારા ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટની વહેંચણી / વિતરણ, કલમ 20 નું ઉલ્લંઘન;
- 10) ખોટી માહિતી આપવી અથવા નાણાંકીય નોંધો બનાવટી બનાવવી અથવા કર ચુકવણી ટાળવાના ઉદ્દેશ સાથે બનાવટી ખાતાઓ / દસ્તાવેજો રજૂ કરવા;
- 11) ટેક્સ ચૂકવવા જવાબદાર હોવા છતાં નોંધણી કરવામાં નિષ્ફળતા;
- 12) રજિસ્ટ્રેશન માટે અરજી કરવાના સમયે અથવા પછીથી રજિસ્ટ્રેશનની વિગતો અંગે ખોટી માહિતી આપવી.
- 13) કોઇપણ અધિકારીને તેમની ફરજ બજાવવા માટે રોકવું અથવા અટકાવવું;
- 14) નિયત દસ્તાવેજો વિના માલ નું પરિવહન કરવું
- 15) કરચોરી માટે ટોર્નઓવર છુપાવવું;

- 16) કાયદામાં નિર્દિષ્ટ કરેલ રીતે એકાઉન્ટ / દસ્તાવેજો જાળવી રાખવામાં નિષ્ફળતા અથવા અધિનિયમમાં નિર્દિષ્ટ સમયગાળા માટે ખાતાઓ / દસ્તાવેજો જાળવી રાખવામાં નિષ્ફળતા;
- 17) કોઈપણ કાર્યવાહી દરમિયાન અધિનિયમ / નિયમોની શરતો મુજબ અધિકારીની જરૂરિયાત મુજબની માહિતી / દસ્તાવેજો રજૂ કરવામાં નિષ્ફળતા અથવા ખોટી માહિતી / દસ્તાવેજો રજૂ કરવા।
- 18) જપ્ત કરવા માટેપાત્ર કોઈપણ માલ વેચવો, પરિવહન કરવો કે સંગ્રહ કરવો.
- 19) અન્ય વ્યક્તિની જીએસટીન નો ઉપયોગ કરીને ભરતિયું અથવા દસ્તાવેજ આપવા
- 20) કોઈ મહત્વના પુરાવા સાથે ચેડાં કરવા અથવા તેનો નાશ કરવો
- 21) અધિનિયમ હેઠળ અટકાવેલ / જપ્ત કરેલ કે સંકળાયેલ માલનો નિકાલ કરવો / છુપાવવો

પ્ર.2. દંડ એટલે શું?

ઉત્તર. 2: "દંડ" શબ્દને સી.જી.એસ.ટી. / એસ.જી. એસ.ટી. કાયદા વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવ્યો નથી, પરંતુ ન્યાયિક સુચનો અને ન્યાયશાસ્ત્રના સિદ્ધાંતોએ પ્રકૃતિની રચના કરી છે.

દંડ એટલે :

- કાયદા દ્વારા ચોક્કસ ગુનાના તહોમત બદલ લાદવામાં આવેલી કામચલાઉ સજા અથવા સજા તરીકે ચુકવવામાં આવતી રકમ
- કોઈપણ પક્ષકારે કાયદેસર રીતે જે કાર્ય કરવા બંધાયેલા હોઈ તે કાર્ય ના કરવું અને તેને માટે કાયદા અથવા કરાર દ્વારા લાદવામાં આવેલી સજા।

પ્ર.3. દંડ લાદવા મકતે સામાન્ય રીતે શું કાર્યવાહી અનુસરવામાં આવે છે?

ઉત્તર. : દંડની વસૂલાત ચોક્કસ શિસ્ત પ્રણાલીને આધીન છે, જે ન્યાયશાસ્ત્ર પર આધારિત છે, કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતો અને આંતરરાષ્ટ્રીય વેપાર અને કરારોનું સંચાલન કરતા સિદ્ધાંતો. આવા સામાન્ય શિસ્તને અધિનિયમની કલમ 126 માં સ્થાપિત કરવામાં આવી છે. તદનુસાર-

- કારણ દર્શક નોટિસ ની બજાવણી વિના તેમજ યોગ્ય સુનાવણી વિના તેમજ જે વ્યક્તિ ઉપર તહોમત મુકવામાં આવ્યું હોઈ તેવી વ્યક્તિ ને સાંભળ્યા વિના તેમજ આરોપોને રદબાતલ કરવાની તક આપ્યા સિવાય કોઈપણ દંડ લાગુ કરી શકાય નહિ
- કેસ ની હકીકતો અને સંજોગોની સંપૂર્ણતા પર સજાનો આધાર રાખવાનો છે.
- લાદવામાં આવેલો દંડ કાયદાની જોગવાઈઓના ઉલ્લંઘન ની માત્રા અને તીવ્રતા અથવા કાઠી નિયમો સાથે અનુરૂપ હોવો જોઈએ.

- કાયદાના ભંગ નો પ્રકાર સજાના હુકમમાં સ્પષ્ટપણે દર્શાવવો જોઈએ.
- કાયદા ની કઈ જોગવાઈઓ હેઠળ દંડ લાદવામાં આવ્યો છે તે સ્પષ્ટ પણે જણાવવું જોઈએ.

કલમ 126 વધુ સ્પષ્ટ કરે છે કે, ખાસ કરીને, કોઈ નોંધપાત્ર દંડ માટેનીયેના સંજોગોમાં લાદવામાં આવશે નહિ :

- કોઈ પણ ક્ષલ્લક મામલામાં કે જ્યાં રૂ. 5000/- થી ઓછી રકમ હોઈ તેવા કેસમાં જોગવાઈઓનું ઉલ્લઘન તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવ્યું છે અથવા
- કાયદાની પ્રક્રિયાગત જરૂરિયાત, અથવા
- દસ્તાવેજોમાં સહેલાઈથી સુધારવા પાત્ર ભૂલ / ચૂકવણી (કાયદામાં સ્પષ્ટતા કરવામાં આવેલી ભૂલ તરીકે કાયદામાં સમજાવી), જે કપટ ઉદ્દેશ અથવા કુલ બેદરકારી વિના કરવામાં આવેલ છે.

વધુમાં, જ્યાં નિયત રકમનો દંડ અથવા એક નિશ્ચિત ટકાવારી CGST / SGST એક્ટમાં પૂરી પાડવામાં આવી છે, તે જ લાગુ પડશે.

પ્ર.4. સી.જી.એસ.ટી./એસ.જી. એસ.ટી. કાયદા આપેલ સજાની માત્રા શું છે?

ઉત્તર. : કલમ 122 (1) ની જોગવાઈઓ મુજબ કોઈ પણ કરપાત્ર વ્યક્તિ જે કલમ 122 માં ઉલ્લેખિત કોઈ ગુનો કરે તેને દંડની સજા આપવામાં આવશે જે નીચેના પ્રમાણમાં વધુ હશે:

- વળતરની કરની રકમ જે, છેતરપીંડી થી રીફંડ તરીકે મેળવી, લેણી રકમ તરીકે લેવામાં આવે એવી રકમ જે કપાત કરેલી નથી અથવા એકત્રિત કરેલી નથી અથવા ઓછી કપાયેલી અથવા ઓછી એકત્રિત કરેલ
- રૂ. 10,000 / -

વધુમાં કલમ 122 (2) ની જોગવાઈઓ મુજબ કોઈ પણ નોંધાયેલ વ્યક્તિ જેણે કર ચૂકવ્યો નથી અથવા કર ની રકમ કરતા ઓછી રકમની ચુકવણી કરી છે તે દંડ માટે જવાબદાર રહેશે જે આનાથી વધુ હશે:

- નહિ ચુકવેલ કરના 10% અથવા ઓછો ચુકવેલ કરના 10 % અથવા
- રૂ. 10,000 / -

પ્ર.5. કરપાત્ર વ્યક્તિ સિવાયના કોઈપણ વ્યક્તિ માટે કોઈ દંડની નિર્ધારિત છે?

ઉત્તર. : હા. કલમ 122 (3) ની જોગવાઈઓ મુજબ રૂ. . 25,000 / - સુધીની રકમ એવી કોઈપણ વ્યક્તિ માટે જે-

- દર્શાવેલા માંથી કોઈપણ ને 21 ગુનાઓ કરવામાં ભાગ ભજવે અથવા મદદ કરે
- જપ્તી માટે જવાબદાર હોય તેવા માલસાથે કોઈપણ રીતે (પ્રાપ્ત કરવાનું, પુરવઠો પહોંચાડવાનું, સંગ્રહ અથવા પરિવહન કરવાનું)
- કાયદાના ઉલ્લંઘનમાં સેવાઓ નો પુરવઠો અથવા સોડા કરે,
- સમન્સ જારી કરનાર સત્તાધિકાર સમક્ષ હાજર થવામાં નિષ્ફળ જાય છે,
- હિસાબના ચોપડામાં વેચાણ માટે ભરતિયું અપવાનું અથવા હિસાબના ચોપડા મુજબ ભારતીયો રજુ કરવામાં નિષ્ફળ જાય.

પ્ર.6. કોઈપણ ઉલ્લંઘન માટે જે દંડ આપવામાં આવે છે, સી.જી.એસ.ટી./એસ.જી. એસ.ટી. કાયદા હેઠળ કોઈ અલગ દંડની નિર્ધારિત કરવામાં આવી નથી તેવા સંજોગોમાં કાયદાના ઉલ્લંઘન માટે દંડ ની શું જોગવાઈ કરવામાં આવેલી છે?

ઉત્તર. સી.જી.એસ.ટી./એસ.જી. એસ.ટી. કાયદાની કલમ 125 એ એવી જોગવાઈ કરે છે કે કોઈ પણ વ્યક્તિ આ કાયદા હેઠળની કોઈપણ જોગવાઈનું ઉલ્લંઘન કરે છે અથવા આ અધિનિયમ હેઠળ કોઈ નિયમોનો ભંગ કરે છે, જેના માટે કોઈ અલગ દંડની નિર્ધારિત કરવામાં આવી નથી, તેને રૂ. 25,000 / - નો દંડ કરવામાં આવશે.

પ્ર.6. માન્ય દસ્તાવેજો વિના માલના પરિવહન માટે અથવા ચોપડામાં યોગ્ય રેકોર્ડ વગર હેરફેર કરવાના પ્રયાસ માટે શું કાર્યવાહી થઈ શકાશે ?

ઉત્તર. જો કોઈ વ્યક્તિ કોઈ માલસામાનનું પરિવહન કરે અથવા કોઈ પણ વસ્તુને હેરફેર દરમ્યાન કાયદા હેઠળ (એટલે કે ભરતિયું અને જાહેરાત) સૂચિત કરેલા દસ્તાવેજો વિના અથવા કોઈ પણ ચીજવસ્તુઓનું વેચાણ અથવા સંગ્રહ કરે છે જે તેમના દ્વારા જાળવવામાં આવેલા ચોપડા અથવા ખાતામાં નોંધવામાં આવ્યા નથી, તો પછી આવા માલ કોઈ પણ વાહન સાથે અટકાયત માટે જવાબદાર રહેશે જેના પર તેઓ પરિવહન કરી રહ્યાં છે.

જ્યાં માલિક આવા પ્રકારનો નો માલ લેવા માટે આગળ આવે ત્યારે : - આ પ્રકારની ચીજો 100% કર તથા 100% પેનલ્ટી ચૂકવણી અથવા તેટલી જ રકમની જામીનગીરી ઉપર મુક્ત કરવામાં આવશે. .

મુક્તિ માલના કિસ્સામાં, પેનલ્ટી માલના મૂલ્યના 2% અથવા રૂ. 25,000 / - જે ઓછું હોય તે લાગુ પડશે.

જ્યાં માલિક આ પ્રકારનો માલ લેવા માટે આગળ ન આવે ત્યાં: - આ પ્રકારની ચીજો માલના મૂલ્યના 50% જેટલી અને લાગુ કર અથવા સમાન જામીનગીરી પૂરી પાડવા પર રિલીઝ કરવામાં આવશે.

મુક્તિ માલના કિસ્સામાં, પેનલ્ટી માલના મૂલ્યના 5% અથવા રૂ .25,000 / - જે ઓછું હોય તે લાગુ પડશે.

પ્ર.7. એવી યોજના માટે અયોગ્ય હોવા છતાં, કમ્પોઝિશન યોજના પસંદ કરનાર વ્યક્તિને શું દંડ થઈ શકે?

ઉત્તર. કલમ 10 (5) ની જોગવાઈઓ મુજબ જે વ્યક્તિએ કમ્પોઝિશન યોજના હેઠળ ચૂકવણી કરી હોય તો તેને સંમિશ્રણ કરવા માટે લાયક ન હોવા તરીકે જોવા મળે તો તે વ્યક્તિએ કાયદાની ની જોગવાઈઓ મુજબ તેના દ્વારા કરવેરા ચૂકવવાપાત્ર કરપાત્ર રકમ તરીકે દંડની જવાબદાર ગણાય છે. એક સામાન્ય કરપાત્ર વ્યક્તિ અને તે આ પેનલ્ટી તેના દ્વારા ચૂકવાયેલી કરને વધુમાં વધુ હશે.

પ્ર.8. જપ્તી (Confiscation) નો અર્થ શું છે?

ઉત્તર. 'જપ્તી' શબ્દને અધિનિયમમાં વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવ્યો નથી. આ ખ્યાલ રોમન કાયદામાંથી આવ્યો છે જેમાં તેનો અર્થ એવો હતો કે તે સમ્રાટના હાથમાં લેવાનો હતો, અને શાહી "ફિસ્સ" અથવા તિજોરીને સ્થાનાંતરિત કરવાનું હતું. શબ્દ "જપ્ત" એયારના લો લેક્સિકોનમાં વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવી છે અને તે મુજબ "દંડના માધ્યમથી રાજ્યએ જપ્ત કરી હોઈ તે રીતે (ખાનગી મિલકત)નો રાષ્ટ્રીય તિજોરીમાં વિનિયોગ કરવો .

ટૂંકા માં સરકારને માલ ની માલિકી હક્ક સ્થાનાંતર થાય છે.

પ્ર.9. કયા સંજોગોમાં જીએસટીટી / એસજીએસટી કાયદા હેઠળ માલ જપ્ત કરી શકાય?

ઉત્તર. જીએસટીટી / એસજીએસટી કાયદાની કલમ 130 હેઠળ, એવો માલ જપ્ત કરી શકાય કે જેમાં કોઈ વ્યક્તિ:

- આ અધિનિયમની કોઈપણ જોગવાઈના ઉલ્લંઘનમાં કોઈપણ માલને પુરવઠો પ્રાપ્ત કરે કે જે આવા ઉલ્લંઘનનાં પરિણામોમાં કાયદા હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર કરની કરચોરી કહેવાય
- કાયદા હેઠળ માલની યોગ્ય નોંધણી કરવામાં આવી ન હોય અથવા
- રજિસ્ટ્રેશન માટે અરજી કર્યા વિના, કરવેરા માટે જવાબદાર હોય તેવા માલનું વેચાણ કરે અથવા
- સીજીએસટીટી/એસજીએસટી કાયદાની જોગવાઈઓના ઉલ્લંઘનમાં માલના વાહન માટે પરિવહનના માધ્યમ તરીકે કોઈપણ વાહનનો ઉપયોગ કરે છે (માલિક ની જાણ વપરાયેલ હોઈ તો)
- કર ન ભરવાના હેતુથી કાયદા એક્ટ/નિયમોની કોઈપણ જોગવાઈનું ઉલ્લંઘન કરે છે.

પ્ર.10. યોગ્ય અધિકારી દ્વારા માલની જપ્તી પર માલનું શું થાય છે?

ઉત્તર. જપ્ત કરવા પર, જપ્ત કરેલ માલ સરકાર ની માલિકીની થઈ જાય છે અને તે માલ દરેક પોલીસ અધિકારી કબ્જો લેવા માટે યોગ્ય અધિકારી વતી વિનંતી થી , માલનો કબજો લેવા માટે મદદ કરશે.

પ્ર.11. જપ્ત પછી, તે માલને છોડાવવા માટે જે તે વ્યક્તિને વિકલ્પ આપવા જરૂરી છે?

ઉત્તર. હા કલમ 130 (2) ની જોગવાઈઓ મુજબ જપ્ત થયેલા માલના માલિક અથવા વ્યક્તિને જપ્તીના બદલામાં દંડ (જપ્ત માલના બજાર કિંમત કરતાં વધુ નહીં) માટે વિકલ્પ આપવામાં આવે છે. આ દંડ આવા માલના સંદર્ભમાં ચૂકવવાપાત્ર કર અને અન્ય શુલ્ક ઉપરાંત થશે.

પ્ર.12. નિયત દસ્તાવેજો વિના માલસામાન લઈને જતા કોઈ પણ વાહન ને જપ્ત કરી શકાય છે?

ઉત્તર. હા કલમ 130 ની જોગવાઈઓ મુજબ કોઈ પણ દસ્તાવેજોના વિના અથવા અધિનિયમ હેઠળ ચૂકવવામાં આવેલ માલ લઈને જતા કોઈ પણ વાહન જપ્ત કરવામાં જવાબદાર રહેશે. તેમ છતાં, જો વાહનના માલિક સાબિત કરે કે માલ તેમના જ્ઞાન અથવા સંમતિ વિના અથવા તેના એજન્ટના જ્ઞાન અથવા સંમતિ વિના જરૂરી દસ્તાવેજો / જાહેરાત વગર વહન કરવામાં આવી રહ્યાં છે તો ઉપરોક્ત તરીકે જપ્ત કરવા માટે વાહન જવાબદાર રહેશે નહીં.

પ્ર.13. ફોજદારી કાર્યવાહી શું છે?

ઉત્તર. : ફોજદારી ફરિયાદ કાનૂની કાર્યવાહીની શરૂઆત અથવા પ્રારંભ છે; એટલેકે ગુનેગાર સામે ઔપચારિક તહોમત દર્શાવવાની પ્રક્રિયા. ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડની કલમ 198 "કાર્યવાહી" વ્યાખ્યાયિત કરે છે અને વ્યક્તિ સામે કાનૂની કાર્યવાહી હાથ ધરે છે.

પ્ર.14. કયા ગુના છે જે સીજીએસટી/એસજીએસટી કાયદા હેઠળ ફોજદારી કાર્યવાહીનું સમર્થન કરે છે?

ઉત્તર. સીજીએસટી/એસજીએસટી કાયદા ની કલમ 132 હેઠળના મુખ્ય અપરાધોનું ઉલ્લંઘન કરે છે જે ફોજદારી કાર્યવાહી અને કાર્યવાહીની સંસ્થાને સમર્થન આપે છે. 12 આવા મોટા અપરાધોની યાદી નીચે મુજબ છે:

- a) ભરતિયું જારી કર્યા વગર અથવા ખોટો ભરતિયું દર્શાવી પુરવઠો પૂરો પાડવો;
- b) પુરવઠો કર્યા વિના ભરતિયું આપવું;
- c) 3 મહિનાથી વધુની અવધિ માટે કર તરીકે વસૂલવામાં આવેલી કોઈ પણ રકમ જમા ન કરાવવી;
- d) સામાન અને / અથવા સેવાઓની વાસ્તવિક પ્રાપ્તિ વિના ઇનપુટ ટેક્સના કે;
- e) કપટ થી અથવા દગાથી રિફંડ મેળવવું
- f) કરની ચોરી કરવી, છેતરપિંડી કરી આઇટીસીનો લાભ લેવો અથવા કલમ (એ) થી એફ) (ઇ) હેઠળ આવરી લેવાયેલા ગુના દ્વારા રિફંડ મેળવવું;
- g) ખોટી માહિતી આપવી અથવા બનાવટી નાણાંકીય નોંધો બનાવવી અથવા કર ચુકવણીમાંથી મુક્તિ મેળવવાના હેતુ સાથે નકલી ખાતાઓ / દસ્તાવેજો રજૂ કરવા.
- h) કોઈપણ અધિકારીને તેમની ફરજ બજાવવામાં અટકાયત કે અવરોધ કરવો.
- i) જપ્ત કરવા માટે જવાબદાર માલસામાન સાથે વ્યવહાર, એટલે કે રસીદ, પુરવઠો, સંગ્રહ અથવા જપ્ત થઇ શકે તેવા માલનું પરિવહન કરવું ;
- j) કાયદાના ઉલ્લંઘનમાં સેવાઓ પ્રાપ્ત કરાવી / વ્યવહાર કરવો ;
- k) કોઈપણ ભૌતિક પુરાવા અથવા દસ્તાવેજો સાથે ચેડાં કરવાઅથવા નાશ કરવો.
- l) કાયદા / નિયમો હેઠળ માહિતી પૂરી પાડવાની નિષ્ફળતા અથવા ખોટી માહિતી પુરી પાડવી.

m) ઉપરોક્ત (એ) થી (એલ) પરના કોઈપણ ગુના કરવા અથવા તેને ચલાવવાનો પ્રયાસ કરવો.

પ્ર.17. સી જી એસ ટી / એસ જી એસ ટી કાયદા હેઠળ કોઈ પણ ગુનાના ગુના માટે દોષિત ઠરાવવામાં આવેલી સજા શું છે?

ઉત્તર. કલમ 132 (1) માં આપવામાં આવેલ સજાની યોજના નીચે મુજબ છે:

ગુનામાં કરચોરીની રકમ	રકમ (કેદ)
રૂ. 5 કરોડ થી વધુ અથવા ફરીથી કરનાર રૂ. 2.5 કરોડ	5 વર્ષ અને દંડ
રૂ. 2 કરોડ થી રૂ. 5 કરોડ	3 વર્ષ અને દંડ
રૂ. 1 કરોડ થી રૂ. 2 કરોડ	1 વર્ષ અને દંડ
• ખોટા દફતર • અધિકારી ને અવરોધવા • દફતર સાથે ચેડાં કરવા	6 માસ

પ્ર.15. સી જી એસ ટી / એસ જી એસ ટી કાયદા હેઠળ કોઝનીએબલ તથા નોન કોઝનીએબલ ગુનાઓ શું છે?

ઉત્તર. સી જી એસ ટી / એસ જી એસ ટી કાયદાની કલમ 132 (4) અને 132 (5) ની દ્રષ્ટિએ

- તમામ ગુના જ્યાં કરચોરી રૂ .5 કરોડથી ઓછી હોય છે તે બિન નોંધણીપત્ર અને જામીનપાત્ર રહેશે,
- રૂ. 5 કરોડ કરતાં વધી ગયેલા કરવેરાની કરચોરીના બધા ગુનાઓ નોંધણી પાત્ર અને બિન-જામીનપાત્ર રહેશે.

પ્ર.16. ફોજદારી કાર્યવાહી શરૂ કરવા માટે સક્ષમ અધિકારીની પૂર્વ મંજૂરી અનિવાર્ય છે ?

ઉત્તર. હા નિયુક્ત સત્તાધિકારીની પૂર્વ મંજૂરી વગર કોઈપણ વ્યક્તિ વિરુદ્ધ કોઈ ગુનો માટે કાર્યવાહી કરવામાં આવશે નહીં.

પ્ર.17. સી જી એસ ટી / એસ જી એસ ટી કાયદા હેઠળ ફરિયાદ માટે ગુનાહિત માનસિક સ્થિતિ જરૂરી છે?

ઉત્તર. હા જો કે, કલમ 135 માનસિક સ્થિતિના અસ્તિત્વને ધારણ કરે છે (એટલે કે "ગુનાહિત માનસિક સ્થિતિ" ગુનો કરવા માટે આવશ્યક છે.

પ્ર.18. મનની ગુનાહિત સ્થિતિ શું છે?

ઉત્તર. અધિનિયમ બનાવતી વખતે, "ગુનાહિત માનસિક સ્થિતિ" એટલે કે એવી મનની સ્થિતિ જેમાં-

- કાર્ય ઇરાદાપૂર્વક છે;
- અધિનિયમ અને તેની અસરો સમજી અને નિયંત્રિત કરી શકાય છે;
- કૃત્ય કરનારી વ્યક્તિને દબાણ કરવામાં આવેલ ન હતું અને કૃત્ય કરનારે કરેલા કાર્યોના અવરોધોમાંથી તે બહાર આવેલ;
- વ્યક્તિ માને છે અથવા તેને માનવને કારણ છે કે તેનું આ કૃત્ય આ કાયદાની વિરુદ્ધ છે.

પ્ર.19. શું સી જી એસ ટી / એસ જી એસ ટી કાયદા હેઠળ કોઈપણ ગુના માટે કંપની સામે ફોજદારી કાર્યવાહી કરી શકાય અથવા કાર્યવાહી કરી શકાય?

ઉત્તર. હા સી જી એસ ટી / એસ જી એસ ટી કાયદા એક્ટની કલમ 137 ની જોગવાઈ ઓ મુજબ દરેક વ્યક્તિ જે કંપનીના રોજબરોજના કામકાજ માટે જવાબદાર અથવા જવાબદાર હોય જ્યારે તે કંપનીનો વહીવટ તેનાં કિતાબમાં હશે ત્યારે કંપની સાથે સાથે તેની વિરુદ્ધ કાર્યવાહી કરવા અને જવાબદાર ગુના માટે સજા કરવામાં આવશે. જો કોઈ કંપની દ્વારા આચરવામાં આવેલો ગુનો :-

- સંમતિ / મેળાપીપણા માં કરવામાં આવેલો હોઈ અથવા
- બેદરકારી ને આભારી હોય તો

કંપનીના કોઈ પણ અધિકારી ને, તે ગુનાનો દોષ ગણવામાં આવશે અને તેના વિરુદ્ધ કાર્યવાહી કરવા અને તે મુજબ સજા કરવામાં જવાબદાર ગણવામાં આવશે.

પ્ર.20. ગુનાઓની સંયોજન (સમાધાન) (માંડવાળ) દ્વારા શું અર્થ થાય છે?

ઉત્તર. ક્રિમિનલ પ્રોસિજર કોડ ની કલમ 3 2 0 માં ગુનાઓના સમાધાન ની વ્યાખ્યા દર્શાવવામાં આવેલ છે જે થકી બદલો અથવા અંગત ઉદ્દેશ માટે થતી કાર્યવાહીને રોકી શકાય છે.

પ્ર.21.શું સી જી એસ ટી / એસ જી એસ ટી કાયદા હેઠળના ગુનામાં સમાધાનથઈ શકે છે?

ઉત્તર. : હા સી જી એસ ટી / એસ જી એસ ટી કાયદાની કલમ 138 મુજબ, નીચે આપેલા સિવાયની કોઈપણ ગુના, નિયત (સમાધાન) રકમની ચુકવણી પર થઈ શકે છે અને કાર્યવાહી પહેલાં અથવા પછી ના આવા સમાધાન માન્ય છે:

- અપરાધોના 12 મુખ્ય ગુનામાંના 1 થી 6 ક્રમાંક (ઉપરોક્ત પ્રકરણ 16 માં દર્શાવેલ), જો ગુના સાથેનો આરોપ મુક્યો હોય તો તે કોઈપણ ગુનાના સંદર્ભમાં અગાઉ સમાધાન થયેલું હોય;
- 12 મુખ્ય અપરાધોમાંથી 1 થી 6 ક્રમાંકિત અપરાધોની સહાય કરવી, જો કોઈ ગુના સાથેનો આરોપ મુક્યો હોય અને કોઈપણ ગુનાના સંદર્ભમાં અગાઉ સમાધાન થયેલ હોઈ;
- કોઈ પણ એસજીએસટી એક્ટ/આઈજીએસટી એક્ટ હેઠળ કોઈપણ અપરાધ (ઉપર અપરાધો સિવાય) રૂ. 1 કરોડથી વધુની કિંમત સાથે પુરવઠાની બાબતમાં, જો કોઈ ગુના સાથેનો આરોપ મુક્યો હોય તો તે કોઈપણ ગુનાના સંદર્ભમાં અગાઉ સમાધાન થયેલ હોઈ
- કોઈપણ અપરાધ જે એન.ડી.પી.એસ.એ. અથવા એફઈએમએ હેઠળ અથવા એસજીએસટી એક્ટ/આઈજીએસટી એક્ટ સિવાયના કોઈપણ અન્ય કાયદા હેઠળ પણ ગુનો છે; કરવેરા, વ્યાજ અને દંડ ની ચુકવણી કર્યા પછી જ સમાધાન અમલ કરવાની પરવાનગી છે, જે કોઈપણ અન્ય કાયદા હેઠળ પહેલેથી જ સ્થાપવામાં આવેલી કાર્યવાહીને અસર કરશે નહીં.

પ્ર.22. શું ગુનાની માંડવાળ માટે કોઈ નાણાકીય મર્યાદા નિર્ધારિત છે?

ઉત્તર. : હા માંડવાળીની રકમ ની નીચલી મર્યાદા નીચેના પ્રમાણ થી વધુ હોવી જોઈએ: -

- સામેલ કરની 50% રકમ, અથવા
- રૂ. 10,000

માંડવાળીની રકમની ઉપરની મર્યાદા નીચેના પ્રમાણ થી વધુ હોય છે: -

- સામેલ કરની 150% રકમ અથવા
- રૂ. 30,000

પ્ર. 23. સીજીએસટી/ એસજીએસટી કાયદા હેઠળ ગુનાના સમાધાન (માંડવાળ) નું પરિણામ શું છે?

ઉત્તર. કલમ 138 ની ઉપ કલમ (3) ની જોગવાઈઓઢ મુજબ આ માંડવાળ (સમાધાન) ની કિંમતની ચુકવણી થતા સદર કાયદા અન્વયે કોઈ કાર્યવાહી કરી શકાશે નહિ અને જો કોઈ ફોજદારી કાર્યવાહી અગાઉ થી જ ચાલતી હશે તો તે રદબાતલ ગણાશે.

21. IGST કાયદાની ઝાંખી

પ્ર. 1 IGST શું છે?

ઉત્તર. " સંકલિત માલ અને સેવાઓના વેરાનો અધિનિયમ"- (IGST) એટલે આંતરરાજ્ય વેપાર અથવા વાણિજ્યના ક્રમમાં કોઈ માલ અને/અથવા સેવાઓ પૂરી પાડવા અંગે IGST કાયદા હેઠળ લીધેલો વેરો.

પ્ર.2 આંતર રાજ્ય સપ્લાય એટલે શું?

ઉત્તર. આંતર રાજ્ય વેપાર અથવા વાણિજ્યના કાર્યમાં માલ અને/ અથવા સેવાઓને પુરી પાડવી એટલે કે કોઈ પણ સપ્લાય કે જેમાં સપ્લાયરનું સ્થળ અને સપ્લાયની જગ્યા બંને જુદા જુદા રાજ્યોમાં, બે જુદા જુદા કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશમાં અથવા રાજ્ય અને કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશમાં હોય, વધુમાં માલ અને સેવાઓને બહાર મોકલવી, એટલે કે SEZ એકમો અથવા ડેવલપરને સપ્લાય, અથવા કોઈ પણ સપ્લાય કે જે આંતરીક રાજ્ય સપ્લાય નથી તેમને (IGST કાયદાની કલમ 7).

પ્ર.3 માલ અને સેવાઓનો આંતર રાજ્ય સપ્લાય GST હેઠળ કરપાત્ર કેવી રીતે બનશે?

ઉત્તર. IGST તે આંતરરાજ્ય સપ્લાય ઉપર કેન્દ્ર દ્વારા લાદવામાં અને વસુલવામાં આવનાર કર છે. વ્યાપક રીતે જોઈએ તો, IGST એટલે CGST વતા SGST અને તે કર તમામ આંતર રાજ્ય વેપાર અને વાણિજ્ય દરમ્યાન કરપાત્ર સપ્લાય ઉપર લાગુ કરવામાં આવશે. આંતરરાજ્ય વેચાણકારે મૂલ્યવૃદ્ધિ ઉપર પોતાની પાસે IGST, CGST અને SGST ની જમા ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ ભરતા જે કિંમત આવે તેના ઉપર ભરવાની રહેશે. ઇમ્પોર્ટ કરનાર ડીલર IGST ની જમાનો દાવો કરશે જ્યારે તેના આઉટપુટ કરને ડિસ્ચાર્જ કરવાની જવાબદારી તેના પોતાના રાજ્યમાં છે. કેન્દ્ર SGST ના પેમેન્ટમાં વાપરવામાં આવતી IGST- ક્રેડિટને આયાત કરતા રાજ્યમાં તબદીલ કરશે. સંબંધિત માહિતી સેન્ટ્રલ એજન્સીને પણ સુપ્રત કરવામાં આવશે જે કલીયરીંગ હાઉસ તંત્ર તરીકે કામ કરશે, જે દાવાઓને ચકાસે અને સંબંધિત સરકારોને ફંડ્સ મુક્ત કરવા માટે જાણ કરશે.

પ્ર.4 IGST કાયદાના ડ્રાફ્ટના મુખ્ય લક્ષણો કયા છે?

ઉત્તર. IGST ડ્રાફ્ટ કાયદામાં સામેલ 25 વિભાગોને 9 પ્રકરણોમાં વિભાજીત કરવામાં આવ્યા છે. આ કાયદો, આંતર સ્થળ, માલ સપ્લાયના સ્થળને નક્કી કરવા માટે નિયમોને નિર્ધારીત કરે છે. જ્યાં સપ્લાયમાં માલ મોકલવાનો સમાવેશ થાય છે, સપ્લાયનું સ્થળ એટલે મેળવનારને જ્યારે માલ ડિલીવરી માટે મોકલવામાં આવે ત્યારે જે સ્થળે માલને પહોંચાડવાનો છે તે સ્થળ. જેમાં સપ્લાયમાં માલની હેરાફેરી સામેલ નથી, તેમાં મેળવનારને ડિલીવરીના સમયે આવા માલનું સ્થળ તે સપ્લાયનું સ્થળ બને છે. એવા કિસ્સા કે જેમાં માલને સપ્લાયના સ્થળે એસેમ્બલ કરવામાં આવે અથવા ઇન્સટોલ કરવામાં આવે તો, સપ્લાયનું સ્થળ એટલે આવું ઇન્સ્ટોલેશન અથવા એસેમ્બલીનું સ્થળ હશે. છેલ્લે, જ્યારે માલને સ્થળાંતર માટે લાદવામાં આવે ત્યારે આવા માલને જ્યાં લાદવામાં આવ્યો છે તે સ્થળને સપ્લાયનું સ્થળ કહેવામાં આવશે.

આ કાયદો સેવાના સપ્લાયના સ્થળને નક્કી કરવાની માહિતી પણ આપે છે જ્યાં સપ્લાયર અને મેળવનાર બંને ભારતમાં જ આવેલા હોય (ઘરેલું સપ્લાય) અથવા જ્યાં સપ્લાયર અથવા મેળવનાર ભારતની બહાર આવેલા હોય (આંતરરાષ્ટ્રીય સપ્લાય). આ બાબતની હવે પછીના પ્રકરણમાં વિગતવાર ચર્ચા કરવામાં આવી છે.

તેને ચોક્કસ અન્ય જરૂરીયાતો જેવી કે ઓનલાઈન માહિતી દ્વારા કરની ચુકવણી અને ભારતમાં એક વણનોંધાયેલ વ્યક્તિ કે જે IGST કાયદા હેઠળ જ્યારે ભારતમાં નોંધણી કરાવે છે તેમને સરળ કરેલ જરૂરીયાતને અનુસરીને ડેટાબેઝ ઉપયોગ સેવા પુરી પાડનાર કે જેઓ ભારત બહાર આવેલા છે (IGST કાયદાની કલમ 14)

પ્ર.5 IGST મોડેલના લાભો કયા છે?

ઉત્તર. IGST મોડેલના મુખ્ય લાભો છે:

- આંતરરાજ્ય લેવડદેવડ વખતે અવિરત ITC સાંકળની જાળવણી;
- આંતર-રાજ્ય વેચાણકર્તા અથવા ખરીદકર્તા માટે કોઈ પણ ભંડોળનો ભરાવો નથી થતો આથવા કોઈ પણ અગ્રીમ કરની ચુકવણી કરવાની નથી હોતી.
- કર ભરતી વખતે ITC વપરાઈ જતી હોવાથી, નિકાસ કરતા રાજ્ય માટે કોઈ જ રીફંડનો પ્રશ્ન ઉદભવતો નથી.
- સ્વ-અવલોકન માળખું
- કર અધિકાર ધ્યાનમાં રાખીને કર નિરપેક્ષતા નક્કી કરવી.
- કરદાતાઓ પર કોઈ પણ વધારાના અનુપાલનનો બોજો નાખ્યા વગર સામાન્ય હિસાબ

- g. આ માળખુ ઉચ્ચ કક્ષાના અનુપાલન દ્વારા ઉચ્ચ અને ઉંચા પ્રમાણના ભરણાને કાર્યદક્ષ રીતે પુરુ પાડે છે. આ માળખુ " વ્યાપાર થી વ્યાપાર" તેમજ ' વેપારથી વપરાશકાર' ની લેવડદેવડો હાથ ઉપર લે છે.

પ્ર.6 GST હેઠળ આયાત/નિકાસો ઉપર કર કેવી રીતે લાગશે?

ઉત્તર. બધા જ આયાત/નિકાસ તે આંતર-રાજ્ય સપ્લાય તરીકે GST (IGST) લાગુ કરવાના હેતુ માટે રહેશે. કરપાત્રતા તેના પુરવઠાના સ્થળના સિધ્ધાંતો ઉપર આધારીત હશે અને SGST કરની રકમ તે રાજ્યને મળશે જેમાં આયાતનો માલ અને સેવાઓ ઉપયોગમાં લેવામાં આવતી હોય. સંપૂર્ણ અને પૂરેપુરુ સેટ-ઓફ માલ અને સેવાઓના નિકાસ ઉપર આયાત ઉપર ચુકવેલા IGSTના ITC તરીકે ઉપલબ્ધ હશે. માલ અને સેવાઓનો નિકાસ તે શૂન્ય દરનો હશે. નિકાસકાર પાસે વિકલ્પ હશે કે તે કરની ચુકવણી વગરના કરાર હેઠળ નિકાસ કરે અને ITC ના રીફન્ડનો દાવો કરે અથવા નિકાસના સમયે IGST ચુકવે અને IGST ના રીફન્ડનો દાવો કરે. કસ્ટમ્સ ટેરીફ એક્ટની જોગવાઈ હેઠળ આયાત ઉપર IGST લાગુ થઈ શકે છે અને કસ્ટમનો કાયદો લાગુ થવાની સાથે આયાતના સમયે થઈ શકે છે (IGST કાયદાનો કલમ 5)

પ્ર.7 IGST કેવી રીતે ચુકવવામાં આવશે?

ઉત્તર. IGST કર ITC અથવા રોકડ ભરણુ વાપરીને કરી શકાય છે. તેમ છતાં, IGST ની ચુકવણી માટે ITC નો ઉપયોગ નીચે બતાવેલ ક્રમમાં જ થઈ શકશે,-

- IGSTની પ્રથમ ઉપલબ્ધ ITC નો ઉપયોગ જ IGST નીચૂકવણીમાં થાય.
- IGSTની ITC પુરી થયે, CGST ની ITC થી IGST કર ભરવામાં આવે.
- જ્યાં IGST અને CGST બંનેની ITC જમા ક્રેડિટ પુરી થઈ ગયા પછી જ ડીલરને IGSTની ચુકવણી માટે SGST ITC નો ઉપયોગ કરવાની પરવાનગી આપવામાં આવશે.

બાકીની IGST, જવાબદારી, જો કોઈ છે તો તેને રોકડમાં ચુકવીને પુરી કરવામાં આવશે. GST તંત્ર ક્રેડિટ વાપરીને IGST ની ચૂકવણી માટે આ ક્રમ જળવાઈ રહે તેની ચોકસાઈ કરશે.

પ્ર.8 કેન્દ્ર, નિકાસ કર રાજ્ય તથા આયાતકર રાજ્ય વચ્ચે નાણાની પતાવટ કેવી રીતે કરવામાં આવશે?

ઉત્તર : કેન્દ્ર અને રાજ્યો વચ્ચે નાણાની પતાવટ બે રીતે થશે, જે નીચે મુજબ છે:

- કેન્દ્ર અને નિકાસકાર રાજ્ય: નિકાસકાર રાજ્ય IGSTની ITC જે સપ્લાયરે નિકાસકાર રાજ્યમાં વાપરી હોય તેટલી જ ITC/રકમ નિકાસકાર રાજ્ય કેન્દ્રને આપશે.
- કેન્દ્ર અને આયાત કરતુ રાજ્ય: ડીલરે SGST કર ભરવામાં વાપરેલ IGSTની ITC કે જે રાજ્ય અંદરના સપ્લાયમાં વપરાયેલ હોય તેટલી રકમ કેન્દ્ર આયાતકાર રાજ્યને આપશે.

પતાવટની અવધિમાં દરેક ડીલર દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલ હિસાબોની વિગતોને ધ્યાનમાં લઈ, સંચિત આધાર પર રાજ્ય પતાવટ કરશે. તે જ પ્રમાણે CGST અને IGST હિસાબની વચ્ચે રકમની પતાવટ શરૂ કરવામાં આવશે.

પ્ર.9 SEZ એકમો અથવા ડેવલપરને સપ્લાય કરવામાં આવ્યો હોય તેમને શું સારવાર આપવામાં આવશે?

ઉત્તર: SEZ એકમો અથવા ડેવલપરને કરવામાં આવતો સપ્લાયનો દર જે પ્રમાણે ભૌતિક નિકાસો માટે છે તે પ્રમાણે શૂન્ય છે. સપ્લાયર પાસે SEZ ને સપ્લાય કરવા માટે કર ચુકવણી કર્યા સિવાયનો અને આવા સપ્લાયો ઉપર ઇનપુટ ટેક્સ રીફન્ડસનો દાવો કરવાના વિકલ્પ છે. (IGST કાયદાની કલમ 16).

પ્ર.10 IGST અને CGST કાયદાઓમાં વેપારી પ્રક્રિયાઓ અને પૂર્તિ જરૂરીયાતો એક સમાન છે?

ઉત્તર : પ્રક્રિયાઓ જેવી કે નોંધણી, રીટર્ન ફાઇલિંગ અને કરની ચુકવણી જેવી પ્રક્રિયાઓ માટે પ્રક્રિયા અને પૂર્તિની જરૂરીયાત એકસમાન છે. વધુમાં, IGST કાયદો, CGST કાયદા પાસેથી જરૂરીયાતો ઉછીની લે છે જ્યાં સુધી પૃથ્થકરણ, ઓડિટ, મૂલ્યાંકન, સપ્લાયનો સમય, બિલ, એકાઉન્ટસ, રેકોર્ડઝ, એડજ્યુડિકેશન, અપીલ વગેરે સાથે સંબંધિત છે ત્યાં સુધી. (IGST કાયદાની કલમ 20)

22. માલ અને સેવાઓના સપ્લાયનું સ્થળ

પ્ર.1 GST કાયદામાં માલ અને સેવાઓના સપ્લાયના સ્થળની શું જરૂરીયાત છે?

ઉત્તર: GST નો મૂળભૂત સિધ્ધાંત એ છે કે તે સપ્લાયના વપરાશને અસરકારક રીતે જે તેનું ગંતવ્ય સ્થળ છે તેને તે સ્થળે કરપાત્ર કરે. તેથી સપ્લાયના સ્થળની જે જરૂરીયાત છે તેના સ્થળને નક્કી કરે છે એટલે કે કરપાત્ર વિસ્તાર કે કર કયાં જમા થવો જોઈએ. સપ્લાયનું સ્થળ નક્કી કરે છે કે જે લેવડ દેવડ છે તે રાજ્યની અંદર છે અથવા આંતર રાજ્ય છે. બીજા શબ્દોમાં, સામાન અને સેવાનાં સપ્લાયનું સ્થળ નક્કી કરવાની જરૂર છે કે જે સપ્લાય છે તે આપેલા રાજ્ય અથવા કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશમાં SGST વતી CGST ને આધીન છે અથવા તો તેમાં IGST લાગુ પડે છે જો તે આંતર રાજ્ય સપ્લાય હોય તો.

પ્ર.2 માલ તથા સેવાઓમાં સપ્લાયના સ્થળ બાબતની જોગવાઈઓ કેમ અલગ અલગ છે?

ઉત્તર: જે માલને સ્પર્શી શકાય તે તેમના વપરાશના સ્થળને નક્કી કરવા માટે કોઈ જ મહત્વનો પ્રશ્ન ઉભો કરતા નથી. સેવાઓ કે જેને સ્પર્શી શકાતી નથી તે પ્રશ્નો ઉભા કરે છે એટલે કે સપ્લાયના સ્થળને નક્કી કરવાનું મુખ્યત્વે નીચેના ઘટકોને લીધે બને છે:

- I. સેવાઓ પુરી પાડવાની રીતને સહેલાઈથી બદલી શકાય છે. દાખલા તરીકે, ટેલિકોમ સેવાને મુખ્યત્વે પોસ્ટ-પેઈડમાંથી મુખ્યત્વે પ્રિ-પેઈડમાં બદલી શકાય છે, બિલિંગ સરનામું બદલી શકાય છે, બિલરનું સરનામું બદલાઈ શકે છે, સોફ્ટવેર મરામત અથવા નિભાવ ઓનસાઈટમાંથી ઓનાલાઇનમાં બદલાઈ શકે છે; બેકિંગ સેવાઓમાં પહેલા એવું જરૂરી હતું કે ગ્રાહક બેન્કમાં જાય, હવે ગ્રાહક સેવાઓને કોઈ પણ જગ્યાએથી મેળવી શકે છે;
- II. સર્વિસ આપનાર, સર્વિસ મેળવનાર અને આપવામાં આવેલી સેવા કદાચ ચોક્કસ ન હોઈ શકે અથવા કદાચ સહેલાઈથી છુપાવી શકાય છે કારણકે તેમાં જરા પણ ભૌતિક ગતિ નથી અને તેને ભાગ્યે જ ટ્રેઇલ કરી શકીએ છીએ;
- III. સેવા પૂરી પાડવા માટે સર્વિસ આપનારનું સ્થળ નક્કી હોય તે ફરજિયાત નથી અને સેવા મેળવનાર પણ જ્યારે ગતિમાં છે ત્યારે સેવા મેળવી રહ્યો છે. બિલિંગનું સ્થળ એક જ રાતમાં બદલાઈ જઈ શકે છે;
- IV. કેટલીક વખત એક જ ઘટક એકથી વધારે સ્થળે ફરે છે, દાખલા તરીકે, રેલ્વે લાઇનના સંદર્ભમાં બાંધકામ અથવા અન્ય સેવાઓ, નદી ઉપર રાષ્ટ્રીય ધોરીમાર્ગ અથવા બ્રીજ કે જે એક જ રાજ્યમાં ઉદભવે છે અને બીજા રાજ્યમાં પૂરો થાય છે. તે જ રીતે, ફિલ્મના

વિતરણ અને પ્રદર્શનના હકની કોપી ઘણા બધા રાજ્યોને એક જ લેવડ દેવડ અંતર્ગત આપવામાં આવે છે અથવા એક જાહેરાત અથવા એક જ સમયે દેશભરમાં પ્રસારિત થતો કાર્યક્રમ. એરલાઇન કદાચ સીઝનલ ટિકિટ ઇસ્યુ કરી શકે છે જેમાં માની લો 10 નંગ છે જેનો ઉપયોગ દેશમાં કોઈ પણ બે સ્થળોની વચ્ચે મુસાફરી કરવા માટે કરી શકાય છે. દિલ્હી મેટ્રો દ્વારા ઇસ્યુ કરવામાં આવેલ કાર્ડને વ્યક્તિ નોઈડામાં, અથવા દિલ્હીમાં, અથવા ફરીદાબાદમાં વાપરી શકે છે, દિલ્હી મેટ્રો મુસાફરીના સ્થળને નાણાની ચુકવણીના સમયે અલગ પાડયા વગર;

- V. સેવાઓ સતતપણે સુધરતી રહે છે અને આ રીતે નવા પડકારો સતત આપતી રહે છે. દાખલા તરીકે, 15-20 વર્ષો પહેલા કોઈએ પણ DTM , ઓનલાઇન માહિતી, ઓનલાઇન બેન્કિંગ, ટિકિટસનું ઓનલાઇન બુકિંગ, ઇન્ટરનેટ, મોબાઇલ ટેલિકોમ્યુનિકેશન વગેરે વિષે વિચાર્યું નહિ હોય.

પ્ર.3 સેવાના સપ્લાયમાં કઈ કઈ ધારણાઓને સપ્લાયના સ્થળને નક્કી કરવા માટે ધ્યાનમાં રાખવી પડે?

ઉત્તર: સેવાઓનાં સપ્લાયનું સ્થળ નક્કી કરવામાં ઘણી બધી ધારણાઓનું ધ્યાન રાખવું પડે. જે ધારણા અથવા અવેજી બાબતો સેવાના સપ્લાયને સૌથી નજીકનું પરિણામ આપી શકે, તે ધારણાઓ/કારણોને સપ્લાયનું સ્થળ નક્કી કરવા માટે વાપરવામાં આવે છે, જે નીચે મુજબ છે.

- a) સેવા આપનારનું સ્થળ
- b) સેવા લેનારનું સ્થળ
- c) સ્થળ કે જ્યાં પ્રવૃત્તિઓ થાય/કામગીરીનું સ્થળ
- d) જ્યાં વપરાશમાં આવે તે સ્થળ અને
- e) સ્થળ/વ્યક્તિ કે જેણે તે લાભ લીધો હોય.

પ્ર.4 B2B (નોંધાયેલ વ્યક્તિઓને સપ્લાય) અને B2C (વણનોંધાયેલ વ્યક્તિઓને સપ્લાય) સાથેની લેવડ દેવડના સંદર્ભમાં સપ્લાયના સ્થળ માટે અલગ નિયમોની શી જરૂર છે?

ઉત્તર. B2B લેવડ-દેવડોના સંદર્ભમાં, ભરવામાં આવેલા કરોને ક્રેડિટ તરીકે મેળવનાર દ્વારા લેવામાં આવે છે તેથી આવી લેવડ-દેવડો માત્ર પસાર થઈ જાય છે. B2B સપ્લાય ઉપર એકત્રિત કરવામાં આવેલો GST સરકાર માટે અસરકારક રીતે જવાબદારી ઉભી કરે છે અને આવા સપ્લાયની મેળવનાર માટે જવાબદારી તેટલી જ છે જેટલી મેળવનાર તેના ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટને

તેના ભવિષ્યના કરો ભરપાઈ કરવા તેને વાપરવા માટે હકદાર છે. B2B લેવડ-દેવડો માટે મેળવનારનું સ્થળ લગભગ બધી જ પરિસ્થિતિઓમાં કાળજી લે છે કારણકે વધુ ક્રેડિટને મેળવનાર દ્વારા લેવામાં આવે છે. મેળવનાર સામાન્યપણે બીજા ગ્રાહકને આગળનો સપ્લાય કરે છે. આ સપ્લાય માત્ર ત્યારે જ વપરાય છે જ્યારે B2B લેવડ-દેવડને આગળ B2C લેવડ-દેવડમાં પરીવર્તિત કરવામાં આવે છે. B2C લેવડ-દેવડના સંદર્ભમાં, સપ્લાય આખરે વપરાઈ જાય છે અને ભરવામાં આવેલો કર આખરે સરકાર પાસે જાય છે.

પ્ર.5 જ્યાં માલ દૂર કરવામાં આવ્યો હોય ત્યાં સપ્લાયનું સ્થળ શું હશે?

ઉત્તર : માલના સપ્લાયનું સ્થળ મેળવનારને કે માલ સુપ્રત કરવા માટે માલની જે હેરફેર કરવામાં આવે છે તે વખતે જે સ્થળ હોય તે માલના સપ્લાયનું સ્થળ હશે. (IGST કાયદાની કલમ 10)

પ્ર.6 જ્યાં માલનો સપ્લાય, સપ્લાયરના નિર્દેશ અનુસાર ત્રીજી વ્યક્તિને સપ્લાય આપવાનો હોય તો સપ્લાયનું સ્થળ કોને કહેવાય?

ઉત્તર : એવું સૂચવવામાં આવે છે કે ત્રીજી વ્યક્તિના નિર્દેશ અનુસાર મેળવનાર/ત્રીજી વ્યક્તિને સપ્લાયર માલની સોંપણી કરી હોય ત્યાં માલના, પુરવઠાનું સ્થળ આવી વ્યક્તિના વેપારનું મુખ્ય સ્થળ રહેશે. (IGST કાયદાની કલમ 10)

પ્ર.7 જ્યાં માલ/સેવાઓ પુરી પાડવામાં આવે છે જેમ કે વહાણ, ટ્રેન, મોટર ગાડી, ત્યાં સપ્લાયનું સ્થળ કયું ગણવું?

ઉત્તર : માલના સપ્લાયના સંદર્ભમાં, તેના સપ્લાયનું સ્થળ જ્યારે તેને વહાણ/વાહન ઉપર લાદવામાં આવે તે સ્થળને સપ્લાયનું સ્થળ ગણવામાં આવે છે. (IGST કાયદાની કલમ 10)

તેમ છતાં જો સેવાઓના સપ્લાયની વાત છે તો, જે વાહન જે સ્થળે છે તેને સેવા પુરી પાડવાનું સ્થળ, નક્કી કરેલ મુસાફરીની નોંધ તે વાહનના છુટવાના પ્રથમબિંદુનું સ્થળ હશે (IGST કાયદાની કલમ 12 અને 13)

પ્ર.8 B2B સેવાના સપ્લાયના સંદર્ભમાં સપ્લાયના સ્થળ માટે સામાન્ય ધારણા કઈ ગણાય?

ઉત્તર: IGST કાયદામાં જે શબ્દો વાપરવામાં આવ્યાં છે તે છે નોંધાયેલા કરદાતા અને વણ-નોંધાયેલા કરદાતાઓ. નોંધાયેલ વ્યક્તિના કિસ્સામાં ધારણા તે આવી વ્યક્તિનું સ્થળ છે. સેવા મેળવનાર તે નોંધાયેલ છે તેમ છતાં, મેળવનારનું સરનામું હંમેશા ત્યાં જ છે અને તેને સપ્લાયના સ્થળ માટે અવેજી તરીકે લઈ શકાય છે.

પ્ર.9 વણ-નોંધાયેલ મેળવનારના સંદર્ભમાં સપ્લાયના સ્થળ માટેની ધારણા શું હોઈ શકે છે?

ઉત્તર: વણનોંધાયેલ સેવા/વસ્તુ મેળવનારાઓના સંદર્ભમાં, સપ્લાયનું સામાન્ય સ્થળ તે મેળવનારનું સ્થળ છે. તેમ છતાં, ઘણા કિસ્સાઓમાં, મેળવનારનું સરનામું ઉપલબ્ધ હોતું નથી, આવા કિસ્સાઓમાં, સેવાઓના સપ્લાયરનું સ્થળ સપ્લાયના સ્થળ માટેના અવેજી તરીકે લેવામાં આવે છે.

પ્ર.10 સ્થાવર મિલકતના સંદર્ભમાં સ્થાવર મિલકતનું સ્થળ એ જ સપ્લાયનું સ્થળ છે. ધારો કે દિલ્હી થી મુંબઈ સુધીનો રોડ બનાવવામાં આવે છે જે ઘણાં બધા રાજ્યોને આવરી લે છે તો સપ્લાયનું સ્થળ શું હશે?

ઉત્તર. સ્થાવર મિલકત જે એક કરતા વધુ રાજ્યમાં આવેલ છે તેમાં સપ્લાયની સેવા અલગ રીતે એકઠી કરાઈ છે અથવા નક્કી કરાઈ છે તે માટેની કિંમત અનુસાર દરેક રાજ્યમાં કરવામાં આવી છે તે પ્રમાણે ગણવામાં આવશે, આ બાબતે કરાર અથવા સંમતિમાં દાખલ થયા છે તો તે સંદર્ભમાં, આવા કરાર અથવા સંમતિની ગેરહાજરીમાં, આવા બીજા યોગ્ય આધારે અને બદલે જે બીજામાં દર્શાવવામાં આવ્યું છે તે અનુસાર. (IGST કાયદાની સમજૂતી કલમ કલમ 12 (3), ધરેલું સપ્લાય માટે)

પ્ર.11 કોઈ કાર્યક્રમના આયોજન માટે સેવાઓ પૂરી પાડવાના સપ્લાયનું સ્થળ કયું ગણવું, જેમ કે, IPL ક્રિકેટ શ્રેણી, કે જેને ઘણાં બધા રાજ્યોમાં યોજવામાં આવે છે?

ઉત્તર: કોઈ કાર્યક્રમ યોજવાના કિસ્સામાં, જો સેવાઓ મેળવનાર તે નોંધાયેલ છે તો, કાર્યક્રમ યોજવા માટે સેવાઓના સપ્લાયનું સ્થળ તે આવી વ્યક્તિ જે સ્થળે છે તે સ્થળ રહેશે.

તેમ છતાં, જો મેળવનાર તે નોંધાયેલ નથી, તો સપ્લાયનું સ્થળ તે જે કાર્યક્રમ જે સ્થળે યોજવામાં આવ્યો છે તે રહેશે. આ ઘટના ઘણા બધા રાજ્યોમાં બનતી હોવાથી અને સંકલિત રકમ તે આવી

સેવાઓનો ચાર્જ છે, તો સપ્લાયનું સ્થળ તે દરેક રાજ્યમાં સેવાઓની જે કિંમત આ દરેક રાજ્યમાં આપવામાં આવી છે તેને સપ્રમાણ રહેશે.(I GST કાયદાની સમજૂતી કલમ 12 (7) અનુસાર)

પ્ર.12 મેઇલ અથવા કુરીયર સહિત માલના વાહનવ્યવહાર દ્વારા, માલની સેવાઓના સપ્લાયનું સ્થળ શું હશે?

ઉત્તર: ઘરેલુ સપ્લાયના કિસ્સામાં: જો મેઇલનાર નોંધાયેલ છે તો આવી વ્યક્તિનું સ્થળ તે સપ્લાયનું સ્થળ હશે.

તેમ છતાં જો મેઇલનાર નોંધાયેલ નથી, તો સપ્લાયનું સ્થળ તે જ્યાં માલને વાહનવ્યવહાર માટે સુપ્રત કરવામાં આવે છે તે હશે (I GST કાયદાની કલમ 12)

આંતરરાષ્ટ્રીય સપ્લાય માટે : વાહનવ્યવહારની સેવાઓના સપ્લાયનું સ્થળ, સિવાય કે કુરીયર સેવાઓ, માટે માલને પહોંચાડવાનું સ્થળ હશે. કુરીયર માટે, સેવાઓના સપ્લાયનું સ્થળ તે છે કે જ્યાં કુરીયરને સુપ્રત કરવામાં આવે છે. તેમ છતાં, જો કુરીયર સેવા આંશિક રીતે ભારતમાં કરવામાં આવે છે, તો સપ્લાયના સ્થળને ભારત તરીકે ગણવામાં આવશે (I GST કાયદાની કલમ 13 (3), 13 (6) અને 13(9))

પ્ર.13 મુસાફર વાહનવ્યવહાર સેવાના સપ્લાયનું સ્થળ શું હશે, જો વ્યક્તિ મુંબઈ થી દિલ્હી અને પાછો મુંબઈ આવે છે તો?

ઉત્તર: જો વ્યક્તિ નોંધાયેલ છે, તો સપ્લાયનું સ્થળ તે મેઇલનારનું સ્થળ હશે. જો વ્યક્તિ નોંધાયેલ નથી તો, મુંબઈ થી દિલ્હી સુધીની એક તરફની મુસાફરી માટે સપ્લાયનું સ્થળ મુંબઈ હશે, જે સ્થળે થી તેણે શરૂઆત કરી છે તે સ્થળ.

તેમ છતાં, વળતી મુસાફરી માટે, સપ્લાયનું સ્થળ દિલ્હી હશે કારણકે વળતી મુસાફરીને એક અલગ જ મુસાફરી ગણવામાં આવે છે. (I GST કાયદાની કલમ 12 (9) ની કલમ સમજૂતી અનુસાર)

પ્ર.14 ધારો કે એક વ્યક્તિને M/S એર ઇન્ડિયા દ્વારા ભારતમાં કયાંય પણ મુસાફરી કરવા માટેની ટિકિટ/પાસ જારી કરવામાં આવ્યો છે. તો સપ્લાયનું સ્થળ શું હશે?

ઉત્તર: ઉપરના કિસ્સામાં, શરૂઆત કરવાનું સ્થળ બિલ ઇસ્યુ કરવાના સમયે ઉપલબ્ધ નથી કારણકે રાઈટ ટુ પેસેજ તે ભવિષ્યના ઉપયોગ માટે છે. આવા કિસ્સાઓમાં, નક્કી કરેલો નિયમ લાગુ પડશે. (IGST કાયદાની કલમ 12 (9) ની પૂર્તિ કલમ)

પ્ર.15 મોબાઈલ કનેક્શન માટે સપ્લાયનું સ્થળ શું હશે? શું તે સપ્લાયરનું સ્થળ હોઈ શકે છે?

ઉત્તર. ઘરેલું સપ્લાય માટે: સપ્લાયરનું સ્થળ તે મોબાઈલ સેવાઓ માટે સપ્લાયનું સ્થળ બની શકે નહિ કારણકે મોબાઈલ કંપનીઓ ઘણા બધા રાજ્યોમાં સેવાઓ પૂરી પાડે છે અને આમાંની ઘણી બધી સેવાઓ આંતર-રાજ્ય છે. વપરાશનો સિધ્ધાંત તૂટશે જો સપ્લાયરના સ્થળને સપ્લાયના સ્થળ તરીકે લેવામાં આવશે અને બધો જ કર થોડા રાજ્યોમાં જશે કે જ્યાં સપ્લાયર આવેલા છે.

મોબાઈલ કનેક્શન માટે સપ્લાયનું સ્થળ તે કનેક્શન પોસ્ટપેઈડ છે અથવા પ્રિપેઈડ છે તેના ઉપર આધારીત હશે. પોસ્ટપેઈડ કનેક્શનોના કિસ્સામાં, સપ્લાયનું સ્થળ તે સેવા મેળવનારના બિલના સરનામાનું સ્થળ હશે.

પ્રિ-પેઈડ કનેક્શનોના કિસ્સામાં, સપ્લાયનું સ્થળ તે એવું સ્થળ હશે કે જ્યાં આવા કનેક્શન માટેની ચૂકવણી મેળવવામાં આવે છે અથવા આવા પ્રિ-પેઈડ વાઉચર્સને વેચવામાં આવે છે. તેમ છતાં, જો રીચાર્જ ઇન્ટરનેટ/ઇ-પેમેન્ટ મારફતે કરવામાં આવે છે તો રેકોર્ડ ઉપર સેવા મેળવનારનું સ્થળ તેને સેવાના સ્થળ તરીકે ગણવામાં આવશે.

આંતરરાષ્ટ્રીય સપ્લાય માટે: ટેલિકોમ સેવાના સપ્લાયનું સ્થળ તે સેવા મેળવનારનું સ્થળ છે.

પ્ર.16 NSE (મુંબઈમાં) ઉપર એક વ્યક્તિ દિલ્હીનાં બ્રોકર પાસેથી ગોવામાં શેર ખરીદે છે. સપ્લાયનું સ્થળ શું હશે?

ઉત્તર: સપ્લાયનું સ્થળ તે સેવાના સપ્લાયરના રેકોર્ડઝ ઉપરની જ સેવાઓ છે તેને મેળવનારનું સ્થળ સપ્લાયનું સ્થળ હશે. તેથી ગોવા તે સપ્લાયનું સ્થળ હશે.

પ્ર.17 એક વ્યક્તિ મુંબઈથી કુલ્લુ-મનાલી જાય છે અને મનાલીમાં ICICI બેન્ક પાસેથી ક્રેડીટ સેવાઓ લે છે. સપ્લાયનું સ્થળ શું હશે?

ઉત્તર: જો સેવાને વ્યક્તિના ખાતા સાથે જોડવામાં આવેલ નથી તો સપ્લાયનું સ્થળ કુલ્લુ હશે એટલે કે સેવાના સપ્લાયરનું સ્થળ. તેમ છતાં, જો સેવાને વ્યક્તિના ખાતા સાથે જોડવામાં આવી છે તો, સપ્લાયનું સ્થળ મુંબઈ હશે, સપ્લાયરના રેકોર્ડ ઉપરના સેવા મેળવનારનું સ્થળ.

પ્ર.18 એક વ્યક્તિ ગોરેગાંવથી એર ઇન્ડિયાની ફ્લાઇટ દ્વારા મુંબઈથી દિલ્હી મુસાફરી કરે છે અને તેની મુસાફરી વીમો મુંબઈમાં લે છે. તો સપ્લાયનું સ્થળ શું હશે?

ઉત્તર: વીમા સેવાનાં સપ્લાયરનાં રેકોર્ડ ઉપરની સેવાઓને મેળવનારનું સ્થળ તે સપ્લાયનું સ્થળ હશે. તેથી ગોરેગાંવ તે સપ્લાયનું સ્થળ હશે. (IGST કાયદાની કલમ 12(13) ની પૂર્તિ)

23. જીએસટીએન અને જીએસટી પોર્ટલ પર આગામી વ્યવસાયિક પ્રક્રિયા.

પ્ર.1 જીએસટીએન શું છે?

ઉત્તર: માલ અને સેવા કર નેટવર્ક (જીએસટીએન) એ એક બિન-નફાકારક બિન-સરકારી કંપની છે જેનો પ્રસાર કેન્દ્ર અને રાજ્ય સરકાર સંયુક્ત રીતે કરે છે, જે કર દાતાઓ અને અન્ય સ્ટેકહોલ્ડરો સહિત કેન્દ્ર તથા રાજ્ય સરકાર બંનેને આઈ.ટી. માળખું અને સેવાઓ પુરી પાડે છે. કરદાતાઓ ને પંજીકરણ, રિટર્ન્સ તથા કર ચૂકવણી જેવી બાહ્યમુખ સેવાઓ જીએસટીએન પુરી પાડશે. તે સરકાર તથા કરદાતાઓ વચ્ચેનું માધ્યમ બની રહેશે.

પ્ર.2 જીએસટીએન બનાવવાની જરૂર શા માટે પડી?

ઉત્તર: જીએસટી પ્રણાલી નો પ્રોજેક્ટ એક અનન્ય અને જટિલ આઈટી સાહસ છે. એ કરદાતા તેમજ કેન્દ્ર અને રાજ્યના સામાન્ય અને વહેંચાયેલ આઈટી માળખાને જોડતું માધ્યમ બની રહેવાની અનન્યતા ધરાવે છે. વર્તમાન સ્થિતિ માં કેન્દ્ર અને રાજ્ય પરોક્ષ વેરાના પ્રબંધનો અલગ અલગ કાયદા, નિયમો, પદ્ધતિઓ, બંધારણો અને તે જ રીતે આઈટી તંત્ર પણ સ્વાયત્ત વેબસાઈટોથી ચાલી રહી છે. આ તમામને એક મથાળા અંતર્ગત જીએસટી મુજબ સંકલિત કરવા જટિલ છે કેમ કે તે સમગ્ર પરોક્ષ કર ઇકોસિસ્ટમને સંકલિત કરવાની યોજના ધરાવે છે જેથી તમામ કર વહીવટ (કેન્દ્ર, રાજ્ય અને કેન્દ્ર શાસિત પ્રદેશો) કરદાતાઓ અને અન્ય સ્ટેકહોલ્ડરો માટે સમાન સ્તરની આઈટી પરિપક્વતા એકસમાન બંધારણો અને ઇન્ટરફેસીસ સાથે લાવા પડે. વળી, જીએસટી સ્થાન આધારિત વેરો હોવાથી માલસામાન અને સેવાઓના આંતર રાજ્ય સ્તરે થતા વ્યાપાર માટે પણ રાજ્યો અને કેન્દ્ર વચ્ચે મજબૂત સેટલમેન્ટ મીકેનિઝમ જરૂરી છે. આ ત્યારે જ શક્ય બને જો આઈટી ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર અને સેવાઓનો આધાર મજબૂત હોય જેથી કરીને સ્ટેકહોલ્ડરો (જેવા કે કરદાતા, રાજ્યો અને કેન્દ્રીય સરકાર, બેંક, આરબીઆઈ) સરળતાથી માહિતીઓ મેળવી શકે, પૃથક્કરણ કરી શકે તેમજ એક બીજાને આદાન પ્રદાન કરી શકે. આ કારણથી જીએસટીએનની રચના કરવામાં આવી.

પ્ર.3 જીએસટીએનની ઉત્પત્તિ શું છે?

ઉત્તર: ૨૦૧૦ ની ૨૧/૦૭/૨૦૧૦ ના રોજ મળેલી રાજ્યનાં વિકાસ મંત્રીઓની એમ્પાવર્ડ કમિટીની ૪થી મીટીંગમાં મજબૂત આઈટી ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર બાબતે ચર્ચા થયેલ. આ મીટીંગમાં ડો. નંદન નીલેકણીના ચેરમેન પદ હેઠળ તેમજ વિશેષ સેક્રેટરી (મહે.), સભ્ય (B&C) CBEC, DG

(System), CBEC, FA વિત્ત મંત્રાલય, EC ના સભ્ય સેક્રેટરી તેમજ પાંચ રાજ્યો (મહારાષ્ટ્ર, આસામ, કર્ણાટક, પશ્ચિમ બંગાળ, ગુજરાત) ના વ્યાપાર વેરા નાં કમિશ્નર શ્રી ઓના સભ્ય પદ હેઠળ EG એટલે કે 'એમ્પાવર્ડ ગ્રુપ ઓન આઈટી ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર ફોર જીએસટી' ના ગઠન માટે ઈસી (EC) એ સંમતિ આપી. મુખ્યત્વે આ ગ્રુપનો હેતુ રાષ્ટ્રીય માહિતી યુટીલીટીનું ગઠન કરવા અને તેના દ્વારા જીએસટી (GSTN) નેટવર્કનું સામાન્ય પોર્ટલ બનાવવા તથા તે માટે વિસ્તૃત યોજના અને તાલીમ વગેરે આયોજીત કરવા બાબતે હતો.

માર્ચ ૨૦૧૦ માં વિત્ત મંત્રાલય દ્વારા ગઠિત TAGUP એ એવું સૂચન કર્યું કે રાષ્ટ્રીય માહિતી યુટીલીટીને પબ્લિક હેતુ વાળી ખાનગી કંપનીની જેમ રચવી જોઈએ કે જે સરકારનાં જીએસટી જેવા મોટા અને જટિલ આઈટી પ્રોજેક્ટ અમલમાં મુકી શકે. TAGUP નો હેતુ GST, TIN, NPS વગેરે જેવા આઈટી પ્રોજેક્ટસના ટેકનોલોજીકલ અને પ્રણાલીગત સમસ્યાઓને ચકાસવાનો હતો.

કાર્યપ્રણાલી નિર્ણિત કરવા ઈજી ની ૨ ઓગસ્ટ ૨૦૧૦ અને ૮ ઓગસ્ટ ૨૦૧૧ વચ્ચે સાત મીટીંગ યોજાઈ હતી. કેટલાક મુદ્દાઓ ધ્યાનમાં લીધા બાદ ઈજીએ જીએસટી પ્રણાલી પ્રોજેક્ટને પાર પાડવા એક ખાસ હેતુસરનું વાહન રચવાનું સૂચન કર્યું. મેનેજમેન્ટની સ્વતંત્રતા, સરકારનો વ્યૂહાત્મક કંટ્રોલ, ઓર્ગનાઈઝેશન માળખાની સ્થિતિસ્થાપકતા, સુદ્રઢ નિર્ણયશક્તિ અને કાર્યક્ષમ લોકોની નિમણૂક અને એમને સાચવી રાખવા જેવી મુખ્ય બાબતોને ધ્યાનમાં લીધા બાદ શ્રેષ્ઠ સેવાઓ પૂરી પાડવા EG એ જીએસટીએન એસપીવી માટે એક બિન-સરકારી માળખું રચવાની ભલામણ કરી જેમાં કેન્દ્ર ના ૨૪.૫% અને રાજ્ય ના ૨૪.૫% લેખે સરકારની ૪૯.૫% જેટલી ઇક્વિટી હોય.

જીએસટીએનના કાર્યની સંવેદનશીલતા અને તેની સાથે પ્રાપ્ય માહિતીને ધ્યાનમાં લેતાં ઈજી એ પણ સરકારના વ્યૂહાત્મક કંટ્રોલની બાબતને જીએસટીએન કરતા વધુ પ્રાધાન્ય આપ્યું છે. આ ગ્રુપનાં મતે બોર્ડ નિયુક્ત કરી, ખાસ સંકલ્પો અને શેર હોલ્ડરો સાથે કરારો કરી, સરકારી ઓફિસરોને તાલીમ આપ્યા બાદ નિયુક્ત કરી તથા જીએસટીએન એસપીવીના સરકારો સાથે કરાર કરીને સરકારના હાથમાં વ્યૂહાત્મક કંટ્રોલ આપવો. તેમજ શેર હોલ્ડીંગ પેટર્ન મુજબ ૨૪.૫% સાથે કેન્દ્ર સ્વયં અને રાજ્યો સહકારી રીતે મોટામાં મોટા સ્ટેક હોલ્ડર સંયોજિત રીતે ૪૯% શેરહોલ્ડીંગ સાથે સરકાર અન્ય કોઈ પણ ખાનગી સંસ્થા કરતાં આગળ વધી જશે.

ઈજી એ એ પણ સૂચવ્યું કે ટેકનોલોજીની ખાસિયતોથી જ ૧૦૦% રિટર્ન મળે એ રીતે કંપની ચલાવી શકાશે. ભારત સરકાર અને રાજ્ય સરકારના ઓફિસરો પાસે જ વેપાર ચલાવવા માટેનું જ્ઞાન હોવું જોઈએ. જો કે આ કંપની ને NSDL ની જેમ જ સ્વતંત્ર રીતે ચલાવવા અદ્યતન તકનીકી

જ્ઞાન ધરાવતા પ્રોફેશનલોની જરૂરત પડશે. ઈજી એ બિન સરકારી કંપનીની પણ ભલામણ કરી જેથી સ્વાયત્તતા જળવાઈ રહે.

આ ભલામણો રાજ્યનાં વિકાસ મંત્રીઓની એમ્પાવર્ડ કમિટીની ૧૯ ઓગસ્ટ ૨૦૧૧ ના રોજ યોજાયેલ ૨૦૧૧ ની ત્રીજી તેમજ ૧૪ ઓક્ટોબર ૨૦૧૧ ના રોજ યોજાયેલ ૨૦૧૧ ની ચોથી મીટિંગ માં રજૂ કરેલ. તા. ૧૪.૧૦.૨૦૧૧ ની આ મિટિંગમાં સેક્શન ૨૫ બિન-નફાકારક કંપનીની અને ઉપરોક્ત તમામ ભલામણોનો સ્વીકાર કરવામાં આવ્યો.

મહેસૂલ વિભાગની આ ખાસ ઉદ્દેશની વાહન શાખા ને ગૂડ્સ એન્ડ સર્વિસ ટેક્સ નેટવર્ક (જીએસટીએન-એસપીવી) કહેવાની અને તેનું ગઠન કરવાની નોંધ તથા સૂચના ને કેન્દ્રીય કેબિનેટે ૧૨ અપ્રિલ ૨૦૧૨ ના રોજ મંજૂરી આપી. કેન્દ્રીય કેબિનેટે નીચેની બાબતો પણ મંજૂર કરી:

- (i) જીએસટીએન-એસપીવીના ગઠન પહેલા યોગ્ય અને ઈચ્છુક બિન-સરકારી સંસ્થાઓને શોધવી તથા તેમને નિવેશ માટે વિકાસ મંત્રાલય દ્વારા તૈયાર કરવી.
- (ii) એસપીવી પરનું સરકારી નિયંત્રણ અમુક બાબતોનું ધ્યાન રાખશે જેમ કે બોર્ડનું ગઠન, ખાસ ઠરાવોની પદ્ધતિ, શેર ધારકોનો કરાર, સરકારી અધિકારીઓની નિમણૂક તથા જીએસટીએન એસપીવી તથા સરકાર વચ્ચેનો કરાર.
- (iii) જીએસટીએન એસપીવીના બોર્ડ ઓફ ડાયરેક્ટર્સ માં કુલ ૧૪ ડાયરેક્ટર્સ રહેશે. જેમાં ૩ ડાયરેક્ટર્સ કેન્દ્રના, ૩ ડાયરેક્ટર્સ રાજ્યોના, કેન્દ્ર તથા રાજ્યોની સંયુક્ત મંજૂરીથી બોર્ડ ઓફ ડાયરેક્ટર્સના એક ચેરમેન, ખાનગી સ્ટેકહોલ્ડરોના ૩ ડાયરેક્ટર્સ, ૩ સ્વતંત્ર ડાયરેક્ટર્સ અને એક જીએસટીએન એસપીવીના સીઈઓ કે જે ખુલ્લી ચયન પદ્ધતિ વડે ચૂંટાયા હોય.
- (iv) જીએસટીએન એસપીવીમાં સરકારી અધિકારીઓની નિમણૂક માટે નિયમોમાં છૂટછાટ આપવી કે જેથી યોજનાઓ ના કંટ્રોલને અમલમાં લાવી શકાય અને જરૂરી વિભાગીય ઉચ્ચ યોગ્યતા લાવી શકાય.
- (v) જીએસટીએન એસપીવીનું ખુદનું રેવેન્યુ મોડેલ હશે કે જેથી તે કર દાતાઓ અને ટેક્સ સત્તાધીશો પાસેથી ચાર્જીસ ઉઘરાવી શકશે.

- (vi) જીએસટીએન એસપીવી એ સંપૂર્ણ તથા રાષ્ટ્રીય એજન્સી રહેશે કે જે પ્રત્યક્ષ કરવેરાને લગતી સેવાઓ તેમજ જુદી જુદી કર સત્તાઓનો સમાવેશ કરશે. એજ રીતે જો કોઈ અન્ય સર્વિસ પ્રોવાઈડરને જો આવી સેવાઓ આપવી હશે તો તેને જીએસટીએન એસપીવી સાથે ઔપચારિક રીતે જોડાવું પડશે.
- (vii) રૂ. 315 કરોડની એક વખતની ગ્રાન્ટ ત્રણ વર્ષ માટે મંજૂર કરવામાં આવી કે જે એસપીવીનું પ્રારંભિક માળખું તથા સંરચના માટે વપરાશે.

પ્ર.4 જીએસટીએન નું ઈક્વિટી માળખું અને રેવેન્યુ મોડેલ શું છે?

ઉત્તર: (a) ઈક્વિટી માળખું :- કેબિનેટના નિર્ણય પ્રમાણે કંપની એક્ટ, ૧૯૫૬ ની ધારા ૨૫ મુજબ જીએસટી નેટવર્ક એ બિન-નફાકારક, બિન-સરકારી, પ્રાઇવેટ લિમિટેડ કંપની રહેશે કે જે નીચે મુજબ ઈક્વિટી માળખું ધરાવશે.

કેન્દ્ર સરકાર	24.5%
રાજ્ય સરકારો	24.5%
એચ.ડી.એફ.સી.	10%
એચ.ડી.એફ.સી. બેંક	10%
આઈ.સી.આઈ.સી.આઈ. બેંક :	10%
એન.એસ.ઈ. Strategic Investment Co.	10%
એલ.આઈ.સી. Housing Finance Co	11%

કેન્દ્ર સરકાર તથા રાજ્યોના નાણા મંત્રીઓએ લાંબી ચર્ચા વિચારણાને અંતે જીએસટીએન ની વર્તમાન એમ્પાવર્ડ કમિટીનું ગઠન કરેલ છે.

(b) રેવેન્યુ મોડેલ :- વર્ષ 2013 માં જીએસટીએન-એસપીવીની શરૂઆતની ગોઠવણ માટે ભારત સરકારે રૂ. 315 કરોડ ની ગ્રાન્ટ ફાળવવાને માન્યતા આપી હતી. 31.03.2013 થી 31.03.2016 ના સમય ગાળા દરમિયાન ભારત સરકારે માન્ય કરેલ કુલ રૂ. 315 કરોડની ગ્રાન્ટમાંથી રૂ. 143.96 કરોડ ની રકમ રીલીઝ કરવામાં આવી હતી. આ ગ્રાન્ટમાં થી કંપનીને

સ્થાયી કરવા અને કાર્યરત કરવા ફક્ત રૂ. 62.11 કરોડ જ ખર્ચવામાં આવ્યા. બાકી બચેલ ગ્રાન્ટ ભારત સરકારને પરત કરવામાં આવેલ. વિત્તિય વર્ષ 16-17 દરમ્યાન જીએસટીએન ને એક કોમર્શીયલ બેંક તરફથી આઈટી પ્લેટફોર્મ ગોઠવી જીએસટી પોર્ટલ વડે કેન્દ્રિય અને રાજ્ય સરકારને સેવાઓ આપવા અને 27 રાજ્યો તેમજ કેન્દ્ર શાસિત પ્રદેશો માટે બેંક એન્ડ વિકસાવવાના તમામ ખર્ચને પહોંચી વળવા લોન પણ પસાર કરવામાં આવી છે. જીએસટીએનનું રેવેન્યુ મોડેલ રાજ્યના વિત્તમંત્રીઓ ની એમ્પાવર્ડ કમિટી એ પસાર કરી છે જેની અંતર્ગત જીએસટી પોર્ટલ દ્વારા સેવાઓનો ખર્ચ કરદાતા ઓ અને અન્ય સ્ટેક હોલ્ડરો વતી કેન્દ્રિય અને રાજ્ય/કે.શા.પ્રદેશ સમાન દરે ચૂકવશે. આ ઉપભોક્તા ખર્ચ કેન્દ્ર અને રાજ્ય વચ્ચે સમાન રૂપે વહેંચાઈ જશે. પંજીકૃત કરદાતાઓની કુલ સંખ્યાને આધારે રાજ્યનો ઉપભોક્તા ખર્ચ તેમની વચ્ચે વહેંચાશે.

પ્ર.5 જીએસટીએન દ્વારા કઈ સેવાઓ આપવામાં આવશે ?

ઉત્તર: જીએસટીએનના કોમન જીએસટી પોર્ટલ વડે નીચેની સેવાઓ અપાશે.

- રજીસ્ટ્રેશન (પંજીકરણ)... (વર્તમાન કરદાતાઓનું સ્થળાંતરણ, જે પ્રક્રિયા 08 નવેમ્બર 2016 માં શરૂ થઈ હતી);
- બેંકો સાથે મળીને અને પેમેન્ટ ગેટ વે સહીતનું પેમેન્ટ મેનેજમેન્ટ.
- રિટર્ન ફાઇલીંગ અને પ્રોસેસિંગ.
- કરદાતાઓનું મેનેજમેન્ટ, ખાતાઓનું મેનેજમેન્ટ, જાહેરનામું, માહિતી, સ્ટેટસ ટ્રેકિંગ વગેરે.
- ટેક્સ ઓથોરિટી ખાતું અને લેજર મેનેજમેન્ટ.
- કેન્દ્ર તથા રાજ્યો ની વચ્ચે સેટલમેન્ટની ગણતરી (આઈજીએસટી સમાવિષ્ટ) : આઈજીએસટી માટે ક્લીયરીંગ હાઉસ.
- આયાત ઉપરના જીએસટીનું પૃથક્કરણ અને નિયમન અને કસ્ટમ્સની ઈડીઆઈ પ્રણાલી સાથેનું એકીકરણ
- જરૂરત આધારિત માહિતી અને વ્યવસાયિક ઈન્ટેલીજન્સ ને અનુરૂપ એમ.આઈ.એસ.
- સામાન્ય જીએસટી પોર્ટલ અને કરવેરા પ્રશાસન વચ્ચે ઇન્ટરફેસ જાળવવો.
- સ્ટેકહોલ્ડરોને તાલીમ.
- ટેક્સ ઓથોરિટીને વ્યવસાયિક ઇન્ટેલિજન્સ તથા પૃથક્કરણનું પ્રાવધાન કરાવવું.
- રીસર્ચ કરવા અને શ્રેષ્ઠ અભિગમોનો અભ્યાસ કરવો.

પ્ર.6 જીએસટીએન તથા રાજ્યો/ સીબીઈસી વચ્ચેનો ઇન્ટરફેસ શું છે ?

ઉત્તર: કરદાતાના રજીસ્ટ્રેશનની અરજી, બિલની માહિતી, રિટર્ન કે ટેક્સ ભરવા જેવી બાબતો જીએસટી પ્રણાલી દ્વારા હોસ્ટ કરવામાં આવે, તમામ સંવેધાનિક કાર્યવાહી (જેવી કે પંજીકરણની માન્યતા, રિટર્નની ચકાસણી, તપાસ કરવી તેમજ ઓડીટ વગેરે...) રાજ્ય અને કેન્દ્ર સરકારની ટેક્સ ઓથોરીટી કરશે.

આમ, ફ્રન્ટએન્ડ (જીએસટી પોર્ટલ સેવાઓ)નો વિકાસ જીએસટીએન અને બેક એન્ડ મોડ્યુલનો વિકાસ કેન્દ્ર અને રાજ્ય સરકારો પોતાની મેળે કરશે. જો કે, 27 રાજ્યો (મોડેલ-૨ રાજ્યો) એ જીએસટીએનને બેકએન્ડ મોડ્યુલ વિકસાવવા માટે કહેલ છે. જ્યારે સીબીઈસી તથા અન્ય ૯ રાજ્યો (મોડેલ-૧ રાજ્યો)એ પોતાની રીતે બેકએન્ડ મોડ્યુલ બનાવવાની વાત કરેલ છે. મોડેલ-૧ રાજ્યો/સીબીઈસી માટે કરદાતાઓ દ્વારા દાખલ કરેલ સંપૂર્ણ માહિતી (પંજીકરણ, રિટર્ન, પેમેન્ટ વગેરે) તેમની સાથે વહેંચવામાં આવશે માહિતી અને પૃથક્કરણ માટે તેમના દ્વારા યોગ્ય લાગે તેમ.

પ્ર.7. પંજીકરણમાં જીએસટીએન શું ભાગ ભજવશે?

ઉત્તર: જીએસટી પોર્ટલમાં રજીસ્ટ્રેશન ઓનલાઈન રહેશે.

અન્ય મુખ્ય માહિતી જેમ કે PAN, વ્યવસાયિક બંધારણ, આધાર, CIN/DIN વગેરે (જે પણ લાગુ પડતું હોય તે) જીએસટી પોર્ટલ પર ઓનલાઈન જમા કરાવવાના રહેશે કે જેની યોગ્ય એજન્સી જેમ કે સીબીડીટી, યુઆઈડી, એમસીએ દ્વારા ખરાઈ કરવામાં આવશે અને એ રીતે લઘુત્તમ દસ્તાવેજીકરણ પ્રસ્તાવિત કરાશે.

જીએસટીએન આ એપ્લિકેશનની માહિતી, સર્પોટિંગ દસ્તાવેજો સાથે રાજ્યો તથા કેન્દ્રને મોકલશે અને કોઈ શંકા હશે તો પરત મોકલશે અથવા યોગ્ય મંજૂરી અથવા નામંજૂરી કરીને ડીજીટલ સહી વાળું રજીસ્ટ્રેશન જીએસટીએનને પાછું મોકલશે કે જેને ત્યારબાદ કરદાતા ડાઉનલોડ કરી શકશે.

પ્ર.8 જીએસટીએનમાં ઈન્ફોસીસનો શું રોલ રહેશે?

ઉત્તર: જીએસટીએન એ મેં. ઈન્ફોસીસને સિંગલ મેનેજ્ડ સર્વિસ પ્રોવાઈડર (MSP) તરીકે નિયુક્ત કરેલ છે. કે જે જીએસટી પદ્ધતિની ડિઝાઈન, વિકાસ, અમલીકરણ, સોફ્ટવેરની બધી એપ્લિકેશન્સ, ટૂલ્સ તથા ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરને જ્યારથી આ પ્રણાલી શરૂ થઈ ત્યારથી પાંચ વર્ષ સુધી સાચવવાનું કામ કરશે.

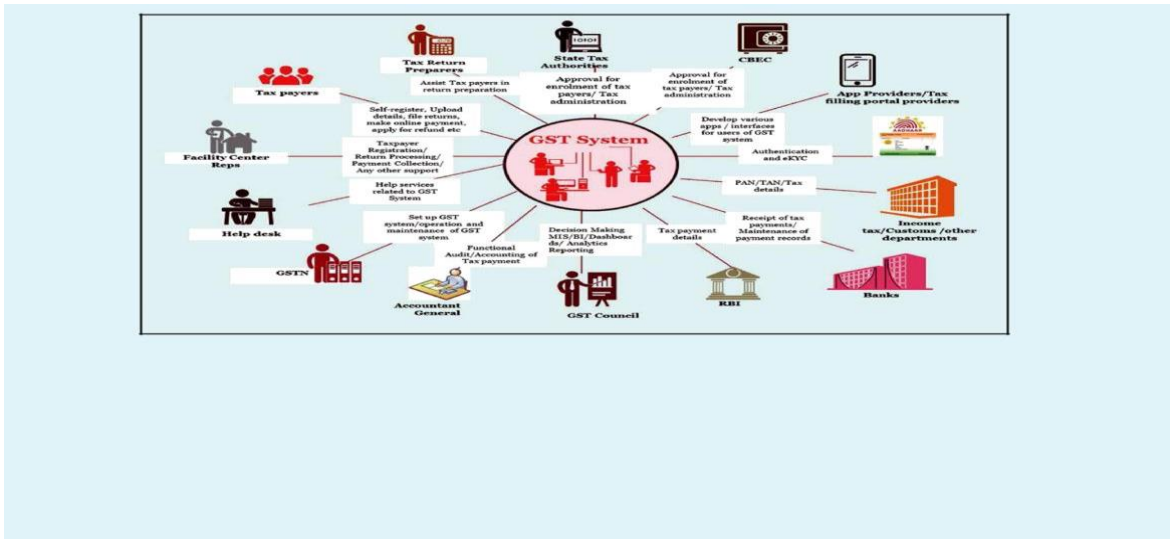
પ્ર.9 જીએસટી કોમન પોર્ટલના મુખ્ય મુદ્દા કયા છે ?

ઉત્તર: જીએસટી પોર્ટલ (www.gst.gov.in) કરદાતા તથા તેમના CA અથવા વકીલોને ઈન્ટરનેટ દ્વારા જોડી શકશે. તથા ટેક્સ અધિકારીઓ દ્વારા ઇન્ટ્રાનેટ જોઈ શકાશે. એક જ પોર્ટલ દ્વારા જીએસટી આધારિત બધી જ સર્વિસ પ્રાપ્ય રહેશે જેમ કે :-

- I. કરદાતા ના પંજીકરણ (નવા, જમા કરાવવું, સુધારા કરવા, રદીકરણ વગેરે)
- II. ખરીદ બિલના અપલોડ, ખરીદનારની ખરીદ પ્રવૃત્તિની સ્વચાલિત નોંધણી તથા યોગ્ય તારીખે દરેક પ્રકારના જીએસટી રિટર્નનું ફાઈલીંગ (જીએસટીઆર [૧,૨,૩,૫,૯,વગેરે])
- III. બેંક આધારિત ચલણ મારફતે ટેક્સ પેમેન્ટ.
- IV. આઈટીસી, કેશ લેજર અને જવાબદારી રજીસ્ટર.
- V. કરદાતા, ટેક્સ અધિકારીઓ તથા અન્ય સ્ટેકહોલ્ડર્સ ના MIS.
- VI. ટેક્સ અધિકારીઓ માટે બીઝનેસ ઇન્ટેલિજન્સ/પૃથક્કરણ.

પ્ર. 10. જીએસટી ઈકો-સિસ્ટમનો ખ્યાલ શું છે?

ઉત્તર. બધી જ રાજ્ય તથા કે.શા.પ્રદેશોની સરકારોને સામાન્ય જીએસટી પ્રણાલી મળશે. આજ પ્રણાલી વાણિજ્ય કર વિભાગ, કેન્દ્રીય વેરા અધિકારી, કરદાતા, બેંકો તથા સ્ટેકહોલ્ડરો ને મળશે. આ ઈકો-પ્રણાલીમાં બધા જ સામેલ હશે જેમ કે બધા જ સ્ટેકહોલ્ડર કરદાતાથી ટેક્સ પ્રોફેશનલ થી ટેક્સ અધિકારી થી જીએસટી ખરીદ થી બંકો થી ખાતાકીય હોદ્દેદાર. નીચે આપેલ ચિત્ર વડે આ ઈકો-પ્રણાલીની સંરચના સ્પષ્ટ થશે.

પ્ર.11 જીએસટી (જીએસટી સુવિધા આપનાર) શું છે?

ઉત્તર: જીએસટી પ્રણાલી કરદાતાઓ ને જીએસટી પ્રણાલી મારફતે તમામ જીએસટી સંલગ્ન કાર્ય કરવા માટે જીએસટી પોર્ટલ પૂરું પાડશે. પણ અહીં અનેક પ્રકારના કરદાતાઓ હશે (એસએમઈ, મોટા સાહસો, માઈક્રો એકમો વગેરે) કે જેમને તેમના ખરીદ/વેચાણનાં રજીસ્ટર ડેટાને જીએસટી ફોર્મેટમાં ફેરવવા, તેમની ઈઆરપી/એકાઉન્ટ પેકેજ પ્રણાલીને જીએસટી સાથે સાંકળવી, અનેક પ્રકારના ડેશબોર્ડ કે જેમાં સામ્ય/અસામ્ય થતા આઈટીસી દાવાઓ જોવા, ભરવાપાત્ર વેરા, સ્ટેટસ ફાઈલીંગ વગેરે સુવિધાઓ ની જરૂરત રહેશે. ઇનવોઇસ ફાઈલીંગ જરૂરી હોવાથી મોટા સાહસોને સ્વચાલિત તંત્રની જરૂર રહેશે કે જે જીએસટી પ્રણાલી સાથે તાલમેલ કેળવે કેમ કે ઘણા બધા ઇનવોઇસ વેબ પોર્ટલ પર માનવ પ્રયાસે અપલોડ કરવા અશક્ય છે. માટે આ ઇકો પ્રણાલીની જરૂર પડે કે જે આવા કરદાતાઓ ને જીએસટી કમ્પ્લાયંસ જાળવવા સહાયભૂત બની રહે.

કરદાતાઓ ને પડતી સરળતા જ જીએસટીને સફળતા અપાવી શકે. આ ઇકો પ્રણાલી કરદાતાઓ ને થર્ડ પાર્ટી એપ્સ વાપરવાની સુવિધા આપે છે જેથી તે ડેસ્કટોપ/મોબાઈલ વડે અલગ અલગ પ્રકારના ઇન્ટરફેસની મદદથી જીએસટી કમ્પ્લાયંસ જાળવવા આસાની આપે છે.

ઉપરોક્ત તમામ કારણોથી એક એવી ઇકો પ્રણાલીની જરૂરત રહે છે કે જે થર્ડ પાર્ટી સર્વિસ પ્રોવાઇડર્સની બનેલ હોય કે જેમને જીએસટી પ્રણાલી ઉપયુક્ત હોય અને જેમની આવા એપ્સ વિકસાવવાની ક્ષમતા હોય. આવા સર્વિસ પ્રોવાઇડર્સને એક સામાન્ય નામ આપવામાં આવેલ છે, જીએસટી સુવિધા પ્રોવાઇડર્સ અથવા જીએસપી.

પ્ર.12 જીએસટી સુવિધા પ્રોવાઇડર (જીએસપી) ની શું ભૂમિકા હશે ?

ઉત્તર: કરદાતાઓ રિટર્ન ફાઈલ કરી શકે, સ્વીકાર/રદ/સુધારા કરી શકાય એ માટે ખરીદ રજીસ્ટરના સ્વનિયંત્રિત ડેટાનું સંગઠન કરી શકે, જીએસટી કમ્પ્લાયંસની કાર્યવાહીનું તુરત નિરીક્ષણ કરી શકે તે માટેના ડેશબોર્ડ તૈયાર કરવા વગેરે ખાસીયાતો ધરાવતા એપ બનાવવાનું કામ જીએસપી કરશે. તેઓ કંપનીની અંદર અલગ અલગ વપરાશકારો માટે જીએસટી સંલગ્ન પ્રવૃત્તિઓ જેવી કે ઇનવોઇસ અપલોડ કરવા, રિટર્ન ફાઈલ કરવા માટે તેમનું વિભાજન કરી શકાય એ રીતે રોલ આધારિત ઉપયોગ-હક્કો આપશે (જેની માધ્યમ અને મોટી કંપની ઓ ને જરૂરત રહેશે) તેમજ ટેક્સ પ્રોફેશનલ્સ તેમના કરદાતા ગ્રાહકોની જીએસટી

કમ્પ્લાયંસ કાર્યવાહી મેનેજ કરી શકે, પ્રવર્તમાન એકાઉન્ટ પેકેજ/ઈઆરપીને જીએસટી સાથે એકાકાર કરી શકે તે માટેના એપ પણ બનાવશે.

પ્ર.13 જીએસટીનો ઉપયોગ કરવાથી કરદાતાને શું લાભ થશે ?

ઉત્તર. એ સ્પષ્ટ છે કે જીએસટી પોર્ટલ પર કરદાતા તમામ જીએસટી વિકલ્પોનો ઉપયોગ કરી શકશે. કેટલાક વિકલ્પોનો પ્રયોગ કરવા માટે જીએસટી એક વધારાનું માધ્યમ છે અને તેની સુવિધાનો લાભ લેવો એ વૈકલ્પિક છે. જીએસટીને નિયમાધિન રહી કરદાતાઓ ની જરૂરતોને પૂરી પાડવા જીએસટી નીચે મુજબની સુવિધા પૂરી પાડશે :

1. તેમનાં એકાઉન્ટ સોફ્ટવેર દ્વારા તૈયાર થયેલ csv, pdf, excel, word ફોર્મેટના ઇનવોઇસને જીએસટી અનુરૂપ ફોર્મેટમાં રૂપાંતરિત કરવા.
2. જીએસટી પોર્ટલમાં થી સ્વચાલિત રીતે તૈયાર થયેલ ડેટાને ખરીદી રજીસ્ટરના ડેટા કે જે csv, excel કે અન્ય પ્રોપરાઈટરી ડેટાબેઝમાં નાં ડેટા સાથે એકાકાર કરી ગોઠવવાનું કાર્ય. જીએસટી ફોર્મેટથી અપલોડ કરેલ ડેટા json/csv ફોર્મેટમાં હોઈ શકે.
3. જુદી જુદી શાખા ધરાવતા ઓર્ગેનાઈઝેશન્સ ને શાખાદીઠ ઇનવોઇસ અપલોડ કરવાની ફરજ પડશે કેમ કે જીએસટી પ્રણાલી એક યુઝર આઈડી/પાસવર્ડ દીઠ ફક્ત એક જ જીએસટી સિસ્ટમ ચલાવવા આપે છે. ભૂમિકા આધારિત અભિગમ સાથે અને અલગ દ્રષ્ટિ સાથે જુદી જુદી શાખાઓ માટે એક અપ્લીકેશન ની જરૂર પડશે.
4. જે કંપની ઘણાબધા રાજ્યોમાં સ્થાપિત હશે તેમને તમામ શાખાઓના એક જ સ્ક્રીન ઉપર ડેટા જોવા માટે એક એકીકૃત દ્રષ્ટિકોણ લેવો જરૂરી બનશે.
5. જીએસટી વ્યાવસાયિકોને તેમના ક્લાયન્ટ કરદાતાઓ માટે એક ડેશબોર્ડથી જીએસટી અનુપાલનની પ્રવૃત્તિઓનું સંચાલન અને જવાબદારી ઉઠાવવા માટે કેટલાક ચોક્કસ એપ્લીકેશનની જરૂર પડશે, વગેરે.

ઉપરોક્ત ફક્ત થોડા ઉદાહરણો માત્ર છે. આ સિવાય અલગ અલગ પ્રકારનાં કરદાતાઓની બીજી ઘણી આવશ્યકતાઓ હશે. કરદાતાઓની આ આવશ્યકતાઓને જીએસટી દ્વારા સંતોષી શકાશે.

પ્ર.14 જીએસટીએન દ્વારા બનાવેલ અને વિકસાવેલ જીએસટી સામાન્ય પોર્ટલ પર કરદાતા ક્યા કર્યો કરશે?

ઉત્તર. જીએસટી કોમન પોર્ટલ એક-સ્ટોપ- દુકાન છે કરદાતાઓ માટે જીએસટી હેઠળ તમામ જરૂરીયાતો માટે. જીએસટીએન દ્વારા પ્રબંધિત જીએસટી પોર્ટલ પર કરદાતાઓ દ્વારા કરી શકાય તેવા વર્ણનાત્મક કાર્યોની સૂચી નીચે મુજબ છે :

- પંજીકરણની અરજી, પંજીકૃત માહિતીમાં સુધારા વધારા, પંજીકરણનું રદીકરણ તેમજ પ્રોફાઇલ મેનેજમેન્ટ;
- કર ચૂકવણી, દંડ પાત્ર રકમની ચૂકવણી, વ્યાજ વગેરે...(એટલે કે ચાલાન મેળવવું કે જે બેંક ના પોર્ટલ કે બેંક ની અંદર પ્રત્યક્ષ જઈ મળે છે);
- સામાન્ય થી ચક્રવૃદ્ધિ કે તેથી ઉલટું, કર દાતાના સ્ટેટસમાં પરિવર્તન;
- ઇનવોઇસની માહિતી ચઢાવવી તથા જુદા જુદા સંવૈધાનિક રિટર્ન્સ/વાર્ષિક સ્ટેટમેન્ટ ભરવા;
- જીએસટી પોર્ટલ પર નિર્માણ પામેલ અનન્ય એપ્લીકેશન રેફરન્સ નંબર (ARN) નો ઉપયોગ કરીને રિટર્ન/કર લેજર/રોકડની લેજરની પરિસ્થિતિ જાણવી;
- રીફંડ માટેની અરજી ફાઇલ કરવી.
- રિટર્ન/કર લેજર/રોકડની પરિસ્થિતિની ચકાસણી કરવી...

પ્ર.15 જીએસટીએન દ્વારા વિકસિત જીએસટી પ્રણાલીમાં કેન્દ્ર અને રાજ્યનાં વેરા અધિકારીઓની શું ભૂમિકા હશે?

ઉત્તર: અલગ અલગ હેતુથી કરદાતા ઓ દ્વારા જીએસટી પોર્ટલ પર જમા કરેલ માહિતી/ અરજીઓનો અધિકારીઓ નીચે મુજબ ઉપયોગ કરશે :

- કરદાતાઓ ના એનરોલ્મેન્ટ/પંજીકરણને સંમતિ આપવી/રદ કરવા...

- કર પ્રબંધન (ચકાસણી/છણાવટ/રીફંડ/અપીલ/સંશોધન વગેરે);
- વ્યવસાયિક પૃથક્કરણ, માહિતી પ્રબંધન તથા અન્ય કાનૂની કાર્યવાહી અર્થે...

પ્ર.16 શું જીએસટીએન પ્રણાલીમાં દરેક ઇનવોઇસ માટે જીએસટીએન અનન્ય ઓળખ બનાવશે ?

ઉત્તર: ના. જીએસટીએન કોઈપણ નવા ઓળખ નહિ બનાવે. સપ્લાયરના જીએસટીઆઈએન (GSTIN), ઇનવોઇસ નંબર અને ચાલુ વિત્તીય વર્ષ ખુદ જ દરેક ઇનવોઇસને અનન્ય બનાવશે.

પ્ર.17 શું ઇનવોઇસ માહિતી રોજ રોજ અપલોડ થઈ શકશે ?

ઉત્તર: હા, જીએસટી પોર્ટલ પર કરદાતાઓ માટે ગમે ત્યારે ઇનવોઇસ ડેટા અપલોડ કરવાની સુવિધા હશે. સપ્લાયર કરદાતાને દ્વારા વહેલાં ઇનવોઇસ અપલોડ કરવાથી રિસીવ કરનાર કરદાતાને ઇનવોઇસની માહિતી સંગ્રહિત કરવામાં આસાની રહેશે અને સપ્લાયર કરદાતાને છેવટની ઘડીની દોડાદોડ કરવાની નહિ રહે.

પ્ર.18 જીએસટી પોર્ટલ પર ઇનવોઇસ ચડાવવા માટે શું જીએસટીએન સાધનો પૂરા પાડશે ?

ઉત્તર: હા, જીએસટીએન સ્પ્રેડશીટ જેવા સાધનો (માઈક્રોસોફ્ટ એક્સેલ જેવા) કરદાતાઓને વિના મૂલ્યે પૂરા પાડશે, જે તેમને સક્ષમ બનાવશે તેમાં જ ઇનવોઇસ ડેટા સંકલિત કરવા અને ફાઈલો જનરેટ કરવા માટે જે પછી જીએસટી પોર્ટલ ઉપર અપલોડ કરી શકાય છે. આ એક ઓફલાઈન સાધન હશે જે ઓનલાઈન રહ્યા વગર વાપરી શકાશે ઇનવોઇસ ડેટાને ઇનપુટ/કેપ્ચર કરવા અને જીએસટી પોર્ટલ પર અપલોડ કરવા માટે ફાઈનલ ફાઈલો સુસંગત ફોર્મેટમાં જનરેટ કરી શકાશે.

પ્ર.19 લેજર તથા અન્ય ખાતા જોવા માટે જીએસટીએન મોબાઈલ આધારિત એપ પૂરા પાડશે ?

ઉત્તર: જીએસટી પોર્ટલ એ પ્રકારે બનાવવામાં આવ્યું છે કે તે કોઈ પણ સ્માર્ટફોન પર જોઈ શકાય. આ રીતે યોગ્ય બ્રાઉઝર પર રોકડ લેજર, ઉધાર લેજર, ITC લેજર વગેરે કોઈપણ મોબાઈલ ફોન પર જોઈ શકાશે.

પ્ર. 20 શું જીએસટીએન જીએસટી વ્યવસાયીને અલગ યુઝર આઈડી અને પાસવર્ડ આપશે, જે સક્ષમ બનાવશે તેમને કરદાતાનો યુઝર આઈડી અને પાસવર્ડ ઉપયોગ કર્યા વગર તેમના ગ્રાહક (કર દાતાઓ) ના અવેજમાં કામ કરવા માટે, જેમ આજે થાય છે?

ઉત્તર: હા, જીએસટીએન, જીએસટી વ્યવસાયીને અલગ યુઝર આઈડી અને પાસવર્ડ આપશે, જે સક્ષમ બનાવશે તેમને તેમના ગ્રાહકનાં અવેજમાં કામ કરવા માટે તેમના યુઝર આઈડી અને પાસવર્ડ પૂછ્યા વગર. તેઓ જીએસટી કાયદા અંતર્ગત કરદાતાઓ વતી તમામ કાર્ય કરવા સક્ષમ હશે.

પ્ર. 21. શું કરદાતા ઉપરોક્ત સગવડ મુજબ એક વખત નીમેલા પોતાના જીએસટી વ્યવસાયીને બદલી શકશે?

ઉત્તર: હા, કરદાતા જીએસટી પોર્ટલ પર આસાનીથી પોતાના પહેલા નીમેલા જીએસટી વ્યવસાયીને રદ કરીને નવા જીએસટી વ્યવસાયીને નીમી શકાશે.

પ્ર. 22 શું સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ કે સર્વિસ ટેક્સ કે સ્ટેટ વેટ (VAT) અંતર્ગત આવતા વર્તમાન કરદાતાએ જીએસટી માટે નવા પંજીકરણ માટે અરજી કરવી પડશે?

ઉત્તર: ના, વર્તમાન કરદાતા કે જેમના PAN નંબર CBDT દ્વારા માન્ય કરાયેલ છે તેમણે GST માટે ફરી અરજી કરવાની રહેશે નહિ. તેમને જીએસટી પોર્ટલ દ્વારા કામચલાઉ જીએસટીઆઈએન GSTIN અપાશે જે છ મહિના માટે કાર્યરત રહેશે. આ કરદાતાઓ એ તેમનાં ડેટા જીએસટી પોર્ટલ પર જીએસટી એનરોલમેન્ટ ફોર્મમાં ભરવાનાં રહેશે. આ ડેટા ભરાઈ ગયા બાદ કરદાતાની સ્થિતિ બદલાઈને માઈગ્રેટેડની થશે. પૂર્વયોજિત દિવસે આ કરદાતાની સ્થિતિ ફરી બદલાઈને એક્ટીવની થશે અને ત્યારબાદ તે જીએસટી પોર્ટલ પર તમામ સુવિધા ઓ જેમ કે કર ચૂકવણી, રીટર્ન્સ ફાઈલ કરવા વગેરેનો લાભ લઈ શકશે.

જીએસટીએન એ આવા તમામ કરદાતાઓ ને કામચલાઉ આઈડી અને પાસવર્ડ આપી દીધા છે અને વેરા અધિકારીઓ પણ કરદાતાઓ ને જાણ કરી શકે તે માટે આપી રાખેલ છે. ૦૮ નવેમ્બર ૨૦૧૬ થી જીએસટી પોર્ટલ ઉપર વર્તમાન કરદાતાઓનું એનરોલમેન્ટ શરૂ થયું અને માર્ચ ૨૦૧૭ ના અંત સુધીમાં ઘણાબધાઓ એ કામચલાઉ આઈડીને એક્ટીવ કરી દીધા છે અને ઘણાની માઈગ્રેશન પ્રોસેસ પણ પૂર્ણ થઈ ચૂકી છે. વધુ માહિતી

<https://www.gst.gov.in/help> ઉપર ઉપલબ્ધ છે.

પ્ર.23 કરદાતાઓ ના ફાયદા માટે અલગ અલગ મુદ્દે જીએસટી પોર્ટલ પર કામ કરવા શું સામગ્રી જીએસટીએન દ્વારા આપવામાં આવશે?

ઉત્તર: જીએસટી પોર્ટલની દરેક કાર્યવાહી કરી શકાય તે માટે જીએસટીએન કોમ્પ્યુટર આધારિત ટ્રેનીંગ (CBT) સામગ્રી તૈયાર કરી રહ્યું છે જેમાં વિડીયો પણ મુકાયેલ છે. આ તમામને જીએસટી પોર્ટલ તથા કર ઉચ્ચાલયો ની વેબસાઈટ પર મુકવામાં આવશે. આ સિવાય કરદાતાઓ ને માહિતગાર કરવા અન્ય ઉપભોક્તા મેન્યુઅલ અને સામાન્ય પ્રશ્નોત્તરી (FAQ) પણ જીએસટી પોર્ટલ પર મુકવામાં આવશે. તદુપરાંત કરદાતાઓ ની મદદ માટે સહાયતા ડેસ્ક પણ તૈયાર કરાયો છે જ્યાં લોગ ઇન કરી ઈ-મેઈલ દ્વારા (helpdesk@gst.gov.in) કે ફોન દ્વારા (0124-4688999) ટિકિટ જનરેટ કરી શકાશે. CBT, FAQ અને ઉપભોક્તા મેન્યુઅલ <https://www.gst.gov.in/help> ઉપર ઉપલબ્ધ છે.

પ્ર.24 શું જીએસટી સામાન્ય પોર્ટલ પર કરદાતાઓ એ દાખલ કરેલ રિટર્ન તથા પંજીકરણ અંગેની માહિતી ગુપ્ત રહેશે?

ઉત્તર: હા, જીએસટીએન એ કરદાતાઓએ જીએસટી સામાન્ય પોર્ટલ પર આપેલ અંગત તથા વ્યવસાયલક્ષી તમામ માહિતીને ગુપ્ત રાખવાનાં જરૂરી પગલાં લીધેલ છે. આ શક્ય બનશે કરદાતાના રોલ આધારિત એક્સેસ કંટ્રોલ (RABC) અને જટિલ ડેટાનું એનક્રિપ્શન બંનેને સંગ્રહ અને આદાનપ્રદાન દરમિયાન સુનિશ્ચિત કરીને. ફક્ત સત્તાધીશ કર અધિકારી જ આ ડેટા ને જોઈ અને વાંચી શકશે.

પ્ર.25 જીએસટી પ્રણાલી ને સલામત બનાવવા જીએસટીએન એ સલામતી નાં કયા પગલાં લીધા છે?

ઉત્તર: જીએસટી પ્રણાલી પ્રોજેક્ટે ડેટા અને સર્વિસની સલામતી માટે સ્ટેટ ઓફ આર્ટ સલામતી ફ્રેમવર્ક અખત્યાર કરેલ છે. ઉચ્ચ કક્ષાની ફાયરવોલ, ખલેલની પરખ, ડેટાનું એનક્રિપ્શન – આરામ તેમજ કાર્યરત સ્થિતિમાં, સંપૂર્ણ ઓડીટ ટ્રેઈલ, સાતત્યપૂર્ણ હેશીંગ અલગોરિધમ દ્વારા ટેમ્પર પ્રૂફિંગ, ઓએસ તેમજ હોસ્ટ હાર્ડનીંગ વગેરે... ખરાબ હુમલાને તે જ સમયે પારખવા અને રોકવા જીએસટીએન એક પ્રાઈમરી અને સેકન્ડરી સિક્યુરિટી ઓપરેશન્સ કમાંડ અને કંટ્રોલ સેન્ટર બનાવી રહ્યું છે. સામાન્ય રીતે જ્ઞાત અને અજ્ઞાત ભયસ્થાનોથી રક્ષણ માટે જીએસટીએન જી.એસ.ટી. સિસ્ટમમાં ઉપયોગમાં લેવાતા સોત કોડ અને લાઈબ્રેરીઓના સતત સ્કેનીંગ દ્વારા સલામત કોડિંગ વ્યવહાર પણ સુનિશ્ચિત કરે છે.

24. પરિવર્તનીય જોગવાઈઓ

પ્ર. 1. વર્તમાન કાયદા હેઠળ GST પહેલા અંતિમ રીટર્નમાં જે CENVAT ક્રેડીટ (અથવા VAT ક્રેડીટ) આગળ લઈ જવાય છે તે શું GST હેઠળ ITC તરીકે ઉપલબ્ધ હશે?

ઉત્તર. કમ્પોઝીશન સ્કીમ હેઠળ જે વ્યક્તિ કર ચૂકવવાનું પસંદ કરે છે તેના સિવાયના નોંધાયેલ એક વ્યક્તિ, ત્યાં દર્શાવાયેલ શરતોને આધિન, નિમણૂક દિવસ પહેલાં છેલ્લા સમયગાળાના રીટર્નમાં આગળ લઈ ગયેલ CENVAT (અથવા VAT ક્રેડીટ) ક્રેડીટની રકમ તેના ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડીટ ખાતામાં ક્રેડીટ લેવા માટે હકદાર બનશે. (CGST/SGST એક્ટની કલમ 140(1))

પ્ર. 2. એ શરતો શું છે?

ઉત્તર. શરતો નીચે મુજબ છે: -

- તે ક્રેડીટની રકમ આ એક્ટ હેઠળ ઇનપુટ તરીકે સ્વીકાર્ય છે;
- નોંધાયેલ વ્યક્તિએ વર્તમાન એક્ટ હેઠળ નિમણૂક તારીખથી તુરંતના આગલા છ માસના સમયગાળા માટે તમામ રીટર્નો (એટલે કે સેન્ટ્રલ એક્સાઇઝ અને VAT) રજૂ કરવા જરૂરી છે;
- તે ક્રેડીટની રકમ નોટીફિકેશન નંબર હેઠળ વેંચાયેલ માલસામાન સાથે સંબંધિત નથી અને તેના પર ચૂકવાયેલ VATના રીફંડને ક્લેઇમ કરે છે તેની સાથે સંબંધિત નથી.

SGST કાયદા હેઠળ નીચે મુજબ વધુ એક શરત હશે: -

તે ક્રેડીટ માટે કેંદ્રીય સેલ્સ ટેક્સ એક્ટ, 1956ની કલમ 3, કલમ 5 ની પેટા-કલમ (3), કલમ 6, કલમ 6એ અથવા કલમ 8ની પેટા-કલમ (8) ને સંબંધિત કોઇપણ દાવાને આભારી છે, તે કેંદ્રીય સેલ્સ ટેક્સ (નોંધણી અને ટર્ન ઓવર) નિયમો, 1957ના નિયમ 12 માં દર્શાવ્યા મુજબ તે રીતે અને તે સમયગાળા સૂધીમાં પ્રમાણભૂત નથી, તે ઇલેક્ટ્રોનિક ક્રેડીટ લેજરમાં ક્રેડીટ માટે લાયક નથી.

જો કે, વર્તમાન કાયદા હેઠળ જ્યારે કેંદ્રીય સેલ્સ ટેક્સ (નોંધણી અને ટર્નઓવર) નિયમો, 1957ના નિયમ 12 માં દર્શાવ્યા મુજબની રીતમાં કહેવાતા દાવાઓ પ્રમાણભૂત છે, ત્યારે ઉપર દર્શાવેલ ક્રેડીટ સમાન એક રકમ રીફંડ આપવામાં આવશે.

પ્ર. ૩. એક નોંધાયેલ વ્યક્તિ, ધારો કે, વર્તમાન કાયદા (સેન્ટ્રલ એક્સાઇઝ) હેઠળ 2017-18ના જૂન ક્વાર્ટરમાં કેપિટલ ગુડ્સ ખરીદે છે. જો કે ભરતિયુ ૩૦મી જૂન સુધીમાં મળી જાશે પરંતુ કેપીટલ ગુડ્સ ૫મી જુલાઈ, 2017 (એટલે કે GST શાસનમાં) ના રોજ મળશે. શું આ વ્યક્તિ CENVATની સંપૂર્ણ ક્રેડીટ GST શાસનમાં મેળવશે કે કેમ?

ઉત્તર. હા, તે 2017-18માં ક્રેડીટ માટે હકદાર થશે પરંતુ વર્તમાન કાયદામાં દર્શાવ્યા મુજબ આવી ક્રેડીટ CENVAT ક્રેડીટ તરીકે સ્વીકાર્ય હતી અને CGST એક્ટની કલમ 140(2) માં CGST માં ક્રેડીટ તરીકે પણ સ્વીકાર્ય છે.

પ્ર. 4. VAT ક્રેડીટ વર્તમાન કાયદા (સેન્ટ્રલ એક્સાઇઝમાં) વસ્તુઓ 'X' અને 'Y' પર કેપીટલ ગુડ્સ તરીકે ક્રેડીટ ઉપલબ્ધ ન હતી. GSTમાં તે જ્યારથી આવરી લેવાયા છે, શું નોંધાયેલ કરપાત્ર વ્યક્તિ હાલમાં તેનો ક્લેઇમ કરી શકે છે?

ઉત્તર. તે માત્ર તો જ ક્રેડીટ માટે હકદાર બનશે જ્યારે વર્તમાન કાયદા હેઠળ આવા માલ સામાન પર ITC સ્વીકાર્ય હોય અને GST માં પણ સ્વીકાર્ય હોય. આવા માલ સામાન પર વર્તમાન કાયદા હેઠળ ક્રેડીટ ઉપલબ્ધ ન હોવાથી, કહેવાતી વ્યક્તિ GSTમાં તેનો દાવો કરી શકતી નથી- SGST એક્ટની કલમ 140(2) ની જોગવાઈ.

પ્ર. 5. એવું ધારી લઈએ કે વર્તમાન કાયદા હેઠળ (સંદર્ભ પ્ર.4) નોંધાયેલ વ્યક્તિ ખોટી રીતે ક્રેડીટને માણે છે, તો શું GST કાયદા હેઠળ અથવા વર્તમાન કાયદા હેઠળ રીકવરી કરવામાં આવશે?

ઉત્તર. વર્તમાન કાયદા હેઠળ જ્યાં સુધી ખોટી રીતે માણેલ ITC સંબંધિત રીકવરી રીકવર ન થઈ જાય, ત્યાં સુધી તે GST હેઠળ કરના અડચણ તરીકે રીકવર થાશે.

પ્ર. 6. એવા બે નોંધાયેલ કરપાત્ર વ્યક્તિના ઉદાહરણ આપો કે જેઓ વર્તમાન કાયદા (સેન્ટ્રલ એક્સાઇઝ/VAT) હેઠળ નોંધાયેલા હોવા માટે જવાબદાર નથી, પરંતુ GST હેઠળ નોંધાવવા માટે જવાબદાર હોય?

ઉત્તર. એક ઉત્પાદક ધારો કે રૂ. 60 લાખનું ટર્ન ઓવર ધરાવે છે કે જે વર્તમાન કાયદા હેઠળ SSA મુક્તિ માણે છે તેનું ટર્ન ઓવર રૂ. 20 લાખના મુખ્ય માપદંડથી વધી જાય છે તેથી GST

હેઠળ નોંધપાત્ર થવુ ફરજિયાત છે - કલમ 22.

VAT હેઠળ એક વેપારી માપદંડ હેઠળ ટર્ન ઓવર ધરાવે છે, પરંતુ ઇ-કોમર્સ સંચાલક મારફતે વેચાણ કરે છે, તો તેણે GST માં નોંધપાત્ર થવુ જરૂરી રહેશે. આવા વ્યક્તિઓ માટે કોઈ માપદંડો હશે નહીં) – કલમ 24.

પ્ર. 7. નિમણૂકના દિવસે ચૂકવાયેલા VAT વાળા ઇનપુટો કે જે સ્ટોક તરીકે રાખ્યા છે તેના પર સેવા પ્રદાતાને શું ITC મળશે?

ઉત્તર. હા, કલમ 140(3) ની જોગવાઈ અનુસંધાનમાં જે ઇનપુટ્સ સ્ટોકમાં ધરાવવામાં આવેલ છે તેના પર ઇનપુટ કર ક્રેડીટ મેળવવા માટે હકદાર છે.

પ્ર. 8. એક નોંધાયેલ વ્યક્તિ નિમણૂક દિવસના પૂર્વવર્તી તુરંતના સમયગાળા માટે તેના અંતિમ VAT રીટર્નમાં રૂ. 10,000/- ની વધુ ITC ધરાવે છે. GST હેઠળ તે કમ્પોઝીશન સ્કીમ માટે પસંદ કરે છે. શું તે ઉપર જણાવેલ વધારો ITC થી GST માં કેરી ફોરવર્ડ કરી શકશે?

ઉત્તર. જો નોંધાયેલ વ્યક્તિ કમ્પોઝીશન સ્કીમ માટે પસંદ કરે તો તેણે વધારાની ITC VAT થી GST માં કેરી ફોરવર્ડ કરવા માટે સક્ષમ બનશે નહીં. – કલમ 140(1).

પ્ર. 9. CST (એટલે કે સેન્ટ્રલ સેલ્સ ટેક્સ એક્ટ) હેઠળ શું વેચાણ પત્રક છ મહિના સુધીમાં ટર્ન ઓવરમાંથી બાકાત તરીકે માન્ય છે? જો, ધારો કે, નિમણૂકના દિવસથી છ મહિનાઓ સુધીમાં ખરીદનાર દ્વારા GST શાસનમાં માલસામાન પરત કરવામાં આવે, તો શું તે GST માં કરપાત્ર બનશે?

ઉત્તર. જ્યારે કર વર્તમાન કાયદા [આ કિસ્સામાં, CST] હેઠળ નિમણૂકના દિવસથી પહેલાના છ મહિનાઓ પહેલા ન થાય તેમ, વેચાણના સમયે કોઈપણ સામાન પર કર ચૂકવાયેલ હોય, અને જો આવો સામાન ખરીદનાર દ્વારા નિમણૂકના દિવસ પછી પરત કરવામાં આવે, તો આ વેચાણ પરતને GSTમાં જે તે ખરીદનારની સપ્લાય તરીકે ગણવામાં આવશે અને આવી સપ્લાય પર કર તો જ ચૂકવવામાં આવશે, જો-

(i) સામાન GST કાયદા હેઠળ કરપાત્ર હોય; અને

(ii) ખરીદનાર GST કાયદા હેઠળ નોંધાયેલ હોય.

જો કે, જો ઉપર કહેવાયેલ ખરીદનાર GST હેઠળ નોંધાયેલ ન હોય અને નિમણૂક થયાના દિવસથી 6 (છ) મહિનાઓ સુધીમાં (અથવા મહત્તમ બે મહિનાઓના વધારાયેલ સમયગાળા સુધીમાં) માલ પરત કરવામાં આવેલ હોય અને માલ ઓળખપાત્ર હોય તો વેંચનાર આવા કરના રીફંડ માટે હક્કદાર છે. - કલમ 142(1).

પ્ર. 10. જો ઇનપુટ અથવા મધ્યવર્તી માલ વર્તમાન કાયદા હેઠળ જોબ વર્ક માટે મોકલવામાં આવેલ હોય તે નિમણૂક દિવસ પછી જોબ વર્ક પૂર્ણ થયા પછી પરત આવે તો શું ઉત્પાદક અથવા જોબ વર્કર કર ચૂકવવા જવાબદાર બને છે?

ઉત્તર. નીચેના બનાવોમાં ઉત્પાદક અથવા જોબ વર્કર દ્વારા કોઇપણ કર ચૂકવવાનો થશે નહીં:

-

(i) ઇનપુટ્સ/મધ્યવર્તી માલ નિમણૂક દિવસ પહેલા વર્તમાન કાયદાની જોગવાઈના અનુસંધાનમાં જોબવર્કરને મોકલવામાં આવે.

(ii) જોબ વર્કર નિમણૂકના દિવસથી છ મહિનાઓ સુધીમાં જ તે માલ પરત કરે છે (અથવા મહત્તમ બે મહિનાઓના વધારાના સમયગાળા સુધીમાં).

(iii) બંને ઉત્પાદક અને જોબ વર્કર નિમણૂક દિવસ પર સુચિત પત્રકમાં જોબ વર્કર દ્વારા સ્ટોકમાં રાખવામાં આવેલ ઇનપુટ્સની વિગતો જાહેર કરે.

સંબંધિત કલમો 141(1), 141(2) અને 141 (4) છે.

જો કે, તે ઇનપુટ્સ/મધ્યવર્તી માલ છ મહિનાઓમાં પરત ન આવે (અથવા મહત્તમ બે મહિનાઓના વધારાના સમયગાળા સુધીમાં), જે ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડીટ મેળવી હતી રીકવર કરવા માટે જવાબદાર છે.

પ્ર. 11. જો જોબ વર્કર ચોક્કસ સમયગાળામાં માલ પરત ન કરે તો શું થાય?

ઉત્તર. નિમણૂક દિવસથી છ મહિના સુધીમાં (અથવા મહત્તમ બે મહિનાઓના વધારાના સમયગાળા સુધીમાં) જો જોબ વર્કર ઉત્પાદકના વ્યવસાય સ્થળે કહેવાતા માલ પરત કરવામાં ન આવે તો તેના દ્વારા તે માલ પર કર ચૂકવવા પાત્ર થશે. - કલમ 141(1), 141(2).

પ્ર. 12. શું ઉત્પાદક પૂર્ણ માલ કે જે કોઈ અન્ય કરપાત્ર વ્યક્તિની જગ્યાએ ચકાસણીના હેતુથી મોકલ્યો હતો તેને ફેરબદલ કરી શકે છે?

ઉત્તર. હા, ઉત્પાદક ચકાસણીના હેતુ માટે પૂર્ણ માલને ભારતમાં કરની ચૂકવણી પર અથવા છ મહિનાઓ સુધીમાં (અથવા મહત્તમ બે મહિનાઓના વધારાના સમયગાળા સુધીમાં) કરની ચૂકવણી વિના નિકાસ માટે કોઈપણ અન્ય નોંધાયેલી વ્યક્તિની જગ્યા પર ફેરબદલ કરી શકે છે. -કલમ 141(3)

પ્ર. 13. જો પૂર્ણ માલ વર્તમાન કાયદા હેઠળ ફેક્ટરીમાંથી ચોક્કસ પ્રક્રિયા કરવા માટે દૂર કરવામાં આવે અને જો તે નિમણૂકના દિવસ પર અથવા પછી પરત કરવામાં આવે, તો શું GST ચૂકવવા પાત્ર થશે?

ઉત્તર. GST હેઠળ કોઈપણ કર ચૂકવવાનો નહીં થાય, જો પૂર્ણ માલ નિમણૂકના દિવસ પહેલાં કોઈપણ અન્ય જગ્યા પર ચોક્કસ પ્રક્રિયા કરવા માટે દૂર કરવામાં આવે અને તે પરિક્ષણ કર્યા બાદ અથવા અન્ય કોઈપણ પ્રક્રિયા બાદ કહેવાતી ફેક્ટરી પર નિમણૂક દિવસથી છ મહિના સુધીમાં (અથવા મહત્તમ બે મહિનાઓના વધારાના સમયગાળા સુધીમાં) પરત કરવામાં આવે - કલમ 141(3).

પ્ર. 14. ઉત્પાદિત માલ પર કે જે પરિક્ષણ કરવા અથવા કોઈપણ અન્ય પ્રક્રિયા કરવા જોબ વર્કરને મોકલવામાં આવે છે તેના પર વર્તમાન કાયદા હેઠળ ઉત્પાદકને જે કર ચૂકવવા પાત્ર નથી તે તેના પર GSTમાં ક્યારે કર ચૂકવવા પાત્ર થશે?

ઉત્તર. ઉત્પાદિત માલ પર કે જે નિમણૂક દિવસ પહેલાં પરિક્ષણ કરવા અથવા કોઈપણ પ્રક્રિયા કરવા જોબ વર્કરને મોકલવામાં આવે તો તેના પર GSTમાં કર ચૂકવવા પાત્ર થશે અને વર્તમાન કાયદામાં ઉત્પાદકને કોઈપણ ચૂકવવાનું રહેશે નહીં જો આવો માલ નિમણૂકના દિવસથી છ મહિના સુધીમાં (અથવા મહત્તમ બે મહિનાઓના વધારાના સમયગાળા સુધીમાં) પરત ન આવે. વધુમાં, ઉત્પાદક દ્વારા જે ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ માણવામાં આવે છે તે જો નિમણૂકના દિવસથી છ મહિના સુધીમાં ઉપરોક્ત માલ પરત ન આવે તો તે રીકવર કરવા પાત્ર થશે. -કલમ 141(3)

પ્ર. 15. શું કલમ 141માં ચર્ચ્યા મુજબ બે મહિનાનો વધારો આપોઆપ છે?

ઉત્તર. ના, તે આપોઆપ નથી. તે કમિશ્નર દ્વારા યોગ્ય કારણ દર્શાવ્યા પર વધારવામાં આવી શકે છે.

પ્ર. 16. કિંમતની સમીક્ષા માટે ડેબિટ/ક્રેડિટ નોટની બજવણી માટેની સમય

મર્યાદા શું છે?

ઉત્તર. કરપાત્ર વ્યક્તિ ડેબિટ/ક્રેડિટ નોટ અથવા સપ્લીમેન્ટરી ભરતિયુ કિંમત સમીક્ષાના 30 દિવસ સુધીમાં રજૂ કરી શકે છે.

જ્યારે કિંમત નીચેની તરફ સમીક્ષિત કરવામાં આવે તો જ કરપાત્ર વ્યક્તિને તેની કર જવાબદારી ઘટાડવાની મંજૂરી આપવામાં આવશે જો ભરતિયુ અથવા ક્રેડિટ નોટને મેળવનાર કર જવાબદારીના આવા ઘટાડા સંબંધિત તેની ITC ઘટાડે છે. -કલમ 142(2).

પ્ર. 17. વર્તમાન કાયદા હેઠળ કર/વ્યાજના બાકી રીફંડનું ભવિષ્ય શું છે?

ઉત્તર. બાકી રીફંડ દાવાઓનો વર્તમાન કાયદાની જોગવાઈઓના અનુસંધાનમાં નિકાલ કરવામાં આવશે- કલમ 142(3).

પ્ર. 18. વર્તમાન કાયદા હેઠળ જે બાકી છે તે અપીલ અને રીવીઝન કે જે VAT પરના CENVAT/ITC ના દાવા સંબંધિત છે તેનું શું? ધારો કે, તે આઉટપુટ જવાબદારી સાથે સંકળાયેલ હોય તો શું?

ઉત્તર. CENVAT/ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ અથવા કોઇપણ બાહ્ય કર જવાબદારી માટે દાવા સાથે સંબંધિત અપીલ, રીવીઝન, સમીક્ષા અથવા સંદર્ભની દરેક પ્રક્રિયા, નિમણૂક દિવસથી પહેલા, પર અથવા પછી શરૂ કરવામાં આવી હોય, તો તેને વર્તમાન કાયદાની અનુસંધાનમાં નિકાલ કરવામાં આવશે, અને CENVAT/ઇનપુટ ટેક્સ ક્રેડિટ અથવા આઉટપુટ ટેક્સ ક્રેડિટની રકમ રીફંડ માટે સ્વીકાર્ય મળે તો તેને વર્તમાન કાયદાના અનુસંધાનમાં રીફંડ કરવા જ જોઇએ. જો કે, કોઇપણ રકમ કે જે રીકવર કરવા પાત્ર છે તેને GST કાયદા- કલમ 142(6)/ 142(7) હેઠળ કરની અડચણ તરીકે રીકવર કરવામાં આવશે.

પ્ર. 19. જો એપેલેટ અથવા રીવીઝનલ હુકમ એસેસીની તરફએણમાં જાય, તો શું GST માં રીફંડ આપવામાં આવશે? પરંતુ જો નિર્ણય એસેસીની વિરુદ્ધમાં જાય તો શું થાય?

ઉત્તર. વળતર (રિફંડ) માત્ર વર્તમાન કાયદાની જોગવાઈને અનુરૂપ જ કરવામાં આવશે. જો બાદમાં હાલના કાયદા હેઠળ કોઈ પણ વસુલાત (રિકવરી) કરવામાં આવશે તો જીએસટી- કલમ 142(6) અને 142(7) અંતર્ગત વેરાના એરિયર તરીકે તે વસુલ કરવામાં આવશે.

પ્ર. 20. જીએસટીને લગતા વ્યવહારમાં વર્તમાન કાયદા હેઠળ વળતરની સમિક્ષામાંથી ઉદભવતા રિફન્ડને કેવી રીતે પૂરા પાડવામાં આવશે?

ઉત્તર. નિમણૂક દિવસ બાદ વર્તમાન કાયદા હેઠળ કોઈ પણ પ્રકારના વળતરની સમિક્ષાના પરિણામ સ્વરૂપે કોઈ રકમ રિફન્ડ કરવાપાત્ર હોય તેવા સંજોગોમાં વર્તમાન કાયદાની કલમ 142(9)(બી) ની જોગવાઈ પ્રમાણે રોકડમાં રિફન્ડ કરવામાં આવશે.

પ્ર. 21. વર્તમાન કાયદા હેઠળ દાખલ થયેલા કોન્ટ્રેક્ટમાં જીએસટીમાં જો કોઈ માલસામાન અથવા સેવાઓ પૂરી પાડવામાં આવે તેવા સંજોગોમાં કયો વેરો ચુકવણીપાત્ર બનશે?

ઉત્તર. સીજીએસટી કાયદાની કલમ 142(10) પ્રમાણે જીએસટી આ પ્રકારના પુરવઠાની સ્થિતિમાં ચુકવણીપાત્ર બનશે..

પ્ર. 22. વર્તમાન કાયદા હેઠળ માલ સામાન/સેવાઓના ચોક્કસ પુરવઠા પર વેરો વસુલ થવા પાત્ર બને છે. જો જીએસટી વ્યવસ્થામાં વાસ્તવિક પુરવઠો પૂરો પાડવામાં આવે તેવા સંજોગોમાં શું જીએસટી પણ ચુકવણીપાત્ર બનશે?

ઉત્તર. ના, જીએસટી અંતર્ગત માલ સામાન/સેવાઓના આ પ્રકારના પુરવઠા પર કરવેરાની વસુલાત હાલના કાયદાની-કલમ 142(11) અંતર્ગત જ વસુલાતનેપાત્ર બને છે.

પ્ર. 23. નિમણૂકના દિવસ બાદ હાલના કાયદા હેઠળ કોઈ પણ આંકરણીને રજૂ કરવાના સંજોગોમાં અથવા એડજ્યુડિક્શન પ્રક્રિયાની સ્થિતિમાં વેરાની રકમ, વ્યાજ, દંડ અથવા પેનલ્ટી પરત ચુકવણીપાત્ર બને છે. શું આ પ્રકારની રકમ જીએસટી કાયદા હેઠળ રિફન્ડેબલ છે?

ઉત્તર. વર્તમાન કાયદા સીજીએસટી કાયદાની કલમ 142(8)(બી) હેઠળ આ પ્રકારની રોકડ રકમમાં રિફન્ડ કરવાનેપાત્ર બનશે નહીં.

પ્ર. 24. જો અગાઉના કાયદા હેઠળ આઈએસડી દ્વારા સેવાઓ પ્રાપ્ત થઈ હોય તો શું જીએસટીમાં તેની સાથે સંકળાયેલ આઈટીસી વિતરણ કરવાપાત્ર બનશે?

ઉત્તર. હા, આ પ્રકારની સેવાઓના સંબંધમાં ઈનવોઈસ(સ) સીજીએસટી કાયદાની કલમ

140(7)ના નિયુક્ત દિવસ બાદ પ્રાપ્ત થઈ છે કે નહીં તેને ધ્યાનમાં લેવામાં આવતો નથી.

પ્ર. 25. રાજ્ય વેટ કાયદા હેઠળ સોતથી બાદ મેળવવા માટે જરૂરી કાયદાને લઈ કોઈ માલસામાનનું વેચાણ કરવામાં આવેલ હતું અને નિયુક્ત દિવસ અગાઉ ઈનવોઈસ પણ ઈસ્યુ કરવામાં આવ્યું હતું, જો નિયુક્ત દિવસ બાદ ચુકવણી કરવામાં આવે તેવા સંજોગોમાં આ કાયદા હેઠળ સોતથી કરવેરા બાદ મળશે? ઉત્તર. ના, આ પ્રકારના કિસ્સામાં જીએસટી હેઠળ સોતમાંથી કરવેરા બાદ મળશે નહીં.

પ્ર. 26. નિયુક્ત દિવસ અગાઉ છ મહિના કરતા વધારે સમયની મંજૂરીને આધારે માલસામાન મોકલવામાં આવ્યો ન હતો પરંતુ નિયુક્ત દિવસથી 6 મહિના બાદ વિકેતાને માલસામાન પરત મળે છે, શું જીએસટી હેઠળ તેના પર વેરો ચુકવણીપાત્ર બને છે?

ઉત્તર. હા, જો જીએસટી હેઠળ આ પ્રકારનો માલસામાન વેરાને પાત્ર બનતો હોય અને વ્યક્તિ કે જેણે માલસામાનને નકારી દીધો હોય અથવા નિયુક્ત દિવસથી મંજૂર કર્યો ન હોય (અથવા મહત્તમ બે મહિનાનો સમયગાળો લંબાવવામાં આવેલ હોય). આ પ્રકારના કિસ્સામાં કલમ-142(12)ની મંજૂરીને આધારે માલસામાન મોકલનાર દ્વારા વેરો ચુકવણીપાત્ર બને છે.
